ประกันภัยค้าจุน

โดย

นางสาวสุธาบดี ริงหเสนี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

THE ASSUMPTION UNIVERSITY LIBRARY

ประกันภัยค้ำจุน

โดย
นางสาวสุธาบดี สิงหเสนี

ASSUMPTION UNIVERSITY OF THAILAND
BROTHERS OF ST GABRIEL
LABOR OMNIA VINCIT
SINCE1969
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

ISBN 974-615-250-5

GUARANTEE INSURANCE

BY

MS. SUTHABORDEE SINHASENI

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF LAWS
GRADUATE SCHOOL OF LAW
ASSUMPTION UNIVERSITY

MARCH 2006

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ประกันภัยค้ำจุน

(GUARANTEE INSURANCE)

ชื่อผู้เขียน นางสาวสุธาบดี สิงหเสนี

ชื่อปริญญา นิติศาสตร์มหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ พรชัย สุนทรพันธุ์ ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ สุเมธ จานประดับ กรรมการ

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญานิติศาสตร์มหาบัณฑิต

.....ผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษา คณะนิติศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ณัฐพงศ์ โปษกะบุตร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(นายวิชัย อริยะนันทกะ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์พรชัย สุนทรพันธุ์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สุเมธ จานประดับ)

.....กรรมการ

(นายสิทธิโชค ศรีเจริญ)

.....กรรมการ

(นายธีรพันธุ์ ดวงพลอย)

ASSUMPTION UNIVERSITY OF THAILAND
BROTHERS OF ST GABRIEL
VINCIT OMNIA
SINCE 1969
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : ประกันภัยค้ำจุน
: GUARANTEE INSURANCE
ชื่อผู้เขียน : นางสาวสุธาบดี สิงหเสนี
ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ พรชัย สุนทรพันธุ์ ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ สุเมธ จานประดับ กรรมการ

บทคัดย่อ

อุตสาหกรรมประกันภัยเริ่มมีบทบาทและเพิ่มระดับความสำคัญต่อสังคมมากยิ่งขึ้นเรื่อยๆ เหตุผลหลักที่ทำให้ต้องตัดสินใจทำสัญญาประกันภัยก็เพื่อลดภาระความเสี่ยงที่จะเอาประกันภัย หรือเพื่อโอนความเสี่ยงดังกล่าวไปให้แก่ผู้รับประกันภัย การประกันภัยค้ำจุนเป็นการประกันวินาศภัยอย่างหนึ่งซึ่งผู้รับประกันภัยสัญญาว่าจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำอันก่อให้เกิดความรับผิดของผู้เอาประกันภัย

บทบัญญัติว่าด้วยการประกันภัยค้ำจุนในปัจจุบันยังคงมีความไม่ชัดเจนในรายละเอียดอยู่บางประการทำให้เกิดการตีความกฎหมายอย่างหลากหลาย และเป็นมูลเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้เขียนตัดสินใจค้นคว้าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการประกันภัยค้ำจุนอันจะก่อให้เกิดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและมีความเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวกับความเกี่ยวข้องกันระหว่างการประกันภัยค้ำจุนและการประกันภัยในแบบทั่วๆไปนิติสัมพันธ์ระหว่างผู้เอาประกันภัยค้ำจุน ผู้รับประกันภัยค้ำจุน และผู้รับประกันภัยค้ำจุนต่อ ปัญหาในเรื่องการบังคับตามสิทธิและหน้าที่ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยค้ำจุนมีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือตกเป็นบุคคลล้มละลาย ขอบเขตของค่าสินไหมทดแทนที่ผู้รับประกันภัยค้ำจุนจะต้องชดใช้แก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย และประเด็นอื่นๆในกฎหมายประกันภัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความมุ่งหมายที่จะค้นคว้าหาแนวทางที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 887 และ 888 ซึ่งเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการประกันภัยค้ำจุนเท่าที่มีอยู่ในปัจจุบันว่าควรจะถูกบังคับใช้อย่างไร จากการศึกษาวิจัยพบว่ามีหลายกรณีที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติสองมาตราดังกล่าวเนื่องจากกฎหมายมีความไม่ทันสมัยอย่างที่ควรจะเป็น ทั้งไม่มี

บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดบัญญัติไว้อย่างชัดแจ้งหรือแยกชัดต่างหากถึงสิทธิของคู่สัญญาและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการประกันภัยค้ำจุนซึ่งควรจะมีการแก้ไขในส่วนนี้ ต้นร่างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่เป็นภาษาอังกฤษเรียกการประกันภัยค้ำจุนว่า *Guarantee Insurance*ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าน่าจะมีความหมายเป็นอย่างเดียวกับ *Liability Insurance* ซึ่งเป็นคำที่ใช้กันอยู่ในต่างประเทศ กฎหมายควรบัญญัติชัดแจ้งว่าผู้รับประกันภัยค้ำจุนจะต้องรับผิดโดยตรงต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายและรับผิดเต็มตามจำนวนที่เอาประกันภัยโดยปราศจากเงื่อนไขหรือการดำเนินการใดๆก่อน แม้ผู้เอาประกันภัยค้ำจุนจะกลายเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือตกเป็นบุคคลล้มละลาย กฎหมายจะต้องห้ามมิให้ผู้เอาประกันภัยค้ำจุนไปทำข้อตกลงระงับข้อพิพาทกับบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากผู้รับประกันภัยค้ำจุนเพื่อมิให้ผู้รับประกันภัยค้ำจุนถูกเรียกร้องให้รับผิดเกินกว่าความเสียหายตามจริง นอกจากนี้ กฎหมายควรจะกำหนดว่าค่าสินไหมทดแทนตามกรมธรรม์ประกันภัยค้ำจุนจะต้องรวมถึงค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีหรือค่าใช้จ่ายในการมอบข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการวินิจฉัยด้วย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้วิธีการศึกษาวิจัยแบบการวิจัยเอกสารโดยใช้แหล่งข้อมูลทั้งจากภายในและต่างประเทศ เช่น หนังสือกฎหมายของประเทศไทย ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และประเทศสิงคโปร์ รวมทั้งคำพิพากษาของศาลในแต่ละประเทศดังกล่าว สื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทางกฎหมาย ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 เป็นต้น และเป็นการศึกษาวิจัยโดยเปรียบเทียบกับกฎหมายประกันภัยของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศสิงคโปร์ และประเทศฟิลิปินส์

ASSUMPTION UNIVERSITY OF THAILAND
LABOR OMNIA VINCIT
SINCE1969
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

Thesis Title	:	Guarantee Insurance	
Researcher Name	:	Ms. Suthabordee Sinhaseni	
Degree	:	Master of Law	
Academic Year	:	2005	
Advisory Committee:		1. Assoc.Prof. Pornchai Soonthornpan	Chairperson
		2. Assoc.Prof. Sumate Janpradub	Member

ABSTRACT

The insurance industry plays vital roles as nowadays becoming as increasingly important to society. The main reason to execute insurance contracts is to reduce the risks insured and making risks transfer to insurers under mutual agreement. The guarantee insurance is a part of insurance against loss which insurers promise to indemnify injured persons against liability of insured as if insured is armor-clad.

As the current provisions of law on guarantee insurance are still not clearly provided in some specific details, there are so many interpretations of such provisions and, therefore, inspiring for making research. This thesis is made to propose tendency for reforming the provisions thereof which expects to finally constitute clearer and fair practices for insurance claims, particularly pertaining to *e.g.* the relevancy between guarantee and common insurance, juristic relations among insured, insurer and re-insurer, legal problems on exercising of rights and performing of duties in case of insured insolvency, scope of compensation to be paid by insurer and other insurance legal aspects.

This thesis is contemplative to find out the ways Section 887 and 888 of the Civil and Commercial Code, the only provisions on guarantee insurance, shall apply. It is found from research that some circumstances are not covered by Section 887 and 888 because the law is not up-to-date as it should be. Neither provision does apparently nor do distinctly state rights and duties of parties in guarantee insurance that needs to be amended. The draft Civil and

Commercial Code in English version had named the insurance against liability of insured as "Guarantee Insurance" while in the insurance law of other countries named as "Liability Insurance". Both of Guarantee and Liability Insurance are, in the opinion of the author, likely supposed to have the same definitions. The law should also clarify that the insurers will have to be directly and fully responsible to the injured persons without any prior requirement for insurance claims even if the insured became insolvent or bankrupt. Insured must be prohibited by laws to enter into settlement agreement with injured persons without prior consent of insurer as insurers may be required to be responsible more than actual damage. In addition, the compensations covered by insurance policies have to be subject to the provisions of law which litigation or arbitration expenses must be included.

This thesis is arranged by documentary research from many domestic and international sources such as Thailand, United States, United Kingdom, Singaporeian law and management treatises and court decisions of each country, law electronic and printed matters, the Civil and Commercial Code, Indemnity against Loss Act B.E. 2535 and Bankruptcy Act B.E. 2483 *etc.*, and also by comparative studies with United States, United Kingdom, Singapore and Philippine Insurance Law.

ASSUMPTION UNIVERSITY OF THAILAND
BROTHERS OF ST GABRIEL
LABOR OMNIA VINCIT
SINCE1969
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

กิตติกรรมประกาศ

ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์พรชัย สุนทรพันธุ์ และรองศาสตราจารย์สุเมธ จานประดับเป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาสละเวลาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและได้ให้ความช่วยเหลือในการช่วยหาข้อมูล ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลงได้ด้วยดี และขอขอบพระคุณคณะกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่สละเวลามาให้ความรู้และข้อมูลต่างๆ ในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ประจำห้องสมุดต่างๆ ที่ให้ความร่วมมือในการค้นการค้นหาข้อมูลเพื่อนำมาเรียบเรียงเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ไม่ว่าจะเป็นห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์และหอสมุดปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และห้องสมุดมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และประสานงานในด้านต่างๆ

ท้ายที่สุดนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และคุณน้า ที่เป็นกำลังใจและสนับสนุนด้านการศึกษาแก่ผู้เขียนด้วยความรักยิ่งตลอดมาและขอขอบคุณ คุณ ประภาส สุวรรณจิตย์อารีย์ ผู้พิพากษาที่คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำและให้กำลังใจแก่ผู้เขียนตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์นี้

สุธาบดี สิงหเสนี

ASSUMPTION UNIVERSITY OF THAILAND
LABOR OMNIA VINCIT
SINCE1969
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

THE ASSUMPTION UNIVERSITY LIBRARY

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... ฉ

กิตติกรรมประกาศ ..... ซ

สารบัญ ..... ฌ

บทที่ 1 บทนำ 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย 6
1.3 ขอบเขตของการศึกษาการวิจัย 7
1.4 สมมติฐานการศึกษาวิจัย 7
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย 8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 8

บทที่ 2 ประวัติความเป็นมาและลักษณะของการประกันภัยค้ำจุน

2.1 ประวัติและความเป็นมาของการประกันภัยค้ำจุน 9
2.2 แนวคิดและทฤษฎีความรับผิดเพื่อละเมิดในการกระทำของผู้อื่น 14
2.3 สาระสำคัญของกฎหมายประกันภัยค้ำจุน 18
2.4 ความหมายของการประกันภัยค้ำจุน 19
2.5 ลักษณะของการประกันภัยค้ำจุน 24

สารบัญ

หน้า

2.5.1 สัญญาประกันภัยซึ่งผู้รับประกันภัยตกลงจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในนามของผู้เอาประกันภัย 24
2.5.2 วินาศภัยที่ผู้รับประกันภัยต้องรับผิดชอบ 26
2.5.3 กรณีที่ผู้เอาประกันภัยไม่ต้องรับผิดตามกฎหมาย 30
2.5.4 ข้อต่อสู้และข้อยกเว้นความรับผิดของผู้รับประกันภัยค้ำจุน 32

2.6 เปรียบเทียบการประกันภัยค้ำจุนกับการประกันวินาศภัย 34
2.6.1 ความเหมือนระหว่างการประกันวินาศภัยกับการประกันภัยค้ำจุน 34
2.6.2 ความแตกต่างระหว่างการประกันวินาศภัยกับการประกันภัยค้ำจุน 34
2.7 ข้อแตกต่างระหว่างสัญญาประกันภัยค้ำจุนกับสัญญาเพื่อประโยชน์ของบุคคลภายนอก 36
2.7.1 ลักษณะที่คล้ายคลึงกับสัญญาประกันภัยค้ำจุน 36
2.7.2 ข้อแตกต่างระหว่างสัญญาเพื่อประโยชน์ของบุคคลภายนอกกับสัญญาประกันภัยค้ำจุน 36

2.8 สิทธิของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย 36
2.9 สิทธิและหน้าที่ของผู้รับประกันภัยค้ำจุน 39
2.10 สิทธิและหน้าที่ของผู้เอาประกันภัย 41
2.11 การรับช่วงสิทธิของการประกันภัยค้ำจุน 43
2.12 การดำเนินกระบวนพิจารณาคดี 44
2.13 ลักษณะของการประกันภัยต่อ 45
2.13.1 บทบาทของการประกันภัยต่อ 45
2.13.2 ความจำเป็นที่ต้องมีการประกันภัยต่อ 46
2.13.3 ความหมายของการประกันภัยต่อ 48
2.13.4 สาระสำคัญของการประกันภัยต่อ 49

สารบัญ

หน้า

2.13.5 วิธีการประกันภัยต่อ 51
2.13.6 นิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องในสัญญาประกันภัยต่อ 55

2.14 เปรียบเทียบการประกันภัยค้ำจุนกับการประกันภัยต่อ 58
2.14.1 ความเหมือนของการประกันภัยค้ำจุนกับการประกันภัยต่อ 58
2.14.2 ความแตกต่างของการประกันภัยค้ำจุนกับการประกันภัยต่อ 59

บทที่ 3 กฎหมายประกันภัยค้ำจุนในต่างประเทศ

3.1 กฎหมายประกันภัยค้ำจุนในประเทศสหรัฐอเมริกา 60
3.1.1 กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิด 62
3.1.2 รูปแบบของกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิด 65
3.1.3 ลักษณะทั่วไปของการประกันภัยความรับผิด 70
3.1.4 สิทธิของผู้เสียหายที่มีต่อผู้เอาประกันภัยในกรณีหนี้สินล้นพ้นตัว 71
3.1.5 ข้อจำกัดโดยผลของกฎหมายในการยกข้อต่อสู้ ของ
ผู้รับประกันภัยความผิด 73
3.1.6 การประกันภัยความรับผิดในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยเป็นบุคคลที่
ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย 75

3.2 กฎหมายประกันภัยค้ำจุนในประเทศอังกฤษ 77
3.2.1 ลักษณะทั่วไปทั่วไปของการประกันภัยความผิด 77
3.2.2 ประเภทของการประกันภัยความรับผิดที่สำคัญ 78
3.2.3 เบี้ยประกันภัย 80
3.2.4 สิทธิของบุคคลภายนอกต่อผู้รับประกันภัย 81
3.2.5 การต่อสู้คดี 90
3.2.6 ข้อจำกัดความรับผิดของผู้รับประกันภัย 94

สารบัญ

หน้า

3.2.7 หน้าที่ของผู้เอาประกันภัย 95
3.3 กฎหมายประกันภัยค้ำจุนในประเทศสิงค์โปร์ 96
3.3.1 ลักษณะทั่วไปของการประกันภัยความรับผิด 96
3.3.2 สิทธิของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยไม่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน 97
3.3.3 สิทธิของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายในกรณีผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลาย 98
3.3.4 ข้อยกเว้นความรับผิดของผู้รับประกันภัย 102
3.4 กฎหมายประกันภัยค้ำจุนในประเทศฟิลิปปินส์ 104
3.4.1 สิทธิของบุคคลภายนอกในการดำเนินคดีโดยตรงต่อผู้รับประกันภัย 104
3.5 ตารางเปรียบเทียบกฎหมายประกันภัยค้ำจุนในต่างประเทศ 107

บทที่ 4 วิเคราะห์ปัญหา

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับการประกันภัยค้ำจุนในกรณีประกันภัยต่อ 113
4.2 ปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดของผู้รับประกันภัยค้ำจุนต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3444/2527 และ 897/2525 120
4.3 ปัญหาเกี่ยวกับการทำสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างผู้เอาประกันภัยและบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย 126
4.4 ปัญหาในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลาย 128
4.5 ปัญหาเรื่องข้อต่อสู้ของผู้รับประกันภัยตามสัญญาประกันภัยค้ำจุนและข้อต่อสู้ของผู้เอาประกันภัยอันมีต่อบุคคลภายนอก 133
4.6 ปัญหาในเรื่องการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของผู้รับประกันภัย 137
4.7 ปัญหาเกี่ยวกับคำนิยามของการประกันภัยค้ำจุนในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ฉบับต้นร่างภาษาอังกฤษ 141

สารบัญ

หน้า

4.8 ปัญหาในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัย..... 145
4.9 ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนพิจารณคดี..... 148

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป..... 152
5.2 ข้อเสนอแนะ..... 156

รายการอ้างอิง..... 159

ประวัติผู้เขียน..... 162

ASSUMPTION UNIVERSITY OF THAILAND
BROTHERS OF ST GABRIEL
LABOR OMNIA VINCIT
SINCE1969
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

บทที่1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ธุรกิจประกันภัยเป็นหนึ่งในธุรกิจประเภทการบริการทางการเงิน (Financial Services) ซึ่งประกอบไปด้วย ธุรกิจหลักทรัพย์ (Securities) ธุรกิจธนาคารพาณิชย์ (Bank) และธุรกิจประกันภัย (Insurance) ซึ่งธุรกิจเหล่านี้ได้มีการระดมเงินออมจากประชาชนเข้ามาเป็นเงินทุนโดยผ่านตลาดในภาคธุรกิจของตน (Insurance Market) เพื่อใช้ในการบริหารกิจการของตน หรือให้กู้ยืมเงินแก่ภาคธุรกิจอื่น ซึ่งธุรกิจประกันภัยมีวัตถุประสงค์ในการแบกรับความเสี่ยงภัยแทนบุคคลอื่น และกิจการของธุรกิจประกันภัยจัดเป็นกิจการที่มีต้นทุนต่ำแต่มีความเสี่ยงภัยสูง เพราะฉะนั้นธุรกิจประเภทนี้จำต้องมีการบริหารการจัดการที่ดีโดยการระดมเงินออมของภาคธุรกิจนี้จะระดมเงินทุนจากเงินออมจากผู้ที่มีความเสี่ยงภัยในเรื่องต่างๆ เช่น ชีวิต สุขภาพ ภัยพิบัติและความเสียหายต่างๆที่อาจเกิดขึ้นต่อบุคคลหรือทรัพย์สิน

ปัจจุบันนี้ ธุรกิจด้านการประกันภัยไม่ว่าจะเป็นการประกันวินาศภัยหรือการประกันชีวิตล้วนแต่เข้ามามีบทบาทในสังคมปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นการที่บุคคลธรรมดาได้เอาประกันภัยในรูปแบบต่างๆ และรวมถึงการทำประกันภัยสำหรับภาคธุรกิจ การค้าที่ต้องมีความเสี่ยงในการลงทุนต่างก็ไม่ต้องการแบกรับภาระความเสี่ยงนั้นไว้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องกระจายความเสี่ยงภัยสู่บริษัทประกันภัยในรูปของการซื้อกรมธรรม์ประกันภัยกับบริษัทรับประกันภัย เพื่อที่ว่าถ้ามีภัยเกิดขึ้นแก่บุคคลซึ่งเอาประกันภัย บริษัทประกันภัยจะได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลคนนั้นไม่ว่าจะชดใช้ในรูปของจำนวนเงินหรือชดใช้ในรูปของทรัพย์สินเพื่อทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้น หรือเพื่อลดความเสี่ยงภัยของผู้ประกอบธุรกิจ ในการที่จะต้องเสียหายจากการประกอบธุรกิจ ลดความเสียหายที่ผู้ประกอบธุรกิจอาจทำให้เกิดการละเมิดหรือทำให้เกิดความเสียหายต่อสิทธิของบุคคลอื่น หรือทรัพย์สินของบุคคลอื่น นอกจากนี้ธุรกิจ การประกันภัยยังมีประโยชน์ต่อประเทศในด้านการแบ่งเบาภาระของภาครัฐในการที่จะต้องให้การจัดการดูแลให้แก่ผู้สูงอายุ หรือ บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากอุบัติเหตุเพื่อเป็นสวัสดิการแก่บุคคลเหล่านั้นในยามที่แก่ชรา เกษียณอายุ ทุพพลภาพหรือ การบาดเจ็บ ซึ่งกรณีเหล่านี้บริษัทประกันภัยจะเข้ามามีบทบาทใน การดำเนินการ นอกจากนั้น ความสำคัญของการประกันภัยในภาคธุรกิจการค้าทั้งในประเทศและระหว่างประเทศในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ

ความเสี่ยงทางเศรษฐกิจซึ่งแผ่กว้าง (Economy – wide Risk) ทำให้บริษัทที่ประกอบธุรกิจการค้าไม่อาจไม่อาจรับภาระความเสี่ยงไว้แต่ผู้เดียวได้ ถ้าไม่มีการกระจายความเสี่ยงออกไปให้บริษัทประกันภัยอาจทำให้บริษัทต้องเข้าสู่กระบวนการชำระบัญชี เพราะไม่มีเงินเพียงพอในชดใช้ ความเสียหายที่เกิดจากการประกอบธุรกิจได้ ทำให้บริษัทเหล่านี้ไม่กล้าที่จะลงทุนทำธุรกิจเนื่องจากกลัวความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายขึ้น พอมีบริษัรับประกันภัยเข้ามาช่วยในการกระจายความเสี่ยงก็ทำให้บริษัทเหล่านี้มีความกล้าที่จะลงทุนทำให้ประเทศชาติมีรายได้ มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ และส่งผลให้เกิดการจ้างงาน

การประกันภัยแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆได้เป็น การประกันชีวิต และการประกันวินาศภัย ซึ่งการประกันภัยค้ำจุนก็ถือว่าเป็นการประกันวินาศภัยอย่างหนึ่ง การประกันภัยค้ำจุนเป็นการประกันภัยความรับผิดของผู้เอาประกันที่มีต่อบุคคลภายนอก ซึ่งกฎหมายที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับความรับผิดของผู้เอาประกันที่มีต่อบุคคลภายนอกซึ่งเสียหาย คือ กฎหมายประกันภัยความรับผิด หรือที่เรียกว่ากฎหมายประกันภัยค้ำจุน (Guarantee Insurance) ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 887 โดยผู้เอาประกันภัยได้นำความรับผิดของตนเองที่มีต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายไปเอาประกันภัยไว้กับ ผู้รับประกันภัย และผู้รับประกันภัยตกลงว่าจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในนามของผู้เอาประกันภัย เพื่อความวินาศภัยอันเกิดขึ้นแก่บุคคลอีกคนหนึ่ง และซึ่งผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิด กฎหมายในเรื่อง การประกันภัยค้ำจุนนี้ผู้คนส่วนใหญ่มักจะมีความเข้าใจว่าจะนำมาใช้กับการประกันภัยค้ำจุนเฉพาะกับรถยนต์ (Automobile Insurance) เท่านั้นเพราะในประเทศไทยกฎหมายประกันภัยค้ำจุนยังไม่ค่อย ได้รับความสนใจเป็นที่แพร่หลายเหมือนกับการประกันภัยในด้านอื่น แต่ที่จริงแล้วการประกันภัยค้ำจุน ยังแบ่งออกได้เป็นหลายประเภท เช่น การประกันภัยความรับผิดของนายจ้างที่มีต่อลูกจ้างอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุในการจ้างงาน (Employers' Liability Insurance) การประกันภัยความรับผิดสาธารณะ (Public Liability Insurance) ซึ่งรวมความรับผิดทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ของสาธารณะ เช่น อุบัติเหตุ การบาดเจ็บ หรือความเสียหายที่เกิดขึ้นแล้วจะมีผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ เป็นต้น นอกจากนี้ก็ยังมีการประกันภัยความรับผิดในทางวิชาชีพ (Professionals' Liability Insurance) ซึ่งการประกันภัยความรับผิดเหล่านี้ก็คือการประกันภัยค้ำจุนประเภทหนึ่งเพียงแต่ว่าในปัจจุบัน ประเทศไทยยังไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการทำประกันภัยในประเภทนี้เท่าที่ควรเมื่อเทียบกับในต่างประเทศ คดีความที่เกิดขึ้นในต่างประเทศนอกจากการฟ้องร้องเรียกค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากอุบัติเหตุในการรถยนต์แล้วยังมีการฟ้องร้องเรียกค่าสินไหมทดแทนสำหรับการประกันภัยเพื่อสาธารณชนหลายคดี เช่น เจ้าของบ้านต้องเอาประกันภัยความรับผิดต่อบุคคลภายนอกซึ่งได้รับความเสียหายเนื่องจากส่วนใดส่วนหนึ่งของบ้าน หรือร้านค้า

ต้อง เอาประกันภัยความรับผิดสำหรับลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการของทางร้านค้าแล้วได้รับความเสียหายหรือบาดเจ็บ เป็นต้น ซึ่งในประเทศไทยยังไม่ค่อยให้ความสำคัญกับสิทธิของบุคคลภายนอกซึ่งได้รับความเสียหายจากอุบัติเหตุ หรือ การทำละเมิดซึ่งควรจะได้รับการเยียวยาเหล่านั้น ทำให้ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากเหตุละเมิดไม่มีหลักประกันเพียงพอเมื่อเกิดเหตุการณ์นั้นๆ ขึ้น และผู้ทำละเมิดบางครั้งก็ไม่อาจชดใช้ค่าเสียหายได้เพียงพอต่อความต้องการของบุคคลภายนอกซึ่งได้รับความเสียหายจึงต้องอาศัยการประกันภัยค้ำจุนเข้ามามีบทบาทในการแบกรับความเสี่ยงของผู้ทำละเมิด ควรปลูกฝังให้เห็นความสำคัญของสิทธิใน การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมของบุคคลอื่นอย่างปลอดภัย ซึ่งกฎหมายประกันภัยค้ำจุนในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ได้มีการใช้บังคับมานานและยังคงมีปัญหาเกิดขึ้นจากกฎหมายในบางเรื่องที่ไม่สามารถคุ้มครองสิทธิและหน้าที่ของผู้เอาประกันภัย ผู้รับประกันภัย และบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายได้อย่างเพียงพอ ดังนั้น จึงควรมีการปรับปรุงให้กฎหมายประกันภัยค้ำจุนสามารถสนองตอบความต้องการของบุคคลทุกฝ่ายที่มีความเกี่ยวข้อง เพื่อที่จะทำให้มีการเอาประกันภัยเพื่อความเสียหายอันเกิดจากความรับผิดที่มีต่อผู้อื่นกันมากขึ้น

ปัญหาที่เกิดขึ้นในการประกันภัยค้ำจุนประการแรก คือ กรณีที่ผู้เอาประกันภัยได้ทำสัญญาประกันภัยค้ำจุนไว้กับผู้รับประกันภัย เพื่อความรับผิดของตนเองอันมีต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายแล้วผู้รับประกันภัยได้นำความรับผิดของตนในการที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยไปเอาประกันภัยต่อกับผู้รับประกันภัยต่ออีกรายหนึ่ง ซึ่งมีปัญหาในการพิจารณาว่าสัญญาประกันภัยลักษณะนี้ ถือว่าเป็นสัญญาประกันภัยค้ำจุน หรือสัญญาประกันภัยต่อของผู้รับประกันภัยคนแรก (Original Insurer) ตามที่พระราชบัญญัติการประกันวินาศภัย พ.ศ.2535 ในเรื่องของการควบคุมบริษัทประกันภัยมาตรา 31(2) บัญญัติห้ามมิให้บริษัทรับประกันภัยอัคคีภัยรับประกันวินาศภัยยานพาหนะทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ และบุคคลหรือทรัพย์สินที่อยู่ในยานพาหนะนั้น และการประกันภัยค้ำจุนเพื่อวินาศภัยอันเดียวกันโดยมีจำนวนเงินเอาประกันภัยเกินกว่าร้อยละสิบของเงินกองทุน ทำให้บริษัทรับประกันภัยเมื่อได้รับประกันภัยเพื่อความเสียหายอย่างใดมาและมีจำนวนเงินที่เอาประกันภัยเกินกว่าร้อยละสิบทำให้ต้องมีการนำส่วนที่เกินนั้นไปประกันภัยต่อ ซึ่งการเอาประกันภัยต่อนั้นถือว่าผู้รับประกันภัยคนแรกเป็นผู้เอาประกันภัย ความรับผิดของตนตามสัญญาประกันภัยที่มีกับผู้เอาประกันภัยโดยตรงไว้กับผู้รับประกันภัยคนต่อไปที่เรียกว่าผู้รับประกันภัยต่อ (Re-Insurer) ผู้รับประกันภัยต่อจะต้องรับผิดตามสัญญาประกันภัย ต่อเมื่อ ผู้รับประกันภัยคนแรกมีความรับผิดต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เอาประกันภัย ซึ่งในกรณีนี้ไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ชัดเจนว่าการประกันภัยในรูปแบบนี้จะถือว่าเป็นลักษณะของการทำประกันภัยค้ำจุน (Guarantee

Insurance) หรือเป็นลักษณะของการทำประกันภัยต่อ (Reinsurance) ซึ่งมีนักกฎหมายหลายฝ่ายได้ตีความคำว่า "ความรับผิด" ที่ได้มีการนำไปประกันภัยต่อในที่นี้จะต้องเป็นความรับผิดตามกฎหมายเท่านั้น หรือความรับผิดตรงนี้หมายความรวมถึงความรับผิดตามสัญญาด้วย เพราะถ้ารวมความรับผิดตามสัญญาเข้าไปด้วยก็ถือได้ว่าเป็นการประกันภัยค้ำจุนอย่างหนึ่ง ซึ่งมีนักกฎหมายอีกฝ่ายเห็นว่าความรับผิดตรงนี้ไม่รวมถึงความรับผิดตามสัญญาแต่ต้องเป็นความรับผิดตามกฎหมายเท่านั้นถึงจะถือได้ว่าเป็นการทำประกันภัยค้ำจุน ทำให้เห็นว่าความเห็นของนักกฎหมายได้แบ่งออกเป็นสองฝ่ายและยังไม่มีตัวบทกฎหมายหรือคำพิพากษาฎีกาออกมารองรับปัญหาตรงนี้ เพราะการประกันภัยค้ำจุนนั้นบุคคลภายนอก ผู้ต้องเสียหายมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้โดยตรง ถ้านำมาใช้บังคับกับสัญญาประกันภัยต่อจะมีผลว่า ผู้เอาประกันภัยโดยตรงสามารถเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยต่อได้โดยตรงแต่ในทางปฏิบัตินั้น ผู้รับประกันภัยรายแรก (Ceding Company) เป็นคู่สัญญาประกันภัยต่อกับ ผู้รับประกันภัยต่อเป็นการประกันภัยธรรมดาทั่วๆ ไป โดยมีวัตถุที่เอาประกันภัยเป็นความรับผิดโดย ผู้รับประกันภัยต่อไม่ได้ตกลงจะใช้ค่าสินไหมทดแทนในนามของผู้รับประกันภัยรายแรกเพื่อความวินาศภัยอันเกิดขึ้นแก่ผู้เอาประกันภัย ดังนั้นการที่จะตีความสัญญาว่าเป็นสัญญาประกันภัยในรูปแบบใด จะส่งผลกระทบต่อการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องวิเคราะห์ว่าสัญญาประเภทนี้ควรเป็นสัญญาประกันภัยเพื่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัยต่อ หรือว่าเป็นสัญญาประกันภัยความรับผิดหรือที่เรียกว่าสัญญาประกันภัยค้ำจุน เนื่องจากสัญญาประกันภัยค้ำจุนและสัญญาประกันภัยต่อเป็นสัญญาซึ่งมีวัตถุที่เอาประกันภัยเป็นอย่างเดียวกัน คือ ความรับผิด ดังนั้นจึงเป็นสัญญาที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

อนึ่ง นอกจากปัญหาในเรื่องข้างต้น กฎหมายประกันภัยค้ำจุนยังมีปัญหาในเรื่องของการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหาย ในกรณีที่ผู้เอาประกันได้เรียกร้องให้ผู้รับประกันภัยส่ง หรือชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ตนเพื่อที่จะนำไปให้แก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายดังนี้จะทำได้หรือไม่ และเมื่อผู้รับประกันภัยได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยไปแล้วแต่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 887 วรรคสาม ได้บัญญัติว่าแม้ผู้รับประกันภัยจะได้ส่งค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยแล้วก็ยังหาหลุดพ้นจากความรับผิดต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายนั้นไม่ เว้นแต่ พิสูจน์ได้ว่าสินไหมทดแทนนั้น ผู้เอาประกันภัยได้ใช้ให้แก่ผู้ต้องเสียหายแล้ว ทำให้ผู้รับประกันภัยในบางกรณีอาจต้องรับผิดถึงสองครั้งในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหากตนพิสูจน์ไม่ได้ว่าผู้เอาประกันภัยได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไปแล้วหรือไม่ ซึ่งดูเหมือนจะไม่เป็นธรรมแก่ผู้รับประกันภัย และปัญหาในกรณีของค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี เช่น ค่าทนายความ

ค่าธรรมเนียมศาลซึ่งจัดว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการประกันภัยค้ำจุนในมาตรา 887 และมาตรา 888 ไม่ได้มีการกำหนดไว้ชัดเจนว่าเป็นหน้าที่ของใครที่จะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ สำหรับกฎหมายต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษได้มีการกำหนดไว้ชัดเจนว่าค่าใช้จ่ายในส่วนนี้เป็นหน้าที่ของผู้รับประกันภัยที่ต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่เกิดความเสียหายให้แก่บุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหาย และปัญหาในเรื่องของการดำเนินคดีตามมาตรา 888 ซึ่งกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษก่อนที่บุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายจะสามารถฟ้องเรียกเงิน ค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้นั้นจะต้องทราบจำนวนที่เงินที่แน่นอนเสียก่อนโดยบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายต้องฟ้องคดีเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้เอาประกันภัยหรือมีคำชี้ขาดโดยอนุญาโตตุลาการ หรือมีการยอมรับความผิดโดยผู้เอาประกันภัยเสียก่อน จึงจะมีสิทธิดำเนินคดีเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้ และปัญหาในการยกข้อต่อสู้ของผู้รับประกันภัยตามสัญญาประกันภัยกับข้อต่อสู้ของผู้เอาประกันภัยที่มีต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายว่าผู้รับประกันภัยสามารถยกข้อต่อสู้ทั้ง 2 กรณีนั้นขึ้นต่อสู้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายได้หรือไม่และแค่ไหนเพียงไร เนื่องจากปัญหาในประเด็นนี้ได้มีคำพิพากษาและความเห็นของนักกฎหมายแตกต่างกันและมาตรา 887 มาตรา 888 มิได้บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะทำให้เกิดปัญหาในการตีความกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย

นอกจากนี้ก็ยังมีปัญหาเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลภายนอกในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยล้มละลายว่าจะมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันโดยตรงได้หรือไม่เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 887 ว่าด้วยเรื่องการประกันภัยค้ำจุนได้กำหนดว่าให้ผู้รับประกันภัยต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ในนามของผู้เอาประกันภัยเพื่อความวินาศภัยอันเกิดขึ้นแก่บุคคลอีกคนหนึ่ง ประกอบกับมีคำพิพากษาฎีกา ว่ากรณีที่ผู้เอาประกันภัยได้ตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายโดยปราศจากความยินยอมของผู้รับประกันภัยโดยตกลงยอมชำระค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอก ซึ่งต้องเสียหายเป็นจำนวนเงินที่น้อยกว่าจำนวนความเสียหายจริง โดยตัดสินให้ผู้รับประกันภัยยังคงต้อง รับผิดตามกรมธรรม์ประกันภัยที่ตนได้ทำไว้กับผู้เอาประกันภัย แต่จำนวนเงินที่จะต้องรับผิดตามกรมธรรม์ประกันภัยนั้นจะต้องรับผิดไม่เกินจำนวนที่ ปรากฏในสัญญาประนีประนอมยอมความที่ผู้เอาประกันภัยได้ตกลงกับบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายเท่ากับว่าศาลฎีกาตัดสินให้ผู้รับประกันภัยรับผิดเท่ากับ จำนวนเงินที่ผู้เอาประกันภัยต้องรับผิด ดังนั้น เมื่อผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายหรือมีหนี้สินล้นพ้นตัวทำให้ไม่สามารถชำระค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายได้แล้ว การที่ศาลฎีกามีคำพิพากษาเช่นนี้อาจทำให้ผู้รับประกันภัย

ปฏิเสธความรับผิดได้ว่าผู้รับประกันภัยเข้าดำเนินคดีในนามของผู้เอาประกันภัยดังนั้นเมื่อผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายหรือมีหนี้สินล้นพ้นตัวเสียแล้ว บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายต้องไปฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนในคดีล้มละลายแทน ซึ่งอาจทำให้ ผู้ต้องเสียหายไม่ได้รับเงินค่าสินไหมทดแทนหรืออาจได้รับเงินค่าสินไหมทดแทนไม่ครบจำนวน ความเสียหายที่เกิดขึ้นเพราะกองทรัพย์สินของลูกหนี้อาจไม่เพียงพอที่จะชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ทุกคนทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมต่อผู้ต้องเสียหายได้

สุดท้ายเป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากคำพิพากษาศาลฎีกาที่กล่าวมาข้างต้นซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ระหว่างผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัย คือ การที่ผู้เอาประกันภัยได้ไปตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายโดยปราศจากความยินยอมของผู้รับประกันภัย จะทำให้ผู้รับประกันภัยต้องผูกพันตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นหรือไม่ เพราะถ้าหากผู้เอาประกันภัยกับบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายกระทำการโดยไม่สุจริตอาจทำให้ผู้รับประกันภัยได้รับ ความเสียหายได้ บทบัญญัติกฎหมายในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 887 ไม่ได้มีการกำหนดสิทธิและหน้าที่ระหว่างผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยไว้ชัดเจน ซึ่งกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษได้กำหนดไว้ชัดเจนว่าหลังจากเกิดอุบัติเหตุแล้วห้ามมิให้ผู้เอาประกันภัยทำการตกลงหรือทำการชำระเงินใดๆ อันเนื่องมาจากข้อเรียกร้องหรือยอมรับความผิดใดๆ ที่เกี่ยวกับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นโดยปราศจากความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรของผู้รับประกันภัย ปัญหาในเรื่องนี้ในประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการประกันภัยค้ำจุนมาตรา 887 ไม่ได้มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนทำให้เกิดเป็นปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติและลักษณะทั่วไปของสัญญาประกันภัยความรับผิดหรือที่เรียกว่าสัญญาประกันภัยค้ำจุน และลักษณะของสัญญาประกันภัยต่อ

2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ว่าสัญญาประกันภัยค้ำจุน กับสัญญาประกันภัยต่อมีลักษณะและความสัมพันธ์กันอย่างไร และศึกษาถึงนิติสัมพันธ์ของบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการทำสัญญาทั้ง 2 ประเภทอันก่อให้เกิดสิทธิหน้าที่อันพึงปฏิบัติต่อกันอย่างไร

3. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะกฎหมายประกันภัยค้ำจุนของประเทศไทยกับกฎหมายประกันภัยค้ำจุนของต่างประเทศ

4. เพื่อศึกษาถึงสิทธิและหน้าที่ระหว่างผู้รับประกันภัยค้ำจุน ผู้เอาประกันภัยค้ำจุน และบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายรวมถึงกรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลาย

5. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกฎหมายประกันภัยค้ำจุนทั้งทางกฎหมายและทางปฏิบัติที่เกิดขึ้น

6. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 887 และมาตรา 888 ว่าด้วยเรื่องประกันภัยค้ำจุน

1.3 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้จะวิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในข้อกฎหมายว่าด้วยการประกันภัยค้ำจุน เช่น สิทธิและหน้าที่ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องในการทำสัญญาประกันภัยค้ำจุน ไม่ว่าจะเป็นผู้เอาประกันภัยผู้รับประกันภัย และบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย ปัญหาในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของผู้รับประกันภัยในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยค้ำจุนตกเป็นบุคคลล้มละลาย ปัญหาในการดำเนินคดีระหว่างบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องในสัญญาประกันภัยค้ำจุนและศึกษาถึงลักษณะของสัญญาประกันภัยต่อโดยมุ่งพิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะของสัญญาประกันภัยค้ำจุนและสัญญาประกันภัยภัยต่อและการตีความสัญญาทั้ง 2 ลักษณะว่าการตีความสัญญาให้เป็นประเภทใดจึงจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่บุคคลภายนอก ผู้ต้องเสียหายเพื่อให้ได้รับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนมากที่สุด โดยการศึกษาวิจัยนี้จะวิเคราะห์จากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการประกันภัยค้ำจุนตามมาตรา 887 และมาตรา 888 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 มาตรา 31 ว่าด้วยเรื่องสัญญาประกันภัยต่อ และพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2543 โดยจะศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายประกันภัยค้ำจุนของต่างประเทศ

1.4 สมมติฐานการศึกษาวิจัย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 887 ลักษณะประกันภัยค้ำจุน ยังมีความไม่ชัดเจนในหลายๆ เรื่อง ดังนั้น ควรที่จะมีการปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย ผู้เอาประกันภัย และผู้รับประกันภัย โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ สิทธิและหน้าที่ของผู้เอาประกันภัยอันมีต่อผู้รับประกันภัยในกรณีที่มีการทำสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างผู้เอาประกันภัยกับบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย การดำเนินคดีระหว่างผู้เอาประกันภัย ผู้รับประกันภัย และบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย และสิทธิของผู้เอาประกันภัย

ในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยให้มีความชัดเจนขึ้น นอกจากนี้ กฎหมายควรบัญญัติถึงสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยในกรณีที่ ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลที่มีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือตกเป็นบุคคลล้มละลาย และควรนำบทบัญญัติกฎหมายในมาตรา 887 ว่าด้วยการประกันภัยค้ำจุนที่ให้สิทธิบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายมีสิทธิเรียกร้อง ค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้โดยตรงมาใช้บังคับกับสัญญาประกันภัยต่อ

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยนี้จะใช้วิธีการค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลโดยวิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) คือ ศึกษาจากตำรากฎหมาย เช่น ตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวกับการประกันภัยค้ำจุน คำพิพากษาฎีกา บทความ วารสารต่างๆ ทั้งที่เป็นเอกสารภาษาไทยและต่างประเทศ สำหรับการศึกษาจะใช้วิธีวิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยการรวบรวมข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เห็นถึงข้อบกพร่องของกฎหมาย และเสนอ แนวทางการแก้ไขกฎหมายประกันภัยค้ำจุนในส่วนที่ยังบกพร่องอยู่

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบประวัติความเป็นมา ลักษณะทั่วไปของสัญญาประกันภัยค้ำจุน และลักษณะสัญญาประกันภัยต่อ
2. ได้ทราบถึงความสัมพันธ์ของสัญญาทั้ง 2 ประเภทว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร รวมถึงได้ทราบสิทธิหน้าที่ของบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องในสัญญาทั้ง 2 ประเภท
3. ได้ทราบถึงลักษณะกฎหมายของกฎหมายประกันภัยค้ำจุนของประเทศไทยกับกฎหมายประกันภัยค้ำจุนในต่างประเทศ
4. ได้ทราบถึงสิทธิและหน้าที่ระหว่างผู้รับประกันภัยค้ำจุน ผู้เอาประกันภัยค้ำจุน และบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายรวมถึงกรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลาย
5. ได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกฎหมายประกันภัยค้ำจุนทั้งทางกฎหมายและทางปฏิบัติที่เกิดขึ้น
6. มีแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ตามมาตรา 887 และมาตรา 888 ว่าด้วยการประกันภัยค้ำจุนให้มีความชัดเจนและก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่กรณีทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 2
ประวัติความเป็นมาและลักษณะของการประกันภัยค้ำจุน

2.1 ประวัติและความเป็นมาของการประกันภัยค้ำจุน

ในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law System) นั้น บุคคลจักต้องรับผิดเพื่อการทำละเมิดของตนเอง การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมบุคคลทุกคนมีหน้าที่ที่จักต้องเคารพต่อสิทธิของบุคคลอื่น ถ้าบุคคลใดประมาทเลินเล่อก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินของบุคคลอื่นหรือไม่ใช้ความระมัดระวังอย่างเพียงพอในการที่จะหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดความเสียหายดังกล่าวตามที่วิญญูชนพึงมีการกระทำนั้นถือเป็นการทำละเมิด จะเห็นได้ว่าในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์นั้น ความหมายของคำว่า "ละเมิด" นั้นไม่มี การให้คำจำกัดความที่แน่ชัด แต่ลักษณะของความรับผิดอันเนื่องมาจากการทำละเมิดนั้นมีปัจจัยสำคัญมาจากการที่กฎหมายต้องการความเอาใจใส่ในการกระทำของแต่ละบุคคลเพื่อป้องกันไม่ให้เกิด ความเสียหายต่อสิทธิและทรัพย์สินของบุคคลอื่น เมื่อมีการทำละเมิดเกิดขึ้นผู้ก่อเหตุละเมิดจะต้องมีความรับผิดตามกฎหมายในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลผู้ต้องเสียหายจากเหตุละเมิดนั้น เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้ถูกทำละเมิดหรือผู้เสียหายจะได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จึงเกิดแนวความคิดในการนำความรับผิดของตนเองที่มีต่อบุคคลอื่นไปเอาประกันภัยไว้กับบริษัทรับประกันภัยเพื่อให้ผู้รับประกันภัยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่สามแทนผู้ทำละเมิดหรือผู้เอาประกันภัย เพื่อเป็นหลักประกันแก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายว่าจะได้รับการชดใช้เยียวยาความเสียหายจากผู้รับประกันภัย เป็นอีกทางเลือกหนึ่งนอกจากผู้เอาประกันภัยหรือผู้ทำละเมิดโดยในกฎหมายประกันภัยค้ำจุนของไทยมาตรา 887 และมาตรา 888 นั้นมีที่มาจากกฎหมายประกันภัยความรับผิดในประเทศอังกฤษ คือ "Porter on Insurance p. 525."[1]

การประกันภัยค้ำจุนซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการประกันภัยความรับผิด (Liability Insurance)ได้เริ่มมาจากการประกันภัยยวดยานพาหนะ (Motor Vehicle Insurance) ในปี ค.ศ.1895 นาย ชอร์เลอเฟีย (Shaw Lefevre)ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเดินรถบนทางหลวง (Locomotives on Highways Bill) ซึ่งยกเว้นรถลากที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานอย่างอื่นคือ ขับเคลื่อนโดยพลังงานไอน้ำ

---

[1] พระยามานวราชเสวี (ปลอด วิเชียร ณ สงขลา), <u>อุทาหรณ์สำหรับประมวลกฎหมายและพาณิชย์ บรรพ 1-บรรพ 2 ฉบับต้นร่างกฎหมาย; ที่มาในประมวลกฎหมายในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 1- บรรพ 5</u>, หน้า 33.

พลังงานน้ำมันเชื้อเพลิงจากปิโตรเลียม หรือจากพลังงานไฟฟ้า นอกจากพลังแรงม้าออกจากกฎระเบียบของพระราชบัญญัติว่าด้วยการเดินรถ (Locomotive Act) แต่เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจึงทำให้ร่างรัฐบัญญัตินี้ ไม่ผ่านการพิจารณาของรัฐสภา แต่ต่อมาในปี ค.ศ. 1896 ได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติการเดินรถบนทางหลวงฉบับใหม่และมีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อมา[2] ในศตวรรษนี้ได้มีการจัดตั้งบริษัท ประกันอุบัติภัยเกิดขึ้นหลายบริษัท บริษัทประกันอุบัติภัยแห่งแรกคือ The Scottish Employers' Liability and Accident Company ซึ่งภายหลังได้ถูกโอนไปเป็นของ London and Lancashire Fire Office ในปี ค.ศ. 1904 ขอบเขตของการประกันภัยดังกล่าวจะรวมถึงการประกันอุบัติเหตุแก่ผู้โดยสารความเสียหายอันเกิดแก่ยานพาหนะ และความเสี่ยงภัยอันเกิดแก่บุคคลที่สาม

ในช่วงก่อนปี ค.ศ. 1900 มีผู้รับประกันอุบัติภัยจำนวนมากได้เสนอการประกันภัยรถยนต์แก่เจ้าของรถยนต์ ผู้รับประกันภัยซึ่งบุกเบิกธุรกิจด้านประกันภัยรถยนต์ คือ The Law Accident Insurance Society และยังมีบริษัทประกันภัยในธุรกิจด้านนี้เกิดขึ้นตามมาอีกจำนวนหนึ่ง เช่น The Car and General Insurance Company ก่อตั้งในปี ค.ศ. 1903 เป็นต้น ทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบธุรกิจในด้านนี้หลายรายส่งผลให้อัตราค่าเบี้ยประกันภัยลดลงเป็นอย่างมาก

ต่อมาในปีค.ศ.1909 ประเทศอังกฤษได้ประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยบริษัทประกันภัยคือพระราชบัญญัติบริษัทประกันภัย ค.ศ.1909 (Assurance Company Act 1909) ซึ่งการประกันภัยยวดยานพาหนะ (Motor Vehicle Insurance) ไม่ได้อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้ จึงมีผลทำให้บริษัทประกันภัยยวดยานพาหนะไม่จำต้องมีทุนสำรองในการจัดตั้งบริษัท ซึ่งแตกต่างจาก Assurance Company Act 1909 ที่ได้กำหนดทุนสำรองไว้ เป็นเหตุให้บริษัทประกันภัยยวดยานพาหนะไม่สามารถจ่ายเงินทดแทนตาม ข้อเรียกร้องของผู้เอาประกันได้ และต้องปิดกิจการไป ต่อมามีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจราจรทางบก ค.ศ. 1930 (Road Traffic Act 1930) ในมาตรา 42 ของพระราชบัญญัติดังกล่าว ธุรกิจประกันภัยยวดยานพาหนะได้กำนดให้การประกันภัยประเภทนี้ต้องอยู่ภายใต้บังคับตามพระราชบัญญัติบริษัทประกันภัย (Assurance Company Act 1909) ทำให้ธุรกิจประกันภัยยวดยานพาหนะจะต้องมีทุนสำรองในการจัดตั้งตามที่กฎหมายกำหนดไว้ และในมาตรา 35 ของ Road Traffic Act 1930 กำหนดให้ผู้ขับขี่ยวดยานพาหนะบนท้องถนนจะต้องเอาประ

---

[2] Harold E. Raynes, a History of British Insurance, 2nd ed. (London: Sir Isaac Pitman & Sons Ltd, 1983), p.303.

THE ASSUMPTION UNIVERSITY LIBRARY

กันภัยเพื่อบุคคลที่สาม หรือมีมาตรการอื่นๆ ที่คุ้มครองความเสี่ยงภัยของบุคคลที่สาม การฝ่าฝืนบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวมีทั้งโทษจำและปรับ[3]

Road Traffic Act 1930 มีสาระสำคัญ คือ กรมธรรม์ประกันภัยยวดยานพาหนะจะต้องออกโดยบริษัทผู้รับประกันภัยที่ได้รับอนุญาตและจะต้องคุ้มครองความเสียหายต่อชีวิตหรือร่างกายของบุคคลที่สามอันเนื่องมาจากการใช้ยานพาหนะบนท้องถนน อย่างไรก็ดีกฎหมายฉบับนี้เพียงแต่บังคับให้ผู้ขับขี่รถยนต์ต้องทำประกันภัยคุ้มครองความเสียหายต่อชีวิตหรือร่างกายของบุคคลที่สามเท่านั้น แต่ส่วนใหญ่แล้วผู้ขับขี่ยานพาหนะมักจะทำประกันภัยคุ้มครองแบบกว้างๆ ซึ่งจะคุ้มครองถึงความรับผิดในความเสียหายต่อทรัพย์สินของบุคคลอื่น และความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ยานพาหนะของตนเองด้วย

1402 ฉ.3

การดำเนินคดีในศาลระหว่างเจ้าของยานพาหนะที่ประสบอุบัติภัยกับผู้ทำละเมิด การที่จะพิสูจน์ว่าผู้ขับขี่เป็นฝ่ายประมาทเลินเล่อจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีเป็นอย่างมาก โดยอาจมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีมากกว่าค่าเสียหายในคดี จึงมีแนวความคิดที่จะระงับคดีกันนอกศาล คือ การทำสัญญาประนีประนอมยอมความโดยไม่นำคดีไปฟ้องร้องต่อศาล หรือที่เรียกว่า "The Knock-for-Knock Agreement"[4] ซึ่งจะทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีเป็นอย่างมาก

ในช่วงระหว่างสงครามโลก ได้มีการเสนอวิธีการเพื่อลดการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนที่เกิดขึ้นจากอุบัติภัย ซึ่งเรียกว่า "No-Claims Bonus" หรือที่เรียกว่า "No-Claims Discount" เช่น ในระหว่างที่กรมธรรม์ประกันภัยมีผลใช้บังคับถ้าไม่มีการเรียกร้องให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่เกิดขึ้นก็จะได้รับการ ลดค่าเบี้ยประกันภัยในปีถัดไป เป็นต้น

ต่อมาพระราชบัญญัติการจราจรทางบก ค.ศ. 1972 (Road Traffic Act 1972) ได้ปรับปรุงสิทธิของบุคคลภายนอกผู้เสียหายให้ได้รับความคุ้มครองมากยิ่งขึ้น เช่น กำหนดให้ผู้เสียหายโดยตรงมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายเอากับผู้รับประกันภัยได้โดยตรงตาม

---

[3] Ibid., pp.305-306.

[4] Ibid., p. 307.

มาตรา 149 ของ Road Traffic Act 1972 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมใหม่เป็นการให้ความมั่นใจแก่ผู้เสียหายมากขึ้นกว่าเดิม[5]

ส่วนระบบการประกันความรับผิดที่มีมากอีกรูปแบบหนึ่งก็ คือ การประกันความรับผิดของนายจ้างที่มีต่อลูกจ้างอันเนื่องมาจากการทำงาน (Employers' Liability Policy) ความรับผิดของนายจ้างที่มีต่อลูกจ้างตามกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) จะอยู่ภายใต้กฎหมายลายลักษณ์อักษร และโดยคำพิพากษาศาล สิทธิในการฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้ที่ทำละเมิดได้สูญสิ้นไปกับผู้ได้รับบาดเจ็บจนกระทั่งได้มีพระราชบัญญัติ the Fatal Accident Act of 1846 ทำให้สิทธิของบุคคลที่เสียชีวิตสามารถมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้ทำละเมิดโดยผ่านทางผู้แทนที่ได้รับแต่งตั้งขึ้น แต่สำหรับกรณีของลูกจ้าง อันเนื่องมาจากการจ้างแรงงานก็ยังไม่สามารถฟ้องร้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากนายจ้างได้ในกรณีบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจากจ้างงานนั้น เพราะหลัก "The Doctrine of Common Employment" ซึ่งหลักนี้ได้วางหลักว่านายจ้างย่อมไม่ต้องรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดจากความผิดของลูกจ้างที่ประมาทเลินเล่อในการทำงาน นอกจากนี้ยังมีหลักกฎหมายซึ่งเกิดจากคำตัดสินของศาลที่ว่านายจ้างไม่จำต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดแก่ลูกจ้างในกรณีที่ลูกจ้างจงใจก่อให้เกิดความเสียหาย

ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดของนายจ้างที่มีต่อลูกจ้างอันเนื่องมาจากการทำงาน (Employers' Liability Act 1880) ได้กำหนดให้นายจ้างจะต้องรับผิดเพื่อความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยความประมาทเลินเล่อของลูกจ้างอันเนื่องมาจากการทำงาน พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ใช้บังคับกับงานในทุกสาขาอาชีพ เช่น งานซึ่งเกี่ยวกับการรถไฟ (Railway) ลูกจ้างทั่วไป (Servant) ลูกจ้างในทางปศุสัตว์ (Servant in husbandry) ลูกจ้างเหมืองแร่ (Minor) เป็นต้น ผลของพระราชบัญญัติฉบับนี้ทำให้ลูกจ้างสามารถดำเนินคดีเรียกร้องความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการบกพร่องอันเนื่องมาจากสภาพการทำงาน หรือความบกพร่องของเครื่องจักรซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของนายจ้างซึ่งเกิดขึ้นจากความประมาทเลินเล่อของนายจ้าง หรือความประมาทเลินเล่อของผู้ที่มีหน้าที่ดูแลหรือที่เกิดจากความประมาทเลินเล่อของผู้ร่วมงานได้ แต่พระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรเพราะในทางปฏิบัติแล้ว การพิสูจน์ถึงความประมาทเลินเล่อทำได้ยาก และมีค่าใช้

---

[5] Michel Parkinton and Anthony O'Dowd, MacGillivray and Parkinton on Insurance Law, 6th ed. (London: Sweet & Maxwell, 1975), p. 934.

จ่ายในการดำเนินคดีสูงมาก ต่อมาพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ถูกแทนที่โดย The Law Reform (Personal Injuries) Act 1948[6] ซึ่งมีการปรับปรุงข้อบกพร่องดังกล่าว

สิทธิของลูกจ้างนี้นอกจากจะได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติความรับผิดของนายจ้างที่มีต่อลูกจ้างอันเนื่องมาจากการทำงาน (Employers'LiabilityAct 1880) ยังได้รับความคุ้มครองภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยเงินชดเชยแรงงาน (Workmen's Compensation Act 1925-1945) โดยหลักการของกฎหมายนี้ได้กำหนดให้มีการจ่ายค่าสินไหมทดแทนแก่ลูกจ้างที่ประสบอุบัติเหตุอันเนื่องมาจากการทำงาน เว้นแต่อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นโดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของลูกจ้าง หรือเกิดขึ้นจากการกระทำโดยจงใจให้เกิดความเสียหาย พระราชบัญญัติว่าด้วยเงินชดเชยแรงงานถือเป็นกฎหมายประกันสังคมที่ให้ความคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ดังนั้น ลูกจ้างที่ได้รับบาดเจ็บอันเนื่องมาจากการจ้างงานมีสิทธิที่จะได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากรัฐ

การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ลูกจ้างตามพระราชบัญญัติความรับผิดของนายจ้างที่มีต่อลูกจ้าง อันเนื่องมาจากการทำงาน (Employers' Liability Act 1880) และตามพระราชบัญญัติว่าด้วยเงินชดเชยแรงงาน (Workmen's Compensation Act 1925-1945) มีข้อแตกต่างกัน คือ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกรมธรรม์ประกันความรับผิดของนายจ้างที่มีต่อลูกจ้างอันเนื่องมาจากการทำงาน ตามพระราชบัญญัติ ความรับผิดของนายจ้างที่มีต่อลูกจ้างอันเนื่องมาจากการทำงาน (Employers'Liability Act1880) นั้นจะไม่ครอบคลุมถึงกรณีที่ลูกจ้างผู้นั้นได้รับค่าสินไหมทดแทนจากการดำเนินคดีเพื่อเรียกค่าเสียหายเนื่องจากการกระทำละเมิดตามกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) แต่ลูกจ้างผู้นั้นยังคงเรียก ค่าสินไหมทดแทนสำหรับกรณีดังกล่าวได้ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยเงินชดเชยแรงงาน (Workmen's Compensation Act 1925-1945) แม้ลูกจ้างผู้นั้นจะได้รับค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องจากการทำละเมิดตามกฎหมายคอมมอนลอว์แล้วก็ตาม

ปัจจุบันนี้พระราชบัญญัติว่าด้วยเงินชดเชยแรงงาน (Workmen's Compensation Act 1925-1945) ซึ่งปัจจุบันนี้ได้ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติการประกันภัยแห่งชาติ (การประสบอันตรายในภาคอุตสาหกรรม) ค.ศ.1965 (National Insurance(Industrial Injuries)Act 1965) ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้การประเมินความเสียหายที่มีต่อลูกจ้างของผู้ทำงานจะต้องคำนึงถึงการสูญเสียรายได้ (Loss of Earning) หรือผลกำไรที่ได้รับ (Profit) และมีการให้สิทธิเกี่ยวกับประโยชน์การประ

---

[6] Harold E. Raynes, a History of British Insurance, p. 291.

กันภัยภาคอุตสาหกรรม (Industrial Insurance Benefit) และสิทธิประโยชน์ในการทุพลภาพภาคอุตสาหกรรม (Industrial disablement benefit) หรือสิทธิประโยชน์ในการเจ็บป่วยภาคอุตสาหกรรม (Sickness Benefit) เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันฟ้องคดี[7]

2.2 แนวคิดและทฤษฎีความรับผิดเพื่อละเมิดในการกระทำของผู้อื่น (Vicarious Liability)

แนวคิดเรื่องความรับผิดในความเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิดของบุคคลอื่นมีที่มาจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการที่ลูกจ้างปฏิบัติงานให้แก่นายจ้างและนายจ้างต้องชดใช้ความเสียหายนั้น ประเทศอังกฤษในช่วงศตวรรษที่ 16 เกิดแนวคิดว่าการกำหนดให้นายจ้างต้องรับผิดชอบในความเสียหาย ที่ลูกจ้าง ก่อขึ้นทุกกรณีโดยไม่มีข้อยกเว้นทำให้เกิดอุปสรรคต่อการทำการค้าเป็นอย่างมาก จึงมีแนวความคิดว่าเฉพาะแต่กรณีที่ลูกจ้างปฏิบัติตามคำสั่ง (Command Theory) เท่านั้นที่นายจ้างต้องรับผิดในความเสียหายที่ลูกจ้างก่อขึ้น ต่อมาในศตวรรษที่ 17 มีการเปลี่ยนแนวคิดดังกล่าวให้กว้างขึ้น คือ ถ้าลูกจ้างทำละเมิดในขณะที่ทำการงานในทางการที่จ้าง (Scope of Employment) นายจ้างจึงต้องรับผิดทั้งนี้เพราะความคิดในเรื่องการปฏิบัติตามคำสั่งทำให้ความรับผิดของนายจ้างแคบเกินไป เนื่องจากโจทก์ต้องสืบให้ได้ความชัดแจ้งว่าละเมิดเกิดขึ้นในขณะที่ลูกจ้างทำตามคำสั่งนายจ้างเท่านั้น ถ้าทำละเมิดในขณะอื่นนายจ้างก็ไม่ต้องรับผิด[8]

ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 420 เป็นบทกฎหมายลักษณะละเมิด กล่าวถึงความรับผิดของบุคคลในการกระทำละเมิดของตนเอง (Responsabilité de I'homme son proper fait) ส่วนมาตรา 425-427, 429-431 เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดในการกระทำละเมิดของบุคคลอื่น (Responsabilité du Fait d'Autrui)

เหตุที่มีบทบัญญัติให้บุคคลต้องรับผิดในการกระทำละเมิดของบุคคลอื่นหรือทรัพย์วัตถุสิ่งของก็โดยที่มีแนวความคิดว่า บุคคลอาจมีส่วนผิดอยู่ด้วยในการที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น หรือมีความบกพร่องในการควบคุมดูแล (Défaut de surveillance) จึงเกิดความเสียหายแก่บุคคล

---

[7] Michel Parkinton and Anthony O'Dowd, MacGillivray and Parkinton on Insurance Law, p. 956.

[8] สุษม ศุภนิตย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยลักษณะละเมิด, (กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณการ, 2546), หน้า 93.

อื่นไม่ว่าจะเป็นโดยบุคคลที่อยู่ใต้บังคับบัญชาการควบคุมดูแลของบุคคลที่ต้องรับผิดนั้น หรือโดยวัตถุสิ่งของที่เป็นของตนหรือตนได้ควบคุมดูแล ที่ว่าอาจมีส่วนผิดนั้นหมายความว่า ยังไม่แน่นอนว่าความเสียหายจะเกิดจาก ความรับผิดของบุคคลนั้นๆ ด้วยหรือไม่จึงเกิดมีข้อสันนิษฐานขึ้นเรียกว่า "ข้อสันนิษฐานความผิดตามกฎหมาย" (Présomption légale de fauté เป็นคนละเรื่องกับข้อสันนิษฐานความผิดตามมาตรา 422) ซึ่งอาจเป็นข้อสันนิษฐานอันเนื่องมาจากความบกพร่องในการควบคุมดูแล (Présomption Provenant d'un défaut de surveillance) จะเป็นข้อสันนิษฐานเด็ดขาด (Jurus et de jure) หรือข้อสันนิษฐานไม่เด็ดขาด (Juris tantum) นั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ฉะนั้นข้อสันนิษฐานความผิดจึงไม่เกี่ยวกับการที่บุคคลกระทำละเมิดอันเป็น ความรับผิดของบุคคลในการกระทำของตนเองตามมาตรา 420 ซึ่งตามมาตรา 420 ผู้กระทำจะต้องจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่น แต่ข้อสันนิษฐานความผิดนั้นเป็นความรับผิดที่ผู้ต้องรับผิดไม่ต้อง มีการจงใจ หรือความตั้งใจที่จะกระทำละเมิด (Wrongful Intent, Faute) หรือประมาทเลินเล่อ (Negligence, Néligence) จึงเรียกความรับผิดชนิดนี้ว่า " ความรับผิดเด็ดขาด" (Strict Liability) ซึ่งหมายถึงความรับผิดที่ไม่ต้องเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ[9]

นอกจากนี้เหตุที่ต้องมีความรับผิดในผลเสียหายที่เกิดจากการกระทำละเมิดของบุคคลอื่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องนายจ้างลูกจ้างนั้นได้มีการให้เหตุผลต่างๆ เช่น

1) นายจ้างควรต้องรับผิดชอบในผลแห่งงานที่ตนได้รับประโยชน์ และตนเป็นผู้มีอำนาจบังคับบัญชาดูแลควบคุมการทำงานของลูกจ้าง นายจ้างเป็นผู้คัดเลือกลูกจ้าง ดังนั้นจึงควรมีหน้าที่ป้องกันความเสียหายได้ดีที่สุด

2) นายจ้างอยู่ในฐานะที่ดีที่สุดที่จะแบกภาระชดใช้ความเสียหายหรือหลักที่เรียกว่า One who best bears it จึงไม่ควรให้ผู้เสียหายรับบาปเคราะห์

3) หลักที่ถือว่าการกระทำของลูกจ้างนั้นเปรียบเหมือนนายจ้างกระทำเอง (Qui facit per alium facit per se) ทำให้นายจ้างต้องรับผิดในการกระทำของลูกจ้าง

4) หลักที่ถือว่านายจ้างอยู่ในฐานะที่ดีที่สุดที่จะกระจายความรับผิดในผลเสียหายไปยังสังคมส่วนรวมได้โดยเอาประกันภัยความเสียหายหรือการถือเอาค่าเสียหายซึ่งตนต้องรับผิดเป็นต้นทุนในการผลิตได้

---

[9] ไพจิตร ปุญญพันธุ์, <u>คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด</u>, พิมพ์ครั้งที่ 10 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546), หน้า 2.

การที่กฎหมายถือว่าบุคคลบางประเภทต้องร่วมรับผิดในผลเสียหายที่บุคคลที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนเองก่อขึ้นนี้ก็ด้วยต้องการหาผู้ที่จะชดใช้เยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้นั่นเองแม้ว่าผู้เสียหายอาจเรียกร้องเอาจากผู้ก่อละเมิดนั้นได้ แต่ก็ให้โอกาสผู้เสียหายที่จะเรียกเอาจากผู้เป็นนายจ้างอันอยู่ในฐานะที่ตามธรรมดาย่อมจะชดใช้แก่ผู้เสียหายได้ดีกว่าลูกจ้าง

ในปัจจุบันแนวคิดในเรื่องนี้มีวิวัฒนาการไปในลักษณะที่ฟ้องเรียกร้องเอาจากนายจ้างแต่ผู้เดียวเพราะนายจ้างจะได้เอาประกันภัยความเสียหายในการประกอบกิจการข้างต้นไว้กับบริษัทประกันภัย[10]

ความรับผิดเพื่อการกระทำละเมิดของบุคคลอื่นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แบ่งออกได้เป็นดังนี้กล่าวคือ

1) ความรับผิดในการทำละเมิดของลูกจ้างตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 425

2) ความรับผิดในการทำละเมิดของตัวแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 427

3) ความรับผิดในการทำละเมิดของผู้รับจ้าง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา428

4) ความรับผิดในการทำละเมิดของผู้ไร้ความสามารถตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 429

5) ความรับผิดของครูบาอาจารย์ นายจ้าง หรือผู้รับดูแลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 430

6) ความรับผิดในการทำละเมิดของผู้แทนนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 70 ซึ่งปัจจุบันได้มีการแยกนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชนออกจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ ให้ใช้บทบัญญัติบรรพ 1 แห่งประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. 2535 ในกรณีผู้แทนของนิติบุคคลที่เป็นหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชน เช่น รัฐมนตรี ปลัดกระทรวง อธิบดี ฯลฯ รวมทั้งข้าราชการและพนักงานในหน่วยงานนั้นๆ หากกระทำตามหน้าที่เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่

---

[10] สุษม ศุภนิตย์, <u>คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยลักษณะละเมิด</u>, หน้า 94.

บุคคลอื่น เดิมให้รับผิดตามมาตรา 76 แต่ปัจจุบันต้องบังคับตามพระราชบัญญัติ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 เนื่องจากเป็นกฎหมายเฉพาะซึ่งถูกบัญญัติขึ้น[11]

ความรับผิดในการกระทำของบุคคลอื่นมีบัญญัติไว้ในมาตรา 425-427, 429-431 ซึ่งเกิดจากข้อสันนิษฐานความผิดทางกฎหมาย (Présomption légale de faute) ส่วนความรับผิดของผู้ว่าจ้างทำของในความเสียหายซึ่งผู้รับจ้างก่อให้เกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอก นั้นหาใช่เกิดจากข้อสันนิษฐานความรับผิดตามกฎหมายไม่แต่ได้อนุโลมนำมาบัญญัติไว้ในหมวดนี้ด้วย

หลักกฎหมายในเรื่องความรับผิดในการกระทำของบุคคลอื่น (Vicarious Liability) หมายความว่า เป็นความรับผิดของบุคคลหนึ่งในการกระทำละเมิดของบุคคลอีกบุคคลหนึ่ง โดยที่บุคคลที่ต้องร่วมรับผิดด้วยก่อนนั้น ไม่ได้กระทำละเมิดด้วยตนเอง ถ้าได้กระทำละเมิดด้วยตนเองแล้วก็ไม่ใช่ความรับผิด ในการกระทำของบุคคลอื่น และถ้าบุคคลที่กระทำนั้นไม่ได้กระทำละเมิดเพียงแต่มีการกระทำอย่างเดียว ก็ไม่เป็นความรับผิดในการกระทำของบุคคลอื่นเช่นเดียวกัน ทั้งนี้โดยมีตัวบทกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะให้จำต้องรับผิดความรับผิดในการกระทำของบุคคลอื่นย่อมเป็นความรับผิดเด็ดขาด การที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดเพื่อการทำละเมิดของบุคคลอื่นก็เพราะว่าตนเองมีความเกี่ยวพันกับผู้ทำละเมิดจะเกี่ยวพันเนื่องจากสายสัมพันธ์เนื่องจากหน้าที่การงานหรือเนื่องจากตนมีหน้าที่ดูแล คือ มีความเกี่ยวพันกันในแง่ลูกจ้าง ตัวแทน ผู้รับจ้าง ผู้เยาว์ ผู้วิกลจริต ผู้ไร้ความสามารถ หรือในกรณีนิติบุคคลรับผิดในการกระทำละเมิดของผู้แทนนิติบุคคลตามมาตรา 76 แม้จะมีกฎหมายบัญญัติให้บุคคลอื่นมารับผิดแล้ว ก็ตาม ก็เป็นเพียงแต่ให้บุคคลมาร่วมรับผิดด้วยเท่านั้น ไม่ได้หมายความว่าผู้ทำละเมิดหลุดพ้น ความรับผิดไปผู้ทำละเมิดยังคงต้องรับผิดโดยตรงตามมาตรา 420, 421,422, 423 ฉะนั้นผู้เสียหายจะเลือกฟ้องเฉพาะผู้ทำละเมิดก็ได้ จะฟ้องเฉพาะผู้รับผิดเพื่อบุคคลอื่นก็ได้ หรือจะฟ้องรวมกันมาทั้งคู่ให้เป็นลูกหนี้ร่วมกันก็ได้

เดิมผู้ต้องรับผิดเพื่อการทำละเมิดของบุคคลอื่น อาจทำความตกลงกับผู้เสียหายล่วงหน้าเป็นข้อยกเว้นมิให้ตนต้องรับผิดเพื่อละเมิดอันเกิดจากกลฉ้อฉลหรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ทำละเมิดได้ เพราะตนมิได้เป็นผู้ทำละเมิดข้อตกลงดังกล่าวไม่เป็นโมฆะตามมาตรา 373 แต่ปัจจุบันหลังจากพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 มีผลใช้บังคับสิทธิในการทำความตกลงนี้ก็ได้เปลี่ยนไป โดยพระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติไว้ใน มาตรา 8 ว่า "ข้อตกลง

---

[11] เพ็ง เพ็งนิติ, <u>คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด</u>, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: สำนักศึกษาอบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2545), หน้า 291.

ประกาศ หรือคำแจ้งความที่ได้ทำไว้ล่วงหน้า เพื่อยกเว้น หรือจำกัดความรับผิดเพื่อละเมิด หรือผิดสัญญาในความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย หรืออนามัยของผู้อื่น อันเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ตกลง ผู้ประกาศ ผู้แจ้งความ หรือของบุคคลอื่น ซึ่งผู้ตกลง ผู้ประกาศ หรือผู้แจ้งความต้องรับผิดด้วย จะนำมาอ้างเป็นข้อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดไม่ได้

ข้อตกลง ประกาศ หรือคำแจ้งความที่ได้ทำไว้ล่วงหน้าเพื่อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดในกรณีอื่นนอกจากที่กล่าวมาในวรรคหนึ่ง ซึ่งไม่เป็นโมฆะ ให้มีผลบังคับได้เพียงเท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณีเท่านั้น"

ฉะนั้นข้อตกลงยกเว้นความรับผิดในความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย หรืออนามัยของผู้เสียหาย แม้จะเป็นการทำละเมิดของบุคคลอื่นที่ผู้ตกลงต้องรับผิด ไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อแม้จะไม่ร้ายแรง ผู้ตกลงก็จะนำมาอ้างเป็นข้อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดไม่ได้ ส่วนความเสียหายในกรณีอื่น เช่น เสียหายต่อทรัพย์สิ หรือเกียรติยศชื่อเสียง แม้จะไม่เป็นโมฆะตามวรรคแรกแต่ตามวรรคสอง ก็ให้บังคับได้เท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรเท่านั้น[12]

2.3 สาระสำคัญของกฎหมายประกันภัยค้ำจุน

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 887 วรรคแรก บัญญัติว่า "อันว่าประกันภัยค้ำจุนนั้น คือ สัญญาประกันภัยซึ่งผู้รับประกันภัยตกลงว่าจะใช้ค่าสินไหมทดแทนในนามของผู้เอาประกันภัยเพื่อความวินาศภัยอันเกิดขึ้นแก่บุคคลอีกคนหนึ่ง และซึ่งผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบ"

โดยการประกันภัยประเภทนี้วัตถุที่เอาประกันภัย (Subject Matter of Insurance) คือ ความรับผิดของผู้เอาประกันภัยที่มีต่อผู้เสียหาย ซึ่งอาจจะเกิดจากมูลหนี้ใดๆ ก็ได้ตามกฎหมาย เช่น สัญญา ละเมิด ลาภมิควรได้ หรือโดยบทบัญญัติของกฎหมาย แต่ต้องเป็นความรับผิดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ถ้าเป็นความรับผิดตามหน้าที่ทางศีลธรรม ไม่ถือว่าเป็นความรับผิดที่ผู้รับประกันภัยจะชดใช้ค่าเสียหายให้ ส่วนได้เสียตามสัญญาประกันภัยค้ำจุน คือ หน้าที่ที่เกิดขึ้นโดยบทบัญญัติของกฎหมายของผู้เอาประกันภัยซึ่งจะแตกต่างกับส่วนได้เสียของการประกันวินาศภัย คือ กรรมสิทธิ์ หรือสิทธิใดๆ ตามกฎหมายของผู้เอาประกันภัยที่มีเหนือตัวทรัพย์ที่เป็นวัตถุที่เอาประกันภัย

---

[12] เรื่องเดียวกัน, หน้า 217.

และผู้รับประกันภัยค้ำจุนจะมีความรับผิดต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายต่อเมื่อผู้เอาประกันภัยมีความรับผิด นอกจากนี้ตามวรรคสองของมาตรา 887 ได้บัญญัติให้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายสามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้โดยตรงจากผู้รับประกันภัยซึ่งถือว่าเป็นสิทธิที่เกิดขึ้นโดยบทบัญญัติของกฎหมาย ในการประกันภัยค้ำจุนนั้นกฎหมายมิได้บัญญัติว่าผู้รับประกันภัย เมื่อใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ต้องเสียหายไปแล้วจะสามารถรับช่วงสิทธิจากผู้เสียหายมาไล่เบี้ยกับผู้เอาประกันภัยได้เนื่องจากผู้เอาประกันภัยได้ชำระเบี้ยประกันภัยแก่ผู้รับประกันภัยเป็นการตอบแทนการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของผู้รับประกันภัยแล้ว เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติให้ผู้เอาประกันภัยต้องรับผิดร่วมกันและให้สิทธิผู้เอาประกันภัยมาไล่เบี้ยในภายหลัง

2.4 ความหมายของการประกันภัยค้ำจุน

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 887 วรรคแรก บัญญัติว่า "อันว่าประกันภัยค้ำจุนนั้น คือ สัญญาประกันภัยซึ่งผู้รับประกันภัยตกลงว่าจะใช้ค่าสินไหมทดแทนในนามของผู้เอาประกันภัยเพื่อความวินาศภัยอันเกิดขึ้นแก่บุคคลอีกคนหนึ่งและซึ่งผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบ"

ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ฉบับต้นร่างภาษาอังกฤษเรียกประกันภัยประเภทนี้ว่า Guarantee Insurance[13] ซึ่งน่าจะไม่ตรงกับความหมายที่แท้จริงของชื่อเพราะ Guarantee Insurance หมายถึงการประกันความเสียหายที่อาจเกิดจากความไม่ซื่อสัตย์สุจริตหรือความผิดพลาดของบุคคล

---

[13]Guarantee Insurance is a contract of insurance where as the insurer agrees to make compensation, on behalf of the assured, for the loss caused to another person and for which the assured is responsible.

The injured person is entitled to receive the compensation actually due to him from the insurer directly, but such compensation can not exceed the sum due by the insurer under the contract in an action between the injured person and the insurer, the injured person shall summon the actual to appear in the action.

The insurer is not discharged from his liability to the injured person by delivering the compensation to the assured unless he proved that the compensation has been paid by the assured to the injured person.

ตามที่กำหนดไว้ ซึ่งตามความหมายของคำนี้ ตามที่ปรากฏในพจนานุกรมศัพท์ภาษาอังกฤษ หรือ"Blacks' Law Dictionary"[14] ของ Bryan A. Corner นั้นให้ความหมายไว้ว่า

"Guarantee Insurance" หมายความถึง ข้อตกลงที่คุ้มครองการสูญเสียอันเนื่องมาจากการไม่สามารถปฏิบัติการชำระหนี้ ผิดสัญญา มีหนี้สินล้นพ้นตัว หรือการกระทำผิดในกรณีอื่นตามที่ได้มีการระบุไว้[15]

"Liability Insurance" หมายความถึง ข้อตกลงที่คุ้มครองการสูญเสียอันเนื่องมาจากความรับผิด ของผู้เอาประกันภัยที่มีต่อบุคคลภายนอกซึ่งได้รับความเสียหาย เช่น ความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยผู้ขับขี่รถยนต์ซึ่งขับรถชนผู้ที่เดินบนทางเท้า ข้อเรียกร้องของผู้เอาประกันภายใต้กรมธรรม์ประกันภัยจะเกิดขึ้นต่อเมื่อความรับผิดที่มีต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายสามารถกำหนดเป็นจำนวนเงินความเสียหายที่แน่นอนเสียก่อน คำจำกัดความในที่นี้ให้ใช้รวมถึงการประกันภัยความรับผิดของบุคคลที่สามและการประกันภัยในความรับผิดอันมีต่อสาธารณะด้วย[16]

เมื่อเทียบกับความหมายใน "Blacks' Law Dictionary" ของ Black, Henry Campbell[17] คำว่า

"Guaranty หรือ Fidelity Insurance" หมายถึง ข้อตกลงซึ่งบุคคลคนหนึ่งตกลงที่จะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งเพื่อความเสียหายที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการไม่ซื่อสัตย์สุจริตของลูกจ้าง หรือของบุคคลใดๆ ก็ตามที่การทำงานของบุคคลนั้นต้องอาศัยความซื่อสัตย์สุจริตความเชื่อถือไว้วางใจ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อกลฉ้อฉลของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือชดใช้ค่า

---

[14] Bryan A. Corner, Blacks' Law Dictionary, (St. Paul, MN: Thomson / West, 2004), p. 817.

[15] Guarantee Insurance:- An agreement to cover a loss resulting from another's default, insolvency, or specified misconduct - Also termed surety insurance.

[16] Liability Insurance:- An agreement to cover a loss resulting from the insured's liability to a third party, such as a loss incurred by a driver who injured a pedestrian. The insured's claim under the policy arises once the insured's liability to third party has been asserted - Also termed third party insurance; public liability insurance.

[17] Black, Henry Campbell, Blacks' Law Dictionary, (St. Paul: West Pub, 1979), p. 722.

สินไหมทดแทนเพื่อการมีหนี้สินล้นพ้นตัวของลูกหนี้ ความเสียหายอันเนื่องมาจากการค้า หรือความเสียหายอันเนื่องมาจากการไม่ชำระหนี้ หรือการผิดสัญญา[18]

"Liability Insurance" หมายถึง การประกันภัยที่คุ้มครองข้อเรียกร้องที่มีต่อผู้เอาประกันภัยสำหรับความเสียหายในส่วนของการบาดเจ็บ หรือเสียชีวิตที่มีต่อผู้ขับขี่คนอื่น หรือผู้โดยสารหรือคนเดินทาง หรือความเสียหายที่มีต่อทรัพย์สินของบุคคลภายนอก ซึ่งผู้เอาประกันภัยที่เป็นผู้ขับขี่ต้องรับผิด

การประกันภัยความรับผิดเป็นรูปแบบหนึ่งของการประกันภัยที่มีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่เกิดความรับผิดอันเนื่องมาจากการบาดเจ็บที่มีต่อบุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นซึ่งต่างจากการประกันวินาศภัยธรรมดา และการประกันภัยความรับผิดยังสามารถใช้บังคับกับ ผู้ขนส่ง (Carrier) ผู้รับจ้าง (Contractor) ลูกจ้าง (Employee) ผู้ให้เช่า (Landlord) ผู้ผลิต (Manufacturer) ผู้ขับขี่ (Driver)[19]

---

[18] Guaranty or Fidelity Insurance:- A contract whereby one, for a consideration, agrees to indemnify another against loss arising from the want of integrity or fidelity of employees and persons holding position of trust, or embezzlement by them, or against the insolvency of debtor, losses in trade, losses by non – payment of notes, or against breaches of contract.

[19] Liability Insurance:- Insurance that suits against the insured for such damages as injury or death to other drivers or passengers, property damages, and the like. It is insurance for those damages for which the driver can be held liable.

Liability insurance is that form of insurance which indemnifies against liability on account of injuries to the person or property of another. It is distinguished from "Indemnity Insurance", and may be issued to cover the liability of, for example, carriers, contractor, employees, landlord, manufacturer, driver.

ความหมายของการประกันภัยค้ำจุนตามความเห็นของท่านศาสตราจารย์พิเศษจำรัส เขมะจารุ คือ "สัญญาประกันภัยซึ่งผู้รับประกันภัยตกลงจะใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความวินาศภัยที่เกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอก และวินาศภัยนั้นผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบ"[20]

ความหมายของการประกันภัยค้ำจุนตามความเห็นของรองศาสตราจารย์สรพล สุขทรรศนีย์ คือ "การที่ผู้รับประกันภัยตกลงว่าจะใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกผู้เสียหายจากการกระทำของ ผู้เอาประกันภัยหรือที่ผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิด"[21]

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า Guarantee Insurance หมายถึงการประกันความเสียหายที่อาจเกิดจากความไม่ซื่อสัตย์หรือความผิดพลาดของบุคคลหรือความเสียหายที่เกิดจากการผิดสัญญา ส่วน Liability Insurance คือ การประกันภัยซึ่งผู้รับประกันภัยเข้าเสี่ยงภัยกับความรับผิดของผู้เอาประกันภัยในการทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่น[22]

จะเห็นได้ว่าประกันภัยค้ำจุนเป็นการประกันวินาศภัยอย่างหนึ่งแต่มิได้มีวัตถุในการประกันภัยเป็นทรัพย์สินเหมือนกับประกันวินาศภัยธรรมดา แต่เป็นการประกันภัยความรับผิดซึ่งผู้เอาประกันภัยจะต้องชำระหนี้ให้แก่ผู้อื่น[23] เช่น การขับรถยนต์ไปชนรถยนต์ของผู้อื่น ภัยที่เกิดขึ้นคือความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่รถยนต์ของตนเอง นอกจากนี้ก็ยังอาจต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายในการที่ไปชนรถยนต์ของผู้อื่นทำให้เสียหาย หรือทำให้คนในรถยนต์บาดเจ็บ จึงเห็นได้ว่าผู้เอาประกันภัยสามารถเอาประกันภัยได้ทั้งประกันภัยวินาศภัยและประกันภัยค้ำจุนได้ในขณะเดียวกัน ดังนั้นเมื่อสัญญาประกันภัยค้ำจุนเป็นสัญญาประกันวินาศภัยอย่างหนึ่งซึ่งต้องนำบทบัญญัติว่าด้วยประกันวินาศภัย

---

[20] จำรัส เขมะจารุ, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะประกันภัย, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: ยงพลเทรดดิ้ง, 2530), หน้า 185.

[21] สรพล สุขทรรศนีย์, คำอธิบายกฎหมายลักษณะประกันภัย: ศึกษาแบบเรียงมาตรา, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533), หน้า 103.

[22] จำรัส เขมะจารุ, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะประกันภัย, หน้า 184.

[23] ไชยยศ เหมะรัชตะ, คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยประกันภัย, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, 2540), หน้า 292.

มาใช้บังคับ เว้นแต่จะมีบัญญัติไว้โดยเฉพาะในมาตรา 887 และมาตรา 888[24] เช่นกรณีตามมาตรา 879 ถ้าผู้เอาประกันภัยได้ก่อวินาศภัยขึ้นด้วยความทุจริต หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแล้ว ผู้รับประกันภัยไม่ต้องรับผิดเป็นต้น[25]

นอกจากการประกันภัยค้ำจุนตามมาตรา 887 และมาตรา 888 ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งเป็นการประกันภัยความรับผิดที่เกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอกแล้ว ยังมีประกันภัยความรับผิดในรูปแบบอื่นๆ ที่ไม่ได้ปรากฏในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อีก คือ การประกันภัยความรับผิดต่อสาธารณชน (Public Liability Insurance) จัดเป็นกรมธรรม์ที่ให้ความคุ้มครอง และชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในนามของ ผู้เอาประกันภัย ในกรณีเกิดการบาดเจ็บต่อร่างกาย การสูญเสียชีวิตและความเสียหายทางทรัพย์สินต่อบุคคลภายนอก ซึ่งมีสาเหตุมาจากความบกพร่องของอาคารสถานที่ประกอบการของผู้เอาประกันภัย หรืออาจจะเกิดจากความประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติงานของพนักงาน ลูกจ้างผู้เอาประกันภัย หรือแม้แต่ ผู้เอาประกันภัยเองก็ตาม ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ผู้เอาประกันภัยจำต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายนั้นๆ การประกันภัยนี้ยังได้ให้ความคุ้มครองรวมถึงค่าใช้จ่ายต่างๆที่อาจเกิดขึ้นเนื่องจาก การฟ้องร้องต่อสู้คดีความอีกด้วย ซึ่งการประกันภัยประเภทการประกันภัยความรับผิดต่อสาธารณชน (Public Liability Insurance) ได้แก่ การประกันความรับผิดของนายจ้าง (Employer's Liability Insurance) การประกันความรับผิดของผู้ผลิตสินค้า (Product Liability) การประกันความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพ (Professional liability Insurance) ฯลฯ [26]

---

[24] ไพโรจน์ วายุภาพ และ สิทธิโชค ศรีเจริญ, <u>คำอธิบายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัย</u>, (กรุงเทพมหานคร: จิรรัชการพิมพ์, 2541), หน้า 168.

[25] จิตติ ติงศภัทิย์, <u>กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัย</u>, พิมพ์ครั้งที่ 10 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539), หน้า 130.

[26] มุกดา โควหกุล, <u>การประกันภัย</u>, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต, 2537), หน้า 239.

2.5 ลักษณะของการประกันภัยค้ำจุน[27]

2.5.1 เป็นสัญญาประกันภัยซึ่งผู้รับประกันภัยตกลงจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในนามของผู้เอาประกันภัย

ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือค่าเสียหายให้กับบุคคลอื่น การที่ผู้รับประกันภัยจะเข้าใช้ค่าสินไหมทดแทนให้บุคคลภายนอกเสียเองแทนผู้เอาประกันภัยผู้ก่อความรับผิด ผู้รับประกันอาจทำได้ตามมาตรา 314 ซึ่งโดยปกติผู้ชำระหนี้คือลูกหนี้ รวมถึงทายาทหรือผู้ที่เข้ามาชำระหนี้แทนลูกหนี้ด้วย แต่ถ้าหากมีบุคคลภายนอกเข้ามาชำระหนี้โดยทั่วๆ ไปลูกหนี้และเจ้าหนี้ย่อมไม่มีอะไรขัดข้อง เมื่อเจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้แล้วหนี้ก็ระงับไป กรณีที่หนี้ที่ต้องชำระเป็นหนี้เงินหรือส่งมอบทรัพย์ซึ่งไม่ใช่ทรัพย์เฉพาะสิ่งไม่ค่อยมีปัญหาในเรื่องนี้ เพราะใครจะเป็นผู้ชำระหนี้ก็มีผลเท่ากัน ดังนั้น บุคคลภายนอกจึงสามารถเข้าชำระหนี้ได้ไม่จำเป็นต้องเป็นลูกหนี้เสมอไป แต่อย่างไรก็ดีมีบางกรณีโดยลักษณะของหนี้นั้นเองหรือโดยเจตนาของคู่กรณีบุคคลภายนอกไม่อาจชำระหนี้แทนได้ เนื่องจากสภาพแห่งหนี้ไม่เปิดช่องให้ทำได้ เช่น หนี้ที่มีลักษณะเป็นการเฉพาะตัวซึ่งลูกหนี้จะต้องปฏิบัติการชำระหนี้เองจะให้ผู้อื่นทำแทนไม่ได้ หรือขัดกับการแสดงเจตนาที่คู่กรณีได้กำหนดไว้ เช่น กรณีที่เจ้าหนี้ลูกหนี้ทำสัญญาตกลงกันว่า ลูกหนี้จะต้องชำระหนี้เองย่อมต้องเป็นไปตามข้อตกลงนั้น ลูกหนี้จะมอบให้ผู้อื่นชำระแทนย่อมไม่ได้เพราะผิดไปจากข้อตกลง โดยปกติแล้วบุคคลภายนอกย่อมเข้าชำระหนี้แทนลูกหนี้ได้เสมอเว้นแต่ลูกหนี้จะไม่ยินยอมให้กระทำ หากลูกหนี้ไม่ขัดข้องในการที่บุคคลภายนอกจะชำระหนี้แล้วเจ้าหนี้ย่อมต้องรับชำระหนี้ และเมื่อเจ้าหนี้รับชำระหนี้แล้วหนี้ก็จะระงับเช่นเดียวกับที่ลูกหนี้เป็นผู้ชำระ

กรณีที่ลูกหนี้ไม่ยินยอมให้บุคคลภายนอกชำระหนี้นั้น ถ้าบุคคลภายนอกเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการชำระหนี้ แม้ลูกหนี้จะไม่ยินยอมบุคคลภายนอกก็ย่อมมีสิทธิจะเข้าชำระหนี้ได้ แต่ถ้าบุคคลภายนอกไม่มีส่วนได้เสียจะเข้าชำระหนี้โดยลูกหนี้ไม่ยินยอมหาได้ไม่[28] แต่สำหรับผู้มี

---

[27] สัมฤทธิ์ รัตนดารา, <u>ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัย</u>, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521), หน้า 205.

[28] มาตรา 314 อันการชำระหนี้นั้น ท่านบุคคลภายนอกจะเป็นผู้ชำระก็ได้ เว้นแต่สภาพแห่งหนี้จะไม่เปิดช่องให้บุคคลภายนอกชำระ หรือขัดกับเจตนาอันคู่กรณีได้แสดงไว้

บุคคลผู้ไม่มีส่วนได้เสียด้วยในการชำระหนี้นั้น จะเข้าชำระหนี้โดยขืนใจลูกหนี้หาได้ไม่

ส่วนได้เสียในการชำระหนี้ เช่น ลูกหนี้ร่วม ผู้ค้ำประกัน ผู้ซื้อทรัพย์ที่ติดจำนองหรือบุคคลอื่นๆ ซึ่งอาจเข้าชำระหนี้ หรือเข้ารับช่วงสิทธิ ย่อมเข้าชำระหนี้โดยขืนใจลูกหนี้ได้ และเจ้าหนี้จะปฏิเสธไม่ยอมรับชำระหนี้หาได้ไม่[29]

การที่ผู้รับประกันภัยเข้าใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายแทนผู้เอาประกันภัยนี้ทำให้เป็นปัญหาขึ้นว่า สัญญาเช่นนี้เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือไม่ เช่น แทนที่ผู้ขับรถยนต์โดยประมาทจะต้องใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ถูกรถชนเอง กลับมีผู้รับประกันภัยคอยใช้ให้แทน อาจเห็นว่าเป็นการส่งเสริมให้ผู้นั้นขับรถยนต์โดยไม่ระมัดระวังก็ได้ ในเรื่องนี้ยังมีความเห็นแตกต่างกันอยู่บ้าง เช่น ตามคำตัดสินของผู้พิพากษา Bailhache ที่ว่า กรมธรรม์ประกันภัยที่มีเนื้อความว่าจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยสำหรับความรับผิด ที่ผู้เอาประกันภัยได้ขับรถยนต์โดยประมาทเลินเล่อทำให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย กรมธรรม์นั้นมีผลใช้บังคับได้ไม่เป็นโมฆะและไม่ถือว่าเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน[30]แต่เป็นที่รับรองต้องกันว่าการประกันภัยค้ำจุนโดยทั่วไปไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนจนกระทั่งบางกรณีมีกฎหมายบังคับให้จำต้องมีการทำประกันภัยเสียด้วยซ้ำ เช่น การประกันภัยรถยนต์หรือโรงงานในประเทศอังกฤษ เหตุผลสำหรับเรื่องนี้ก็คือ ผู้ใดทำการโดยประมาทแม้จะเป็นภัยแก่ประชาชนถึงกับเป็นความผิดอาญาผู้นั้นก็จะต้องรับโทษอาญาเป็นการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำผิดพออยู่แล้ว จึงไม่ต้องกลัวว่าการที่มีผู้รับประกันภัยไว้สำหรับใช้ค่าเสียหายให้แทนจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดการไม่ระมัดระวังขึ้น ฉะนั้น แทนที่การประกันภัยค้ำจุนจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนจึงกลับเป็นประโยชน์ต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายที่มีโอกาสจะได้รับชดใช้ค่าเสียหายแน่นอนยิ่งขึ้นเพราะมีบริษัทประกันภัยต้องรับใช้แทนอยู่แม้จะเป็นกรณีที่ผู้ก่อความเสียหายไม่สามารถใช้ค่าเสียหายได้เองก็ตาม

แต่ทว่าความรับผิดของผู้รับประกันภัยย่อมอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา 879 เหมือนกัน คือ ถ้าผู้เอาประกันภัยได้ก่อวินาศภัยขึ้นด้วยความทุจริตหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแล้วผู้รับประกันภัยไม่ต้องรับผิด ข้อนี้เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนซึ่งตกลงกันเป็นอย่างอื่นไม่

---

[29]โสภณ รัตนากร, <u>คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหนี้</u>, (กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณาการ, 2539), หน้า 398.

[30] James Biggs Porter, <u>Laws of Insurance: Fire, life, accident, and guarantee</u>, (London: Sweet & Maxwell, 1933), p. 447.

ได้ แต่อย่างไรก็ดีการที่ผู้เอาประกันภัยต้องโทษทางอาญาฐานกระทำโดยประมาทนั้นถือว่าเป็นการประมาทเลินเล่ออย่าร้ายแรงเสมอไปไม่ได้ ผู้รับประกันภัยยังอาจต้องรับผิด แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงความประมาทเลินเล่อของลูกจ้างของผู้เอาประกันภัย[31]

คำพิพากษาฎีกาที่ 1085/2511 ผู้รับประกันภัยทำสัญญากับผู้เอาประกันภัยว่าผู้รับประกันภัยยอมใช้ค่าสินไหมทดแทนในนามของผู้เอาประกันภัย เพื่อความวินาศภัยอันเกิดแก่บุคคลอีกคนหนึ่งและซึ่งผู้เอาประกันภัยต้องรับผิดชอบ มีลักษณะเป็นสัญญาประกันภัยค้ำจุน

คำพิพากษาฎีกาที่ 977/2502 กรมธรรม์ประกันภัยมีข้อความว่า ผู้รับประกันภัยจะชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยที่ต้องรับผิดต่อบุคคลที่สาม อันเกิดจากการใช้ยานยนต์เป็นการประกันภัยค้ำจุน

คำพิพากษาฎีกาที่ 2492/2523 รถยนต์คันที่จำเลยรับประกันภัยไว้ชนรถโจทก์เสียหาย แต่คำฟ้องโจทก์มิได้กล่าวอ้างหรือแสดงว่าจำเลยรับประกันภัยรถยนต์คันที่ชนรถยนต์โจทก์ไว้ในลักษณะประกันภัยค้ำจุน และตามกรมธรรม์ประกันภัยก็ปรากฏว่าเป็นประกันภัยเพื่อความเสียหายหรือสูญหาย ต่อตัวรถยนต์ของผู้เอาประกันภัย อันเป็นการประกันวินาศภัยธรรมดา หาใช่เป็นการประกันภัยสำหรับความรับผิดที่ผู้เอาประกันภัยจะต้องใช้หนี้ค่าเสียหาย ในการที่รถยนต์ไปชนรถยนต์ของผู้อื่นทำให้รถยนต์ของผู้อื่นเสียหายอันมีลักษณะเป็นการประกันภัยค้ำจุนไม่ จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์

2.5.2 วินาศภัยที่ผู้รับประกันภัยต้องรับผิดชอบในสัญญาประกันภัยค้ำจุน

ความรับผิดของผู้รับประกันภัยค้ำจุนในการที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายตามสัญญาประกันภัยค้ำจุนนี้จัดเป็นความรับผิดในทางแพ่งของบุคคล ซึ่ง หมายถึง กรณีที่มีการกระทำของบุคคลอันทำให้เกิดความเสียหายขึ้น ความเสียหายในที่นี้ต้องเป็นความเสียหายต่อเอกชน และกฎหมายบังคับให้บุคคลผู้เป็นต้นเหตุแห่งการกระทำนั้นชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย ความรับผิดในทางแพ่งนั้นอาจแบ่งได้เป็น 2 ชนิด ได้แก่ความรับ

---

[31] จิตติ ติงศภัทิย์, <u>กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัย</u>, หน้า 129.

ผิดทางสัญญา (La responsabilité contractuelle) คือการไม่ชำระหนี้ตามสัญญาและความรับผิดทางละเมิด (La responsabilité délictuelle)[32]

แนวทางในการแบ่งแยกความรับผิดทางสัญญากับความรับผิดทางละเมิด ตาม "ทฤษฎีคลาสสิก" (Théorie classique) ซึ่งตามทฤษฎีนี้ถือว่าความรับผิดทางละเมิดเป็นบ่อเกิดแห่งหนี้ (Source de l'obligation) ส่วนความรับผิดทางสัญญานั้นเป็นผลแห่งหนี้ (Conséquence de l'obligation) เหตุผล ที่ว่าความรับผิดทางละเมิดเป็นบ่อเกิดแห่งหนี้นั้น คือ ก่อนที่จะมีการทำละเมิดเกิดขึ้นยังไม่มีหนี้ระหว่างผู้เสียหายและผู้ทำละเมิด ไม่มีผู้ใดสามารถมีสิทธิบังคับผู้ใดได้ ครั้นเกิดการกระทำอันฝ่าฝืนต่อกฎหมาย และทำความเสียหายแก่ผู้อื่นขึ้น กล่าวคือ เกิดมีความรับผิดทางละเมิดขึ้นจึงได้เกิดมีหนี้ที่ผู้ทำละเมิดจะต้องชดใช้สินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหายจึงเรียกความรับผิดทางละเมิดว่าเป็นบ่อเกิดแห่งหนี้ ซึ่งจะแตกต่างกับความรับผิดทางสัญญา คือ ก่อนมีความรับผิดทางสัญญาจะมีนิติสัมพันธ์ระหว่างคู่สัญญาเกิดขึ้นอยู่ก่อนแล้ว กล่าวคือ เป็นหนี้ซึ่งผูกมัดบุคคลหนึ่งเรียกว่าลูกหนี้ให้ชำระหนี้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่าเจ้าหนี้ และเนื่องจากเหตุที่ไม่ชำระหนี้นั้นจึงได้เกิดความรับผิดทางสัญญาขึ้น คือ ผู้เป็นลูกหนี้ได้กระทำการหรือละเว้นกระทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นเหตุให้เจ้าหนี้ได้รับความเสียหาย ฉะนั้นจึงเรียกว่าความรับผิดทางสัญญาเป็นผลแห่งหนี้ไม่ใช่บ่อเกิดแห่งหนี้อย่างความรับผิดทางละเมิด

ซึ่งในเรื่องที่กล่าวมาข้างต้นได้มีนักกฎหมายชื่อ Planiol ได้คัดค้านความเห็นของทฤษฎี Classique ว่าความรับผิดทางสัญญาก็ดี ความรับผิดทางละเมิดก็ดีมีลักษณะและสภาพเหมือนกันแทบทุกอย่างที่ว่าความรับผิดทางละเมิดเป็นบ่อเกิดแห่งหนี้ หามีความจริงไม่แท้จริงแล้วความรับผิดทางละเมิด ก็เนื่องมาจากการไม่ชำหนี้เช่นเดียวกับความรับผิดทางสัญญาเหมือนกัน หากแต่ได้เรียกคนละชื่อเท่านั้นกล่าวคือ หนี้อันเป็นผลทำให้เกิดความรับผิดทางสัญญานั้นเป็นหนี้ตามสัญญา(Obligation conventionnelle) ส่วนหนี้อันให้ผลเป็นความผิดทางละเมิดนั้นเป็นหนี้ตามกฎหมาย (Obligation légale) แต่ทั้งสองก็เรียกว่าหนี้มีวัตถุแห่งหนี้บังคับให้กระทำการหรือละเว้นการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด เมื่อมีการฝ่าฝืนและมีความเสียหายเกิดขึ้นก็เกิดความรับผิดขึ้นเหมือนกันทั้งคู่ ดังนั้น Planiol เห็นว่าการแบ่งแยกความรับผิดทางสัญญากับความรับผิดทางละเมิดโดยถือว่าความรับผิดทางสัญญาเป็นผลแห่งหนี้ และความรับผิดทางละเมิดเป็นบ่อเกิดแห่งหนี้ตามทฤษฎี

---

[32] จิ๊ด เศรษฐบุตร,<u>หลักกฎหมายแพ่งลักษณะละเมิด</u>, (กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2518), หน้า 34.

Classique จึงไม่ถูกนัก เพราะความจริงแล้วทั้งสองก็เป็นผลแห่งหนี้เป็นการขัดขืนไม่ชำระหนี้ด้วยกันทั้งคู่เพียงแต่เรียกชื่อต่างกัน

ซึ่งตามความเห็นของท่าน Gabriel Marty เห็นว่าความคิดเห็นบางอย่างของท่าน Planiol นั้นถูกต้อง กล่าวคือ แม้จะถือว่าความรับผิดตามสัญญาเป็นผลแห่งหนี้ก็ตาม แต่เมื่อมีความรับผิดเกิดขึ้นแล้วลักษณะความรับผิดตามสัญญาก็จะเหมือนกับลักษณะความรับผิดทางละเมิด คือ มีผลทำให้ผู้ฝ่าฝืนการชำระหนี้ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเช่นเดียวกันกับความรับผิดทางละเมิด ตามนัยที่จะกล่าวนี้ซึ่งแท้จริงแล้วความรับผิดทางสัญญาและความรับผิดทางละเมิดต่างเป็นบ่อเกิดแห่งหนี้ทั้งคู่ ทฤษฎี Classique บอกว่าความรับผิดทางสัญญาเป็นผลแห่งหนี้นั้นถูกแล้ว แต่ว่าผลแห่งความรับผิดทางสัญญาอีกต่อหนึ่งนั้นก็คือ การก่อหนี้ใหม่หรือมีนิติสัมพันธ์ใหม่ซึ่งลูกหนี้ในหนี้เดิมจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายแก่เจ้าหนี้เดิมผู้เสียหาย โดยนัยนี้ความรับผิดทางสัญญาก็เป็นบ่อเกิดแห่งหนี้เหมือนกัน[33]

ในการประกันภัยค้ำจุนวินาศภัยที่ผู้รับประกันภัยจะต้องรับผิด คือ ความรับผิดที่ผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบในวินาศภัยที่เกิดขึ้นแก่ผู้อื่นซึ่งอาจเกิดขึ้นตามมูลหนี้ใดๆ ตามกฎหมาย เช่น สัญญา ลาภมิควรได้ ละเมิด หรืออาจจะต้องรับผิดโดยบทบัญญัติของกฎหมายซึ่งบังคับให้ผู้เอาประกันภัยต้องรับผิดชอบไว้เป็นการเฉพาะเรื่อง ซึ่งแบ่งความรับผิดออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1) ความรับผิดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย (Statutory Liability)

พื้นฐานความรับผิดในการประกันภัยค้ำจุนตามกฎหมายนั้นอาจแบ่งได้เป็นความรับผิดตามกฎหมายละเมิด และกฎหมายแรงงาน ตามกฎหมายละเมิด คือ การกระทำผิดต่อบุคคลอื่นอาจโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น เช่น การเขียนบทความใส่ความผู้อื่นอันเป็นความเท็จทำให้ชื่อเสียงผู้อื่นเสียหายก็เป็นการทำละเมิด การขับรถยนต์โดยประมาทเป็นเหตุให้ทรัพย์ของผู้อื่นเสียหายหรือทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บก็เป็นการทำละเมิด ความรับผิดตามกฎหมายแรงงาน เช่น นายจ้างมีความรับผิดที่จะต้องจ่ายค่าชดเชยตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง

---

[33] เรื่องเดียวกัน, หน้า 37.

แรงงานให้แก่ลูกจ้างที่บาดเจ็บ พิการ หรือถึงแก่ความตายในขณะปฏิบัติหน้าที่ให้แก่นายจ้างความรับผิดที่จะต้องจ่ายค่าชดเชยนี้นายจ้างย่อมนำไปประกันภัยได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 1540/2514 กรมธรรม์ประกันภัยมีข้อความว่า หากปรากฏว่าคนงานซึ่งมีชื่ออยู่ในรายการต่อท้ายได้รับบาดเจ็บเนื่องจากอุบัติเหตุหรือการเจ็บป่วยซึ่งเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานให้กับผู้เอาประกันภัยธุรกิจที่ระบุไว้ในรายการต่อท้าย และผู้เอาประกันภัยมีพันธะที่จะต้องจ่ายค่าชดเชยแก่ความเสียหายดังกล่าว ไม่ว่าจะโดยกฎหมายซึ่งระบุไว้ในรายการต่อท้ายหรือกฎหมายทั่วไปก็ดี บริษัทผู้รับประกันภัยจะจ่ายเงินเท่ากับจำนวนที่ผู้เอาประกันภัยมีพันธะ เช่นนี้มีลักษณะเป็นการประกันภัยค้ำจุน

คำพิพากษาฎีกาที่ 2691-2693/2536 จำเลยที่ 2 เป็นผู้เอาประกันภัยรถยนต์บรรทุกคันเกิดเหตุกับจำเลยร่วม จำเลยที่ 3 เป็นภริยาจำเลยที่ 2 จำเลยที่ 2 นำรถยนต์บรรทุกคันเกิดเหตุไปใช้ในกิจการของจำเลยที่ 2 และที่ 3 ร่วมกัน การที่จำเลยที่ 3 ว่าจ้างให้ ป. ขับรถยนต์บรรทุกคันเกิดเหตุไปส่งข้าวเปลือกระหว่างทางเกิดชนกับรถยนต์ที่ ม. ขับมาเป็นการจ้างเพื่อประโยชน์ในการประกอบธุรกิจร่วมกันของจำเลยที่2 และจำเลยที่ 3 ถือได้ว่าจำเลยที่ 2 เป็นนายจ้างของ ป. ด้วยจำเลยร่วมจึงต้องรับผิดตามสัญญาประกันภัย

2) ความรับผิดตามสัญญา[34] (Contractual Liability)

ความรับผิดตามสัญญานั้น เนื่องมาจากมีข้อสัญญาให้ผู้เอาประกันภัยต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกซึ่งเป็นคู่สัญญาหรือเป็นผู้รับประโยชน์ตามสัญญาก็ได้ เช่น ผู้รับประกันภัยได้รับประกันภัยไว้แล้วก็อาจเอาความรับผิดตามสัญญาประกันภัยนั้นไปเอาประกันภัยต่อกับผู้รับประกันภัยรายอื่นได้อีกตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 ซึ่งห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการรับประกันภัยเกินกว่าร้อยละ 10 ของเงินกองทุน[35] ทำให้ต้องมีการเอาประกันภัยต่อในส่วนที่เกิน

---

[34] สาขาวิชาวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, <u>เอกสารการสอนชุดวิชา 32422 หลักการประกันภัย</u>, (นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2532), หน้า 589.

[35] พ.ร.บ.ประกันวินาศภัยมาตรา 31 "มาตรา 31 (2) ห้ามมิให้บริษัทกระทำการดังต่อไปนี้

(1) ....

จำนวนเงินประกันภัยที่กำหนด เช่น นาย ก. เอาประกันอัคคีภัยบ้านของตนไว้กับบริษัท ข. ต่อมาบริษัท ข.เอาความรับผิดตามสัญญาประกันอัคคีภัยไปเอาประกันภัยไว้กับบริษัท ค. สัญญาระหว่างบริษัท ข.กับบริษัท ค. เป็นสัญญาประกันภัยค้ำจุนที่เรียกว่าประกันภัยต่อ

2.5.3 กรณีที่ผู้เอาประกันภัยไม่ต้องรับผิดตามกฎหมาย

ถ้าผู้เอาประกันภัยได้ใช้ เงินให้บุคคลอื่นไป เพราะความสงสาร หรือเพราะความกรุณา ต่อกันดังนี้ไม่เรียกว่าเป็นภัยที่ผู้รับประกันภัยจะต้องใช้ค่าทดแทนให้ ตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์มาตรา 887 ผู้รับประกันภัยค้ำจุนจะต้องรับผิดในวินาศภัยที่เกิดขึ้นแก่บุคคลอีกคนหนึ่งก็ต่อเมื่อผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบสำหรับวินาศภัยที่เกิดขึ้น ถ้าผู้เอาประกันภัยไม่ต้องรับผิดบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายจะเรียกให้ผู้รับประกันภัยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่ได้[36]

คำพิพากษาฎีกาที่ 190/2521 จำเลยที่ 2 เช่าซื้อรถยนต์จากจำเลยที่ 3 จำเลยที่ 4 รับประกันภัยค้ำจุนจากจำเลยที่ 2 , 3 จำเลยที่ 2 ให้ น. เช่าซื้อรถยนต์ต่อ ไปอีกจำเลยที่ 1 ลูกจ้างของ น. ขับรถนั้น

---

(2) รับประกันวินาศภัยเกินกว่าจำนวนดังต่อไปนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากนาย ทะเบียน

(ก) รับประกันอัคคีภัยรายเดียวหรือหลายรายรวมกันเพื่อวินาศภัยอันเดียวกันภายในเขต ที่นายทะเบียนกำหนด ทั้งนี้ โดยมีจำนวนเงินเอาประกันภัยเกินกว่าร้อยละสิบของเงินกองทุน

(ข) รับประกันวินาศภัยยานพาหนะทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ และบุคคลหรือทรัพย์สินที่อยู่ในยานพาหนะนั้น และการประกันภัยค้ำจุนเพื่อวินาศภัยอันเดียวกันทั้งนี้โดยมีจำนวนเงิน เอาประกันภัยแต่ละยานพาหนะเกินกว่าร้อยละสิบของเงินกองทุน

(ค) รับประกันวินาศภัยอื่นนอกจาก (ก) (ข) โดยมีจำนวนเงินเอาประกันภัย รายหนึ่งเกินกว่าร้อยละสิบของเงินกองทุน

ในกรณีที่มีการประกันภัยต่อซึ่งวินาศภัยตาม (ก) (ข) หรือ (ค) โดยมีผลบังคับพร้อมกันการรับประกันวินาศภัย มิให้นับจำนวนเงินที่เอาประกันภัยต่อเข้าอยู่ในจำนวนที่กำหนดตาม (ก) (ข) หรือ (ค)

[36] ไชยยศ เหมะรัชตะ, <u>คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยประกันภัย</u>, หน้า 295.

จำเลยที่ 2 เช่าซื้อรถยนต์คันเกิดเหตุจากจำเลยที่ 3 ตัวแทนจำหน่ายของบริษัท ม. แล้วจำเลยที่ 2 ที่ 3 นำรถยนต์ดังกล่าวไปประกันภัยค้ำจุนไว้กับจำเลยที่ 4 ต่อมา น. ได้เช่าซื้อรถยนต์คันนี้จากจำเลยที่ 2 แล้วให้จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นลูกจ้างขับ จำเลยที่ 1 ขับรถยนต์คันเกิดเหตุโดยประมาทเลินเล่อชนรถยนต์สามีโจทก์เป็นเหตุให้สามีโจทก์ถึงแก่ความตายเป็นการละเมิดต่อโจทก์ดังนี้ จำเลยที่ 2 ที่ 3 ผู้เอาประกันภัยไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ในการละเมิดของจำเลยที่ 1 จำเลยที่ 4 ผู้รับประกันภัยค้ำจุนก็ไม่ต้องรับผิดต่อโจทก์ด้วย โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ 4 ให้รับผิดโดยอาศัยสัญญาประกันภัยที่จำเลยที่ 2 และที่ 3 ทำไว้กับจำเลยที่ 4 และปัญหาอำนาจฟ้องย่อมเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนแม้จำเลยที่ 4 มิได้ยกขึ้นต่อสู้ไว้ในคำให้การ ศาลก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยยกฟ้องโจทก์เกี่ยวกับจำเลยที่ 4 ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 361/2539 จำเลยที่ 2 มิได้ให้การต่อสู้ว่าฟ้องโจทก์เคลือบคลุม การที่ศาลล่างทั้งสองวินิจฉัยว่าฟ้องโจทก์เกี่ยวกับจำเลยที่ 2 เคลือบคลุมด้วยจึงไม่ชอบ ถือว่าเป็นข้อที่มิได้ว่ากล่าวกันมาแล้วโดยชอบในศาลล่างต้องห้ามมิให้ฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา249 วรรคแรก แต่เมื่อโจทก์ฟ้องขอให้จำเลยที่ 2 รับผิดในฐานะเป็นผู้รับประกันภัยตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 887 ซึ่งผู้รับประกันภัยจะต้องรับผิดต่อเมื่อเป็นวินาศภัยซึ่ง ผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบเมื่อโจทก์ไม่บรรยายฟ้องให้ปรากฏว่าใครเป็นผู้เอาประกันภัยรถยนต์คันที่จำเลยที่ 2 เป็นผู้รับประกันภัย และ ค. ผู้ขับขี่รถยนต์คันนี้มีนิติสัมพันธ์อย่างไรกับผู้เอาประกันภัยซึ่งผู้เอาประกันภัยต้องรับผิดในผลแห่งละเมิดของ ค.ด้วยคำฟ้องของโจทก์จึงขาดสาระฉะนั้นผู้รับประกันภัยค้ำจุน ไม่ต้องรับผิดศาลยกฟ้อง

คำพิพากษาฎีกาที่ 7064/2547 สัญญาประกันภัยค้ำจุนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 887 กำหนดให้ผู้รับประกันภัยจะต้องรับผิดต่อเมื่อเป็นวินาศภัยที่ผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบ ดังนั้น จำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นผู้รับประกันภัยจะใช้ค่าสินไหมทดแทนก็ต่อเมื่อ ฉ.ผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบอันเป็นองค์ประกอบสำคัญของบทบัญญัติดังกล่าว การที่โจทก์กล่าวในฟ้องว่าจำเลยที่ 2 เป็นผู้รับประกันภัยค้ำจุนรถยนต์คันหมายเลขทะเบียน 9จ – กรุงเทพมหานคร ขอให้ร่วมรับผิดในผลแห่งละเมิดที่จำเลยที่ 1 ขับรถยนต์คันที่จำเลยที่ 2 รับประกันภัยโดยประมาทเลินเล่อชนรถยนต์คันที่โจทก์รับประกันภัยไว้เสียหาย แต่โจทก์หาได้บรรยายฟ้องให้ปรากฏว่าจำเลยที่ 1ผู้ขับรถยนต์คันนี้มี นิติสัมพันธ์อย่างไรกับ ฉ. ผู้เอาประกันภัย ซึ่งผู้เอาประกันภัยจะต้องร่วมรับผิดในผลแห่งละเมิดของจำเลยที่ 1 ด้วย คำฟ้องของโจทก์จึงขาดสาระสำคัญอันเป็นประเด็นแห่งคดีที่จะทำให้จำเลยที่ 2 ต้องรับผิด ศาลจะพิพากษาให้โจทก์ชนะคดีจำเลยที่ 2 โดยไม่อาศัยคำฟ้อง

หาได้ไม่ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกาเห็นสมควรหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้เอง

คำพิพากษาฎีกาที่ 5915/2538 ตามกรมธรรม์ประกันภัยรถยนต์ซึ่งจำเลยที่ 3 ออกให้จำเลยที่ 2 ระบุว่า การคุ้มครองผู้ขับขี่ บริษัทจะถือว่าบุคคลใดซึ่งขับขี่รถยนต์โดยได้รับความยินยอมจากผู้เอาประกันภัยเสมือนหนึ่งเป็นผู้เอาประกันภัยเองซึ่งหมายความว่า นอกจากรับผิดในกรณี ที่ผู้เอาประกันภัยทำละเมิดต่อผู้อื่นแล้วจำเลยที่ 3 ยอมรับผิดในกรณีที่จำเลยที่ 2 ผู้เอาประกันภัยมิได้เป็นผู้ทำละเมิดเองแต่ผู้อื่นเป็นผู้ทำละเมิด โดยผู้นั้นได้ขับขี่รถยนต์คันดังกล่าวโดยความยินยอมของจำเลยที่ 2 ด้วย เมื่อจำเลยที่ 2 ยินยอมให้จำเลยที่ 1 ขับขี่รถยนต์ไปชนรถยนต์โจทก์เสียหาย จำเลยที่ 3 ผู้รับประกันภัยจึงต้องรับผิดต่อโจทก์ตามกรมธรรม์ประกันภัย

2.5.4 ข้อต่อสู้และข้อยกเว้นความรับผิดของผู้รับประกันภัยค้ำจุน

ในกรณีที่ผู้รับประกันภัยค้ำจุนถูกฟ้องให้รับผิดต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายจากการกระทำของผู้เอาประกันภัย ผู้รับประกันภัยค้ำจุนมีสิทธิที่จะยกข้อต่อสู้ของผู้เอาประกันภัยขึ้นต่อสู้กับบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายได้[37] และข้อยกเว้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 879 ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า สัญญาประกันภัยค้ำจุนก็เป็นสัญญาประกันวินาศภัยอย่างหนึ่ง ดังนั้น บทบัญญัติทั่วไปของกฎหมายประกันวินาศภัยธรรมดาย่อมนำมาใช้บังคับแก่สัญญาประกันภัยค้ำจุนด้วย หากผู้เอาประกันภัยได้ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นแก่บุคคลภายนอกโดยมีเจตนาทุจริตหรือมีความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแล้ว ผู้รับประกันภัยย่อมมีสิทธิปฏิเสธความรับผิดได้ แต่ถ้าผู้เอาประกันภัยทำให้เกิดความเสียหายโดยประมาทเลินเล่ออย่างธรรมดา ผู้รับประกันภัยจะปฏิเสธความรับผิดไม่ได้จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอก[38]

คำพิพากษาฎีกาที่ 3151/2526 มูลละเมิดมิได้เกิดจากความประมาทเลินเล่อของผู้เอาประกันภัยแต่เกิดจากความประมาทเลินเล่อของลูกจ้างของผู้เอาประกันภัยซึ่งเป็นบุคคลภายนอก

---

[37] จำรัส เขมะจารุ, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะประกันภัย, หน้า 196.

[38] วิทยา วีระประจักษ์, กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัย, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2523), หน้า 99.

สัญญาประกันภัย ดังนั้น ลูกจ้างของผู้เอาประกันภัยจะประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรง ผู้รับประกันภัยก็ไม่พ้นความรับผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 879

คำพิพากษาฎีกาที่ 3631/2528 แม้จำเลยที่ 2 จะเป็นผู้รับประกันภัยค้ำจุนรถบรรทุกคันเกิดเหตุมีหน้าที่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ต้องเสียหายในนามของจำเลยที่ 1 ตามกรมธรรม์ประกันภัยแต่จำเลยที่ 2 ได้ให้การต่อสู้คดีว่าจำเลยที่ 2 ไม่ต้องรับผิดตามกรมธรรม์ประกันภัยเพราะเหตุที่เกิดขึ้นไม่ใช่เป็นความประมาทของคนขับรถบรรทุกคันเกิดเหตุ แต่เป็นความประมาทขององค์การโทรศัพท์ฯ โจทก์ที่ขึงสายโทรศัพท์ห้อยต่ำมากีดขวางทางจราจรและโจทก์เสียหายไม่ถึงตามที่ฟ้อง ศาลชั้นต้นได้กำหนดประเด็นข้อพิพาทของจำเลยที่ 2 ในปัญหานี้ไว้ด้วย เมื่อศาลชั้นต้นวินิจฉัยในประเด็นดังกล่าวแล้วพิพากษาให้จำเลยทั้งสองแพ้คดี จำเลยที่ 1 ไม่อุทธรณ์ก็ไม่ทำให้ข้อต่อสู้ของจำเลยที่ 2 ที่ปฏิเสธในความรับผิดที่จะต้องชดใช้ค่าเสียหายแทนจำเลยที่ 1 ตกไป เพราะจำเลยที่ 2 เป็นคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง ได้ตั้งประเด็นต่อสู้กับโจทก์ไว้แล้วจะเกณฑ์ให้จำเลยที่ 2 ไปว่ากล่าวเอากับจำเลยที่ 1 ในการที่จำเลยที่ 1 ไม่อุทธรณ์ในประเด็นดังกล่าวหาได้ไม่ที่ศาลอุทธรณ์ไม่วินิจฉัยในประเด็นที่จำเลยที่ 2 อุทธรณ์ดังกล่าวนั้นจึงไม่ชอบ

คำพิพากษาฎีกาที่ 4459/2528 จำเลยที่ 3 เป็นผู้รับประกันภัยค้ำจุนรถยนต์ของจำเลยที่ 2 มีหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ต้องเสียหายในนามของจำเลยที่ 2 ตามกรมธรรม์ประกันภัย ต่อเมื่อผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบสำหรับวินาศภัยที่เกิดขึ้นจำเลยที่ 3 จึงมีสิทธิยกข้อต่อสู้ของ ผู้เอาประกันภัยค้ำจุนขึ้นต่อสู้กับโจทก์ซึ่งเป็นผู้ต้องเสียหายได้ เมื่อศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าจำเลยที่ 1 เป็นลูกจ้างปฏิบัติงานในทางการที่จ้างของจำเลยที่ 2 หรือไม่ ตามที่ตั้งประเด็นไว้และพิพากษาให้จำเลยทั้งสามแพ้คดี แม้จำเลยที่ 1 ที่ 2 จะไม่อุทธรณ์ก็ไม่ทำให้ข้อต่อสู้ของจำเลยที่ 3 ตกไป เมื่อจำเลยที่ 3 ยังติดใจอุทธรณ์ในประเด็นนี้อยู่ ศาลอุทธรณ์ต้องวินิจฉัยให้

จะเห็นได้ว่าสัญญาประกันภัยค้ำจุนต้องมีสัญญาระหว่างผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัย ซึ่งมิใช่เป็นการประกันความเสียหายที่เกิดกับทรัพย์สินของผู้เอาประกันภัย แต่เป็นการประกันภัยความรับผิดต่อบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหาย ดังนั้น การเอาประกันภัยความเสียหายที่เกิดกับทรัพย์สินของผู้เอาประกันภัย จึงเป็นการประกันวินาศภัยธรรมดามิใช่ประกันภัยค้ำจุนซึ่งต้องนำเอาหลักกฎหมายในหมวดที่ 2 ส่วนที่ 1 ว่าด้วยบทเบ็ดเสร็จทั่วไปมาใช้บังคับแก่สัญญาประกันภัยนั้น และไม่นำบทบัญญัติในส่วนที่ 3 ว่าด้วยประกันภัยค้ำจุนตามมาตรา 887 และ888 มาใช้เพราะทั้งสองมาตรานี้เป็นสัญญาประกันวินาศภัยเฉพาะเรื่องต้องนำมาใช้กับประกันภัยค้ำจุนโดย

THE ASSUMPTION UNIVERSITY LIBRARY

เฉพาะ แต่ถ้าสัญญาประกันภัยนั้นเป็นสัญญาประกันภัยค้ำจุนต้องนำมาตรา 887 และมาตรา 888 มาใช้รวมทั้งบทบัญญัติในส่วนที่ 1 ตั้งแต่มาตรา 869 ถึง 882 มาใช้บังคับด้วยเพราะการประกันภัยค้ำจุนเป็นสัญญาประกันวินาศภัยอย่างหนึ่ง และผู้รับประกันภัยจะมีความรับผิดก็ต่อเมื่อผู้เอาประกันภัยเป็นฝ่ายที่ต้องรับผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 887 วรรคแรก[39]

2.6 เปรียบเทียบการประกันภัยค้ำจุนกับการประกันวินาศภัย

2.6.1 ความเหมือนระหว่างการประกันวินาศภัยกับการประกันภัยค้ำจุน

เนื่องจากการประกันภัยค้ำจุนจัดอยู่ในหมวดหมู่ของการประกันวินาศภัย จึงถือว่าการประกันภัยค้ำจุนจัดเป็นการประกันวินาศภัยในรูปแบบหนึ่ง ดังนั้นบทบัญญัติทั่วๆ ไปที่ใช้บังคับกับ การประกันวินาศภัยตั้งแต่มาตรา 869 ถึง 882 จึงต้องนำมาใช้บังคับกับการประกันภัยค้ำจุนด้วย เช่น สิทธิของผู้รับประกันภัยในการที่จะได้รับเบี้ยประกันภัยจากผู้เอาประกันภัย แม้จะไม่มีวินาศภัยตามที่ระบุไว้ในกรมธรรม์ประกันภัยเกิดขึ้นก็ตามผู้รับประกันภัยก็ไม่จำต้องคืนเบี้ยประกันภัยให้ สิทธิในการบอกเลิกสัญญาประกันภัยของผู้รับประกันภัยซึ่งอาจจะเกิดขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือเกิดขึ้นตามข้อตกลงในสัญญาประกันวินาศภัย สิทธิของผู้เอาประกันภัยในการที่จะได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเมื่อเกิดวินาศภัยตามที่กำหนดไว้ในสัญญาประกันภัย หรือหน้าที่ของผู้เอาประกันภัยที่ต้องชำระเบี้ยประกันภัย เป็นต้น เหล่านี้เป็นสิทธิและหน้าที่พื้นฐานของผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยที่จะต้องนำมาใช้บังคับกับการประกันภัยค้ำจุน แต่ถ้าได้มีบัญญัติในเรื่องใดที่ได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะในส่วนของการประกันภัยค้ำจุนแล้วก็ไม่ต้องนำบทบัญญัติของการประกันวินาศภัยธรรมดามาใช้บังคับ

2.6.2 ความแตกต่างระหว่างการประกันวินาศภัยกับการประกันภัยค้ำจุน

1) ความหมายของการประกันวินาศภัยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 861 ประกอบกับมาตรา 869 คือ สัญญาซึ่งผู้รับประกันภัยตกลงจะใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ ผู้เอาประกันวินาศภัยในกรณีที่มีความเสียหายอย่างใดๆ เกิดขึ้นซึ่งรวมถึงความสูญเสียในสิทธิ

---

[39] พรชัย สุนทรพันธุ์, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะประกันภัย, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: ธนธัชการพิมพ์, 2545), หน้า 172.

ผลประโยชน์ หรือรายได้ที่อาจประมาณความเสียหาย หรือความสูญเสียเหล่านั้นเป็นเงินได้ ทั้งนี้ โดย ผู้เอาประกันวินาศภัยตกลงจะส่งเงินซึ่งเรียกว่าเบี้ยประกันภัยเป็นการตอบแทน ส่วนความหมายของการประกันภัยค้ำจุนตามมาตรา 887 เป็นสัญญาประกันภัยซึ่งผู้รับประกันภัยตกลงจะใช้ค่าสินไหมทดแทนในนามของผู้เอาประกันภัยในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือค่าเสียหายให้แก่บุคคลภายนอก และบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายมีสิทธิที่จะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้โดยตรงจากผู้รับประกันภัยแม้ตนจะไม่มีนิติสัมพันธ์กับผู้รับประกันภัยก็ตาม

2) ภัยที่รับเสี่ยงหรือเงื่อนไขแห่งหนี้ทางฝ่ายผู้รับประกันภัย การประกันวินาศภัยมีภัยที่รับเสี่ยงหรือเงื่อนไขแห่งหนี้ทางฝ่ายผู้รับประกันภัยเป็นตัวทรัพย์สิน แต่การประกันภัยค้ำจุนมีภัย ที่รับเสี่ยงหรือเงื่อนไขแห่งหนี้ทางฝ่ายผู้รับประกันภัย คือ ความรับผิดที่ผู้เอาประกันภัยต้องรับผิดชอบที่เกิดแก่บุคคลอื่น อาจเกิดจากหนี้ใดๆ ตามกฎหมาย เช่น สัญญา ลาภมิควรได้ ละเมิด หรืออาจต้องรับผิด โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย แต่ความรับผิดที่เกิดขึ้นแก่ผู้เอาประกันภัยนั้นต้องเป็นความรับผิดตามกฎหมายเท่านั้น หากเป็นเรื่องหนี้ทางศีลธรรม หรือชดใช้ให้แก่กันโดยเสน่หา หรือเพราะความกรุณาต่อกันดังนี้ไม่เรียกว่าเป็นภัยที่ผู้รับประกันภัยต้องชดใช้ให้แทน

3) เนื่องจากสัญญาประกันภัยค้ำจุนไม่ได้เอาทรัพย์สินไปทำประกันภัยแต่เป็นความรับผิดของผู้เอาประกันภัยที่มีต่อผู้เสียหาย ดังนั้น ผู้เอาประกันภัยค้ำจุนจึงไม่อาจยกประโยชน์ในเงินค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัยค้ำจุนให้ผู้รับประโยชน์ดังเช่นสัญญาประกันวินาศภัยธรรมดาทั่วไปได้เพราะผู้รับประกันภัยค้ำจุนจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายเท่านั้น และแม้ ผู้รับประกันภัยจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยแล้วก็ตามก็ยังไม่หลุดพ้นความรับผิดต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าผู้ต้องเสียหายได้รับเงินค่าสินไหมทดแทนแล้ว

4) บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายสามารถเข้าถือเอาสิทธิเรียกร้องตามสัญญาประกันภัย ค้ำจุนกับผู้รับประกันภัยได้โดยตรงตามมาตรา 887 วรรคสองโดยไม่ต้องแสดงเจตนาถือเอาประโยชน์ตามมาตรา 374 วรรคสองและมาตรา 375

5) การรับช่วงสิทธิตามสัญญาประกันภัยค้ำจุนนั้น เมื่อผู้รับประกันภัยได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายแล้ว ไม่อาจมาใช้สิทธิไล่เบี้ยเอากับผู้เอาประกันภัยได้เนื่องจากผู้เอาประกันภัยได้ใช้เบี้ยประกันภัยเป็นการตอบแทนแล้ว เว้นแต่กรณีที่บุคคลอื่นเป็นผู้ก่อแต่กฎหมายบัญญัติให้ผู้เอาประกันภัยต้องร่วมรับผิดด้วย และให้สิทธิผู้เอาประกันภัยไปไล่เบี้ยเอาภายหลัง ซึ่งจะแตกต่างกับการรับช่วงสิทธิตามมาตรา 880 ในกรณีที่วินาศภัยเกิดขึ้นจากการ

กระทำของบุคคลภายนอก และผู้รับประกันภัยได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยไปแล้วสามารถรับช่วงสิทธิของ ผู้เอาประกันภัยไปไล่เบี้ยเอากับบุคคลภายนอกที่ก่อความเสียหายได้[40]

2.7 ข้อแตกต่างระหว่างสัญญาประกันภัยค้ำจุนกับสัญญาเพื่อประโยชน์ของบุคคลภายนอก

2.7.1 ลักษณะที่คล้ายคลึงกับสัญญาประกันภัยค้ำจุน

ตามมาตรา 374 วรรคแรกบัญญัติว่า "ถ้าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งทำสัญญาตกลงว่าจะชำระหนี้ แก่บุคคลภายนอกไซร้ ท่านว่าบุคคลภายนอกมีสิทธิจะเรียกชำระหนี้จากลูกหนี้โดยตรงได้" จากบทบัญญัติดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่ามีลักษณะใกล้เคียงกับสัญญาประกันภัยค้ำจุนเพราะบุคคลภายนอกเป็นผู้มีสิทธิได้รับชำระหนี้เหมือนกัน

2.7.2 ข้อแตกต่างระหว่างสัญญาเพื่อประโยชน์ของบุคคลภายนอกกับสัญญาประกันภัยค้ำจุน

1) ในสัญญาประกันภัยค้ำจุนนั้น ผู้รับประกันภัยค้ำจุนตกลงจะใช้ค่าสินไหมทดแทนในนามของผู้เอาประกันภัย ซึ่งเป็นการใช้แทนผู้เอาประกันภัยดังนั้นจึงเป็นสัญญาเพื่อประโยชน์ของผู้เอาประกันภัยเองจึงไม่ใช่ลักษณะสัญญาเพื่อประโยชน์ของบุคคลภายนอก เนื่องจากบุคคลภายนอก ผู้ต้องเสียหายนั้นย่อมมีสิทธิได้รับค่าสินไหมทดแทนอยู่แล้ว

2) บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยเมื่อเกิดภัยขึ้นแก่ตนเองได้โดยไม่ต้องแสดงเจตนาเข้าถือเอาประโยชน์ตามมาตรา 374 วรรคสองและมาตรา 375 ซึ่งบัญญัติไว้สำหรับสัญญาเพื่อประโยชน์ของบุคคลภายนอกโดยเฉพาะ

2.8 สิทธิของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย

บุคคลภายนอกซึ่งได้รับความเสียหายมีสิทธิฟ้องเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้โดยตรงจากผู้รับประกันภัยแม้บุคคลดังกล่าวไม่ได้เป็นคู่สัญญากับผู้รับประกัยภัยก็ตามซึ่งเป็นสิทธิที่เกิดขึ้น

---

[40] ไชยยศ เหมะรัชตะ, <u>คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยประกันภัย</u>, หน้า 293.

โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย[41] ทั้งนี้เนื่องจากหลักบุคคลสิทธิที่ใช้บังคับระหว่างคู่สัญญานั้น (Privity of Contract) ทำให้เกิดสิทธิและหน้าที่ระหว่างคู่สัญญาเฉพาะรายเท่านั้นซึ่งจะแตกต่างกับทรัพยสิทธิที่สามารถใช้บังคับกับบุคคลได้เป็นการทั่วไป ดังนั้น เมื่อผู้เอาประกันภัยตกลงทำสัญญาประกันภัยกับผู้รับประกันภัยจึงทำให้เกิดบุคคลสิทธิบังคับตามสัญญาประกันภัยได้เฉพาะผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยแต่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายนั้นมิได้เป็นคู่สัญญากับผู้รับประกันภัยด้วย ดังนั้นถ้าไม่มีกฎหมายบัญญัติถึงสิทธิของบุคคลเหล่านั้นเป็นการชัดเจนให้สามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจาก ผู้รับประกันภัยได้แล้วก็จะไม่สามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้จึงอาจกล่าวได้ว่าสิทธิของบุคคลภายนอก ผู้ต้องเสียหายนั้นเกิดจากการที่มีกฎหมายบัญญัติรับรองสิทธินั้นไว้ นอกจากนี้บทบัญญัติกฎหมายที่คล้ายคลึงกันคือประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 374 บัญญัติว่า "ถ้าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งทำสัญญาตกลงว่าจะชำระหนี้แก่บุคคลภายนอกไซร้ ท่านว่าบุคคลภายนอกมีสิทธิจะเรียกร้องชำระหนี้จากลูกหนี้โดยตรงได้" แต่จะสรุปว่าสัญญาประกันภัยค้ำจุนเป็นสัญญาเพื่อประโยชน์บุคคลภายนอกยังไม่ได้เพราะผู้รับประกันภัยตกลงจะใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นในนามของผู้เอาประกันภัยเป็นทำนองชดใช้แทนผู้เอาประกันภัยเป็นสัญญาเพื่อประโยชน์ผู้เอาประกันภัยแต่ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของบุคคลภายนอก[42] และบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายจากการที่ถูกทำละเมิดสามารถฟ้องผู้รับประกันภัยได้โดยตรงและไม่ต้องมีการทวงถามก่อนเพราะถือว่าเป็นผู้ผิดนัดนับแต่วันที่ทำละเมิด ค่าสินไหมทดแทนที่ผู้เสียหายจะเรียกเอากับผู้รับประกันภัยได้จะต้องไม่เกินจำนวนที่ผู้เอาประกันภัยได้เอาประกันภัยไว้ดังนั้นจำนวนที่ขาดอยู่ต้องเรียกเอาจากผู้เอาประกันภัย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 887 วรรคสอง

นอกจากผู้เสียหายมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้รับประกันภัยแล้วผู้เสียหายยังมีสิทธิเรียกร้อง เอาค่าเสียหายจากผู้เอาประกันภัยซึ่งเป็นผู้ทำละเมิดได้ เพราะสิทธิของผู้เสียหายที่มีต่อผู้ทำละเมิดยังคงมีอยู่บริบูรณ์ เพียงแต่ผู้เสียหายไม่อาจเรียกเอาค่าเสียหายเกินกว่าจำนวนที่ตนต้องเสียหายไปจริงได้ ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยกฎหมายบังคับให้ผู้เสียหายต้องเรียก ผู้เอาประกันภัยเข้ามาในคดีเพื่อจะได้ว่ากล่าวให้เสร็จกันไปในคราวเดียวถ้าผู้เสียหายละเลยไม่เรียกผู้เอาประกันภัยเข้ามาในคดี ก็ไม่อาจเรียกค่าเสียหายในส่วนที่ยังขาดอยู่จากผู้เอาประกันภัยได้ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 887 วรรคสอง ตอนท้าย

---

[41] ป.พ.พ. มาตรา 887 วรรค 2.

[42] จิตติ ติงศภัทิย์, <u>กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัย</u>, หน้า 130.

อย่างไรก็ดีในทางปฏิบัติ ผู้ต้องเสียหายส่วนมากมักจะฟ้องทั้งผู้ทำละเมิดซึ่งเป็นผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยค้ำจุนเข้ามาในคดีเดียวกันตั้งแต่ตอนเริ่มต้นคดี โดยไม่ค่อยใช้วิธีเรียกผู้เอาประกันภัยเข้ามาในคดีหลังจากฟ้องแล้วดังที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 887 วรรคสองตอนท้าย

ในกรณีที่ผู้ต้องเสียหายได้ฟ้องผู้ทำละเมิดซึ่งเป็นผู้เอาประกันภัยให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ต้องเสียหายแล้วแต่ผู้ทำละเมิดยังมิได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้หรือชำระให้บ้างแล้วแต่ยังไม่ครบถ้วนตามความเสียหาย ผู้ต้องเสียหายก็ยังมีสิทธิที่จะฟ้องเรียกร้องเอาจากผู้รับประกันภัยค้ำจุนได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 6559/2546 โจทก์ที่ 1 มีสิทธิเรียกให้จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนก็เพราะมูลละเมิด การที่จำเลยที่ 5 ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ที่ 1 เป็นเงินจำนวน 140,000 บาท ก็เพราะจำเลยที่ 5 เป็นผู้รับประกันภัยรถยนต์โดยสารของจำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 เมื่อโจทก์ที่ 1 ได้รับชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าวจากจำเลยที่ 5 ก็เพราะจากมูลคดีเดียวกันต้องถือว่าโจทก์ที่ 1ได้รับชดใช้ค่ารักษาพยาบาลสำหรับโจทก์ที่ 1 และผู้ตายกับค่าปลงศพผู้ตายแล้ว ดังนั้น โจทก์ที่ 1 จึงไม่มีสิทธิเรียกร้องให้จำเลยที่ 1 ถึงที่ 4 ชำระค่าเสียหายส่วนนี้แก่โจทก์ที่ 1 ได้อีก

คำพิพากษาฎีกาที่ 2364/2522 แม้ผู้เสียหายจะได้ฟ้องผู้เอาประกันภัยไว้อีกคดีหนึ่งและคดีนั้นยังไม่ถึงที่สุด ผู้เสียหายก็ชอบที่จะยื่นฟ้องจำเลยให้รับผิดในฐานะผู้รับประกันภัยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 887 ได้

การที่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายจะฟ้องให้ผู้รับประกันภัยค้ำจุนรับผิดต่อบุคคลภายนอกในกรณีที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำของผู้เอาประกันภัยหรือที่ผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดตามกฎหมายนั้นถือว่าเป็นการฟ้องตามสัญญาประกันภัยจึงต้องฟ้องผู้รับประกันภัยค้ำจุนภายในกำหนด 2 ปี นับแต่วันที่เหตุวินาศภัยหรือเหตุที่ผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดนั้นเกิดขึ้น มิฉะนั้นคดีจะขาดอายุความ และการฟ้องคดีของผู้เสียหายไม่ตกอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา 867 วรรคแรก กล่าวคือ ถึงแม้ว่าผู้ต้องเสียหายจะไม่มีหลักฐานของสัญญาประกันภัยเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดก็สามารถที่จะฟ้องร้องได้[43]

---

[43] จำรัส เขมะจารุ, <u>คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะประกันภัย</u>, หน้า 195.

คำพิพากษาฎีกาที่ 1795/2523 จำเลยร่วมเป็นผู้รับประกันภัยค้ำจุนรถยนต์บรรทุกคันเกิดเหตุ ความรับผิดของจำเลยร่วมเกิดขึ้นตามสัญญาประกันภัย การที่โจทก์ (ผู้ต้องเสียหาย) ฟ้องหรือขอให้ศาลเรียกจำเลยร่วมเข้ามาในคดีเพื่อใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่ใช่ฟ้องในมูลหนี้ละเมิด แต่โจทก์ฟ้องโดยอาศัยมูลหนี้ตามสัญญาเพื่อประโยชน์แก่โจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกตามสัญญาประกันภัย จึงมีอายุความ 2 ปี นับแต่เกิดวินาศภัยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 882 วรรคแรก

2.9 สิทธิและหน้าที่ของผู้รับประกันภัยค้ำจุน

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าบุคคลภายนอกที่ได้รับความเสียหายมีสิทธิฟ้องเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้โดยตรง ฉะนั้นผู้รับประกันภัยก็มีหนี้ที่จะต้องชำระหนี้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกโดยตรง หากผู้รับประกันภัยใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยไปแล้วผู้รับประกันภัยก็ยังไม่พ้นความรับผิดต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายเว้นแต่ผู้รับประกันภัยพิสูจน์ได้ว่าผู้เอาประกันภัยได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายแล้วตามมาตรา 887 วรรคสาม อย่างไรก็ตามเมื่อ ผู้เอาประกันภัยเป็นคู่สัญญากับผู้รับประกันภัยก็ย่อมมีสิทธิฟ้องผู้รับประกันภัยเรียกเอาเงินค่าสินไหมทดแทนไปชำระแก่บุคคลภายนอกได้[44]

คำพิพากษาฎีกาที่ 1492/2524 ผู้เอาประกันภัยฟ้องให้ผู้รับประกันภัยรับผิดตามสัญญาประกันภัยค้ำจุนได้แม้ว่าผู้เอาประกันภัยยังไม่ได้ชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการทำละเมิดของลูกจ้างผู้เอาประกันภัยเพราะกรณีนี้ไม่ใช่เป็นเรื่องรับช่วงสิทธิ

นอกจากนี้ผู้รับประกันภัยยังมีสิทธิยกข้อต่อสู้ที่มีอยู่ตามสัญญาประกันภัยค้ำจุนกับข้อต่อสู้ของผู้เอาประกันภัยที่มีอยู่ตามมูลหนี้ที่ก่อให้เกิดความรับผิดต่อบุคคลภายนอกขึ้นต่อสู้บุคคลภายนอกได้ สำหรับข้อต่อสู้ตามสัญญาประกันภัยค้ำจุนนั้นเป็นข้อต่อสู้ระหว่างผู้เอาประกันภัยกับผู้รับประกันภัยด้วยกันเอง แต่เนื่องจากบุคคลภายนอกอ้างสิทธิที่มีอยู่ตามสัญญาประกันภัยค้ำจุนเพื่อให้ผู้รับประกันภัยชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ตน ข้อต่อสู้ตามสัญญาประกันภัยค้ำจุนจึงใช้ยันบุคคลภายนอกได้ ซึ่งปกติข้อต่อสู้ที่มีอยู่มักจะเป็นเรื่องเงื่อนไข ข้อยกเว้น หรือข้อจำกัดความรับผิด[45]

---

[44] ไพโรจน์ วายุภาพ และ สิทธิโชค ศรีเจริญ, <u>คำอธิบายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัย</u>, หน้า 184.

[45] เรื่องเดียวกัน, หน้า 186.

คำพิพากษาฎีกาที่ 3005/2524 ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ 1 มีใบอนุญาตประจำเครื่องอุปกรณ์การขนส่งที่หมดอายุการอนุญาตจะถือว่าจำเลยที่ 1 ไม่ได้รับใบอนุญาตประจำเครื่องอุปกรณ์การขนส่งหาได้ไม่ เพราะว่าเพียงแต่จำเลยที่ 1 ขาดต่อใบอนุญาตยังถือไม่ได้ว่าจำเลยที่ 1 ขับขี่รถโดยไม่มีใบอนุญาตหรือเคยได้รับใบอนุญาตแต่ถูกตัดสิทธิตามกฎหมาย ข้อความในกรมธรรม์ประกันภัยมีว่าจำเลยที่ 4 จำกัดความรับผิดไม่เกิน 50, 000 บาท ต่อหนึ่งคนไม่เกิน 50,000 บาท ต่อหนึ่งครั้งนั้นต้องหมายความว่าแม้มีผู้เสียหายหลายคนในครั้งเดียวกันค่าเสียหายที่จำเลยที่ 4 ต้องจ่ายก็คงไม่เกินวงเงิน 50,000 บาท ผู้มีสิทธิได้รับค่าเสียหายก็ต้องแบ่งเฉลี่ยกันตามส่วนของความเสียหายที่ได้รับนั้น

คำพิพากษาฎีกาที่ 548/2535 กรมธรรม์ประกันภัยมีเงื่อนไขยกเว้นไม่คุ้มครองความรับผิดอันเกิดจากการขับขี่โดยบุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ขับรถยนต์ตามกฎหมาย หรือเคยได้รับแต่ถูกตัดสิทธิตามกฎหมายการมีเงื่อนไขดังกล่าวก็เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ที่ไม่มีความสามารถทำการขับรถยนต์ที่เอาประกันภัย เพราะจะเกิดอุบัติเหตุได้ง่ายอันจะทำให้จำเลยที่ 2 ผู้รับประกันภัยต้องเสี่ยงภัยมากขึ้น เมื่อ พ.ได้รับใบอนุญาตขับขี่รถยนต์ของกรมตำรวจ ย่อมมีความรู้ความสามารถในการขับรถยนต์ได้แม้ไม่ได้รับอนุญาตเป็นผู้ขับรถของกรมการขนส่งทางบก ก็จะถือว่าเป็นการผิดเงื่อนไขในกรมธรรม์ประกันภัยมิได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 6608/2538 จำเลยร่วมเป็นผู้รับประกันภัยค้ำจุนจำเลยที่ 1 จำเลยร่วมย่อมต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในนามของจำเลยที่ 1 ผู้เอาประกันภัยเพื่อความวินาศภัยอันเกิดขึ้นกับอีกบุคคลหนึ่งและซึ่งจำเลยที่ 1 ผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 887 ทั้งนี้แม้จำเลยที่ 1 ไม่ได้แจ้งอุบัติเหตุให้จำเลยร่วมทราบตามเงื่อนไขแห่งกรมธรรม์ประกันภัยก็ตามก็เป็นเรื่องระหว่างจำเลยร่วมกับจำเลยที่ 1 เท่านั้น โจทก์เป็นบุคคลภายนอกสัญญาจำเลยร่วมในฐานะผู้รับประกันภัยค้ำจุนจะนำเงื่อนไขดังกล่าวแห่งกรมธรรม์ประกันภัยมาใช้บังคับโจทก์ด้วยไม่ได้

แต่ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขของกรมธรรม์ประกันภัยบางประการผู้รับประกันภัยจะอ้างเป็นเหตุปฏิเสธความรับผิดในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายไม่ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 1182/2526 ผู้รับประกันภัยค้ำจุนปฏิเสธความรับผิดตามสัญญาประกันภัยค้ำจุนโดยอ้างว่าหลังจากเกิดเหตุรถยนต์ที่รับประกันภัยไว้ชนกับรถจักรยานยนต์ที่ผู้ต้อง

เสียหายขับมาแล้วคนขับรถยนต์หลบหนีไปไม่สามารถตรวจสอบใบอนุญาตขับขี่ได้ ซึ่งตามเงื่อนไขในกรมธรรม์ประกันภัยระบุว่า ผู้เอาประกันภัยจะต้องนำใบอนุญาตขับขี่ของคนขับรถยนต์มาแสดง มิเช่นนั้นผู้รับประกันภัยมิต้องรับผิด แต่ศาลฎีกาเห็นว่าผู้ต้องเสียหายเป็นบุคคลภายนอกซึ่งมีสิทธิได้รับประโยชน์ตามสัญญาประกันภัยระหว่างผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัย ถ้าหากผู้เอาประกันภัยมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขในกรมธรรม์ประกันภัยเป็นเหตุให้ผู้รับประกันภัยได้รับความเสียหายประการใดก็ชอบที่จะว่ากล่าวเอาแก่ผู้เอาประกันภัยผู้เป็นคู่สัญญาจะอ้างมาเป็นเหตุปฏิเสธความรับผิดต่อผู้ต้องเสียหายซึ่งเป็นบุคคลภายนอกหาได้ไม่

นอกจากข้อต่อสู้ตามสัญญาประกันภัยค้ำจุนระหว่างผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยค้ำจุนแล้ว ยังมีข้อต่อสู้ของผู้เอาประกันภัยอันมีต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย ผู้รับประกันภัยค้ำจุนเป็นผู้ที่ต้อง รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกแทนผู้เอาประกันภัยถ้าผู้เอาประกันภัยมีข้อต่อสู้ตามมูลหนี้นั้นอยู่อย่างไรก็สามารถยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ได้[46]

คำพิพากษาฎีกาที่ 1955/2531 จำเลยที่ 2 ที่ 4 ผู้เอาประกันภัยไม่ต้องรับผิดในผลแห่งละเมิดเนื่องจากฟ้องของโจทก์ขาดอายุความเรียกร้องแล้ว จำเลยที่ 6 ซึ่งเป็นผู้รับประกันภัยค้ำจุนก็ไม่ต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้โจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 887

คำพิพากษาฎีกาที่ 4459/2528 ผู้รับประกันภัยค้ำจุนย่อมมีสิทธิยกข้อต่อสู้ของผู้เอาประกันภัยขึ้นต่อสู้กับผู้ซึ่งฟ้องตนให้รับผิดตามสัญญาประกันภัยได้

2.10 สิทธิและหน้าที่ของผู้เอาประกันภัย

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าสัญญาประกันภัยค้ำจุนก็เป็นสัญญาประกันวินาศภัยประเภทหนึ่ง ฉะนั้นบทบัญญัติของกฎหมายทั่วไปของสัญญาประกันวินาศภัยธรรมดาย่อมนำมาใช้บังคับแก่สัญญาประกันภัยค้ำจุนด้วย เช่น กรณีที่ผู้เอาประกันภัยได้ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นแก่บุคคลภายนอกโดยมีเจตนาทุจริตหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ผู้รับประกันภัยสามารถปฏิเสธความรับผิดได้ตามมาตรา 879 หรือหน้าที่ต้องชำระเบี้ยประกันภัยโดยนัยแห่งมาตรา 369 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ผู้เอาประกันภัยมีหน้าที่บอกกล่าวผู้รับประกันภัยเมื่อเกิดวินาศภัยตาม

---

[46] เรื่องเดียวกัน, หน้า 195.

มาตรา881 เป็นต้นและผู้เอาประกันภัยมีหน้าที่ต้องชำระค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายในกรณีที่ผู้รับประกันภัยไม่อาจชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกได้เพียงพอต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นเพราะสิทธิของผู้เสียหายที่จะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนความเสียหายนั้นยังมีอยู่บริบูรณ์ จึงมีสิทธิเรียกร้องจากผู้เอาประกันภัยในฐานละเมิดได้ หรือจะเรียกร้องจากผู้รับประกันภัยตามสัญญาประกันภัยค้ำจุนก็ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 2364/2522 แม้ผู้เสียหายจะได้ฟ้องผู้เอาประกันภัยไว้อีกคดีหนึ่งและคดีนั้นยังไม่ถึงที่สุด ผู้เสียหายก็ชอบที่จะยื่นฟ้องจำเลยให้รับผิดในฐานะผู้รับประกันภัยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 887ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 2375/2523 แม้ผู้รับประกันภัยจะมิได้ถูกผู้เสียหายฟ้องมาแต่แรก แต่ศาลก็ได้หมายเรียกผู้รับประกันภัยเข้ามาเป็นจำเลยร่วม เมื่อจำเลยร่วมเป็นผู้รับประกันภัยประเภทค้ำจุนไว้กับจำเลยที่ 1 เพื่อความวินาศภัยอันเกิดขึ้นแก่บุคคลอีกคนหนึ่งซึ่งจำเลยในฐานะผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายให้ จำเลยจึงมีสิทธิที่จะให้เรียกเอาจากจำเลยร่วมได้โดยตรงก่อนตามจำนวนเงินในกรมธรรม์ประกันภัยที่ทำไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 887 จึงเป็นการชอบที่ศาลจะพิพากษาให้จำเลยร่วมชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ก่อนจำเลยได้

ในเรื่องสิทธิของผู้เอาประกันภัยที่ถือว่าสำคัญที่สุดของผู้เอาประกันภัยในการเข้าทำสัญญาประกันภัย คือ สิทธิเรียกให้ผู้รับประกันภัยใช้ค่าสินไหมทดแทนเมื่อเกิดวินาศภัยขึ้นตามที่ตกลงกันไว้ในสัญญา ดังนั้นเมื่อมีวินาศภัยเกิดขึ้นตามสัญญาแล้ว หากไม่มีกรณีที่ผู้รับประกันภัยจะไม่ต้องรับผิด ผู้รับประกันภัยก็มีหน้าที่ที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยเพื่อจำนวนวินาศภัยอันแท้จริงตามมาตรา 877 ถ้าหากผู้รับประกันภัยไม่ปฏิบัติตามสัญญาในการที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ผู้เอาประกันภัยย่อมมีสิทธิฟ้องคดีเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้ ส่วนสิทธิของผู้เอาประกันภัยอื่นๆ ได้แก่ สิทธิในการขอลดเบี้ยประกันภัย ตามมาตรา 864 และมาตรา 873 หรือสิทธิในการบอกเลิกสัญญาประกันภัยซึ่งเป็นสิทธิในการบอกเลิกสัญญาทั่วๆไป เป็นต้น[47] นอกจากสิทธิดังกล่าวข้างต้นแล้ว ผู้เอาประกันภัยยังมีสิทธิอีกประการหนึ่งซึ่งเกิดจากคำพิพากษาของศาล คือ สิทธิเรียกร้องให้ผู้รับประกันภัยส่งหรือชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่ตน

---

[47] ไชยยศ เหมะรัชตะ, <u>ย่อหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์: ประกันภัยพร้อมด้วยกฎหมายคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ</u>, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, 2546), หน้า 93.

เพื่อนำไปใช้ให้แก่ผู้ต้องเสียหายซึ่งมีคำพิพากษาหลายฉบับตัดสินให้ผู้เอาประกันภัยค้ำจุนมีอำนาจฟ้องเรียกค่าเสียหายจากผู้รับประกันภัยได้ในฐานะคู่สัญญาแต่ถ้าผู้เอาประกันภัยไม่นำค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวไปใช้ให้แก่ผู้เสียหายผู้รับประกันภัยก็ยังคงต้องรับผิดต่อผู้เสียหายอีก[48]

คำพิพากษาฎีกาที่ 1726/2520 โจทก์เอาประกันภัยค้ำจุนสำหรับรถยนต์ของโจทก์ไว้กับบริษัทของจำเลยผู้รับประกันภัย ต่อมารถยนต์ของโจทก์ชนกับรถยนต์ของคนอื่น โจทก์ถูกฟ้องคดีและศาลพิพากษาให้โจทก์ใช้ค่าเสียหายแก่บุคคลอื่นนั้น โจทก์ก็มีสิทธิฟ้องบริษัทจำเลยผู้รับประกันภัยเรียกค่าเสียหายนั้นตามสิทธิของตนในสัญญาประกันภัยได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 2191/2524 เมื่อผู้เอาประกันภัยค้ำจุนถูกฟ้องกรณีละเมิดและได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความรับใช้ค่าเสียหายให้ผู้ถูกทำละเมิดแล้ว ผู้เอาประกันภัยค้ำจุนเรียกร้องให้จำเลย รับผิดตามสัญญาประกันภัยได้แม้ว่าผู้เอาประกันภัยจะยังไม่ได้ใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ถูกทำละเมิด

2.11 การรับช่วงสิทธิของการประกันภัยค้ำจุน

ในการประกันภัยค้ำจุนผู้เอาประกันภัยเป็นผู้ก่อวินาศภัยขึ้น ฉะนั้น เมื่อผู้รับประกันภัยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เสียหายไปแล้ว ผู้รับประกันภัยจะมาใช้สิทธิไล่เบี้ยเอาแก่ผู้เอาประกันภัยเองย่อมทำไม่ได้ เพราะผู้เอาประกันภัยได้ชำระเบี้ยประกันภัยให้แก่ผู้รับประกันภัยเป็นการตอบแทนแล้ว แต่อาจมีกรณีที่ผู้รับประกันภัยอาจรับช่วงสิทธิผู้เอาประกันภัยได้ ถ้าความผิดนั้นแท้จริงบุคคลอื่นเป็น ผู้ก่อแต่กฎหมายบัญญัติให้ผู้เอาประกันภัยต้องร่วมรับผิดด้วย และให้สิทธิผู้เอาประกันภัยไปไล่เบี้ย เอาภายหลัง เช่น กรณีที่ลูกจ้างของผู้เอาประกันภัยต้องรับผิดต่อผู้เอาประกันภัยซึ่งเป็นนายจ้างไปทำให้เกิดวินาศภัยแก่บุคคลภายนอก ดังนั้นผู้รับประกันภัยได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอก ซึ่งต้องเสียหายแล้วผู้รับประกันภัยย่อมได้รับช่วงสิทธิมาใช้สิทธิไล่เบี้ยเอาจากลูกจ้างของผู้เอาประกันภัยได้[49]

---

[48] จิตติ ติงศภัทิย์, <u>กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัย</u>, หน้า 132.

[49] ไชยยศ เหมะรัชตะ, <u>คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยประกันภัย</u>, หน้า 303.

คำพิพากษาฎีกาที่ 3720/2524 โจทก์ผู้ขนส่งทำละเมิดทำให้สินค้าของ ผ. ที่รับขนเสียหาย จำเลย รับประกันภัยสินค้านี้ต่อ ผ. แล้วเอาประกันภัยต่อไปต่างประเทศ จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ ผ. แล้วและต่อมาได้รับค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยตามส่วนจำเลยฟ้องโจทก์ผู้ทำละเมิดโจทก์ยอมใช้เงินแก่จำเลยจำนวนหนึ่งซึ่งจำเลยส่งคืนผู้รับประกันภัยต่อไป ดังนั้นจำเลยเรียกให้ผู้รับประกันภัยต่อใช้เงินแก่ ผ. ผู้เอาประกันภัยกับจำเลยซึ่งจำเลยต้องรับผิดไม่ได้จำเลยรับช่วงสิทธิของ ผ. ฟ้องโจทก์ผู้ทำละเมิดได้แล้วส่งเงินคืนแก่ผู้รับประกันภัยต่อในต่างประเทศที่จำเลยรับเงินจากโจทก์เป็นค่าเสียหายที่จำเลยมีสิทธิรับจากโจทก์ผู้ทำละเมิดไม่ใช่ลาภมิควรได้โจทก์เรียกเงินคืนจากจำเลยไม่ได้

2.12 การดำเนินกระบวนพิจารณาคดี

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 888 บัญญัติว่า "ถ้าค่าสินไหมทดแทนอันผู้รับประกันภัยได้ใช้ไปโดยคำพิพากษานั้นยังไม่คุ้มค่าวินาศภัยเต็มจำนวนไซร้ ท่านว่าผู้เอาประกันภัยก็ยังคงต้องรับใช้จำนวนที่ยังขาดเว้นไว้แต่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายจะได้ละเลยเสียไม่เรียกตัวผู้เอาประกันภัยเข้ามาสู่คดีด้วยดั่งกล่าวไว้ในมาตราก่อน"

บทบัญญัติดังกล่าวให้สิทธิบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายที่จะฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนเอาจากผู้รับประกันภัยหรือผู้เอาประกันภัยก็ได้ หรือจะฟ้องทั้งคู่ก็ได้ หากผู้เสียหายฟ้องผู้เอาประกันภัยเป็นจำเลยผู้เสียหายจะเรียกผู้รับประกันภัยเข้ามาในคดีหรือไม่ก็ได้ไม่มีกฎหมายห้ามไว้ กรณีที่บุคคลภายนอกฟ้อง

ผู้เอาประกันภัยนี้ ผู้รับประกันภัยก็อาจร้องสอดเข้ามาในคดีได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 57(1) แต่ถ้าเลือกจะฟ้องผู้รับประกันภัยค้ำจุนเป็นจำเลย กฎหมายกำหนดให้เรียกผู้เอาประกันภัยเข้ามาในคดีด้วย หากไม่เรียกผู้เอาประกันภัยเข้ามาในคดีผู้เสียหายก็ไม่มีสิทธิเรียกเอาส่วนที่ขาดจากผู้เอาประกันภัยได้[50]

คำพิพากษาฎีกาที่ 7556/2547 รถยนต์ที่เช่าซื้อตามสัญญาเช่าซื้อและรถยนต์ที่เอาประกันภัยตามสัญญาประกันภัยเป็นรถยนต์คันเดียวกัน และสิทธิเรียกร้องตามสัญญาทั้งสองเกิดจากการสูญหาย

---

[50] สรพล สุขทรรศนีย์, <u>คำอธิบายกฎหมายลักษณะประกันภัย: ศึกษาแบบเรียงมาตรา</u>, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533), หน้า109.

ของรถยนต์คันเดียวกัน เมื่อรถยนต์ที่เช่าซื้อซึ่งจำเลยที่ 1 เอาประกันภัยไว้แก่จำเลยร่วมสูญหาย จำเลยทั้งสามจึงมีสิทธิขอให้ศาลหมายเรียกจำเลยร่วมเข้ามาเป็นคู่ความในคดีเพื่อให้จำเลยร่วมรับผิดต่อโจทก์ตามสัญญาประกันภัยร่วมกันกับจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นไปโดยผลของกฎหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 57(3) (ก) โดยโจทก์ไม่จำต้องฟ้องจำเลยร่วมเป็นจำเลยในคดีนี้และไม่จำต้องเป็นคู่สัญญาหรือมี นิติสัมพันธ์กับจำเลยร่วมแต่อย่างใด

คำพิพากษาฎีกาที่ 1675/2516 การที่ผู้ต้องเสียหายละเลยไม่เรียกตัวผู้เอาประกันภัยเข้ามาในคดีที่ฟ้องให้ผู้รับประกันภัยใช้ค่าสินไหมทดแทนตามที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 887 วรรคสอง บัญญัติไว้นั้นมีผลเพียงทำให้ผู้ต้องเสียหายไม่อาจเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนส่วนที่ยังขาดจากผู้เอาประกันภัยได้เท่านั้นหามีผลถึงกับทำให้ผู้เอาประกันภัยไม่ต้องรับผิดต่อผู้เสียหายและทำให้ผู้รับประกันภัยหลุดพ้นความรับผิดไปด้วยไม่

คำพิพากษาฎีกาที่ 53 – 61/2537 แม้โจทก์จะไม่ได้ฟ้องห้างฯ น. ผู้เอาประกันภัยเป็นจำเลยด้วยแต่เมื่อผู้เอาประกันภัยต้องร่วมรับผิดในผลแห่งละเมิดแล้ว จำเลยที่ 3 ผู้รับประกันภัยค้ำจุนก็ต้องรับผิดในฐานะผู้รับประกันภัยค้ำจุนเพราะโจทก์ชอบจะได้รับค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้โดยตรงตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 887

2.13 ลักษณะของการประกันภัยต่อ

2.13.1 บทบาทของการประกันภัยต่อ

ธุรกิจประกันภัยต่อเป็นสิ่งจำเป็นต่อบริษัทประกันภัยทั่วๆไป เพราะถึงแม้ว่าตามพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 จะได้มีการกำหนดให้บริษัทประกันภัยต้องดำรงเงินกองทุน และเงินสำรองตามที่กฎหมายกำหนดไว้ก็ตาม แต่ถ้าบริษัทประกันภัยรับประกันภัยที่มีความเสี่ยงสูง หรือมีจำนวนเงินที่เอาประกันภัยสูงมาก เมื่อเกิดวินาศภัยขึ้นตามที่มีการรับประกันภัยและมีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยอาจเป็นเหตุให้บริษัทประกันภัยประสบภาวะหนี้สินล้นพ้นตัวและอาจต้องเข้าสู่กระบวนการชำระบัญชีได้ทำให้เกิดความเสียหายต่อผู้เอาประกันภัยและเกิดผลกระทบกับระบบเศรษฐกิจในวงกว้าง เพื่อป้องกันความเสียหายเหล่านี้ในพระราชบัญญัติประกันวินาศภัยจึงได้มี การกำหนดให้บริษัทประกันภัยรับประกันวินาศภัยได้ โดยมีจำนวนเงินที่

เอาประกันภัยไม่เกินร้อยละสิบของเงินกองทุนตามมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

บทบาทที่สำคัญของธุรกิจประกันภัยต่อที่สำคัญก็ คือ เพื่อส่งเสริมและเพิ่มกำลังในการรับประกันภัยของบริษัทประกันภัยให้เพิ่มมากขึ้น และเกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการกับ การประกันภัยและเพื่อป้องกันบริษัทประกันภัยไม่ให้เกิดภาวะหนี้สินล้นพ้นตัวจนต้องเข้าสู่กระบวนการล้มละลายเพราะบริษัทประกันภัยไม่อาจรับเสี่ยงภัยทุกภัยที่มีความเสี่ยงภัยสูงเกินกว่าที่บริษัทจะรับได้ นอกจากนั้นยังช่วยเสริมสร้างฐานะทางการเงินของบริษัทประกันภัยให้มีความมั่นคงและคล่องตัวอีกด้วย[51]

2.13.2 ความจำเป็นที่ต้องมีการประกันภัยต่อ

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นเนื่องจากพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 มาตรา 31 (2) ได้กำหนดห้ามมิให้บริษัทประกันภัยรับประกันวินาศภัยรายเดียวหรือหลายรายรวมกันเพื่อวินาศภัยอันเดียวกันเกินกว่าร้อยละสิบของเงินกองทุน[52]

---

[51] นฤมล ดีมีชัย, "กฎหมายกับธุรกิจประกันภัยต่อ" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537), หน้า 6.

[52] มาตรา 31 (2) ห้ามมิให้บริษัทกระทำการดังต่อไปนี้

(1) ....

(2) รับประกันวินาศภัยเกินกว่าจำนวนดังต่อไปนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากนายทะเบียน

(ก) รับประกันอัคคีภัยรายเดียวหรือหลายรายรวมกันเพื่อวินาศภัยอันเดียวกันภายในเขตที่นายทะเบียนกำหนด ทั้งนี้ โดยมีจำนวนเงินเอาประกันภัยเกินกว่าร้อยละสิบของเงินกองทุน

(ข) รับประกันวินาศภัยยานพาหนะทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ และบุคคลหรือทรัพย์สินที่อยู่ในยานพาหนะนั้น และการประกันภัยค้ำจุนเพื่อวินาศภัยอันเดียวกันทั้งนี้ โดยมีจำนวนเงิน เอาประกันภัยแต่ละยานพาหนะเกินกว่าร้อยละสิบของเงินกองทุน

(ค) รับประกันวินาศภัยอื่นนอกจาก (ก) (ข) โดยมีจำนวนเงินเอาประกันภัยรายหนึ่งเกินกว่าร้อยละสิบของเงินกองทุน

กฎหมายประกันภัยต่อของต่างประเทศก็มีการกำหนดไว้เช่นกัน คือ กฎหมายของประเทศฟิลิปินส์กำหนดว่า ห้ามมิให้บริษัทรับประกันภัยรายหนึ่งรายใดเกินกว่า 10% ของทรัพย์สินสุทธิของบริษัทเว้นแต่จะได้มีการประกันภัยต่อส่วนที่เกินนั้นเสียก่อน[53]

เหตุที่กฎหมายกำหนดไว้เช่นนี้ เนื่องจากบริษัทประกันภัยมีขีดความสามารถจำกัดในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หากบริษัทประกันภัยรับเสี่ยงภัยรายใหญ่ๆ เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นบริษัทอาจไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ได้ผู้ที่ได้รับผลกระทบก็ คือ ผู้เอาประกันภัย ดังนั้นจึงต้องมีกฎหมายออกมาควบคุมเพื่อป้องกันมิให้ธุรกิจประกันภัยต้องล้มละลาย และเพิ่มขีดความสามารถในการรับประกันภัยตามสัดส่วนของเงินกองทุน นอกจากนั้นยังมีความจำเป็นในด้านอื่นๆ อีก คือ เนื่องจากบริษัทประกันภัยมีทุนและทรัพย์สินจำนวนจำกัดทำให้บริษัทต้องมีการจัดการความเสี่ยงของตนเองให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งทำให้บริษัทประกันภัยไม่อาจรับความเสี่ยงได้ทั้งหมด จึงต้องมีการกระจายความเสี่ยงโดยการประกันภัยต่อเพื่อให้บริษัทสามารถดำรงบริษัทอยู่ได้ และเพื่อคุ้มครองบริษัทให้มีความสามารถในการชำระหนี้เพราะถ้ามีวินาศภัยเกิดขึ้นตามที่บริษัทได้รับประกันภัยไว้ในเวลาเดียวกัน หรือในระยะเวลาที่ไล่เลี่ยกันอาจทำให้บริษัทประสบปัญหาทางด้านการเงินไม่อาจชำระหนี้ได้ครบหมดทุกราย บริษัทประกันภัยอาจถูกผู้เอาประกันภัยฟ้องล้มละลายได้ และการประกันภัยต่อยังเป็นการคุ้มครองผู้เอาประกันภัยทำให้ผู้เอาประกันภัยมีความมั่นใจว่าถ้าเกิดวินาศภัยขึ้นกับทรัพย์ที่เอาประกันภัยแล้วบริษัทจะสามารถชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ ดังนั้นการประกันภัยต่อจึงช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของผู้เอาประกันภัยได้ สุดท้ายการประกันภัยต่อยังช่วยก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความเสี่ยงภัยและเป็นผลให้ธุรกิจขยายตัวไม่ว่าการประกันภัยต่อนั้นจะได้ทำกับบริษัทประกันภัยต่อภายในประเทศหรือบริษัทประกันภัยต่อในต่างประเทศอีกด้วย[54]

ในกรณีที่มีการประกันภัยต่อซึ่งวินาศภัยตาม (ก) (ข) หรือ (ค) โดยมีผลบังคับพร้อมกันการรับประกันวินาศภัย มิให้นับจำนวนเงินที่เอาประกันภัยต่อเข้าอยู่ในจำนวนที่กำหนดตาม (ก) (ข) หรือ (ค)

[53] นฤมล ดีมีชัย, "กฎหมายกับธุรกิจประกันภัยต่อ", หน้า 8.

[54] สรศักดิ์ ทันตสุวรรณ, <u>ประกันภัยใครว่ายุ่ง</u>, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พิมพ์ดี, 2548), หน้า 212.

2.13.2 ความหมายของการประกันภัยต่อ (Re-insurance หรือ Reinsurance)

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มิได้บัญญัติหลักเกณฑ์ว่าด้วยการประกันภัยต่อ (Reinsurance) ไว้โดยตรง ส่วนในพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.2535 ก็ไม่ได้ให้คำจำกัดความหรือความหมายไว้เพียงแต่กล่าวถึงในลักษณะของการควบคุม กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยต่อเท่านั้น ดังนั้นจึงมีผู้ให้คำจำกัดความของคำว่าการประกันภัยต่อ เช่น การประกันภัยต่อหมายถึง "การที่บริษัทประกันภัยหนึ่งโอนส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของการเสี่ยงภัยหนึ่งๆ ตามสัญญาประกันภัยฉบับแรกที่ทำขึ้นระหว่างผู้เอาประกันภัยกับบริษัทรับประกันภัยรายแรก ไปให้กับบริษัทอื่นๆ บริษัทที่โอนการเสี่ยงภัยให้บริษัทอื่น เรียกว่า บริษัทผู้เอาประกันภัยต่อ (Ceding Company) และบริษัทที่ยอมรับโอนการเสี่ยงภัยไว้ เรียกว่า บริษัทผู้รับประกันภัยต่อ (Reinsurer)"[55] หรือ หมายถึง การกระจายการเสี่ยงภัยความรับผิดตามสัญญาประกันภัยของผู้รับประกันภัยให้กับผู้รับประกันภัยด้วยกันเอง เนื่องจากความสามารถในการรับเสี่ยงภัยไว้เองของบริษัทมีจำกัดจึงกระจายการเสี่ยงภัยส่วนที่เหลือไปให้กับผู้รับประกันภัยรายอื่นๆ ซึ่งเรียกว่าผู้รับประกันภัยต่อเป็นการตกลงกันระหว่างบริษัทเอาประกันภัยต่อ ซึ่งเรียกว่า Ceding Company กับบริษัทประกันภัยต่อซึ่งเรียกว่า Reinsurer โดยผู้เอาประกันภัย (Insured) ไม่มีสิทธิเรียกร้องตามสัญญาประกันภัยต่อนี้โดยตรงกับผู้รับประกันภัยต่อ แต่มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทที่รับประกันภัยจากตนเท่านั้น (Ceding Company)[56] หรือ หมายถึง การที่บุคคลซึ่งรับความเสี่ยงภัยไว้ตามสัญญาประกันภัยไม่ประสงค์จะรับความเสี่ยงภัยนั้นไว้โดยลำพังจึงนำเอาความรับผิดตามสัญญาประกันภัยนั้นโอนหรือกระจายความเสี่ยงภัยไปยังบุคคลอื่นอีกทอดหนึ่ง[57] แต่โดยสรุปเห็นว่าการประกันภัยต่อถือว่าเป็นการประกันภัยความรับผิดประเภทหนึ่ง (Liability Insurance) ของผู้รับประกันภัยคนแรก (Original Insurer) การเอาประกันภัยต่อนั้นถือว่าผู้รับประกันภัยคนแรกเป็นผู้เอาประกันภัยความรับผิดของตนตามสัญญาประกันภัยที่มีกับผู้เอาประกันภัยไว้กับผู้รับประกันภัยคนต่อไปซึ่งเรียกว่า ผู้รับประกันภัยต่อ (Reinsurance) โดย

---

[55] W.A. Dinsdale and D.C.Mcmurdie, Elements of Insurance, 4th ed. (London: Pitman Publishing, 1971), p. 134.

[56] นฤมล ดีมีชัย, "กฎหมายกับธุรกิจประกันภัยต่อ," หน้า 35.

[57] สรศักดิ์ ทันตสุวรรณ, ประกันภัยใครว่ายุ่ง, หน้า 207.

ผู้รับประกันภัยต่อจะต้องรับผิดตามสัญญาประกันภัยเมื่อผู้รับประกันภัยคนแรกมีความรับผิดต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกับผู้เอาประกันภัย[58]

2.13.4 สาระสำคัญของการประกันภัยต่อ

เนื่องจากการประกันภัยต่อเป็นการประกันภัยอย่างหนึ่งซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับการประกันภัยครั้งแรก (Original Insurance) หรือการประกันภัยโดยตรงกับผู้รับประกันภัยคนแรก (Direct Insurance) เพียงแต่การประกันภัยต่อเป็นการรับประกันภัยระหว่างผู้รับระกันภัยด้วยกัน ดังนั้นหลักเกณฑ์ของการประกันภัยทั่วไปย่อมนำมาใช้กับการประกันภัยต่อได้ทั้งหมด นอกจากนี้การประกันภัยต่อมีสาระสำคัญดังนี้[59]

*(1) การจ่ายค่าสินไหมทดแทนตามกรมธรรม์ประกันภัยฉบับแรก*เมื่อเกิดวินาศภัยขึ้นตามกรมธรรม์ประกันภัย ผู้รับประกันภัยคนแรกมีความรับผิดต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกรมธรรม์ประกันภัยฉบับแรกทั้งหมด แต่สามารถเรียกร้องให้ผู้รับประกันภัยต่อรับผิดได้ในฐานะคู่สัญญาประกันภัยต่อตามกรมธรรม์ประกันภัยต่อที่มีขึ้นระหว่างผู้รับประกันภัยคนแรกกับผู้รับประกันภัยต่อผู้เอาประกันภัยไม่สามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัยต่อได้ แต่จะต้องเรียกร้องจากผู้รับประกันภัยคนแรกตามกรมธรรม์ที่ตนมีอยู่กับผู้รับประกันภัยคนแรกเท่านั้น

(2) การระงับสิ้นสุดของกรมธรรม์ประกันภัยฉบับแรกเป็นเหตุให้กรมธรรม์ประกันภัยต่อระงับสิ้นสุดลง เนื่องจากกรมธรรม์ประกันภัยต่อเป็นการรับประกันความรับผิดตามกรมธรรม์ประกันภัยฉบับแรก เมื่อกรมธรรม์ประกันภัยฉบับแรกไม่มีความรับผิด เพราะได้ระงับไปแล้ว กรมธรรม์ประกันภัยต่อก็ต้องสิ้นสุดลงไปด้วย เพราะผู้รับประกันภัยคนแรกไม่มีความรับผิดต่อผู้เอาประกันภัยแล้ว ผู้รับประกันภัยต่อย่อมไม่มีความรับผิดต่อผู้รับประกันภัยคนแรกเช่นเดียวกัน

(3) ส่วนได้เสียในเหตุประกันภัยของสัญญาประกันภัยต่อเป็นส่วนได้เสียในความรับผิดของผู้รับประกันภัยคนแรกที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัย

---

[58] สิทธิโชค ศรีเจริญ, <u>ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการประกันภัย</u>, (กรุงเทพมหานคร: ประชุมทองการพิมพ์, 2528), หน้า 166.

[59] สิทธิโชค ศรีเจริญ, <u>ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการประกันภัย</u>, หน้า 172.

กล่าวคือ เมื่อ ผู้รับประกันภัยรายแรกได้รับประกันภัยจากผู้เอาประกันภัยไม่ว่าจะเป็นความรับผิดตามสัญญาประกัน วินาศภัยหรือสัญญาประกันภัยค้ำจุนก็ตาม ได้นำความเสี่ยงภัยที่จะต้องรับผิดตามสัญญาประกันภัยฉบับแรกไปเอาประกันภัยต่อไว้กับบริษัทรับประกันภัยอีกแห่งหนึ่งซึ่งความเสี่ยงภัยดังที่ว่ามานี้จะกลายเป็นความรับผิดซึ่งตนเองจะได้นำไปเอาประกันภัยต่อดังนั้นในสัญญาประกันภัยต่อนั้นผู้เอาประกันภัยต่อซึ่งเป็นผู้รับประกันภัยคนแรกย่อมมีส่วนได้เสียในความรับผิดตามสัญญาประกันภัยต่อกับผู้เอาประกันภัยของตน (Original Insured) และผู้รับประกันภัยคนแรกย่อมมีส่วนได้เสียในทรัพย์สินทุกชนิดที่รับประกันภัยไว้ หากทรัพย์ที่เอาประกันภัยนั้นจะยังคงสภาพเดิมอยู่ต่อไป และผู้รับประกันภัยคนแรกจะต้องสูญเสียในทางทรัพย์สิน หากทรัพย์ที่เอาประกันภัยนั้นต้องถูกทำลายลง ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าผู้รับประกันภัยคนแรกย่อมมีส่วนได้เสียในทางทรัพย์สินที่รับประกันภัยไว้เสมอไม่ว่าจะเป็นส่วนได้เสียในลักษณะที่เป็นความรับผิดตามกฎหมายหรือส่วนได้เสียในทางทรัพย์สินที่จะต้องสูญเสียไปเพราะวินาศภัย

(4) ข้อคุ้มครองตามสัญญาประกันภัยต่อ ตามปกติสัญญาประกันภัยต่อต้องมีเงื่อนไข ข้อคุ้มครองเป็นไปตามกรมธรรม์ประกันภัยฉบับแรก (Original Insurance) ดังนั้นเพื่อที่จะทำให้เกิดเป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน จึงได้มีการบัญญัติข้อคุ้มครองมาตรฐานสำหรับการประกันภัยต่อโดยสถาบัน ผู้รับประกันภัยทางทะเลแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (The American Institute of Marine Underwriters) ได้จัดทำเงื่อนไขและข้อคุ้มครองตามสัญญาประกันภัยต่อให้สอดคล้องกับเงื่อนไขและข้อคุ้มครองตามกรมธรรม์ประกันภัยฉบับเดิม กล่าวคือ เมื่อผู้รับประกันภัยคนแรกได้รับประกันภัยไว้กับผู้เอาประกันภัยในข้อคุ้มครองใด ผู้รับประกันภัยนั้นก็มีสิทธิเอาประกันภัยต่อภายใต้ข้อคุ้มครองเดียวกันกับที่ตน ได้รับประกันภัยไว้ หากเงื่อนไขและข้อคุ้มครองในกรมธรรม์ประกันภัยต่อแตกต่างกับกรมธรรม์ประกันภัยฉบับแรกใน ข้อสาระสำคัญจนเห็นได้ว่าความรับผิดของผู้รับประกันภัยคนแรกผิดไปจากที่นำมาประกันภัยต่อแล้ว กรณีนี้อาจถือได้ว่าสัญญาประกันภัยต่อนี้ไม่มีผลใช้บังคับ เนื่องจาก ผู้รับประกันภัยคนแรกไม่มีส่วนได้เสียในสัญญาประกันภัยต่อตามหลัก (Principle of Insurable Interest)

(5) ผู้รับประกันภัยต่อต้องผูกพันตนในการกระทำของผู้รับประกันภัยคนแรก การรับประกันภัยต่อเป็นการรับช่วงภัยบางส่วนจากผู้รับประกันภัยคนแรกไปยังผู้รับประกันภัยคนที่สอง หรือคนต่อๆ ไปในภัยชนิดเดียวกันกับที่ผู้รับประกันภัยคนแรกรับมาตามปกติแล้วผู้รับประกันภัยต่อไม่มีหน้าที่หรือสิทธิที่จะติดต่อกับผู้เอาประกันภัยไม่ว่าจะโดยตรงโดยผ่านผู้รับประกันภัยคนแรกหรือโดยผ่านตัวแทนของตน เพราะถือว่าระหว่างผู้เอาประกันภัยกับผู้รับประกันภัยต่อไม่มี

นิติสัมพันธ์ใดๆ ต่อกัน นอกจากนี้ผู้รับประกันภัยต่อยังต้องผูกพันในการกระทำของผู้รับประกันภัยคนแรกที่มีต่อผู้เอาประกันภัยทุกประการ การจ่ายค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยซึ่งตามปกติแล้วต้องได้รับความเห็นชอบจาก ผู้รับประกันภัยต่อทั้งหลาย แต่ถ้าความเห็นของผู้รับประกันภัยคนแรกกับผู้รับประกันภัยต่อไม่ตรงกันจะต้องถือความเห็น (โดยสุจริต) ของผู้รับประกันภัยคนแรกเป็นสำคัญเพราะกรมธรรม์ประกันภัยต่อเป็นกรมธรรม์ประกันความรับผิดของผู้รับประกันภัยคนแรก หากผู้รับประกันภัยคนแรกต้องรับผิดชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยแล้ว ผู้รับประกันภัยต่อย่อมมีความรับผิดตามกรมธรรม์ประกันภัยต่อกับผู้รับประกันภัยคนแรกทันทีจะปฏิเสธหรือเกี่ยงว่าตนไม่ต้องผูกพันกับการจ่ายค่าสินไหมทดแทนของผู้รับประกันภัยคนแรกไม่ได้เว้นแต่จะมีข้อยกเว้นความรับผิด โดยชัดแจ้ง

2.13.5 วิธีการประกันภัยต่อ

1) การประกันภัยต่อแบบเฉพาะราย (Facultative Reinsurance)

การเอาประกันภัยต่อประเภทนี้มีรูปแบบการเอาประกันภัยต่อที่เก่าแก่ที่สุดและง่ายที่สุด โดยเป็นการเอาประกันภัยต่อไว้เพื่อความเสี่ยงภัยเดียวโดยเฉพาะ (Sole and Particular Risk) เช่น ความเสี่ยงภัยในวินาศภัยของสินค้าของผู้เอาประกันภัยรายหนึ่งที่ขนส่งโดยเรือลำหนึ่งเป็นต้นซึ่งผู้รับประกันภัยคนแรก (Ceding Company) ที่จะมีฐานะเป็นผู้เอาประกันภัยต่อมีอิสระในการที่จะเลือก เอาประกันภัยต่อไว้กับผู้รับประกันภัยต่อ (Reinsurer) รายใดก็ได้เป็นครั้งคราวไป และในทางตรงกันข้าม ผู้รับประกันภัยต่อก็มีสิทธิเลือกที่จะรับหรือไม่รับการเสี่ยงภัยที่ผู้เอาประกันภัยต่อเสนอมาก็ได้ การเอาประกันภัยต่อประเภทนี้จะติดต่อไปยังผู้รับประกันภัยต่อเองหรือติดต่อผ่านทางนายหน้าประกันภัย ก็ได้ โดยแจ้งรายละเอียดที่จำเป็นต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่คือสาระและส่วนสำคัญๆ ของสัญญาประกันภัยที่ ผู้รับประกันภัยคนแรกได้ทำไว้กับผู้เอาประกันภัย เช่น จำนวนเงินที่เอาประกันภัย (Sum Insured) ระยะเวลาเอาประกันภัย (Period of Time) และอัตราเบี้ยประกันภัย (Rate of Premium) รวมทั้งจำนวนเปอร์เซนต์ที่จะขอเอาประกันภัยต่อ (Percentage To Be Reinsured) ด้วย ซึ่งส่วนที่มิได้เอาประกันภัยต่อไว้และ ผู้รับประกันภัยคนแรกเก็บไว้เป็นความรับผิดของตนเอง เรียกว่า "Retention" เมื่อผู้รับประกันภัยต่อได้รับคำเสนอขอเอาประกันภัยต่อจากผู้รับประกันภัยคนแรกแล้วก็จะพิจารณาว่าสมควรจะรับประกันภัยต่อหรือไม่ถ้ารับก็จะคิดค่าธรรมเนียมการรับประกันภัย

ต่อ (Reinsured Commission) ที่จะยอมให้ ผู้เอาประกันภัยต่อคิดจากตน[60] ข้อดีของการประกันภัยต่อประเภทนี้คือบริษัทรับประกันภัยต่อสามารถที่จะบอกรับหรือปฏิเสธข้อเสนอของบริษัทผู้เอาประกันภัยต่อได้ การประกันภัยต่อประเภทนี้เหมาะกับภัยที่มีลักษณะพิเศษ ซึ่งปกติไม่ได้อยู่ในข่ายความคุ้มครองของการประกันภัยต่อประเภทสัญญาล่วงหน้า (Treaty Insurance) ส่วนข้อเสียของการรับประกันภัยประเภทนี้ก็คือ ผู้เอาประกันภัยต่อต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการเสนอภัยแต่ละภัยให้แก่ผู้รับประกันภัยต่อแต่ละรายเพราะต้องแจ้งรายละเอียดของภัยเป็นรายๆไปและต้องแจ้งให้ผู้รับประกันภัยต่อจำนวนหลายๆบริษัทเพราะผู้รับประกันภัยต่อบางรายบอกปฏิเสธ การประกันภัยประเภทนี้ผู้เอาประกันภัยต่อไม่สามารถแจ้งให้ลูกค้าผู้เอาประกันภัยหรือนายหน้าทราบได้ในทันทีทำให้ไม่อาจออกกรมธรรม์ประกันภัยได้ในขณะนั้น[61]

2) การประกันภัยต่อโดยทำสัญญาล่วงหน้า (Treaty Reinsurance)

การประกันภัยต่อลักษณะนี้เป็นการเอาประกันภัยต่อซึ่งมีการตกลงกันล่วงหน้าระหว่างผู้รับประกันภัยที่จะเอาประกันภัยต่อ (Ceding Underwriter or Cedant) กับผู้รับประกันภัยต่อ (Reinsurer) โดยผู้เอาประกันภัยต่อตกลงจะเอาประกันภัยต่อไว้กับผู้รับประกันภัยต่อและผู้รับประกันภัยต่อก็ตกลงที่จะรับประกันภัยต่อไว้โดยอัตโนมัติสำหรับการเสี่ยงภัยทุกชนิดและในธุรกิจทุกประเภทที่ได้มี การจำกัดเอาไว้ในข้อตกลงดังกล่าว การทำประกันภัยต่อในลักษณะที่เป็น "Treaty" นี้จึงเป็นการทำประกันภัยต่อไว้ล่วงหน้า ซึ่งผู้เอาประกันภัยต่อต้องผูกพันที่จะเอาประกันภัยต่อไว้กับผู้รับประกันภัยต่อที่ได้ทำความตกลงกันไว้และทำนองเดียวกันผู้รับประกันภัยต่อย่อมไม่มีสิทธิที่จะเลือกว่าจะรับประกันภัยต่อไว้หรือไม่ เนื่องจากการทำประกันภัยต่อลักษณะนี้เป็นการทำสัญญากันไว้ล่วงหน้า ดังนั้นผู้รับประกันภัยต่อจึงมีข้อจำกัด (Restriction) ของความตกลงตาม "Treaty" ในเรื่องของประเภทความเสี่ยงภัยและจำนวนเงินของความเสี่ยงภัยที่ได้รับประกันภัยต่อเอาไว้ และผู้รับประกันภัยต่อสามารถกำหนดไว้ใน "Treaty" ให้ผู้เอาประกันภัยต่อต้องรายงานให้ตนทราบเป็นระยะๆถึงรายละเอียดของภัยที่ได้รับประกันภัยไว้ซึ่งแบบฟอร์มรายละเอียดเรียกว่า "Bordreaux" และหากผู้เอาประกันภัยต่อละเลยผู้รับประกันภัยต่ออาจ ปฏิเสธการชดใช้ได้

---

[60] ประมวล จันทร์ชีวะ, คำอธิบายพระราชบัญญัติประกันภัยทางทะเล ค.ศ. 1906 ของประเทศอังกฤษ Marine Insurance Act 1906, (กรุงเทพมหานคร: สมาคมประกันวินาศภัย, 2542), หน้า 249.

[61] มุกดา โควหกุล, การประกันภัย: Insurance, หน้า 264.

ต่อ (Reinsured Commission) ที่จะยอมให้ ผู้เอาประกันภัยต่อคิดจากตน[60] ข้อดีของการประกันภัยต่อประเภทนี้คือบริษัทรับประกันภัยต่อสามารถที่จะบอกรับหรือปฏิเสธข้อเสนอของบริษัทผู้เอาประกันภัยต่อได้ การประกันภัยต่อประเภทนี้เหมาะกับภัยที่มีลักษณะพิเศษ ซึ่งปกติไม่ได้อยู่ในข่ายความคุ้มครองของการประกันภัยต่อประเภทสัญญาล่วงหน้า (Treaty Insurance) ส่วนข้อเสียของการรับประกันภัยประเภทนี้ก็คือ ผู้เอาประกันภัยต่อต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการเสนอภัยแต่ละภัยให้แก่ผู้รับประกันภัยต่อแต่ละรายเพราะต้องแจ้งรายละเอียดของภัยเป็นรายๆไปและต้องแจ้งให้ผู้รับประกันภัยต่อจำนวนหลายๆบริษัทเพราะผู้รับประกันภัยต่อบางรายบอกปฏิเสธ การประกันภัยประเภทนี้ผู้เอาประกันภัยต่อไม่สามารถแจ้งให้ลูกค้าผู้เอาประกันภัยหรือนายหน้าทราบได้ในทันทีทำให้ไม่อาจออกกรมธรรม์ประกันภัยได้ในขณะนั้น[61]

2) การประกันภัยต่อโดยทำสัญญาล่วงหน้า (Treaty Reinsurance)

การประกันภัยต่อลักษณะนี้เป็นการเอาประกันภัยต่อซึ่งมีการตกลงกันล่วงหน้าระหว่างผู้รับประกันภัยที่จะเอาประกันภัยต่อ (Ceding Underwriter or Cedant) กับผู้รับประกันภัยต่อ (Reinsurer) โดยผู้เอาประกันภัยต่อตกลงจะเอาประกันภัยต่อไว้กับผู้รับประกันภัยต่อและผู้รับประกันภัยต่อก็ตกลงที่จะรับประกันภัยต่อไว้โดยอัตโนมัติสำหรับการเสี่ยงภัยทุกชนิดและในธุรกิจทุกประเภทที่ได้มี การจำกัดเอาไว้ในข้อตกลงดังกล่าว การทำประกันภัยต่อในลักษณะที่เป็น "Treaty" นี้จึงเป็นการทำประกันภัยต่อไว้ล่วงหน้า ซึ่งผู้เอาประกันภัยต่อต้องผูกพันที่จะเอาประกันภัยต่อไว้กับผู้รับประกันภัยต่อที่ได้ทำความตกลงกันไว้และทำนองเดียวกันผู้รับประกันภัยต่อย่อมไม่มีสิทธิที่จะเลือกว่าจะรับประกันภัยต่อไว้หรือไม่ เนื่องจากการทำประกันภัยต่อลักษณะนี้เป็นการทำสัญญากันไว้ล่วงหน้า ดังนั้นผู้รับประกันภัยต่อจึงมีข้อจำกัด (Restriction) ของความตกลงตาม "Treaty" ในเรื่องของประเภทความเสี่ยงภัยและจำนวนเงินของความเสี่ยงภัยที่ได้รับประกันภัยต่อเอาไว้ และผู้รับประกันภัยต่อสามารถกำหนดไว้ใน "Treaty" ให้ผู้เอาประกันภัยต่อต้องรายงานให้ตนทราบเป็นระยะๆถึงรายละเอียดของภัยที่ได้รับประกันภัยไว้ซึ่งแบบฟอร์มรายละเอียดเรียกว่า "Bordreaux" และหากผู้เอาประกันภัยต่อละเลยผู้รับประกันภัยต่ออาจ ปฏิเสธการชดใช้ได้

---

[60] ประมวล จันทร์ชีวะ, คำอธิบายพระราชบัญญัติประกันภัยทางทะเล ค.ศ. 1906 ของประเทศอังกฤษ Marine Insurance Act 1906, (กรุงเทพมหานคร: สมาคมประกันวินาศภัย, 2542), หน้า 249.

[61] มุกดา โควหกุล, การประกันภัย: Insurance, หน้า 264.

ข้อดีของการประกันภัยต่อประเภทนี้คือ สามารถแก้ไขปัญหาของการประกันภัยต่อแบบ Facultative Reinsurance อันได้แก่ความไม่แน่นอนในการที่ผู้รับประกันภัยต่อจะรับหรือปฏิเสธข้อเสนอขอเอาประกันภัยต่อ (Facultative Proposal) และค่าใช้จ่ายในการบริหารงานที่ต้องติดต่อขอ ทำประกันภัยต่อเป็นรายครั้งไป[62] การทำประกันภัยต่อในลักษณะนี้แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

ก. สัญญาแบบกำหนดสัดส่วนแน่นอน (Proportional Treaty) อันเป็นสัญญาที่กำหนดความรับผิดของคู่กรณีเป็นอัตราส่วนอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะซึ่งแบ่งออกเป็น[63]

(1) Quota Share Treaty ได้แก่ การที่ทั้งสองฝ่ายตกลงกันว่า ทุกๆภัยที่บริษัทเอาประกันภัยต่อรับเข้ามาจะถูกแบ่งเป็นสองส่วนตามอัตราที่ได้ตกลงกัน เช่นสัญญาเขียนว่า 70% Quota Share Treaty คือ ผู้เอาประกันภัยต่อจะรับเสี่ยงภัยเอง 30% ส่วนที่เหลือส่งออกไปยังผู้รับประกันภัยต่อ 70% กล่าวคือถ้ามีภัยเกิดขึ้นทั้งสองต้องเฉลี่ยความเสียหายตามอัตราส่วน 30 ต่อ 70 เสมอ

(2) Surplus Treaty ได้แก่การที่บริษัทเอาประกันภัยต่อสามารถที่จะรับภัยที่ตนเห็นว่าสมควรตามอัตราส่วนที่ตนต้องการตามตารางกำหนด (Table of Limit) ของบริษัทซึ่งผู้บริหารเป็นคนกำหนดขึ้นมา ส่วนความรับผิดของผู้รับประกันภัยต่อขึ้นอยู่กับจำนวนเท่า (Line) ของส่วนที่บริษัท เอาประกันภัยต่อรับเสี่ยงภัยไว้เอง (Retention) เช่น fire surplus treaty ของบริษัท ก. มี 15 lines และส่วนรับเสี่ยงภัยสูงสุด (Maximum Retention) ของบริษัท ก. ต่อภัยหนึ่งภัยใดเท่ากับ 600,000 บาท หมายความว่า ได้มีการกำหนดความสามารถสูงสุดในการรับเสี่ยงภัยของบริษัทไม่เกิน 600,000 บาท ต่อ 1 ภัยในกรณีเช่นนี้ความรับผิดสูงสุดของผู้รับประกันภัยต่อมีเพียง 9,000,000 บาท เท่านั้นคือ 15 เท่าของ Retention ของบริษัทผู้เอาประกันภัยต่อสามารถที่จะกระจายภัยหรือเอาประกันภัยกับผู้รับประกันภัยต่อเป็นจำนวนเท่าไรก็ได้แต่ต้องไม่เกิน 15 เท่าของ Retention ของบริษัท ก.

---

[62] ประมวล จันทร์ชีวะ, <u>คำอธิบายพระราชบัญญัติประกันภัยทางทะเล ค.ศ. 1906 ของประเทศอังกฤษ Marine Insurance Act 1906</u>, หน้า 250.

[63] ไชยยศ เหมะรัชตะ, <u>คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยประกันภัย</u>, หน้า 324.

(3) Facultative Obligatory Treaty มีลักษณะคล้ายกับ Surplus Treaty แต่ต่างกันแต่เพียงว่า Facultative Obligatory Treaty โดยมากแล้วจะไม่บ่งถึงความรับผิดชอบของสัญญาว่าเป็นกี่เท่าของ Retention แต่จะกำหนดความรับผิดชอบสูงสุดของผู้รับประกันภัยต่อเอาไว้เป็นที่แน่ชัด

ในสัญญาประกันภัยต่อแบบกำหนดสัดส่วนแน่นอนนี้ บริษัทประกันภัยต่อจะได้รับผลตอบแทนเป็นเบี้ยประกันภัยต่อ (Reinsurance Premium) ในอัตราส่วนเดียวกันกับที่ได้รับทุนประกันภัยต่อ (Sum reinsured) ไว้แต่ละภัย

ข. สัญญาแบบไม่กำหนดสัดส่วนแน่นอน (Non-Proportional Treaty) เป็นการประกันภัยต่อซึ่งได้จำกัดอัตราส่วนความรับผิดระหว่างบริษัทเอาประกันภัยต่อและบริษัทรับประกันภัยต่อไว้เป็นรายๆไป สัญญาประเภทนี้มักถูกเรียกอีกอย่างว่า Excess of Loss Treaty (XOL หรือ XL) โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้ คือ [64]

(1) Excess of Loss (XOL) เป็นการประกันภัยต่อซึ่งผู้รับประกันภัยต่อตกลงที่จะรับผิดในความเสียหายแต่ละครั้งในส่วนที่เกินกว่า Retention ของบริษัทเอาประกันภัยต่อในถึงระดับหนึ่ง เช่น ผู้รับประกันภัยต่อตกลงเข้าทำสัญญาในเงื่อนไข 900,000 บาท Excess of 500,000 บาทต่อการเกิดภัยหนึ่งภัยใด (Any One Occurrence) ในสัญญาของ Fire XOL Treaty ถ้าเกิดเพลิงไหม้ขึ้น มีความเสียหายน้อยกว่า 500,000 บาท บริษัทเอาประกันภัยต่อก็จะต้องรับผิดในส่วนนั้นทั้งหมด แต่ถ้าความเสียหายเกิน 500,000 บาท ผู้รับประกันภัยต่อจะรับผิดส่วนที่เกินจาก 500,000 บาท แต่ต้องไม่เกิน 900,000 บาทโดยสัญญาลักษณะนี้ส่วนมากมีระยะเวลาจำกัด 1 ปี ส่วนเบี้ยประกันภัยตามสัญญา XOL ที่เรียกว่า Minimum and Deposit Premium (M&D) คือ เบี้ยประกันภัยที่ผู้รับประกันภัยต่อจะได้รับตอนเริ่มทำสัญญาแบ่งออกเป็นงวดๆ ตามที่ได้ตกลงกัน สัญญาเช่นนี้จะให้กับการประกันภัยรถยนต์หรือภัยธรรมชาติ

(2) Stop Loss หรือ Excess of Loss Ratio โดยผู้รับประกันภัยต่อในสัญญา Stop Loss จะรับผิดเมื่ออัตราความเสียหาย (Loss Ratio) ของบริษัทเอาประกันภัยต่อเกินกว่าอัตราร้อยละที่ได้กำหนดไว้จนถึงอัตราหนึ่งซึ่งเป็นความรับผิดชอบสูงสุดของผู้รับประกันภัย เช่น ในสัญญากำหนดว่า 60% of premium earned xs 140% of premium earned (any one event of occurrence) ในกรณีนี้ถ้าอัตราความเสียหายของบริษัทเอาประกันภัยต่อเกินกว่า 140% ของเบี้ยประกันภัยที่ถือเป็น

---

[64] เรื่องเดียวกัน, หน้า 325.

รายได้ ผู้รับประกันภัยต่อจะต้องรับผิดชอบไปอีก 60% ของเบี้ยประกันภัยที่ถือเป็นรายได้ แต่ถ้าอัตราความเสียหายต่ำกว่า 140% ของเบี้ยประกันภัยที่ถือเป็นรายได้ ผู้รับประกันภัยต่อไม่ต้องรับผิด

(3) Aggregate Excess of Loss สัญญาประกันภัยประเภทนี้มีหลักเช่นเดียวกันกับ Stop Loss แต่ต่างกันที่ผู้เอาประกันภัยต่อจะกำหนดความเสียหายเป็นจำนวนเงินแทนที่จะกำหนดความเสียหายเป็นร้อยละของเบี้ยประกันภัยรับทั้งปี เช่น สัญญาคุ้มครองความเสียหายที่เกิดขึ้นในส่วนที่เกิน 10,000,000 บาท แต่ไม่เกิน 15,000,000 บาท กล่าวคือ ความเสียหายที่เกิดขึ้นในแต่ละปีถ้ามีจำนวนเงินเกิน 10,000,000 บาท ไปจนถึงจำนวน 15,000,000 บาท ผู้รับประกันภัยต่อจะเป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนความเสียหายจำนวนที่เกิน 15,000,000 บาทแต่ต่ำกว่าจำนวนจำนวน 10,000,000 บาท ผู้เอาประกันภัยต่อจะเป็นผู้รับผิดชอบ

3) การประกันภัยต่อแบบรวมกลุ่ม (Pooling Schemes หรือ Syndicates) [65]

การประกันภัยต่อประเภทนี้เกิดขึ้นโดยผู้รับประกันภัยหลายรายได้รวมตัวกันจัดตั้งองค์กรกลางขึ้นมา ซึ่งเรียกว่า "Pool" ทำหน้าที่รับประกันภัยความเสี่ยงภัยประเภทใดประเภทหนึ่งโดยผู้รับประกันภัยแต่ละคนที่ร่วมจัดตั้งขึ้นซึ่งมีฐานะเป็นสมาชิกของกลุ่มจะต้องรับผิดตามส่วนแบ่งของตนใน "Pool" ซึ่งวิธีการนี้นิยมใช้กับการเสี่ยงภัยในมหันตภัย ซึ่งผู้รับประกันภัยรายเดียวย่อมไม่อาจรับความเสี่ยงภัยนี้ได้ เช่น ภัยจากปรมาณู เป็นต้น ภายใต้การจัดการดังกล่าวสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะต้องทำข้อตกลงการจัดการ (Management agreement) ไว้กับองค์กรกลางเกี่ยวกับเรื่องการบริหาร "Pool" ซึ่งเงินกองทุนกลาง (Common Fund) จะได้มาจากเบี้ยประกันภัยที่สมาชิกร่วมกันออกตามส่วน ดังนั้นหาก การบริหาร "Pool" มีกำไรหรือขาดทุนหรือมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นสมาชิกก็มีสิทธิหรือมีความรับผิดตามส่วนของเบี้ยประกันภัยที่ตนเข้าร่วมใน "Pool"

2.13.6 นิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องในสัญญาประกันภัยต่อ

ตามที่กฎหมายไทยไม่ได้มีบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับสัญญาประกันภัยต่อไว้ การพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องในสัญญาประกันภัยต่อ จึงกระทำ

---

[65] ประมวล จันทร์ชีวะ, <u>คำอธิบายพระราชบัญญัติประกันภัยทางทะเล ค.ศ. 1906 ของประเทศอังกฤษ Marine Insurance Act 1906</u>, หน้า 253.

โดยอาศัยข้อตกลงทั่วไปในสัญญา และหลักกฎหมายประกันภัยเท่าที่เทียบเคียงมาใช้บังคับในสัญญาประกันภัยต่อได้รวมทั้งหลักปฏิบัติสากลซึ่งในที่นี้ผู้เขียนจะขอกล่าวถึงเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างผู้เอาประกันภัย ผู้เอาประกันภัยต่อ และผู้รับประกันภัยต่อ

บุคคลที่เกี่ยวข้องในสัญญาประกันภัยต่อ ได้แก่

ผู้เอาประกันภัย คือ (Insurer) หมายถึง คู่สัญญาฝ่ายที่ตกลงจะส่งเบี้ยประกันภัยเป็น การตอบแทนการที่ผู้รับประกันภัยตกลงเข้ารับเสี่ยงภัยให้และผู้เอาประกันภัยจะต้องเป็นผู้มีส่วนได้เสียในเหตุที่เอาประกันภัยนั้นด้วย

ผู้เอาประกันภัยต่อ คือ (Ceding Company) หมายถึง คู่สัญญาซึ่งโอนความรับผิดตามสัญญาประกันภัยที่ตนทำไว้กับผู้เอาประกันภัยไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนไปยังผู้รับประกันภัยรายอื่น (ผู้รับประกันภัยต่อ) โดยชำระค่าเบี้ยประกันภัยต่อเป็นการตอบแทน ถ้าผู้เอาประกันภัยต่อเป็นผู้เอาประกันภัยต่อภายในประเทศ ผู้เอาประกันภัยต่อต้องเป็นผู้รับประกันภัยซึ่งได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการประกันภัยตามกฎหมายในรูปบริษัท จำกัด แต่ถ้ากรณีที่เป็นผู้เอาประกันภัยต่อต่างประเทศ หมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยในต่างประเทศหรือมีภูมิลำเนานอกราชอาณาจักรไทยซึ่งเข้ามาเอาประกันภัยต่อกับบริษัทประกันภัยในประเทศ

ผู้รับประกันภัยต่อ (Reinsurer) หมายถึง คู่สัญญาที่รับการเสี่ยงภัยที่เกิดขึ้นตามสัญญาประกันภัยฉบับแรกมาจากผู้เอาประกันภัยต่อ โดยตกลงจะชำระค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่เกิดวินาศภัยดังที่ได้ระบุไว้ในสัญญาประกันภัย ถ้าเป็นผู้รับประกันภัยต่อในประเทศก็จะต้องเป็นบริษัทประกันภัยซึ่งได้รับอนุญาตตามกฎหมายให้ประกอบธุรกิจประกันภัยเช่นเดียวกับผู้เอาประกันภัยต่อ แต่ถ้าเป็น ผู้รับประกันภัยต่อต่างประเทศจะหมายถึง ผู้ประกอบธุรกิจประกันภัยในต่างประเทศซึ่งเข้ามารับงานประกันภัยต่อในประเทศ

สัญญาประกันภัยต่อเป็นสัญญาต่างตอบแทนที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลสองฝ่าย คือ ผู้เอาประกันภัยต่อซึ่งก็คือผู้รับประกันภัยคนแรกกับผู้รับประกันภัยต่ออีกฝ่ายหนึ่งโดยผู้เอาประกันภัยต่อสัญญาว่าจะใช้เงินเรียกว่าเบี้ยประกันภัยให้และเพื่อเป็นการตอบแทนเบี้ยประกันภัยที่ตกลงกันผู้รับประกันภัยต่อสัญญาว่าจะใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือจำนวนเงินตามสัญญาประกันภัยให้ใน

กรณีที่เกิดภัยตามที่ได้มีการตกลงไว้ในสัญญาประกันภัยต่อ[66] จะเห็นได้ว่าสัญญาประกันภัยต่อเป็นสัญญาที่ทำขึ้นระหว่างผู้เอาประกันภัยต่อและผู้รับประกันภัยต่อโดยผู้เอาประกันภัยต่อเป็นผู้รับเสี่ยงภัยตามสัญญาประกันภัยฉบับแรกจากผู้เอาประกันภัยมาทอดหนึ่งแล้วโอนความเสี่ยงภัยนั้นต่อไปยังผู้รับประกันภัยต่ออีกทอดหนึ่ง และผู้รับประกันภัยรายแรกมีหน้าที่ชำระเบี้ยประกันภัยต่อแก่ผู้รับประกันภัยต่อ สำหรับ ผู้รับประกันภัยต่อก็มีหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามที่ระบุไว้ในสัญญาประกันภัยต่อ และในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนี้ตามปกติแล้วผู้รับประกันภัยต่อต้องชำระแก่ผู้เอาประกันภัยต่อเว้นแต่ในสัญญากำหนดไว้ให้สามารถชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยได้โดยตรง เพราะผู้เอาประกันภัยโดยตรงไม่ได้ตกลงเข้าทำสัญญากับผู้รับประกันภัยต่อ แต่ได้เข้าทำสัญญาประกันภัยกับผู้รับประกันภัยรายแรกหรือ ผู้เอาประกันภัยต่อทำให้ผู้เอาประกันภัยโดยตรงเกิดสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายที่จะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเฉพาะกับผู้รับประกันภัยรายแรกเท่านั้น การที่ผู้เอาประกันภัยโดยตรงไม่มีนิติสัมพันธ์กับ ผู้รับประกันภัยต่อนี้ทำให้ผู้เอาประกันภัยโดยตรงไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนใดๆ จากผู้รับประกันภัยต่อได้ เช่น จะขอให้ผู้รับประกันภัยต่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัยต่อก็ไม่ได้ เป็นต้น[67] ซึ่งตามกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้รับประกันภัยต่อจะไม่มีนิติสัมพันธ์กับผู้เอาประกันภัยคนแรกและไม่มีความเกี่ยวข้องกับสัญญาประกันภัยที่ทำขึ้นระหว่างผู้เอาประกันภัยและ ผู้รับประกันภัยรายแรกเลยแต่ผู้รับประกันภัยต่อจะมีความผูกพันที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ ผู้เอาประกันภัยต่อซึ่งเป็นคู่สัญญากับตนเองเท่านั้น[68] นอกจากนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของรัฐแคริฟอร์เนียประเทศสหรัฐอเมริกามาตรา 623 บัญญัติว่า ผู้เอาประกันภัยไม่มีส่วนได้เสียในสัญญาประกันภัยต่อ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้เอาประกันภัยมิได้เข้ามาเป็นคู่สัญญาประกันภัยต่อและข้อตกลงประการสำคัญในสัญญาประกันภัยต่อก็ คือ เป็นข้อตกลงที่ผู้รับประกันภัยต่อจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เอาประกันภัยต่อมิได้ตกลงที่จะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เอาประกันภัย ดังนั้น ผู้รับประกันภัยต่อจึงไม่มีนิติสัมพันธ์กับผู้เอาประกันภัย[69]

---

[66] สรศักดิ์ ทันตสุวรรณ, <u>ประกันภัยใครว่ายุ่ง</u>, หน้า 208.

[67] กุมพล บัวสวรรค์, "สัญญาประกันต่อ: ศึกษากรณีนิติสัมพันธ์ระหว่างผู้เอาประกันภัยโดยตรงกับผู้รับประกันภัยต่อ" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529), หน้า 46.

[68] Graydon S. Staring, <u>Law of Reinsurance: Part V Losses, Liabilities and Claims</u>, Deerfield, IL: Clark Boardman Callaghan, 1993), p. 1.

[69] นฤมล ดีมีชัย, "กฎหมายกับธุรกิจประกันภัยต่อ", หน้า 80.

หลักคือ ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างคู่สัญญาระหว่างผู้เอาประกันภัยโดยตรงกับผู้รับประกันภัยต่อ ในคดีระหว่าง National Ins. & Guarantee Corp., Ltd v. Vander Veer ศาลประเทศสหรัฐอเมริกาตัดสินว่า "ภายใต้ข้อตกลงในการทำสัญญาประกันภัยต่อนั้น ผู้รับประกันภัยต่อมิได้มี การแสดงเจตนาที่จะเข้าทำสัญญากับผู้เอาประกันภัยโดยตรงและมิได้มีการรับชำระเบี้ยประกันภัยจากผู้เอาประกันภัยโดยตรงดังนั้นจึงไม่มีความสัมพันธ์ต่อกันแต่อย่างใด"[70]

ซึ่งในเรื่องนี้กฎหมายประเทศอังกฤษ ถือว่าผู้เอาประกันภัยโดยตรงและผู้รับประกันภัยต่อไม่มีนิติสัมพันธ์ต่อกัน ผู้รับประกันภัยต่อจะต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้เฉพาะ ผู้เอาประกันภัยต่อเท่านั้นตามความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้เอาประกันภัยต่อต้องรับผิดต่อผู้เอาประกันภัยตามสัญญาที่ได้ทำไว้[71]

2.14 เปรียบเทียบการประกันภัยค้ำจุนกับการประกันภัยต่อ

2.14.1 ความเหมือนของการประกันภัยค้ำจุนกับการประกันภัยต่อ

สัญญาประกันภัยต่อจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเกิดสัญญาประกันภัยฉบับแรกขึ้นก่อนระหว่าง ผู้ที่มีความเสี่ยงภัยและต้องการโอนความเสี่ยงภัยเรียกว่าผู้เอาประกันภัย โดยทำสัญญาโอนความเสี่ยงภัยในความรับผิดที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่าผู้รับประกันภัยและเมื่อเกิดเป็นสัญญาประกันภัยขึ้นผู้รับประกันภัยจึงมีหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความวินาศภัย ตามเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้ในสัญญาประกันภัยแก่ผู้เอาประกันภัยเพื่อเป็นการตอบแทนที่ผู้เอาประกันภัยได้ชำระเบี้ยประกันภัยแก่ตน ดังนั้นเมื่อผู้รับประกันภัยมีความประสงค์จะเอาความเสี่ยงภัยที่ตนเองรับไว้ไปโอนหรือกระจายความเสี่ยงภัยแก่บุคคลอื่นย่อมมีสิทธิที่จะทำได้โดย ผู้รับประกันภัยรายแรกได้นำความรับผิดของตนในการที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยไปทำสัญญาประกันภัยต่อกับผู้รับประกันภัยรายอื่นๆ ซึ่งส่วนได้เสียของผู้รับประกันภัยรายแรกคือ ความรับผิดที่ตนจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยหากเกิดภัยที่ต้องรับผิดตามเงื่อนไขที่ได้ทำไว้กับผู้เอาประกันภัยของตน ดังนั้น

---

[70] กุมพล บัวสวรรค์, " สัญญาประกันต่อ: ศึกษากรณีนิติสัมพันธ์ระหว่างผู้เอาประกันภัยโดยตรงกับผู้รับประกันภัยต่อ;" หน้า 47.

[71] เรื่องเดียวกัน, หน้า 47.

สัญญาประกันภัยจึงมีลักษณะคล้ายคลึงกับสัญญาประกันภัยค้ำจุนหรือสัญญาประกันภัยความรับผิดต่อบุคคลภายนอกที่ทำ โดยผู้รับประกันภัยเดิมก็เป็นผู้เอาประกันภัยต่อและคู่สัญญาที่รับประกันภัยก็คือผู้รับประกันภัยต่อส่วนบุคคลภายนอกก็คือ ผู้เอาประกันภัยคนแรกทำให้สัญญาประกันภัยต่อมีลักษณะเดียวกันกับสัญญาประกันภัยค้ำจุน

2.14.2 ความแตกต่างของการประกันภัยค้ำจุนกับการประกันภัยต่อ

1) ในสัญญาประกันภัยต่อนั้น ผู้รับประกันภัยต่อตกลงว่าจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยต่อ ซึ่งเป็นคู่สัญญาโดยตรงมิได้มุ่งที่จะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลที่สามแต่อย่างใด ซึ่งสัญญาประกันภัยค้ำจุนเป็นการที่ผู้รับประกันภัยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายโดยตรง

2) การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนี้ ผู้รับประกันภัยต่อมิได้กระทำในนามของผู้เอาประกันภัยต่อ แต่เป็นการชดใช้ให้ในนามของตนเองตามความผูกพันของสัญญาที่ตกลงกันไว้ ซึ่งในสัญญาประกันภัยค้ำจุนผู้รับประกันภัยจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายในนามของผู้เอาประกันภัย

3) การใช้ค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เอาประกันภัยต่อนี้เป็นการชดใช้ให้ตามที่ได้เกิดความเสียหายขึ้นตามสัญญาประกันภัยฉบับแรก มิได้เกิดจากการกระทำความผิดของผู้เอาประกันภัยต่อที่มีต่อผู้อื่นแต่อย่างใด

ASSUMPTION UNIVERSITY OF THAILAND
BROTHERS OF ST GABRIEL
LABOR OMNIA VINCIT
SINCE1969
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

บทที่ 3
กฎหมายประกันภัยค้ำจุนในต่างประเทศ

3.1 กฎหมายประกันภัยค้ำจุนในประเทศสหรัฐอเมริกา

หลักกฎหมายเรื่องความรับผิดจะเกี่ยวข้องกับกฎหมายละเมิดซึ่งเป็นความรับผิดในทางแพ่ง (Civil Liability) และจะตรงข้ามกับการกระทำความผิดอาญาซึ่งจะเป็นความรับผิดที่มีต่อสาธารณชน (Public Liability) ผลที่ตามมาของการทำละเมิดคือมีการฟ้องคดีเรียกค่าสินไหมทดแทนโดยเอกชน สำหรับการฟ้องคดีเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญานั้นจะถูกดำเนินคดีโดยรัฐเพื่อฟ้องเอาตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษโดยเป็นโทษตามประมวลกฎหมายอาญา คือ จำคุกหรือปรับ

ความรับผิดที่เกี่ยวข้องกับการทำละเมิดนี้ถือเป็นความรับผิดในทางการเงิน(Financial Responsible) ซึ่งคู่กรณีฝ่ายหนึ่งต้องมีความรับผิดชอบในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต่ออีกฝ่ายหนึ่งอันเนื่องมาจากผลของการกระทำหรือละเว้นการกระทำเพื่อป้องกันผลนั้น การกระทำหรือการละเว้นการกระทำเพื่อป้องกันผลที่จะทำให้เกิดละเมิดนี้อาจมีความเกี่ยวพันกับ การประมาทเลินเล่อ หรือเงื่อนไขตามที่ได้มีการตกลงไว้ในสัญญาระหว่างคู่กรณีสองฝ่ายหรือมากกว่านั้น ซึ่งในส่วนของความรับผิดในการประมาทเลินเล่อนี้จะเกี่ยวข้องกับการประกันภัย

การกระทำที่เป็นประมาทเลินเล่ออาจทำให้เกิดเหตุละเมิดขึ้นได้ และอาจเกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอกทำให้บุคคลภายนอกฟ้องเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในทางแพ่งได้ ความรับผิดในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่ต้องใช้ความระมัดระวังนี้เป็นไปตามหลักกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) ซึ่งเกิดจากผลของคำตัดสินคดีของศาลในคดีต่างๆจนกลายเป็นบรรทัดฐานของกฎหมายและต่อมาก็ได้มีการนำบรรทัดฐานเหล่านั้นในบางเรื่องมาบัญญัติไว้เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรในแต่ละมลรัฐ

การประมาทเลินเล่อซึ่งทำให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดต้องรับผิดประกอบไปด้วย

1) การที่บุคคลมีหน้าที่ที่จักต้องใช้ความระมัดระวังแต่ไม่อาจใช้ความระมัดระวังนั้นได้เพียงพอจนเป็นเหตุให้เกิดละเมิดขึ้นนั้น ซึ่งการไม่ใช้ความระมัดระวังนี้จะต้องไม่ได้เกิดจากการ

กระทำโดยจงใจทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก การใช้ความระมัดระวังตามสมควร (Reasonable Care) ถือเป็นสิ่งที่บุคคลที่มีความสุขุมรอบคอบ หรือเป็นสิ่งบุคคลธรรมดาสามัญพึงมี

2) ความเสียหายต้องเป็นผลใกล้ชิดกับการกระทำหรือการละเว้นการใช้ความระมัดระวัง และ จะต้องเป็นสาเหตุโดยตรงที่ทำให้เกิดความเสียหาย แต่ถ้ามีเหตุอื่นมาแทรกแซงเหตุที่ทำให้เกิดการประมาทเลินเล่อนั้นก็ไม่ถือว่าความเสียหายเป็นผลโดยตรงมาจากการทำละเมิดนั้น

3) บุคคลที่ได้รับความเสียหายนั้นจะต้องไม่มีส่วนร่วมในการก่อความเสียหายโดยการกระทำของตัวเอง การที่มีส่วนร่วมทำให้เกิดการประมาทเลินเล่อ (Contributory Negligence) จะทำให้ผู้นั้นไม่ได้รับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

เนื่องจากการดำเนินงานทางธุรกิจและการดำเนินการทางส่วนตัวอาจก่อให้เกิด การสูญเสียทางการเงินอันเนื่องมาจากประมาทเลินเล่อ (Financial Hazard of Negligence) หรือก่อให้เกิดความรับผิดในทางสัญญาได้ (Contractual Liability) ทำให้การประกันภัยเข้ามามีบทบาทคุ้มครองความเสียหายที่มีต่อองค์กรธุรกิจและคุ้มครองความเสียหายที่มีต่อปัจเจกชน นอกจากนี้การประกันภัยความรับผิดยังได้เข้ามาคุ้มครองความรับผิดของนายจ้างที่อาจทำให้เกิดความเสียหายต่อลูกจ้าง การประกันภัยความรับผิดประเภทนี้ยังได้ขยายขอบเขตของการประกันภัยไปถึงการประกันเงินชดเชยแรงงาน(Workmen's compensation) และการประกันภัยความรับผิดต่อสาธารณะชน (Public Liability Insurance) และพัฒนาจนกลายมาเป็นรูปแบบหนึ่งของกรมธรรม์ประกันภัยเพื่อคุ้มครองความรับผิดของปัจเจกชน (Individual Activity) รวมทั้งการคุ้มครองความรับผิดของภาคองค์กรธุรกิจ (Business Activity)

รูปแบบของกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดมีวัตถุประสงค์และความคุ้มครองเหมือนๆ กัน กล่าวคือ ประสงค์จะหลีกเลี่ยงผู้เอาประกันภัยจากการสูญเสียทางการเงิน (Financial Loss)โดยผู้รับประกันภัยจะเข้ามารับผิดชอบในการใช้ค่าสินไหมทดแทนตามประเภทของกรมธรรม์แต่ละประเภทที่ได้ทำขึ้นซึ่งในกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดจะบรรจุบทบัญญัติเกี่ยวกับความหมายของคู่กรณีที่ เอาประกันภัย เงื่อนไขภายใต้กรมธรรม์ประกันภัยและ ข้อยกเว้นความคุ้มครองของกรมธรรม์ประกันภัยสิทธิและหน้าที่ระหว่างผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัย เงินเบี้ยประกันภัยซึ่งจะแตกต่างกันไปตามแต่ ละประเภทของกรมธรรม์

3.1.1 กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ คือ [1]

(1) ผู้รับประกันภัยตกลงที่จะชำระค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยตามเงื่อนไขที่ได้กำหนดในกรมธรรม์ (Promise by the Insurer) โดยผู้รับประกันภัยสัญญาที่จะชำระค่าสินไหมทดแทนในนามของผู้เอาประกันภัยแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยทำให้เกิดเหตุละเมิดต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายอันเนื่องมาจากความรับผิดของผู้เอาประกันภัยตามกฎหมาย กรมธรรม์ที่คุ้มครองความรับผิดที่เกิดแก่การบาดเจ็บต่อร่างกายเรียกว่า กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดเพื่อการบาดเจ็บของร่างกาย (A bodily Injury Liability Policy) ส่วนรูปแบบของกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดต่อ ความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพย์สินเรียกว่า กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดอันเนื่องมาจากความเสียหายที่มีต่อทรัพย์สิน (Property Damages Liability Policy) ซึ่งกรมธรรม์ที่คุ้มครองความรับผิดที่เกิดขึ้นแก่การบาดเจ็บต่อร่างกายนั้นจะรวมถึงความเสียหายต่อร่างกาย จิตใจ ความเจ็บปวดทุกข์ทรมาน โรคภัยไข้เจ็บและการเสียชีวิตแต่ไม่รวมถึงความเสียหายเฉพาะตัวบุคคล (Personal Injuries) เช่น การจับกุมโดยผิดกฎหมาย (false arrest) ความผิดฐานหมิ่นประมาท (Libel) การบุกรุก (Wrongful Entry) การรอนสิทธิ (Eviction) แต่ความรับผิดที่เกี่ยวกับการกระทำเหล่านี้สามารถซื้อเพิ่มเติมในกรมธรรม์ได้โดยการสลักหลังเพิ่มเติมเงื่อนไขความคุ้มครองความรับผิด (Endorsement) ส่วนความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินได้แก่ ความเสียหายที่เกิดขึ้นทางกายภาพแก่ทรัพย์สินที่สามารถจับต้องได้ การทำลายหรือการสูญเสียการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน สำหรับค่าใช้จ่ายอันเกิดจากการรักษาพยาบาล อาจรวมอยู่ภายใต้กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดได้ ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการประกันภัยที่ผู้รับประกันภัยตกลงว่าจะชดใช้ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่เกิดขึ้นตามที่ได้ระบุไว้ในกรมธรรม์ถึงแม้ว่าผู้เอาประกันภัยจะไม่มีความผิดก็ตาม

(2) ข้อตกลงอื่นๆ ในกรมธรรม์ประกันภัย (Other Insuring Promise) เช่น ผู้รับประกันภัยตกลงที่จะใช้ค่าใช้จ่ายซึ่งเกิดขึ้นแก่ผู้เอาประกันภัยในกรณีที่มีการบาดเจ็บต่อร่างกายไม่ว่าจะเป็นค่ารักษาพยาบาลในกรณีฉุกเฉินค่าใช้จ่ายในการผ่าตัด ซึ่งข้อตกลงนี้ไม่ต้องคำนึงว่าผู้เอาประกันภัยจะเป็นฝ่ายต้องรับผิดในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ก็ตาม ค่าใช้จ่ายอันเกี่ยวเนื่องกับการดำเนินคดีในนามของผู้เอาประกันภัยไม่ว่าการดำเนินคดีนั้นจะมีขึ้นด้วยความสุจริตหรือไม่ก็ตาม ค่าใช้จ่ายในการที่ ผู้เอาประกันภัยจะต้องช่วยเหลือผู้รับประกันภัยในการตรวจสอบหาความจริง

---

[1] Robert Riegel, Jerome S. Miller, C. Arthur William, J. B, Insurance Principles and Practice: Property and Liability, 6th ed. (Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1976), pp.430-435.

หรือสอบสวนคดี หรือค่าใช้จ่ายในการทำสัญญาประนีประนอมยอมความของผู้เอาประกันภัยและค่าใช้จ่ายในกรณีอื่นๆ

เป็นที่ตระหนักได้ว่าการประกันภัยความรับผิดเป็นการจัดให้มีทั้งความช่วยเหลือทางการเงิน (Financial Aids) และเป็นการให้บริการอย่างแท้จริง (Actual Services) แก่ผู้เอาประกันภัยซึ่งการให้บริการของสัญญาประกันภัยนี้ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการสืบสวนสอบสวนคดี ค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดี และค่าใช้จ่ายในการประนีประนอมยอมความระงับข้อพิพาทซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้เป็นหน้าที่ของผู้รับประกันภัยในการที่จะต้องใช้แทนทั้งสิ้น

(3) ข้อยกเว้นความคุ้มครองตามกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิด (Exclusions from Coverage) ในกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดผู้รับประกันภัยสามารถยกเว้นความรับผิดในบางเรื่องได้โดยเรื่องใดที่ผู้รับประกันภัยระบุเป็นข้อยกเว้นก็เป็นหน้าที่ของผู้เอาประกันภัยที่จะต้องรับผิดชอบ ซึ่งส่วนมากแล้วกรมธรรม์ประกันภัยประเภท "General Liability Policies" มักมีข้อยกเว้นอันเกี่ยวกับภัยดังต่อไปนี้ เช่น ความรับผิดเพื่อการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตของลูกจ้างซึ่งได้รับความคุ้มครองภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองเงินชดเชยแรงงาน (Workman's Compensation) หรือข้อยกเว้นในกรณีความรับผิดของบุคคลที่จำหน่าย ผลิต หรือให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอลล์ในกรณีฝ่าฝืนต่อกฎหมายหรือกฎระเบียบของรัฐหรือ จำหน่ายหรือให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอลล์แก่บุคคลอายุต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนด เป็นต้น

(4) ผู้เอาประกันภัย (Insured) โดยปกติถ้าไม่มีคำว่า "Named" ปรากฏอยู่ในกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดด้วยจะหมายความรวมถึงผู้บริหารหรือผู้กำกับดูแลบริษัทในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยเป็นบริษัท ถ้าผู้เอาประกันภัยเป็นห้างหุ้นส่วนก็คือผู้ที่เป็นหุ้นส่วน กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดจะให้ความคุ้มครองผู้บริหารหรือผู้จัดการและผู้เป็นหุ้นส่วนรายบุคคลนอกเหนือจากตัวห้างหุ้นส่วนและบริษัท สำหรับลูกจ้างหรือพนักงานของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนไม่ถือเป็นผู้เอาประกันภัยภายใต้กรมธรรม์ประกันภัยภัยความรับผิดเว้นแต่จะมีเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกรมธรรม์ให้ความคุ้มครองรวมถึงด้วยอย่างชัดเจน

(5) ข้อเรียกร้องสิทธิ (Claimants) การประกันภัยความรับผิดเป็นสัญญาประกันภัยที่มีบุคคลที่เกี่ยวข้องสองฝ่ายคือ ผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัย ผู้ที่มีสิทธิเรียกร้องหรือผู้อ้างสิทธิที่เป็นบุคคลภายนอกไม่ใช่คู่สัญญา แต่จะมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนตาม

สัญญาประกันภัยความรับผิดที่เกิดขึ้นระหว่างผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยหลังจากที่ผู้เอาประกันภัยมีหน้าที่ที่จะต้องชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนตามที่ได้กำหนดไว้โดยคำพิพากษาของศาลหรือโดยมีข้อตกลงประนีประนอมยอมความระหว่างผู้เอาประกันภัย ผู้รับประกันภัยและผู้อ้างสิทธิเมื่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายได้รับคำพิพากษาของศาลแล้วหรือมีการทำข้อตกลงเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความจนได้จำนวนค่าเสียหายที่ชัดเจนแล้วจึงมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้ และการล้มละลายหรือการมีหนี้สินล้นพ้นตัวของผู้เอาประกันภัยไม่ทำให้ผู้รับประกันภัยหลุดพ้นความรับผิด

(6) เงื่อนไขในการจำกัดความรับผิด (Limit of Liability) ตามปกติแล้วจะมีกฎเกณฑ์ในการควบคุมการชำระเงินค่าสินไหมทดแทนเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุครั้งหนึ่ง ซึ่งบริษัทผู้รับประกันภัยจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายเป็นจำนวนเงินไม่ต่ำกว่าอัตราขั้นต่ำตามที่ได้มีการกำหนดไว้ แต่จำนวนเงินการจำกัดความรับผิดขั้นต่ำนี้สามารถเพิ่มจำนวนได้ถ้าผู้เอาประกันภัยยอมเสียเบี้ยประกันภัยแพงขึ้น ส่วนการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินจะมีวงเงินขั้นต่ำสำหรับผู้รับประกันภัยในการชำระค่าสินไหมทดแทนเช่นเดียวกัน และสามารถเพิ่มวงเงินประกันภัยได้โดยขึ้นอยู่กับอัตราการเสียเบี้ยประกันภัย

(7) เงื่อนไขในการเข้าตรวจตราวัตถุที่เอาประกันภัย (Inspections) ตามปกติแล้วในกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดจะมีเงื่อนไขกำหนดให้ผู้เอาประกันภัยต้องอนุญาตให้ผู้รับประกันภัยเข้าตรวจตราวัตถุที่เอาประกันภัยได้ในช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมระหว่างที่กรมธรรม์ประกันภัยมีผลใช้บังคับเพื่อเป็นการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ และทำให้ผู้รับประกันภัยทราบว่าผู้เอาประกันภัยใช้ความระมัดระวังเพียงพอหรือไม่ในการป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก

(8) ขั้นตอนการเรียกร้องสิทธิ (Claim Procedure) เมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้นผู้เอาประกันภัยมีหน้าที่ต้องแจ้งเหตุที่เกิดขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังผู้รับประกันภัยให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้ผู้รับประกันภัยมีโอกาสเข้าตรวจสอบ และตระเตรียมข้อต่อสู้คดีได้ ผู้เอาประกันภัยต้องจัดหาหลักฐานต่างๆ เช่น ใบเสร็จรับเงิน หรือ หมายเรียกของศาลแก่ผู้รับประกันภัย และผู้เอาประกันภัยต้องให้ความร่วมมือกับผู้รับประกันภัยในเรื่องที่เกี่ยวกับการพิจารณาคดี หรือ การหาพยานหลักฐาน เป็นต้น

3.1.2 รูปแบบของกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิด (General Liability Program)

รูปแบบของการประกันภัยความรับผิดโดยทั่วๆไป (General Liability Program) จะมีลักษณะคล้ายกับการประกันอัคคีภัย และการประกันภัยทางทะเล โดยจะมีแบบฟอร์มมาตรฐานที่เรียกว่า "Policy Jacket" ซึ่งจะประกอบไปด้วย

1. บทบัญญัติทั่วไป (Common Provision)
2. เงื่อนไขข้อบังคับ (Condition)
3. คำจำกัดความทั่วไปที่ใช้ในกรมธรรม์ประกันภัย (Definitions)

รูปแบบของการประกันภัยความรับผิดลักษณะทั่วไป (General Liability Form) แบ่งได้เป็น 3 ลักษณะคือ[2]

1) การประกันภัยความรับผิดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทางธุรกิจ (Business Liability Form)

2) การประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพ (Professional Liability Form)

3) การประกันภัยความรับผิดส่วนบุคคล (Personal Liability Form)

1) การประกันภัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทางธุรกิจ (Business Liability Form) มีหลายชนิดแต่จะยกมาเฉพาะเท่าที่สำคัญๆเท่านั้น ได้แก่[3]

(1) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของเจ้าของ ผู้ให้เช่า หรือผู้ครอบครอง (Owners', Landlords', and Tenants' Form หรือ OL&T)

กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดในรูปแบบ OL&T จะคุ้มครองความรับผิดที่เกิดขึ้นจากการเป็นเจ้าของที่ดิน เจ้าของตึก ผู้ให้เช่าจากการรักษาหรือการใช้ประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ของผู้เอาประกันภัย กรมธรรม์ประกันภัยประเภทนี้จะคุ้มครองความ

---

[2]Robert I. Mehr and Emerson Cammack, Principles of Insurance, 7th ed. (Homewood: Irwin, 1980), p. 285.

[3] James L. Athearn and Joan T. Schmit, Risk and Insurance, 6th ed. (St. Paul., Minn: West,1989), p.512

THE ASSUMPTION UNIVERSITY LIBRARY

รับผิดเพื่อความเสียหายเกี่ยวกับ การบาดเจ็บหรือความเสียหายต่อทรัพย์สินที่เกิดจากตัวอาคารหรือความเสียหายที่เกิดจากตัวอสังหาริมทรัพย์หรือการใช้อสังหาริมทรัพย์นั้นๆในการดำเนินกิจการของผู้เอาประกันภัย เช่น ความรับผิดของเจ้าของร้านค้าในเรื่องที่เกี่ยวกับทำให้เกิดการบาดเจ็บต่อลูกค้าเนื่องมาจากพนักงานส่งของได้ทำสินค้าตกใส่ลูกค้า เป็นต้น

นอกจากนั้นภัยที่เกิดขึ้นจากลิฟท์ (Elevators) หรือบันไดเลื่อน (Escalators) ปั้นจั่น (Hoists) ก็มีการให้ความคุ้มครองรวมอยู่ในกรมธรรม์ประกันภัยประเภทนี้ด้วย การคุ้มครองรูปแบบนี้ใช้กับความเสียหายไม่แต่เฉพาะตัวเครื่องยกสิ่งของเท่านั้นแต่ยังให้ความคุ้มครองรวมถึงตัวบุคคลที่อยู่ข้างในเครื่องยกสิ่งของนั้นด้วย

(2) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของผู้ผลิตสินค้า และ ผู้รับเหมาก่อสร้าง (Manufacturers' and Contractors' Form หรือ M&C)

กรมธรรม์ประเภท OL&T ไม่อาจใช้คุ้มครองความรับผิดที่อยู่นอกเหนืออสังหาริมทรัพย์ของตนได้ เช่น ความรับผิดของผู้รับเหมาก่อสร้างในสถานที่ซึ่งงานนั้นได้ตั้งอยู่ โดยความรับผิดของผู้รับเหมาไม่ได้เกิดขึ้นภายในสำนักงานของผู้รับเหมาเองซึ่งการคุ้มครองในลักษณะนี้จัดอยู่ในกรมธรรม์ประเภท M&C ซึ่งกรมธรรม์ประเภทนี้จะคุ้มครองการบาดเจ็บของร่างกาย และความเสียหายของทรัพย์สินที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากการซ่อมบำรุงสถานที่ที่เป็นของหรือเช่าโดยผู้เอาประกันภัยและคุ้มครองถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของอาคารที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของขนาดหรือการย้ายอาคาร และความคุ้มครองในลักษณะนี้จะไม่รวมถึงความคุ้มครองที่เกี่ยวกับวัตถุอันตราย (Product Hazard) และไม่คุ้มครองเกี่ยวกับการบาดเจ็บต่อร่างกายหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินที่เกิดจากการปฏิบัติงานโดยผู้รับเหมาอิสระแต่การเสี่ยงภัยอันเกิดจากการกระทำของผู้รับเหมาอิสระนี้สามารถได้รับความคุ้มครองได้โดยการสลักหลังเพิ่มเติมความคุ้มครองในกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดประเภท M&C เพื่อให้ ความคุ้มครองเพิ่มเติมได้

กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดประเภท M&C Formนี้ยังให้ความคุ้มครองรวมถึงการก่อสร้าง และการรื้อถอนทำลาย ถ้าการกระทำนั้นได้กระทำโดยผู้เอาประกันภัยเองหรือลูกจ้างของผู้เอาประกันภัยอีกด้วย

(3) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดแบบครอบคลุม (Comprehensive General Liability Form หรือ CGL)

กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดประเภท OL&T และ M&C ยังให้ความคุ้มครองที่ไม่เพียงพอต่อการประกอบธุรกิจ ซึ่งความรับผิดของผู้ประกอบการ (ผู้เอาประกันภัย) อาจทำให้เกิดความเสี่ยงภัยในเกือบทุกด้าน วิธีการเยียวยาก็คือการให้ความคุ้มครองโดยอัตโนมัติสำหรับความรับผิดอันเป็นการทั่วๆ ไป ซึ่งกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดประเภท CGL ได้จัดให้มีการคุ้มครองต่อการเสี่ยงภัยในรูปแบบต่างๆ ที่ผู้เอาประกันภัยสามารถเลือกประเภทที่เห็นว่ามีความเหมาะสมกับธุรกิจของตนเอง เนื่องจากการประกันภัยความรับผิดในแบบฟอร์มนี้ได้จัดให้มีความคุ้มครองถึง "Unknown Hazard" คือ ภัยที่เกิดขึ้นหลังจากที่กรมธรรม์ได้ถูกทำขึ้นแล้วและภัยที่ไม่อาจคาดการณ์ได้นั้นได้เกิดขึ้นแก่ผู้เอาประกันภัยทำให้กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดประเภทนี้แตกต่างจากกรมธรรม์ประกันภัย ความรับผิดสองประเภทข้างต้น และกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดประเภท CGL ได้เพิ่มความคุ้มครองสำหรับความรับผิดในผลิตภัณฑ์และได้ให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับความรับผิดของผู้รับเหมาอิสระเพิ่มเติมเข้ามาอีกด้วย

(4) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดอันเนื่องมาจากสัญญา (Contractual Liability Form)

ความรับผิดประเภทนี้เป็นความรับผิดที่เกิดขึ้นเนื่องจากได้มีการประพฤติผิดสัญญาที่มีการตกลงกันไว้ เช่น ในสัญญาจัดหาสินค้าเพื่อจำหน่ายอาจมีบทบัญญัติว่าด้วยความรับผิดของ ผู้จัดหาในกรณีที่ไม่อาจจัดหาสินค้าได้ภายในกำหนดเวลาหรือจัดหาสินค้าไม่ตรงตามที่ได้มีการกำหนดไว้ทำให้เกิดความล่าช้าและเกิดความเสียหายขึ้นจึงเกิดการเอาประกันภัยความรับผิดตามสัญญาขึ้นได้

(5) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดในผลิตภัณฑ์ (Product Liability Form)

เป็นการป้องกันผู้บริโภคจากการใช้สินค้าที่ด้อยคุณภาพหรือสินค้าที่เป็นอันตราย ซึ่งมีคดีหลายคดีที่ศาลพิพากษาให้ผู้ผลิตและผู้จำหน่ายสินค้าต้องรับผิดต่อผู้บริโภคสินค้าที่เป็นอันตรายเหล่านั้น ทำให้ผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่ายสินค้าต้องหาหลักประกันให้แก่ตนเองโดยการเอาประกันภัยความรับผิดประเภทนี้ ซึ่งข้อคุ้มครองได้ให้ความคุ้มครองต่อความรับผิดจากการเรียกร้องค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการบริโภค หรือใช้สินค้าที่ผลิตหรือจัดจำหน่ายโดย

ผู้เอาประกันภัย ในการฟ้องร้องดำเนินคดีนอกจากผู้บริโภคจะฟ้องผู้ผลิตเป็นจำเลยที่1 แล้วผู้บริโภคมีสิทธิฟ้องเจ้าของร้านชำเป็นจำเลยที่ 2 ด้วยเนื่องจากเจ้าของร้านได้จำหน่ายสินค้าที่มีความบกพร่อง ทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภคซึ่งจะทำให้เกิดค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีและเกิดค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ผลิตและเจ้าของร้านชำที่ต้องชำระแก่ผู้บริโภคเป็นจำนวนมากทำให้ผู้ผลิตและเจ้าของร้านขายของชำได้หันมาทำการประกันภัยความรับผิดเพื่อป้องกัน ความเสียหายที่อาจเกิดจากการถูกฟ้องร้องดำเนินคดีโดยผู้บริโภค

2) การประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพ (Professional Liability Form)

บุคคลที่มีวิชาชีพต้องการการคุ้มครองความรับผิดต่อการฟ้องคดีในกรณีที่เกิดการกระทำละเมิดอันเนื่องมาจากการให้บริการที่ผิดพลาด หรือ การล้มเหลวในการปฏิบัติงานในวิชาชีพ ซึ่งบุคคลเหล่านั้นควรมี บุคคลที่ต้องการความคุ้มครองประเภทนี้ได้แก่ วิชาชีพ แพทย์ เภสัชกร ช่างเสริมสวย สถาปนิก วิศวกร ทนายความ ฯลฯ ซึ่งรูปแบบการประกันภัยความรับผิดในลักษณะนี้ได้แก่

(1) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของแพทย์ ศัลยแพทย์ และ ทันตแพทย์ (Physicians' Surgeons' and Dentists' Form)

กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดในสามวิชาชีพนี้ได้จัดทำขึ้นเพื่อคุ้มครองบุคคลเหล่านี้จากการปฏิบัติวิชาชีพที่บกพร่อง เช่น แพทย์ขณะผ่าตัดได้ลืมกรรไกรไว้ในร่างกายของคนไข้ซึ่งอาจทำให้แพทย์ผู้นั้นถูกดำเนินคดีได้ ภายใต้กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดประเภทนี้ ผู้รับประกันภัยต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีตามจำนวนที่ได้มีการจำกัดความรับผิดไว้ในกรมธรรม์ประกันภัย

(2) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของเภสัชกร (Druggists' Liability Policy)

กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดประเภทนี้ได้ให้ความคุ้มครองข้อเรียกร้องที่มีต่อเภสัชกรอันเนื่องมาจากความผิดพลาดในการจำหน่ายยาหรือสั่งยาผิดวัตุประสงค์

และรวมถึง ความบกพร่องอันเนื่องมาจากการจำหน่ายสินค้าชนิดอื่นๆ ที่ได้วางจำหน่ายภายในร้านขายยา

(3) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพทนายความ (Lawyers' Professional Liability Policy)

เป็นกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดที่คุ้มครองความรับผิดในการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของทนายความหรือการกระทำของบุคคลอื่นที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่หรือ การให้บริการทางกฎหมายแก่บุคคลอื่นในฐานะที่เป็นทนายความซึ่งการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของบุคคลผู้นั้นจะเป็นเหตุให้ผู้เอาประกันภัยมีความรับผิดต่อบุคคลภายนอก

(4) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพบัญชี (Accountants' Professional Liability Policy)

กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชนิดนี้ให้ความคุ้มครองแก่ผู้เอาประกันภัยและบุคคลซึ่งอยู่ภายใต้อำนาจการควบคุมดูแลของผู้เอาประกันภัย เพื่อการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของบุคคลเหล่านั้น ซึ่งการกระทำหรือการละเว้น การกระทำนั้นต้องเป็นผลมาจากการปฏิบัติงานในวิชาชีพบริการเกี่ยวกับงานทางด้านการบัญชี กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดประเภทนี้จะไม่คุ้มครองถึงการบาดเจ็บของร่างกาย การเสียชีวิตหรือความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพย์สินที่สามารถจับต้องได้ การกระทำอันไม่สุจริต การฉ้อโกงหรือการกระทำที่ต้องรับผิดทางอาญา

3) การประกันภัยความรับผิดส่วนบุคคล (Personal Liability Form)

กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดส่วนบุคคลได้จัดให้มีความคุ้มครองความรับผิดที่เกิดขึ้นจากสภาพของอสังหาริมทรัพย์ของผู้เอาประกันภัยและคุ้มครองความรับผิดที่เกิดขึ้นจากการกระทำกิจกรรมต่างๆ ของผู้เอาประกันภัยอันมิใช่กิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทางธุรกิจ ซึ่งได้แก่

(1) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดส่วนบุคคลแบบครอบคลุม (Comprehensive Personal Liability Policy)

กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดแบบ Comprehensive Personal Liability Policy ถือเป็นกรมธรรม์ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายเพื่อสำหรับคุ้มครองความรับผิดส่วนบุคคลซึ่งได้ทำขึ้นแยกต่างหากหรือเป็นส่วนหนึ่งของกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดประเภท กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของเจ้าของบ้าน (Homeowner Policy) ก็ได้ โดยกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดประเภทนี้ให้ความคุ้มครองผู้เอาประกันภัยจากข้อเรียกร้องที่เกิดขึ้นจากการบาดเจ็บของร่างกาย การเสียชีวิต หรือความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อทรัพย์สิน

(2) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของเจ้าของฟาร์ม (Farmers' Personal Liability Policy)

กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดที่คุ้มครองความรับผิดของเจ้าของฟาร์มที่มีต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายคือ The Farmers' Comprehensive Personal Liability Policy ซึ่งเป็นกรมธรรม์ประกันภัยที่ปรับปรุงมาจาก Comprehensive Personal Liability Policy กรมธรรม์ประกันภัย ความรับผิดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในฟาร์มส่วนหนึ่งจะมีความเกี่ยวข้องกับความรับผิดใน การดำเนินงานทางธุรกิจแต่กรมธรรม์ประเภท Comprehensive Personal Liability Policy ไม่ได้ให้ ความคุ้มครองในการประกอบธุรกิจ ดังนั้นจึงมีกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดประเภทนี้ออกมาเพื่อรองรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่เจ้าของฟาร์ม กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดแบบ Farm Form ได้จัดให้ มีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่สัตว์ในฟาร์มที่ตายแล้ว แต่กรมธรรม์ประเภทนี้ไม่ให้ความคุ้มครอง แก่ลูกจ้างและคนงานในฟาร์ม

3.1.3 ลักษณะทั่วไปของการประกันภัยความรับผิด

การประกันภัยความรับผิดมีขึ้นเพื่อให้ผู้เอาประกันภัยได้รับการชดใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากผลของการที่ได้ทำละเมิดต่อบุคคลที่สาม ตามจำนวนเงินที่ได้จำกัดไว้ในกรมธรรม์สำหรับความรับผิด

การประกันความรับผิดนี้ได้ถูกพิจารณาออกเป็น 2 ลักษณะ คือ[4]

(1) เป็นการชดเชยหรือทดแทนแก่บุคคลผู้ได้รับความเสียหายหรือผู้บาดเจ็บอันเนื่องมาจากการทำละเมิด ซึ่งผู้ทำให้เกิดเหตุละเมิดไม่มีทรัพย์สินที่เพียงพอในการชดใช้ค่าเสียหาย

(2) เป็นแหล่งที่มาของเงินซึ่งใช้สำหรับชำระค่าสินไหมทดแทนสำหรับความรับผิดที่ผู้ทำละเมิดหรือผู้เอาประกันภัยก่อขึ้น

ในช่วงครึ่งศตวรรษที่ผ่านมาบุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายได้รับการปฏิบัติในฐานะที่ถือว่าเป็นผู้รับประโยชน์มากขึ้น ในการคุ้มครองความรับผิดอันเกิดจากยานพาหนะดังที่ปรากฏในคดี United Services Automobile Association v. Nationwide Mutual Insurance Company[5] และในช่วงปี ค.ศ. 1920 เป็นต้นมาแนวโน้มเกี่ยวกับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลที่สามก็ได้มีการทำให้เห็นเด่นชัดโดยการบัญญัติเป็นกฎหมายในรูปของ Financial Responsible Law ขึ้นมาและต่อมาในปี ค.ศ. 1970 ได้เน้นการคุ้มครองประโยชน์ของสาธารณชนมากยิ่งขึ้นซึ่งไม่เพียงแต่กำหนดให้มีการทำประกันภัยความรับผิดแบบ No-fault Automobile Insurance เท่านั้นแต่ยังรวมไปถึงกำหนดให้มีการทำประกันภัยยานพาหนะแบบภาคบังคับทำให้ผู้เคราะห์ร้ายที่ได้รับความเสียหายจากยานพาหนะถือเป็นผู้รับประโยชน์ตามกฎหมาย การประกันภัยความรับผิดอันเกิดจากยานพาหนะ (Motor Vehicle Liability Insurance) จะเห็นได้ว่าการบัญญัติกฎหมายออกมาให้สิทธิประโยชน์แก่บุคคลภายนอกผู้เสียหายจะทำให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้ได้รับความเสียหายให้มีหลักประกันที่มั่นคงยิ่งขึ้น

3.1.4 สิทธิของผู้เสียหายที่มีต่อผู้รับประกันภัยในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยมีหนี้สินล้นพ้นตัว

รูปแบบในสัญญาประกันภัยความรับผิด เป็นข้อตกลงที่ผู้รับประกันภัยตกลงว่าจะชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลที่สาม

---

[4]Robert E. Keeton and Alan I. Widiss, Insurance Law: A Guide to Fundamental Principles, Legal Doctrines, and Commercial Practices, student edition (St. Paul, Minn: West Publishing Co., 1988), p. 376.

[5] ตามที่ศาลสูงมลรัฐเวอร์จิเนีย ได้ตัดสินว่าคู่กรณีฝ่ายที่ได้รับความเสียหายถือว่าเป็นผู้รับประโยชน์ภายใต้กรมธรรม์ประกันความรับผิดของผู้ทำละเมิด ซึ่งสิทธินี้ได้เกิดเมื่อบุคคลภายได้รับความเสียหายหรือได้รับบาดเจ็บ ถ้าผู้ที่ขับขี่ยานพาหนะนั้นเป็นผู้ซึ่งเจ้าของยานพาหนะได้อนุญาตให้เป็นผู้ใช้ยานพาหนะนั้น

อันเนื่องมาจากการทำละเมิดของผู้เอาประกันภัย ถึงแม้ว่าบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายจะเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาสำหรับคดีละเมิดแล้วก็ตาม ก็ยังไม่ได้รับสิทธิที่จะดำเนินคดีเรียกร้องเอาจากผู้รับประกันภัยได้ ถ้าผู้เสียหายดำเนินการฟ้องคดีเรียกค่าสินไหมทดแทนโดยตรงจากผู้รับประกันภัยแล้วผู้รับประกันภัยก็สามารถปฏิเสธความรับผิดได้เพราะผู้รับประกันภัยมีหน้าที่ชำระค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยเท่านั้นตามหลัก "Privity of Contract" ในกรณีนี้กฎหมายในบางมลรัฐได้ให้สิทธิแก่ผู้เสียหายใน การฟ้องร้องเอากับผู้รับประกันภัยได้โดยตรงด้วย[6]

หลักการจ่ายค่าสินไหมทดแทนของต่างประเทศนั้นได้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของผู้รับประกันภัยตามจำนวนเงินที่ผู้เอาประกันภัยได้ใช้ไปจริงๆ (Indemnity against Actual Damages) ซึ่งกรณีนี้ผู้รับประกันภัยจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยก็ต่อเมื่อผู้เอาประกันภัยได้มีการใช้เงินจำนวนดังกล่าวแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายตามจำนวนที่ผู้เอาประกันภัยได้จ่ายเงินออกไปจริงๆ และการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอีกลักษณะหนึ่งของผู้รับประกันภัยกล่าวคือ เมื่อความรับผิดของผู้เอาประกันที่มีต่อบุคคลภายนอกผู้เสียหายได้เกิดมีขึ้นโดยไม่คำนึงว่าผู้เอาประกันภัยจะได้จ่ายเงินนั้นไปจริงแล้วหรือไม่เรียกว่า (Indemnity against Liability) โดยหลักนี้เมื่อความรับผิดของ ผู้เอาประกันภัยที่มีต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายเกิดขึ้นเมื่อใดความรับผิดของผู้รับประกันภัยก็จะเกิดขึ้นตามมาทันทีโดยไม่ต้องรอให้ผู้เอาประกันภัยต้องจ่ายค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ซึ่งต้องเสียหายเสียก่อน[7]

ตามทฤษฎีที่ว่าการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาจะต้องใช้ในความหมายที่แคบ (The contract was one of indemnity in the narrowest possible sense)[8] ทำให้ในหลายๆ คดีได้มีคำวินิจฉัยในแนวที่ถือว่าผู้เอาประกันภัยจะยังไม่ได้รับการชดใช้จากผู้รับประกันภัยจนกว่าจะได้มีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเป็นจริงต่อบุคคลที่สามไปแล้ว ซึ่งจะทำให้เกิดเป็นปัญหาในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยเป็นบุคคลที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว (Insolvency) หรือเป็นบุคคลล้มละลาย

---

[6]Robert E. Keeton and Alan I. Widiss, Insurance Law: A Guide to Fundamental Principles, Legal Doctrines, and Commercial Practices, p. 377.

[7]John F. Dobbyn, Insurance Law in a Nutshell, (St. Paul, Minn: West publishing Co., 1981), p. 248.

[8]Robert E. Keeton and Alan I. Widiss, Insurance Law: A Guide to Fundamental Principles, Legal Doctrines and Commercial Practices, p. 378.

(Bankruptcy) ว่ากรณีนี้ผู้เอาประกันภัยไม่สามารถชำระค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายแล้ว ผู้รับประกันภัยจะต้องรับผิดหรือไม่ ซึ่งปัญหานี้ได้ถูกแก้ไขโดยการตรากฎหมายเฉพาะว่าผู้รับประกันภัยยังคงต้องมีความรับผิดอยู่ถึงแม้ว่าผู้เอาประกันภัยจะยังไม่ได้มีการชำระค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายอันเนื่องมาจากการล้มละลายหรือมีหนี้สินล้นพ้นตัว ความรับผิดของผู้รับประกันภัยจะเกิดขึ้นทันทีที่ผู้เอาประกันภัยต้องรับผิด

โดยปกติแล้วข้อกำหนดในแบบกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิด ได้กำหนดว่าถึงแม้ผู้เอาประกันภัยจะเป็นบุคคลล้มละลายหรือมีหนี้สินล้นพ้นตัวบริษัทผู้รับประกันภัยก็ไม่หลุดพ้นความรับผิด และยังมีเงื่อนไขระบุว่า "จะไม่มีการดำเนินคดีฟ้องผู้รับประกันภัย จนกว่าจำนวนเงินที่ผู้เอาประกันภัยจะต้องใช้แก่ผู้เสียหายได้ถูกกำหนดเป็นที่แน่ชัดแล้วตามคำพิพากษาของศาล หรือตามข้อตกลงตามสัญญาประนีประนอมยอมความ" กล่าวคือ สิทธิที่จะดำเนินคดีกับผู้รับประกันภัยจะมีขึ้นต่อเมื่อมีคำพิพากษาของศาล หรือ ทำสัญญาประนีประนอมยอมความระบุให้รับผิดเป็นจำนวนเงินที่แน่นอนแล้วเท่านั้น

ในส่วนของสิทธิของผู้เสียหายเองผู้เสียหายอาจดำเนินคดีเรียกค่าสินไหมทดแทนจาก ผู้รับประกันภัยได้ตรง หรือดำเนินคดีร่วมกับผู้เอาประกันภัยก็ได้ โดยนัยนี้ผู้เสียหายอาจถือได้ว่าเป็นบุคคลที่สามผู้รับประโยชน์ (Third Party Beneficiary) ของสัญญาประกันภัยความรับผิด ดังคดี Travelers Insurance Company v. Perez ปี ค.ศ.1980 ศาลได้วินิจฉัยว่าผู้ที่ได้รับความเสียหายถือเป็นบุคคลผู้รับประโยชน์ตามสัญญาระหว่างบริษัท Travelers กับผู้เอาประกันภัย ดังนั้น บุคคลที่ได้รับความเสียหายดังกล่าวจึงมีสิทธินำคดีมาฟ้องร้องบริษัทTravelers ได้โดยตรง นอกจากนี้กฎหมายยังให้สิทธิผู้เสียหายเพิ่มเติมขึ้นอีกในเรื่องของการให้สิทธิผู้เสียหายเป็นผู้รับประโยชน์ตามสัญญาประกันภัยความรับผิดใน ยานหาพนะ(Motor Vehicle Liability Insurance Contract)

3.1.5 ข้อจำกัดโดยผลของกฎหมายในการยกข้อต่อสู้ของผู้รับประกันภัยความรับผิด

เนื่องจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสำคัญกับกรณีที่ผู้รับประกันภัยความรับผิด (Liability Insurers) ต้องการจะหลีกเลี่ยงความรับผิดของตนในอันที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เหยื่อผู้ได้รับความเสียหายจากอุบัติภัยอันเนื่องมาจากความประมาทเลินเล่อของ ผู้เอาประกันภัย ในปัจจุบันทุกมลรัฐได้ตราบทบัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้เสียหายจากการทำละเมิด (Tort Victims) ไม่ว่าจะโดยการห้ามมิให้ผู้รับประกันภัยความรับผิดยก

ข้อต่อสู้บางประการซึ่งเป็นผลดีต่อ ผู้เอาประกันภัย หรือด้วยการ จำกัดการ ยกข้อต่อสู้ดังกล่าวในพฤติการณ์บางอย่าง อย่างไรก็ดี ในหลายๆ มลรัฐนั้นขอบเขตของข้อห้ามของผู้รับประกันภัยที่เกิดขึ้นโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวจำกัดอยู่เพียงแต่สัญญาประกันภัยความรับผิดอันเนื่องมาจากยานพาหนะซึ่งเป็นจำนวนไม่มากเท่านั้น บทบัญญัติ แห่งกฎหมายของมลรัฐต่างๆเหล่านี้ซึ่งได้ถูกเรียกว่า *Non-derivative Liability Statutes* ซึ่งให้ความคุ้มครองแก่เหยื่อผู้ได้รับความเสียหายจากอุบัติภัยโดยการจำกัดสิทธิของผู้รับประกันภัยมิให้บอกปัดความรับผิดของตนด้วยเหตุผลที่ว่าผู้เอาประกันภัยมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขบางประการที่กำหนดไว้ในสัญญาประกันภัย บทบัญญัติเหล่านี้ส่วนใหญ่แล้วจะใช้บังคับกับกรณีข้อต่อสู้ตามกรมธรรม์ประกันภัยที่กำหนดว่า ผู้รับประกันภัยย่อมมีสิทธิที่จะไม่ต้องรับผิดไม่ว่าในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยแจ้งให้ผู้รับประกันภัยทราบถึงภัยที่เกิดขึ้นล่าช้า (Late Notice from an Insured) หรือในกรณีที่ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้เอาประกันภัย (Non-Cooperation by an Insured)

รูปแบบของ *Non-derivative Liability* ที่พบเห็นบ่อยครั้งที่สุดก็คือบทบัญญัติในกฎหมายแห่งมลรัฐว่าด้วยการประกันความรับผิดชอบทางการเงิน (State Financial Responsibility Laws) หรือที่เรียกว่า"FR" [9] ซึ่งมีผลใช้บังคับกับกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดสำหรับยานพาหนะที่ใช้สำหรับแสดงหลักประกัน FR คือ กรมธรรม์นั้นจะต้องได้รับการรับรองโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ (Certified by Public Official) เพื่อแสดงว่าผู้เอาประกันภัยได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายที่กำหนดขึ้นแล้ว เมื่อผู้ขับขี่ที่ถูกตัดสินว่ามีความผิดเกี่ยวกับการขับขี่อย่างร้ายแรง (Serious Driving Offense) หรือผู้ขับขี่ไม่สามารถจ่ายเงินค่าเสียหายให้แก่เหยื่อของอุบัติภัยได้ แบบพิมพ์เอกสารการประกันภัยความรับผิดอันเนื่องมาจากยานพาหนะมักที่จะกำหนดอย่างชัดแจ้งว่าจำนวนที่ผู้รับประกันภัย

---

[9] ในมลรัฐ Ohio ของประเทศสหรัฐอเมริกา Ohio Financial Responsibility Law กำหนดว่าหากผู้ขับขี่ยานพาหนะใดไม่ได้เอาประกันภัยไว้ หรือไม่มีหลักฐานการรับผิดชอบทางการเงิน (Financial Responsibility (FR) Proof) อย่างอื่นแล้ว ถือว่าผู้ขับขี่และเจ้าของยานพาหนะที่ยอมให้ผู้อื่นขับขี่กระทำผิดกฎหมาย โดยในมาตรา 4509.101 แห่ง Ohio Revised Code กำหนดให้ผู้ขับขี่จัดหา FR ตลอดเวลา การจดทะเบียนยานพาหนะนั้นๆ เป็นทุนประกันจำนวน 12,500 เหรียญ สำหรับกรณีการบาดเจ็บต่อร่างกายหรือเสียชีวิตต่อผู้ประสบภัยหนึ่งรายในการประสบอุบัติภัยหนึ่งครั้ง จำนวน 25,000 เหรียญ สำหรับกรณีการบาดเจ็บต่อร่างกายหรือเสียชีวิตต่อผู้ประสบภัยสองรายหรือมากกว่านั้นในการประสบอุบัติภัยหนึ่งครั้ง และจำนวน 7,500 เหรียญ สำหรับความเสียหายต่อทรัพย์สินของผู้อื่นในอุบัติภัยหนึ่งครั้ง แหล่งที่มา http://www.bmv.ohio.gov/FR_Requirements.html

จะต้องรับผิดชอบจ่ายให้ทั้งหมด (coverage) นั้นจะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของ *Non-derivative Liability Statutes* เมื่อกรมธรรม์ประกันภัยได้ถูกรับรองโดยองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ (Regulatory Authority) แล้ว

ผลเสียของการตราบทบัญญัติ *Non-derivative Liability Statutes* และข้อกำหนดเกี่ยวกับจำนวนที่ผู้รับประกันภัยจะต้องรับผิดชอบจ่ายให้ทั้งหมด (coverage) ที่ผู้รับประกันภัยกำหนดขึ้น อันเนื่องมาจากข้อผูกพันตามบทบัญญัติดังกล่าวนั้นก็คือว่าข้อจำกัดตามบทบัญญัติดังกล่าวนั้นสามารถนำมาใช้ได้สำหรับผู้รับประกันภัยต่อเมื่อกรมธรรม์ประกันภัยได้รับการรับรองโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้วเท่านั้น ในขณะที่สัญญาประกันภัยหลายต่อหลายฉบับไม่เคยนำไปเพื่อการรับรองดังกล่าว ดังนั้น ผู้รับประกันภัยจึงเพียงแต่ถูกกีดกันมิให้ยกข้อต่อสู้ (เกี่ยวกับที่ผู้เอาประกันภัยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในกรมธรรม์ประกันภัยเมื่อเกิดภัยขึ้น) เฉพาะเท่าที่มีการนำกรมธรรม์ประกันภัยไปทำการรับรองแล้วเท่านั้น

มีบางกรณีที่ข้อกำหนดเกี่ยวกับ Coverage ตาม State Financial Responsibility Laws (Non-derivative Coverage) ถูกนำมาบังคับใช้กับกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดอันเนื่องมาจากยานพาหนะ (Motor Vehicle Liability Insurance Policies) ทุกฉบับที่ออกภายในมลรัฐนั้นๆ และยิ่งไปกว่านั้นในบาง มลรัฐซึ่งมีกฎหมายบังคับการทำประกันภัยความรับผิดเอาไว้ (Compulsory Liability Insurance) บทบัญญัติ *Non-derivative Liability Statutes* ขยายขอบเขตไปถึงกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดอันเนื่องมาจากยานพาหนะทุกฉบับด้วย[10]

3.1.6 การประกันภัยความรับผิดในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยเป็นบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย (Diplomatic)

นิติบุคคลหลายแห่ง เช่น องค์กรสาธารณประโยชน์ หรือองค์กรของรัฐจะได้รับการยกเว้นจากความรับผิดทางละเมิดโดยคำวินิจฉัยของศาล ในศตวรรษที่ 20 ขอบเขตของการให้ความคุ้มครองตามกฎหมายละเมิด (Immunity) แก่องค์กรเหล่านี้ได้ลดลงโดยคำพิพากษาของศาลและการออกกฎหมายมาใช้บังคับซึ่งมีผลทำให้องค์กรของรัฐเหล่านี้ได้ซื้อประกันภัยความรับผิด

---

[10]Robert E. Keeton and Alan I. Widiss, Insurance Law: A Guide to Fundamental Principles, Legal Doctrines and Commercial Practices, p. 380.

เพิ่มมากขึ้นโดยได้ยอมรับหลักการ ในการชดใช้ค่าเสียหายแก่บุคลที่สามผู้ได้รับความเสียหายถึงแม้ว่าตนจะมีสิทธิยกเรื่องความคุ้มครองตามกฎหมายขึ้นอ้างเพื่อที่จะไม่ต้องรับผิดเพื่อละเมิดก็ตาม นอกจากนี้ผู้เอาประกันภัยที่เป็นองค์กรของรัฐหรือองค์กรสาธารณประโยชน์บางแห่งยังได้มีการกำหนดเงื่อนไขบางอย่างเพื่อที่จะทำให้มั่นใจว่า ผู้รับประกันภัยจะไม่หลีกเลี่ยงความรับผิดที่ก่อโดยผู้เอาประกันภัยที่ได้รับความคุ้มกันทางกฎหมายโดยเพิ่มเติมเงื่อนไขดังต่อไปนี้ในกรมธรรม์ คือ

(1) ผู้รับประกันภัยจะไม่ปฏิเสธความรับผิดอันเนื่องมาจากผู้เอาประกันภัยเป็นบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายและจะไม่ยกข้อต่อสู้ในเรื่องที่ผู้เอาประกันภัยได้รับการยกเว้นความรับผิดขึ้นต่อสู้

(2) ผู้รับประกันภัยตกลงที่จะอนุญาตให้ผู้เอาประกันภัยตัดสินใจว่าจะใช้สิทธิประโยชน์ในการยกเว้นความรับผิดหรือไม่ก็ได้

ซึ่งการมีเงื่อนไขเพิ่มเติมในลักษณะนี้ในกรมธรรม์ประกันภัยอาจทำให้บริษัทผู้รับประกันภัยคิดอัตราเบี้ยประกันภัยเพิ่มเติมได้ แต่โดยส่วนใหญ่แล้วตัวผู้เอาประกันภัยมักเลือกทำสัญญาประกันภัยโดยระบุข้อความว่า "ผู้รับประกันภัยไม่อาจอ้างเอาความคุ้มกันของผู้เอาประกันภัยเพื่อมิให้ตนต้องรับผิดเว้นแต่ผู้เอาประกันภัยจะให้ความยินยอม ในกรณีที่มีข้อความระบุถึงความยินยอมเอาไว้ก็เท่ากับเป็นตัวบ่งชี้ว่าผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยตกลงที่จะสงวนความคุ้มกันไว้เพื่อที่ว่าการสละสิทธิในความคุ้มกันจะทำได้ต่อเมื่อผู้เอาประกันภัยเห็นสมควรก็ได้ ซึ่งก็จะทำให้อัตราเบี้ยประกันภัยในกรณีนี้สูงกว่าอัตราปกติ การที่มีข้อความในสัญญาประกันภัยว่าผู้เอาประกันภัยจะใช้เรื่องความคุ้มกันหรือไม่ก็ได้นั้นเพื่อที่ว่าเงื่อนไขประเภทนี้จะเป็นการให้โอกาสแก่ผู้เอาประกันภัยเลือกที่จะให้ประโยชน์ต่อผู้รับประกันภัยหรือจะเลือกให้ประโยชน์ต่อผู้เสียหาย

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อบุคคลที่ได้รับความคุ้มกันทางกฎหมายได้ทำสัญญาประกันภัยโดย ไม่ปรากฏข้อความว่าผู้รับประกันภัยสามารถอ้างความคุ้มกันของผู้เอาประกันภัยได้ ศาลจะไม่แปลความทำนองว่าผู้เอาประกันภัยสามารถเลือกที่จะใช้ความคุ้มกันนั้นหรือไม่ก็ได้ แต่ศาลมักจะวินิจฉัยไปในทำนองว่าความคุ้มกันของผู้เอาประกันภัยสามารถใช้ได้ทั้งผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยแต่ในความเห็นในเรื่องนี้ยังมีความเห็นที่แตกต่างกันอยู่[11]

---

[11] Ibid., p.387.

3.2 กฎหมายประกันภัยค้ำจุนในประเทศอังกฤษ

3.2.1 ลักษณะทั่วไปของการประกันภัยความรับผิด

บุคคลไม่เพียงแต่ทำประกันภัยเพื่อคุ้มครองความเสี่ยงภัยที่เกิดขึ้นแก่ตนเองอันเนื่องมาจากการบาดเจ็บหรือเสียชีวิต หรือความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินของตนเท่านั้น แต่ยังสามารถทำประกันภัยความรับผิดอันอาจเกิดขึ้นแก่บุคคลอื่นได้ด้วย ซึ่งการประกันภัยความรับผิดที่อาจเกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอกนั้น ไม่ว่าจะเนื่องมาจากความรับผิดตามสัญญาหรือความรับผิดเพื่อการละเมิดซึ่งส่วนใหญ่จะพบเห็นได้จากการประกันภัยยวดยานพาหนะ (Motor Vehicle Insurance) และการประกันภัยใน ความรับผิดของนายจ้างที่มีต่อลูกจ้าง (Employer's Liability Insurance) โดยขอบเขตของการประกันภัยความรับผิดในบทนี้ผู้เขียนจะเน้นแค่เฉพาะการประกันภัยความรับผิดในลักษณะทั่วไป (General Liability Insurance) เท่านั้น

สัญญาประกันภัยความรับผิดนี้ คือ สัญญาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือสัญญาชดใช้ค่าเสียหายอย่างหนึ่ง (Contract of Indemnity)[12] เช่น การประกันภัยความรับผิดอันเกิดจากการใช้รถยนต์ หรือการประกันภัยความรับผิดที่มีต่อสาธารณชน เช่น ความรับผิดของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ในการที่จะต้องระวังหรือดูแลมิให้ทรัพย์สินของตนตกหล่นลงสู่ประชาชนที่เดินบนท้องถนน (Public's Liability Insurance) หรือการประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพ (Professional's Liability Insurance) เป็นต้นโดย ข้อคุ้มครองตามสัญญาประกันภัยความรับผิดนี้อาจไม่ได้เป็นแค่การดำเนินคดีเพื่อเยียวยาความเสียหายที่มีต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายโดยวิธีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการทำให้ทรัพย์สินของผู้เสียหายกลับคืนสู่สภาพเดิม เช่น ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยได้ให้คำรับรองว่าจะทำให้ทรัพย์สินของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายกลับคืนสู่สภาพเดิม เช่น ในการก่อสร้างมีการทำอิฐหรือหินตกใส่หลังคาบ้านของผู้เสียหาย ดังนี้การชดใช้เยียวยาความเสียหายอาจไม่จำเป็นต้องฟ้องคดีเพื่อเรียกเงินค่าสินไหมทดแทนแต่เพียงอย่างเดียวผู้เสียหายอาจเรียกร้องให้ผู้ทำละเมิดซ่อมหลังคาบ้านให้กลับคืนสู่สภาพเดิมก็เป็นได้ ซึ่งภาระหน้าที่ของผู้รับประกันภัยก็คือ การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยในจำนวนเงินที่ผู้เอาประกันภัยมีความรับผิดตามกฎหมายในการที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอก ผู้ต้องเสียหายอันเนื่องมาจากการทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สิน หรือการทำให้เกิดการบาดเจ็บต่อร่างกายภายใต้ข้อ

---

[12] Halsbury's Laws of England Vol. 25, Forth Edition, (London: Butterworths, 1978), p. 350.

กำหนดในกรมธรรม์ประกันภัย ซึ่งในกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดนี้อาจมีการจำกัดจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวนหนึ่งซึ่งผู้เอาประกันภัยมีความรับผิดตามกฎหมายที่จะต้องชำระก็ได้ และความรับผิดของผู้เอาประกันภัยที่มีต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายนี้จะต้องเป็นความรับผิดตามกฎหมาย และสามารถบังคับได้ตามกฎหมายด้วย โดยสิทธิของผู้เอาประกันภัยในการที่จะได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยจะขึ้นอยู่กับสิทธิที่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายจะเรียกร้องค่าเสียหายเอาจากผู้เอาประกันภัย

ในเนื้อหาของกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดสาระสำคัญของการประกันภัยความรับผิดคือ ความรับผิดที่เกิดขึ้นแก่ผู้เอาประกันภัย ผู้เอาประกันภัยควรที่จะต้องระบุถึงความรับผิดที่ตนต้อง การได้รับความคุ้มครองลงในกรมธรรม์ประกันภัยอย่างชัดแจ้ง โดยทั่วไปแล้วความรับผิดที่ได้มีการเอาประกันภัยจะเป็นความรับผิดที่เกิดขึ้นเนื่องจากอุบัติเหตุ แต่มิได้หมายความว่าขณะที่เกิดอุบัติเหตุขึ้นทุกชนิดแล้วผู้เอาประกันภัยจะได้รับความคุ้มครองทุกกรณี แต่จะต้องเป็นความรับผิดอันเกิดจากอุบัติเหตุตามที่ได้มีการเอาประกันภัยความรับผิดไว้โดยต้องมีการบรรยายถึงชนิดของอุบัติเหตุและลักษณะ ความรับผิดที่ผู้เอาประกันภัยประสงค์จะได้รับความคุ้มครองไว้ในกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดด้วย กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดนี้จะคุ้มครองเฉพาะอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นตามความหมายที่มีการระบุในกรมธรรม์เท่านั้น[13]

3.2.2 ประเภทของการประกันภัยความรับผิดที่สำคัญ

1) การประกันภัยความรับผิดต่อสาธารณชน (Public Liability Insurance)

การประกันภัยความรับผิดในลักษณะนี้มีผู้คนส่วนมากมักเข้าใจผิดว่าเป็นการประกันภัยความรับผิดโดยรัฐ หรือตัวแทนของรัฐซึ่งแท้จริงแล้วการประกันภัยในความรับผิดลักษณะนี้ก็ถือเป็นการประกันภัยความรับผิดในทางละเมิดรูปแบบหนึ่งซึ่งจะตรงกันข้ามกับความรับผิดในทางสัญญา โดยการประกันภัยความรับผิดตามที่กฎหมายกำหนดจะไม่ครอบคลุมถึงหน้าที่ที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยการซื้อขายสินค้า (The Sale of Goods Act) สำหรับความรับผิดหรือการละเมิดในเรื่องการให้คำรับรองเกี่ยวกับตัวสินค้า (Implied Warranty) เพราะ

---

[13] E.R. Hardy Ivamy, Personal Accident, Life and Other Insurance, 2nd ed. (London: Butterworths, 1980), p. 239.

เป็นหน้าที่โดยสัญญาไม่ใช่โดยกฎหมายการประกันภัยในความรับผิดประเภทนี้รวมถึง การประกันภัยที่เกิดจากการใช้รถยนต์ การประกันภัยความรับผิดสำหรับมลพิษที่ถูกปล่อยออกมา การประกันภัยในความประมาทเลินเล่อในวิชาชีพ

2) การประกันภัยในความรับผิดของเจ้าของบ้าน (Households' Comprehensive Insurance)

ขอบเขตของการประกันภัยประเภทนี้คือ ความเสี่ยงภัยในความรับผิดของเจ้าของบ้านที่อาจเกิดขึ้นต่อบุคคลภายนอกโดยกรมธรรม์ประกันภัยประเภทนี้จะคุ้มครองความรับผิดเพื่อความเสียหายเกี่ยวกับการบาดเจ็บหรือความเสียหายต่อทรัพย์สินที่เกิดจากตัวอาคารหรือความเสียหายที่เกิดจากอสังหาริมทรัพย์หรือการใช้อสังหาริมทรัพย์นั้นๆ อันมีต่อบุคคลภายนอก

3) การประกันภัยในความรับผิดในวิชาชีพ (Professional Liability Insurance)

บุคคลที่มีวิชาชีพต้องการความคุ้มครองความรับผิดต่อการฟ้องคดีในกรณีที่เกิดการกระทำละเมิดอันเนื่องมาจากการให้บริการที่ผิดพลาด หรือ การล้มเหลวในการปฏิบัติงานในวิชาชีพ ของตนซึ่งบุคคลเหล่านั้นควรมี บุคคลที่ต้องการความคุ้มครองประเภทนี้ได้แก่ อาชีพแพทย์ เภสัชกร ช่างเสริมสวย สถาปนิก วิศวกร ทนายความ เช่น ในกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิด ของ Lloyd's จะมีกรมธรรม์ประกันภัยความรบผิดแบบมาตรฐานที่ให้ความคุ้มครองความรับผิดต่อหน้าที่ในวิชาชีพ (Breach of Professional Duty) อันเนื่องมาจากการประมาทเลินเล่อ การผิดพลาด (Error) การละเว้นการกระทำ (Omission) โดยผู้เอาประกันภัยหรือบุคคลอื่นซึ่งได้ถูกว่าจ้างโดยผู้เอาประกันภัย แต่กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพจะไม่รวมถึงข้อเรียกร้องที่มีต่อผู้เอาประกันภัยอันเกิดขึ้นจากความไม่ซื่อสัตย์สุจริต การฉ้อโกง การกระทำผิดทางอาญา หรือการกระทำที่มีเจตนาร้ายของผู้เอาประกันภัยหรือบุคคลซึ่งได้ถูกว่าจ้างโดยผู้เอาประกันภัย

4) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดแบบบังคับ (Compulsory Liability Insurance)

รูปแบบของการประกันภัยความรับผิดในประเภทนี้ ได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในการประกันภัยรถยนต์บทบัญญัติการประกันภัยในแบบบังคับนี้ได้ถูกนำมาใช้กับผู้ขับขี่รถยนต์โดยกฎหมายบังคับให้ผู้ขับขี่รถยนต์บนท้องถนนหลวงจำเป็นต้องมีการเอาประกันภัยเพื่อความรับผิดที่เกิดแก่บุคคลภายนอกอันเนื่องมาจากการบาดเจ็บหรือเสียชีวิต การประกันภัยภาคบังคับนี้จะถูกควบคุมโดยองค์กรของรัฐ เช่น ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันภัยแห่งชาติ (การประสบอันตรายในภาคอุตสาหกรรม) ค.ศ. 1965 (The National Insurance and National Insurance (Industrial Injuries) Act 1965) ซึ่งอยู่ภายใต้ พระราชบัญญัติประกันสังคม 1975 (The Social Security Act 1975) หรือพระราชบัญญัติการจราจรทางบก (Road Traffic Act 1988) เป็นต้น[14]

3.2.3 เบี้ยประกันภัย

ในการประกันภัยความรับผิดก็ต้องการเบี้ยประกันภัยจากผู้เอาประกันภัยเหมือนการประกันภัยประเภทอื่นๆ ความรับผิดอันเกิดขึ้นจากอุบัติเหตุ โอกาสในการเกิดอุบัติเหตุจะขึ้นอยู่กับลักษณะธุรกิจของผู้เอาประกันภัย โอกาสของการเกิดอุบัติเหตุและขึ้นอยู่กับจำนวนลูกจ้างของผู้เอาประกันภัย ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะมีผลต่อการคิดเบี้ยประกันภัยถ้าต้องการกรมธรรม์ที่ครอบคลุมความรับผิดในลักษณะกว้างเบี้ยประกันภัยก็จะสูงตาม

โดยปกติผู้รับประกันภัยจะคิดเบี้ยประกันภัยจากจำนวนลูกจ้าง หรือจำนวนเงินที่นายจ้างได้จ่ายเป็นค่าจ้างสำหรับลูกจ้างในแต่ละปีในธุรกิจหลายประเภทจำนวนลูกจ้างและโอกาสของการเกิดอุบัติเหตุจะผันแปรไปวันต่อวันไม่เป็นที่แน่นอนส่วนมากแล้วผู้เอาประกันภัยจะต้องจ่ายเบี้ยประกันภัยไปมากกว่าความคุ้มครองที่ตนได้รับ ผู้รับประกันภัยก็จะคิดอัตราเบี้ยประกันภัยไปตามสัดส่วนที่ตนได้รับเสี่ยงภัยไว้ ซึ่งการคิดเบี้ยประกันภัยของผู้รับประกันภัยอาจกำหนดให้ผู้เอาประกันภัยต้องรายงานให้ผู้รับประกันภัยทราบในขณะที่มีการเพิ่มขึ้นของลูกจ้างในขณะนั้นและในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยฝ่าฝืน กรมธรรม์นั้นจะถูกบอกเลิกโดยผู้รับประกันภัย และอัตราเบี้ยประกันภัยที่ได้มีการจ่ายไปแล้วจะถูกถือเป็นเบี้ยปรับ หรือผู้รับประกันภัยอาจกำหนดให้มีการปรับ

---

[14] Raoul Colinvaux, the Law of Insurance, 5th ed. (London: Sweet &Maxwell, 1984), p. 404.

ปรุงเบี้ยประกันภัยในทุกสิ้นปีประกันภัยก็ได้แล้วแต่จะเลือก โดยวิธีนี้ผู้เอาประกันภัยจะต้องแจ้งจำนวนลูกจ้างที่เพิ่มขึ้นแก่ผู้รับประกันภัยในตอนสิ้นปีประกันภัยเพื่อผู้รับประกันภัยจะได้นำไปคำณวนเบี้ยประกันภัยในปีถัดไป

3.2.4 สิทธิของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายต่อผู้รับประกันภัย

เมื่อผู้เสียหายถูกผู้เอาประกันภัยทำละเมิด ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงมีว่าผู้เสียหายนั้นมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายโดยตรงจากผู้รับประกันภัยหรือไม่ ซึ่งได้มีคดีหลายคดีที่บุคคลที่สามที่มีสิทธิได้รับค่าสินไหมทดแทนจากผู้เอาประกันภัยพยายามเรียกร้องค่าเสียหายโดยตรงกับผู้รับประกันภัยโดยวิธีการขอออกหมายยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้รับประกันภัยแต่ไม่เป็นผลสำเร็จ จนกระทั่งได้มีมาตรา 149 แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก ค.ศ. 1972 (Road Traffic Act 1972) ซึ่งในปัจจุบันได้มีการปรับปรุงเป็นพระราชบัญญัติจราจรทางบก ค.ศ. 1988 ให้สิทธิแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนโดยตรงจากผู้รับประกันภัย[15] โดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายหรือมีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือไม่ ซึ่งพระราชบัญญัติจราจรทางบกนี้เป็นรูปแบบหนึ่งของการประกันภัยยวดยานพาหนะในภาคบังคับ (Motor Vehicle Insurance) โดยกฎหมายกำหนดให้บุคคลใดก็ตามที่ใช้หรือ ก่อให้บุคคลอื่นใช้หรือ อนุญาตให้บุคคลอื่นใช้ยวดยานพาหนะบนท้องถนนต้องมีการเอาประกันภัย ความรับผิดสำหรับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการเสียชีวิตหรือบาดเจ็บต่อร่างกายหรือการก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สิน พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้สิทธิแก่บุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายจากการอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากยวดยานพาหนะมีสิทธิได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยตรงได้จากผู้รับประกันภัย นอกจากนี้พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวยังได้กำหนดสิทธิของบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายจากกรณีที่ไม่อาจได้รับค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัย หรือในกรณีที่ได้มีการชนแล้วหนีหรือผู้เอาประกันภัยไม่ได้มีการเอาประกันภัยยานพาหนะไว้ พระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้มีกรมการประกันภัยรถยนต์ (The Motor Insurers' Bureau) และมีกองทุนเพื่อทดแทนผู้ประสบภัยจากรถเพื่อให้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนจากกองทุนดังกล่าวได้ (Central Fund)[16] ถ้าจะเปรียบเทียบกับกฎหมายไทยก็คือพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภับจากรถ พ.ศ. 2535 ซึ่งได้

---

[15] Michael Parkinton and Anthony O'Dowd, MacGillivray & Parkington on Insurance Law, p. 934.

[16] John Birds, Modern Insurance Law, 3rd ed. (London: Sweet & Maxell, 1993), p. 362.

กำหนดให้ผู้ขับขี่ยานพาหนะต้องมีการเอาประกันภัยเพื่อคุ้มครองบุคคลภายนอกจากการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตเช่นเดียวกัน

ก่อนหน้านี้ศาลในคดี Israelson v. Dawson วินิจฉัยว่าผู้รับประกันภัยไม่มีหนี้ต่อผู้เอาประกันภัยมีแค่คำมั่นว่าผู้รับประกันภัยจะชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยต้องชำระหนี้ค่าเสียหายต่อบุคคลที่สามเท่านั้น ถ้าผู้รับประกันภัยไม่ปฏิบัติตามคำมั่นดังกล่าวผู้เอาประกันภัยก็ต้องเรียกร้องต่อผู้รับประกันภัยฐานผิดสัญญา แต่การที่ศาลในคดีดังกล่าววินิจฉัยว่าผู้รับประกันภัยไม่มีหนี้ต่อผู้เอาประกันภัยจึงทำให้ผู้เอาประกันภัยไม่อาจยึดหรืออายัดทรัพย์ของ ผู้รับประกันภัยได้ ในขณะที่ผู้รับประกันภัยจะหลุดพ้นจากความรับผิดได้ก็แต่โดยปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลที่ให้ผู้รับประกันภัยชดใช้แก่บุคคลที่สามเท่านั้น ดังนั้นจึงไม่มีทางใดเลยที่ผู้รับประกันภัยจะมีหนี้ต่อผู้เอาประกันภัยได้ [17]

1) การรับช่วงสิทธิโดยผลของกฎหมาย (Statutory Subrogation)

โดยปกติแล้วบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายกับผู้รับประกันภัยจะไม่มีความสัมพันธ์ใดๆ ต่อกันทั้งตามกฎหมายและตามหลัก Equity ผู้รับประกันภัยมีหน้าที่ต้องจ่ายค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยเท่านั้น ดังนั้นก่อนที่จะมีพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิของบุคคลที่สามต่อผู้รับประกันภัย ค.ศ. 1930 (Third Parties (Right against Insurer) Act 1930) บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายไม่มีสิทธิเรียกร้องเงิน ค่าสินไหมทดแทนตามกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิด ดังนั้นเมื่อผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายหรือในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยเป็นบริษัทและได้เข้าสู่กระบวนการชำระบัญชี เงินที่จะได้รับจากผู้รับประกันภัยจะตกเป็นส่วนหนึ่งของกองทรัพย์สินของผู้เอาประกันภัย และบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายไม่ได้มีบุริมสิทธิในกองทรัพย์สินของผู้เอาประกันภัยเพียงแต่เป็นเจ้าหนี้สามัญเท่านั้น ทำให้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายนั้นต้องพิสูจน์สิทธิของตนในคดีล้มละลายเท่านั้น ทำให้เกิดความยากลำบากในการที่บุคคลภายนอกนั้นจะได้รับค่าสินไหมทดแทนจากผู้เอาประกันภัยเพราะเงินตามกรมธรรม์ประกันภัยจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของทรัพย์สินในคดีล้มละลายทั้งๆที่เงินดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเงินทดแทน ความรับผิดที่ได้เกิด

---

[17] Michael Parkinton and Anthony O'Dowd, MacGillivray & Parkington on Insurance Law, p. 934.

ขึ้น[18] โดยในมาตรา 1(1) ได้บัญญัติว่า "ภายใต้สัญญาประกันภัยใดๆ ก็ตามบุคคล (ผู้เอาประกันภัย) ซึ่งได้ทำประกันภัยความรับผิดอันจะเกิดมีขึ้นต่อบุคคลภายนอก

(ก) ตกเป็นบุคคลล้มละลาย. หรือ

(ข) ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยเป็นบริษัทซึ่งได้มีการชำระบัญชีหรืออยู่ภายใต้กระบวนการพิทักษ์ทรัพย์

ถ้าความรับผิดของผู้เอาประกันภัยอันเกิดมีขึ้นต่อบุคคลภายนอกไม่ว่าจะก่อนหรือหลังเหตุการณ์ข้างต้น สิทธิของผู้เอาประกันภัยที่มีต่อผู้รับประกันภัยภายใต้สัญญาประกันภัยความรับผิดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดนั้นย่อมโอน และตกเป็นสิทธิของบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหาย"[19]

2) บุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายจะมีสิทธิฟ้องผู้รับประกันภัยได้ต่อเมื่อผู้เอาประกันภัยต้องรับผิด (Liability must be incurred first)

ดังที่ปรากฏในคดี Post office v. Norwich Union Fire Insurance Society [20] คำกล่าวของ Lord Denning ได้กล่าวไว้ว่า "ผู้เอาประกันภัยจะฟ้องเรียกค่าเสียหายจากผู้รับประกัน

---

[18] E.R. Hardy Ivamy, Personal Accident, Life and Other Insurance, 2nd ed. (London: Butterworths, 1980), p. 246.

[19] Section 1(1) "Where under any contract of insurance a person (hereinafter referred to as the insured) is insured against liabilities to third parties which he may incur then,

(a) in the event of the insured becoming bankrupt…, or

(b) in the case of the insured being a company, (being wound up or subject to receivership)

If, either before or after that event, any such liability as aforesaid is incurred by the insured , his rights against the insurer under the contract in respect of the liability shall, notwithstanding anything in any Act or Rule of law to the contrary, be transferred to and vest in the third party to whom the liability was so incurred."

[20] คดี Post office v. Norwich Union Insurance Society Ltd ปี ค.ศ.1967: บริษัทรับเหมาก่อสร้างได้ทำเสาเคเบิลของที่ทำการไปรษณีย์โจทก์เสียหาย ซึ่งบริษัทรับเหมาก่อสร้างได้ทำประกันภัย

ได้ต่อเมื่อมี ความเสียหายที่จะต้องรับผิดเกิดขึ้นแล้ว และความรับผิดที่ได้เกิดขึ้นต่อบุคคลภายนอกนั้นจะต้องถูกกำหนดเป็นจำนวนที่แน่นอน โดยคำพิพากษาของศาล คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการหรือได้ถูกกำหนดขึ้นตามสัญญาระงับข้อพิพาท" ดังนั้นผู้เสียหายไม่อาจฟ้องคดีต่อผู้รับประกันภัยได้ เว้นแต่

1) ผู้เอาประกันภัยมีสิทธิดำเนินต่อผู้รับประกันภัย

2) ผู้เอาประกันภัยมีความรับผิดต่อบุคคลภายนอกและ จำนวนความเสียหายนั้นเป็นจำนวนที่แน่นอน[21]

หากผู้รับประกันภัยได้ปฏิเสธความรับผิดตามกรมธรรม์ต่อผู้เอาประกันภัยแล้ว ผู้เอาประกันภัยสามารถดำเนินคดีกับผู้รับประกันภัยได้โดยไม่ต้องพิจารณาเงื่อนไขดังกล่าว แต่กระนั้น ก็อาจเกิดปัญหาได้ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยเป็นบริษัทและได้เข้าสู่กระบวนการชำระบัญชีไปก่อนที่บุคคลภายนอกจะได้ฟ้องร้องคดีทำให้ไม่อาจดำเนินคดีกับผู้เอาประกันภัยเป็นคดีแพ่งได้ ทำให้บุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายไม่อาจฟ้องคดีเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้ ซึ่งในปัญหานี้รัฐสภาของประเทศอังกฤษได้ดำเนินการเพื่อที่จะบรรเทาปัญหาดังกล่าว ก่อนที่จะเกิดคดี *Bradley*[22] ขึ้นนั้นบุคคลภายนอกซึ่งประสงค์จะฟ้องร้องบริษัทผู้เอาประกันภัยซึ่งได้เลิกกิจการ

ความรับผิดที่มีต่อบุคคลภายนอกไว้กับบริษัทรับประกันภัย ก่อนที่จะมีการฟ้องคดีบริษัทรับเหมาก่อสร้างรายนี้ได้มีการชำระบัญชีดังนั้น ที่ทำการไปรษณีย์โจทก์จึงฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายโดยตรงกับผู้รับประกันภัย ศาลอุทธรณ์ได้ตัดสินว่าโจทก์ไม่อาจฟ้องบริษัทรับประกันภัยได้เพราะโจทก์ไม่ได้อยู่ในฐานะที่ดีกว่า ผู้เอาประกันภัยซึ่งผู้เอาประกันภัยจะฟ้อง ได้ต่อเมื่อได้มีการกำหนดรจำนวนเงินค่าเสียหายไว้เป็นที่แน่นอนแล้ว

[21] Michael Parkinton and Anthony O'Dowd, MacGillivray & Parkington on Insurance Law, p. 936.

[22] *คดี Bradley v. Eagle Star Insurance Co. Ltd 1989* ศาลสูงสุดได้ตัดสินคดีนี้ตามคดี Post Office ว่าโจทก์ทำงานในโรงงานปั่นฝ้าย โจทก์เป็นโรคปอดเนื่องจากสภาพการทำงานที่โจทก์ทำและต่อมาโรงงานแห่งนี้ได้ปิดตัวลงเมื่อปีค.ศ. 1976 จำเลยได้เอาประกันภัยความรับผิดไว้ต่อผู้รับประกันภัย โจทก์ได้เรียกร้องค่าสินไหมทดแทนตามเงื่อนไขที่ผู้รับประกันภัยได้ออกให้แก่โรงงานแห่งนี้ ข้อเรียกร้องของโจทก์ได้ถูกปฏิเสธซึ่งในคดีนี้ได้มีการตัดสินเหมือนอย่างคดี Post Office กล่าวคือ จะไม่มีการเรียกร้อง ค่าสินไหมทดแทนภายใต้พระราชบัญญัติความรับผิดว่าด้วยสิทธิของบุคคลที่สามต่อผู้รับประกันภัย ค.ศ. 1930 (Third Parties (Right against Insurer) Act 1930) จนกว่า

ไปแล้วสามารถ ร้องขอให้บริษัทดังกล่าวกลับเข้าสู่การจดทะเบียนอีกครั้งและฟ้องร้องให้บริษัทดังกล่าวรับผิดตามคำพิพากษาได้แต่ทั้งนี้ภายในระยะเวลาสองปีนับแต่เลิกกิจการเท่านั้น ต่อมาระยะเวลาดังกล่าวได้ถูกขยายโดยมาตรา 141 แห่งพระราชบัญญัติบริษัท ค.ศ. 1989 (Companies Act 1989) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 651 แห่งพระราชบัญญัติบริษัท ค.ศ. 1981 (Companies Act 1981) โดยหลักการที่แก้ไขใหม่นี้มีอยู่ว่า ในกรณีที่จะมีการฟ้องร้องให้ดำเนินคดี ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิของบุคคลที่สามต่อผู้รับประกันภัย ค.ศ. 1930 (Third Parties (Right against Insurer) Act 1930) บริษัทที่เลิกกิจการไปแล้วอาจถูกนำกลับมาสู่ทะเบียนอีกครั้งในระยะเวลาใดก็ได้ การแก้ไขกฎหมายดังกล่าวมีผลย้อนหลังไปเป็นระยะเวลายี่สิบปีก่อนปี ค.ศ. 1989 ทำให้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายสามารถมีสิทธิที่จะดำเนินคดีกับผู้เอาประกันภัยซึ่งได้เข้าสู่กระบวนการชำระบัญชีได้

แต่ยังคงมีปัญหาอีกกรณีหนึ่ง คือ แม้ว่าบริษัทลูกหนี้จะถูกนำกลับมาสู่การจดทะเบียนอีกครั้งหนึ่งแต่ระยะเวลาที่ผ่านไปหลายปีหลังจากมีการเลิกกิจการนั้นจะสามารถตรวจสอบได้เสมอหรือไม่ว่าบริษัทรับประกันภัยรายใดมีหน้าที่ต้องเสี่ยงภัยสำหรับการเกิดอุบัติภัยที่มีการเรียกร้อง ในปี ค.ศ. 1990 รัฐบาลร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น สมาคมผู้รับประกันภัยประเทศอังกฤษ (Association of British Insurers หรือ ABI) และสถาบันลอยด์ (Lloyd's) ได้ตีพิมพ์ประมวลแนวทางการปฏิบัติสำหรับกรมธรรม์ประกันภัยที่เกี่ยวโยงถึงความรับผิดของนายจ้าง (Code of Practice for Tracing Employer's Liability Insurance Policies) เพื่อที่จะแก้ปัญหาดังกล่าว[23]

เหตุที่ต้องให้มีความรับผิดอันสามารถกำหนดเป็นจำนวนได้แน่นอนเสียก่อนในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายหรือต้องเข้าสู่กระบวนการชำระบัญชี และได้มีข้อเรียกร้องเกี่ยวกับความเสียหายในกรณีที่เกิดเหตุละเมิดที่ยังไม่อาจกำหนดเป็นจำนวนเงินที่แน่นอนทำให้ไม่สามารถพิสูจน์ความเสียหายที่เกิดขึ้นในคดีล้มละลายได้ เนื่องจากหนี้ละเมิดเป็นหนี้ที่ไม่แน่นอนยังไม่อาจขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายได้จนกว่าจะเป็นหนี้ที่แน่นอนแม้ว่าหนี้นั้นจะยังไม่ถึงกำหนดชำระก็ตาม ซึ่งหนี้ที่สามารถกำหนดจำนวนได้แน่นอนนี้ คือ หนี้ที่ชัดเจนหรือสามารถคำนวณได้แน่นอน ทั้งนี้โดยดูตามสภาพของหนี้ หรือคำนวณได้จากตัวทรัพย์ เช่น หนี้กู้ยืม

ความรับผิดของโรงงานของจำเลยจะได้มีการกำหนดจำนวนความเสียหายโดยคำพิพากษาศาล หรือคำตัดสินชี้ขาดโดยอนุญาโตตุลาการหรือมี การทำข้อตกลงเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

[23] Ray Hodgin, Insurance Law: Text and Materials, 2nd ed. (London: Cavadish, 2002), p. 708.

เป็นต้น[24] แต่อย่างไรก็ตามผู้เสียหายยังคงมีสิทธิตามมูลหนี้เดิม ในการดำเนินคดีต่อผู้ทำละเมิดได้โดยตรง และในกรณีที่ผู้ทำละเมิดเป็นนิติบุคคลและเข้าสู่กระบวนการ ชำระบัญชี บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายที่ประสงค์จะดำเนินคดีต่อนิติบุคคลนั้นจะต้องได้รับคำสั่งอนุญาตจากศาลถึงจะสามารถดำเนินคดีได้ และผู้รับประกันภัยก็สามารถต่อสู้คดีได้ในนามของผู้เอาประกันภัย ซึ่งกรณีนี้ต้องมีความรับผิดเกิดขึ้นเสียก่อนและบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายถึงจะสามารถดำเนินคดีกับผู้รับประกันภัยได้

เนื่องจากในปัจจุบันได้มีผู้เสนอความเห็นในการปฏิรูปพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิของบุคคลภายนอกต่อผู้รับประกันภัย ค.ศ.1930 (Third Parties (Rights against Insurers) Act 1930 เสียใหม่โดยคณะกรรมาธิการปรับปรุงกฎหมาย (Law Commission) และของคณะกรรมาธิการปรับปรุงกฎหมายแห่งสกอตแลนด์ (Scottish Law Commission) ในรายงานร่วมกันของคณะกรรมาธิการทั้งสองรายงานของคณะกรรมาธิการปรับปรุงกฎหมาย ฉบับที่ 272 และรายงานของคณะกรรมาธิการปรับปรุงกฎหมายแห่งสกอตแลนด์ ฉบับที่ 184 โดยมีหนังสือหารือ (Consultation Paper) ฉบับที่ 152 ระบุถึงเรื่องของสิทธิของบุคคลภายนอกที่จะต้องใช้สิทธิเรียกร้องให้ผู้เอาประกันภัยรับผิดเป็นคดีต่างหากก่อนถึงจะสามารถดำเนินคดีกับผู้รับประกันภัยตาม พระราชบัญญัติดังกล่าว หรือก่อนที่จะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับกรมธรรม์ประกันภัย ซึ่งในข้อวิจารณ์นี้คณะกรรมาธิการปรับปรุงกฎหมายได้เสนอให้บุคคลภายนอก ไม่จำต้องใช้สิทธิเรียกร้องต่อผู้เอาประกันภัยเสียก่อนถึงจะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนต่อผู้รับประกันภัย นอกจากนี้ก็ยังมีข้อวิจารณ์ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยเป็นบริษัทที่เลิกดำเนินกิจการไปแล้ว (Dissolved Company) ซึ่งถูกงดทะเบียนบริษัท (Register of Companies) บุคคลภายนอกจะต้องดำเนินการร้องขอให้นำบริษัทที่เลิกดำเนินกิจการดังกล่าวกลับเข้าสู่สารบบทะเบียนบริษัทและใช้สิทธิเรียกร้องต่อบริษัทดังกล่าวก่อนที่จะสามารถดำเนินคดีแก่ผู้รับประกันภัยได้ ซึ่งทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ผู้เสียหายในการเรียก ค่าสินไหมทดแทนอันอาจทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมขึ้นได้[25]

---

[24] วิชา มหาคุณ, <u>คำอธิบายกฎหมายล้มละลาย</u>, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณาการ, 2542), หน้า 35.

[25] Ray Hodgin, <u>Insurance Law: Text and Materials</u>, p. 712.

3) บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายไม่มีสิทธิดีไปกว่าผู้เอาประกันภัย (Third Parties' rights no better than insured's)

ผู้รับประกันภัยมีความรับผิดต่อผู้เอาประกันภัยอย่างไรผู้รับประกันภัยก็จะมีความรับผิดต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายอย่างนั้น ถ้าผู้รับประกันภัยมีสิทธิหลีกเลี่ยงความรับผิดที่มีต่อ ผู้เอาประกันภัยได้เพราะผู้เอาประกันภัยประพฤติผิดเงื่อนไขในกรมธรรม์ประกันภัยผู้รับประกันภัย ก็สามารถปฏิเสธความรับผิดต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายได้เช่นเดียวกันตามมาตรา 1(4) ของพระราชบัญญัติเดียวกัน เช่น บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายต้องถูกผูกพันตามเงื่อนไขของสัญญาประกันภัยที่กำหนดให้เสนอคดีต่ออนุญาโตตุลาการเพื่อระงับข้อพิพาท หรือเงื่อนไขที่ให้สิทธิแก่ผู้รับประกันภัยที่จะหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในกรมธรรม์ข้อหนึ่งข้อใดก็ได้[26] คดี Freshwater v. Western Australian Assurance Co. 1933 และคดี Smith v. Pearl Assurance Co. 1939 สิทธิตามกรมธรรม์ประกันภัยกำหนดว่าในกรณีที่เกิดการเรียกร้องความเสียหายต่อผู้เอาประกันภัยจะต้องมีการระงับข้อพิพาทระหว่าง ผู้เอาประกันภัยและบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายโดยกระบวนการอนุญาโตตุลาการเสียก่อนถึงจะมีสิทธิ นำคดีมาฟ้องร้องต่อผู้รับประกันภัยได้ ทำให้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไข ในกรมธรรม์ประกันภัยนั้นเช่นเดียวกันกับผู้เอาประกันภัย หรือ ข้อกำหนดในสัญญาประกันภัยที่ทำให้เกิดเงื่อนไขในการดำเนินกระบวนพิจารณาคดี เช่น จะต้องมีการส่งหมายเรียกแก่ผู้รับประกันภัยเสียก่อน เงื่อนไขเหล่านี้ก็จำต้องผูกพันผู้เสียหายด้วยเช่นเดียวกันเช่น คดี Farrell v. Federated Employer's Insurance Association Ltd 1970 ในสัญญาประกันภัยกำหนดว่าหมายเรียกในการดำเนินคดีทุกประเภทที่ได้ออกให้แก่ผู้เอาประกันภัยจะต้องมีการแจ้งล่วงหน้าให้ผู้รับประกันภัยทราบแต่ผู้เอาประกันภัยผิดเงื่อนไขในสัญญาประกันภัยโดยไม่แจ้งการดำเนินคดีแก่ผู้รับประกันภัย ทำให้ผู้รับประกันภัยสามารถยกเงื่อนไขดังกล่าวขึ้นเพื่อปฏิเสธไม่ชำระค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายได้ แต่ผู้ต้องเสียหายจะไม่ถูกผูกพันในกรณีที่มีการฟ้องแย้งของผู้รับประกันภัยต่อผู้เอาประกันภัยเพื่อการเรียกให้ชำระค่าเบี้ยประกันภัย[27] คดี Murrey v. Legal and General Assurance Society Ltd. 1962 โจทก์เป็นช่างไม้ถูกจ้างโดยบริษัทผู้เอาประกันภัยและโจทก์ได้รับบาดเจ็บขณะทำงานให้แก่จำเลย ต่อมาบริษัทจำเลยได้เข้าสู่กระบวนการชำระบัญชีโจทก์ชนะคดีได้มีคำพิพากษาให้ได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากผู้เอาประกันภัยแต่โจทก์ไม่พอใจในผลแห่งคำพิพากษาจึงมาฟ้องบริษัทผู้รับประกันภัยเป็นจำเลยแต่จำเลยต่อสู้ว่า

---

[26] E.R. Hardy Ivamy, Personal Accident, Life and Other Insurance, p. 248.

[27] Ibid., p. 248.

ผู้เอาประกันภัยไม่ได้ชำระค่าเบี้ยประกันภัยแก่จำเลยผู้รับประกันภัยตามเงื่อนไขในกรมธรรม์ ดังนั้น จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดต่อโจทก์ ผู้พิพากษา Cumming Bruce J. ตัดสินว่า โจทก์มีสิทธิมีสิทธิได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยได้ จำเลยไม่อาจนำเงินค่าเบี้ยประกันภัยมาหักกลบกับจำนวนเงินที่จำเลยจะต้องชดใช้แก่บุคคลภายนอกในนามของผู้เอาประกันภัยได้ ดังนั้นจำเลยมีหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามที่ ผู้เอาประกันภัยมีความรับผิดต่อโจทก์

ในประเด็นนี้มีความเห็นของคณะกรรมาธิการปรับปรุงกฎหมาย (Law Commission) และคณะกรรมาธิการปรับปรุงกฎหมายแห่งสกอตแลนด์ (Scottish Law Commission) ได้มีข้อวิจารณ์เกี่ยวกับสิทธิของบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายอาจไม่ได้รับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากผู้รับประกันภัยสามารถถือเอาประโยชน์จากข้อต่อสู้ที่มีต่อผู้เอาประกันภัยได้ เช่น ในกรณีที่กรมธรรม์ได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการแจ้งเหตุ (notification provision) ของผู้เอาประกันภัย เป็นต้น ซึ่งไม่สมควรให้ผู้รับประกันภัยยกขึ้นเป็นข้อปฏิเสธความรับผิดต่อบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายได้ เพราะอาจเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายเกินไป [28]

4) ข้อตกลงที่เป็นการแตกต่างจากที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย (Exclusion of the Act)

ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิของบุคคลที่สามต่อผู้รับประกันภัย ค.ศ. 1930 มาตรา 1(3) บัญญัติว่า "ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลาย ข้อความใด ในสัญญาประกันภัยความรับผิดไม่ว่าจะโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยาย มีข้อความที่เป็นการหลีกเลี่ยงหรือ เปลี่ยนแปลงสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายในการดำเนินคดีโดยตรงกับผู้รับประกันภัย ข้อความนั้นไม่มีผลใช้บังคับ"[29] เช่น คดีThe Fanti and The Padra Island 1991 ข้อความในสัญญาประกันภัยความรับผิดกำหนดว่าผู้รับประกันภัยจะไม่ชดใช้เงินค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยจนกว่าผู้เอาประกันภัยจะได้ใช้เงิน ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายแล้ว (Pay To Be Paid) ข้อความเหล่านี้ไม่มีผลกระทบถึงสิทธิของผู้ต้องเสียหายในการเรียกเงินค่าสินไหมทดแทนโดยตรงจากผู้รับประกันภัย

---

[28] Ray Hodgin, Insurance Law: Text and Materials, p. 712.

[29] Section 1(3) provides that in so far as any insurance contract purports, whether directly or indirectly, to avoid the contract or to alter the rights of the parties in the event of the insured's bankruptcy, it shall be no effect.

ซึ่งข้อวิจารณ์ตามที่คณะกรรมาธิการปรับปรุงกฎหมาย (Law Commission) และคณะกรรมาธิการปรับปรุงกฎหมายแห่งสกอตแลนด์ (Scottish Law Commission) ได้เสนอข้อวิจารณ์ในเรื่องของสิทธิเรียกร้องของบุคคลภายนอกที่อาจมีขึ้นได้ภายใต้พระราชบัญญัติดังกล่าวนั้นอาจตกไปเนื่องจากผู้รับประกันภัยและผู้เอาประกันภัยทำความตกลงระงับสิทธิเรียกร้องของผู้เอาประกันภัยตามกรมธรรม์ประกันภัยก่อนที่ผู้เอาประกันภัยจะเข้าข่ายการเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว (Insolvency Situations) ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ซึ่งอาจทำให้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายไม่ได้รับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามสิทธิที่บุคคลนั้นควรจะได้รับ นอกจากนี้ยังมีข้อวิจารณ์ในเรื่องของค่าใช้จ่ายใน การดำเนินคดีก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายซึ่งไม่จำเป็นขึ้นแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเป็นอย่างมาก [30]

นอกจากนี้พระราชบัญญัติดังกล่าวยังได้บัญญัติถึงเรื่องการรับช่วงสิทธิโดยผลของกฎหมายนั้นย่อมไม่มีผลต่อบรรดาสิทธิซึ่งผู้เอาประกันภัยมีต่อผู้รับประกันภัยซึ่งความรับผิดของผู้รับประกันภัยมากกว่าความรับผิดที่ผู้เอาประกันภัยมีต่อบุคคลภายนอก หรือบรรดาสิทธิซึ่งบุคคลภายนอกมีต่อผู้เอาประกันภัยซึ่งความรับผิดของผู้รับประกันภัยน้อยกว่าความรับผิดของผู้เอาประกันภัยต่อบุคคลภายนอกเฉพาะในส่วนที่ความรับผิดมากกว่าหรือน้อยกว่าดังกล่าวแล้วแต่กรณีไม่อาจมีการรับช่วงสิทธิได้ และเมื่อมีการโอนไปซึ่งสิทธิต่อผู้รับประกันภัยไปยังบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายแล้ว บรรดาข้อตกลงต่อเนื่องใดๆอันเกี่ยวกับการละเว้นหรือสละซึ่งสิทธิเรียกร้องใดๆ หรือการจ่ายเงินใดๆ ให้แก่ ผู้เอาประกันภัยย่อมไม่กระทบกระเทือนสิทธิของบุคคลภายนอก

5) การให้ข้อมูลแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย (Giving of Information to third parties)

ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิของบุคคลที่สามต่อผู้รับประกันภัย ค.ศ. 1930 (Third Parties (Right against Insurer) Act 1930) ในมาตรา 1 ได้บัญญัติให้เป็นหน้าที่ของผู้เอาประกันภัยหรือผู้แทนของผู้เอาประกันภัย หรือผู้จัดการทรัพย์สินในคดีล้มละลายที่จะต้องให้ข้อมูลต่างๆ อันเกี่ยวเนื่องกับตัวผู้เอาประกันภัยแก่บุคคลภายนอกที่มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนต่อผู้เอาประกันภัย วัตถุประสงค์ของการให้ข้อมูลนั้นเพื่อให้ทราบว่าสิทธิอย่างใดของผู้เอาประกันภัยที่จะสามารถโอนไปสู่บุคคลภายนอก ผู้ต้องเสียหายได้ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิของบุคคลที่สามต่อผู้รับประกันภัย

---

[30] Ray Hodgin, Insurance Law: Text and Material, p. 712.

ค.ศ. 1930 และเพื่อวัตถุประสงค์ในการบังคับตามสิทธินั้น และข้อความใดๆ ในกรมธรรม์ประกันภัยไม่ว่าจะโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยาย ที่มีลักษณะเป็นการขัดขวาง เปลี่ยนแปลง สิทธิใดๆ ของคู่กรณีในการให้ข้อมูลหรือห้ามไม่ให้มีการเปิดเผยข้อมูลใดๆ ข้อความในลักษณะดังกล่าวจะไม่มีผลใช้บังคับตามมาตรา 2 (1) ของพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน และในมาตรา 2 (2) ได้มีการกำหนดหน้าที่อย่างเดียวกันนี้แก่ผู้รับประกันภัยในการที่จะต้องเปิดเผยข้อมูลแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายด้วย ซึ่งหน้าที่ตรงนี้รวมถึงหน้าที่ในการให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับสัญญาประกันภัย เช่น การให้ใบเสร็จรับเงินเบี้ยประกันภัย หรือส่งมอบเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของบุคคลภายนอกที่อยู่ในความครอบครองของผู้เอาประกันภัยหรือ ผู้รับประกันภัยให้อีกฝ่ายได้มีโอกาสตรวจสอบตามมาตรา 2 (2) [31]

3.2.5 การต่อสู้คดีคดี (Defense of Action)

ในการฟ้องคดีเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้เอาประกันภัยโดยบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย ผู้รับประกันภัยจะไม่ใช่คู่กรณีที่จะสามารถเข้ามาดำเนินคดีกับบุคคลภายนอกได้โดยอิสระ แต่เนื่องจากการที่มีสัญญาประกันภัยความรับผิดระหว่างผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัย ดังนั้นเมื่อเกิด ข้อเรียกร้องขึ้นทำให้ผู้รับประกันภัยจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในคดีพิพาทโดยการหมายเรียกเข้ามาเป็นคู่กรณีฝ่ายที่สามโดยผู้เอาประกันภัยก็ได้ ถ้าผู้รับประกันภัยได้รับการแจ้งข้อเรียกร้องแต่ไม่ยอมเข้าต่อสู้คดี ผู้รับประกันภัยก็ไม่มีสิทธิโต้แย้งผลของการระงับข้อพิพาทนี้ แม้ว่าถึงที่สุดแล้วผู้เอาประกันภัยจะต้องเป็นฝ่ายรับผิดก็ตาม

สำหรับความรับผิดของผู้รับประกันภัยอันมีต่อผู้เอาประกันภัยจะถูกกำหนดขึ้นจากจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ได้ชำระแก่ผู้เอาประกันภัยที่ได้ถูกดำเนินคดี ฉะนั้น จึงควรที่ให้ผู้รับประกันภัยมีสิทธิเข้าตรวจสอบว่าการต่อสู้คดีหรือข้อโต้แย้งของผู้เอาประกันภัยนั้นได้มีขึ้นอย่างเหมาะสมหรือเกิดขึ้นโดยสุจริตหรือไม่ ซึ่งผลที่ตามมา คือ ในกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดมักบรรจุเงื่อนไขที่ให้อำนาจแก่ ผู้รับประกันภัยในการเข้าดูแลและควบคุมการดำเนินคดีที่เกิดขึ้นแก่ผู้เอาประกันภัย ดังนั้นทนายความที่ได้เข้าต่อสู้คดีตามคำสั่งของผู้รับประกันภัยจะถูกถือว่าเป็นการทำแทนผู้เอาประกันภัย และมีความรับผิดต่อ ผู้เอาประกันภัยอันเนื่องมาจากการประมาทเลินเล่อในการดำเนินคดีเพราะผู้รับประกันภัยเข้าดำเนินการต่อสู้คดีในนามของผู้เอาประกันภัย ในกรณีที่

---

[31] E.R. Hardy Ivamy, Personal Accident, Life and Other Insurance, p. 252.

ผู้รับประกันภัยปฏิเสธที่จะเข้าดำเนินการต่อสู้คดีที่ได้เกิดขึ้นแก่ ผู้เอาประกันภัยๆ อาจเลือกที่จะระงับข้อพิพาทโดยปราศจากความยินยอมของผู้รับประกันภัยก็ได้และผู้รับประกันภัยไม่มีสิทธิมาปฏิเสธการระงับข้อพิพาทนั้นในภายหลัง ถ้าการระงับข้อพิพาทที่กระทำโดย ผู้เอาประกันภัยเกิดขึ้นโดยวิธีสุจริต แต่ถ้าผู้รับประกันภัยเลือกที่จะเข้าต่อสู้คดีในนามของผู้เอาประกันภัย ผู้รับประกันภัยจะถอนตัวจากการดำเนินคดีได้โดยอาศัยเหตุที่ว่าผู้เอาประกันภัยได้ประพฤติผิดเงื่อนไขข้อหนึ่งข้อใดในกรมธรรม์ มิฉะนั้นแล้วการที่ผู้รับประกันภัยยังคงดำเนินคดีต่อไปจะถูกถือว่าสละสิทธิในการยกข้อต่อสู้นั้นๆ และในการที่ผู้รับประกันภัยเข้ามาดำเนินคดีนี้ต้องกระทำด้วยความสุจริต ถ้าผู้รับประกันภัยประมาทเลินเล่อในการดำเนินคดีจะต้องรับผิดในผลแห่งการประมาทเลินเล่อนั้น โดยไม่คำนึงเลยว่าในกรมธรรมม์ประกันภัยจะได้มีการจำกัดความรับผิดของผู้รับประกันภัยไว้หรือไม่

ในกรณีที่ผู้รับประกันภัยเข้าต่อสู้คดีในนามของตนเองโดยปราศจากความยินยอมของผู้เอาประกันภัย ผู้รับประกันภัยต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยสำหรับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมดในการดำเนินคดีในฐานะที่ผู้เอาประกันภัยต้องตกเป็นจำเลย และข้อจำกัดความรับผิดตามกรมธรรม์ประกันภัยไม่อาจใช้บังคับกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการฟ้องร้องคดี[32]

1) หลักกฎหมายปิดปากผู้รับประกันภัย (Estoppels by Conduct of Defense)

ในกรณีที่ผู้รับประกันภัยยังคงดำเนินกระบวนพิจารณาต่อไปทั้งๆ ที่รู้ว่าตนเองไม่ต้องรับผิด ผู้รับประกันภัยอาจถูกห้ามมิให้ปฏิเสธความรับผิดนั้นได้ ยิ่งไปกว่านั้นแม้ตัวผู้รับประกันภัยจะสามารถปฏิเสธความรับผิดตามกรมธรรม์ประกันภัยได้ก็ตาม แต่ก็อาจจำเป็นต้องรับผิดต่อผู้เอาประกันภัยในความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ ถ้าผู้รับประกันภัยไม่ใช้ความระมัดระวังในการดำเนินคดีต่อบุคคลภายนอกแทนผู้เอาประกันภัย[33]

2) การร้องสอดเข้ามาในคดี

ในทางปฏิบัติแล้วผู้เอาประกันภัยที่ถูกดำเนินคดีเกี่ยวกับความรับผิดที่ได้เอาประกันไว้จะต้องไม่แจ้งแก่ คณะลูกขุนว่ามีผู้รับประกันภัยเข้ามาเกี่ยวข้อง เหตุผลของหลักนี้ได้

---

[32]Ibid., p. 244.

[33]Raoul Colinvaux, The Law of Insurance, p. 406.

ถูกอธิบายโดย Scrutton L.J.ในคดี Gowar v. Hales ในกรณีที่ประเด็นแห่งคดีไม่ได้เกี่ยวข้องกับตัวผู้ขับขี่ยานพาหนะเลย แต่เป็นประเด็นปัญหาว่าผู้รับประกันภัยจะต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้บาดเจ็บหรือไม่ เพราะฉะนั้นจะเป็นการยากที่จะได้รับการตัดสินที่ยุติธรรมจากลูกขุนเพราะเมื่อลูกขุนรับทราบข้อเท็จจริงว่าตัวผู้เอาประกันภัยได้ทำประกันภัยไว้ลูกขุนมักจะให้ผู้เอาประกันภัยรับผิดเสมอ

นอกจากนี้ในกรณีที่ผู้รับประกันภัยได้โต้แย้งในเรื่องความรับผิดของเขาภายใต้กรมธรรม์ โดยคดีไม่มีประเด็นเกี่ยวกับตัวผู้เอาประกันภัยซึ่งเป็นผู้ทำละเมิดแล้ว ผู้เอาประกันภัยไม่ถูกอนุญาตให้เข้ามาในคดีเพื่อร่วมกับผู้รับประกันภัยได้โดยผู้เสียหายไม่อาจหมายเรียกให้ผู้เอาประกันภัยเข้ามาเว้นแต่จะมีพฤติการณ์พิเศษ[34]

3) จำนวนเงินที่ผู้เอาประกันภัยมีสิทธิได้รับจากผู้รับประกันภัย

ตามปกติแล้วผู้เอาประกันภัยมีสิทธิได้รับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยอันเนื่องมาจากความรับผิดตามกฎหมายที่เกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ในกรมธรรม์ประกันภัย ซึ่งเงินจำนวนนี้อาจจะมีการจำกัดจำนวนหรือไม่มีการจำกัดจำนวนความรับผิดก็ได้ ซึ่งการจำกัดจำนวนความรับผิดนี้จะไม่ขึ้นอยู่กับจำนวนครั้งของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น กล่าวคือ ไม่ว่าจะเกิดมีอุบัติเหตุขึ้นกี่ครั้งก็ตาม ผู้รับประกันภัยจะชำระค่าสินไหมทดแทนไม่เกินกว่าจำนวนตามที่กำหนดไว้ในกรมธรรม์ประกันภัย

นอกจากค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุแล้ว ตามปกติค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีจะไม่ใช่ค่าใช้จ่ายในการชดเชยความเสียหายในตัวของมันเอง แต่ถ้าผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดเพื่ออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นก็จะมีค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินคดีตามมา ซึ่งค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีจะอยู่ในความคุ้มครองของกรมธรรม์ประกันภัย แต่ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยชนะคดีต่อบุคคลภายนอก ผู้ต้องเสียหายจะไม่เกิดสิทธิในการได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ดังนั้นค่าใช้จ่ายในการบอกปัด บ่ายเบี่ยงความเสียหายตามกรมธรรม์ประกันภัยจะไม่อาจเรียกคืนได้ ค่าสินไหมทดแทนในส่วนของค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีต้องมีการกำหนดไว้ชัดแจ้งในกรมธรรม์ประกันภัย ค่าใช้จ่ายส่วนนี้ไม่แต่เฉพาะค่าใช้จ่ายที่ผู้เอาประกันภัยถูกฟ้องคดีให้ชำระค่าเสียหายตามข้อเรียกร้องเท่านั้น แต่ยังรวมถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินคดีเองของผู้เอาประกันภัยอีกด้วย แต่ค่าใช้จ่ายใน

---

[34] Ibid., p. 408.

ส่วนหลังนี้จะมีได้เฉพาะกรณีที่ผู้เอาประกันภัยได้รับอนุญาตจากผู้รับประกันภัยให้ดำเนินคดีได้เองเท่านั้น หรือในกรณีที่ผู้รับประกันภัยเข้าดำเนินคดีในนามของผู้เอาประกันภัย ความยินยอมของผู้รับประกันภัยในการอนุญาตให้ผู้เอาประกันภัยเข้าดำเนินคดีจะต้องอยู่บนหลักพื้นฐานแห่งเหตุผลและหลักความสุจริต

ถ้าผู้รับประกันภัยปฏิเสธความรับผิดโดยปราศจากเหตุอันสมควร เช่น อ้างว่าผู้เอาประกันภัยทำผิดเงื่อนไขในกรมธรรม์ประกันภัยในส่วนที่ไม่เป็นสาระสำคัญ และผู้เอาประกันภัยได้แพ้คดีต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย ผู้รับประกันภัยยังคงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยแม้ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้จะไม่ถูกคุ้มครองโดยกรมธรรม์ประกันภัยก็ตาม แต่ก็ถูกคุ้มครองในฐานะที่เป็นค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากการผิดสัญญาของผู้รับประกันภัยเนื่องจากผู้รับประกันภัยปฏิเสธความรับผิดตามกรมธรรม์[35]

4) การยอมรับความรับผิด (Admissions of Liability)

ข้อกำหนดมาตรฐานในกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดมักบรรจุเงื่อนไขในเรื่อง การยอมรับความผิดของผู้เอาประกันภัย กล่าวคือ "จะไม่มีการยอมรับความผิด เสนอ หรือให้คำมั่นสัญญาว่าจะชำระเงินแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายไม่ว่าจะโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยายจากผู้เอาประกันภัยโดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของผู้รับประกันภัย ซึ่งถือว่าเป็นการให้สิทธิแก่ผู้เอาประกันภัยที่จะยุติหรือดำเนินกระบวนพิจารณาคดีหรือระงับข้อพิพาท" เช่น ในกรณีที่ลูกจ้างของผู้เอาประกันภัยได้ขับรถยนต์ของผู้เอาประกันภัยไปประสบอุบัติเหตุต่อมาลูกจ้างได้ยอมรับความผิดมักมีข้อกำหนดในกรมธรรม์ประกันภัยว่ากรณีนี้ไม่ใช่ความรับผิดของผู้เอาประกันภัยตามเงื่อนไขที่กำหนดในกรมธรรม์ หรือกรณีที่เจ้าหน้าที่ทางการทูตถูกดำเนินคดีฐานขับรถโดยประมาท ซึ่งได้มีการสละความคุ้มกันทางการทูตเพื่อมาต่อสู้คดีในศาล ผู้รับประกันภัยไม่อาจคัดค้านการสละสิทธิในความคุ้มกันนี้ได้เพราะสิทธินี้เป็นสิทธิของรัฐบาลไม่ใช่สิทธิโดยส่วนตัวของผู้เอาประกันภัย[36]

---

[35] E.R. Hardy Ivamy, Personal Accident, Life and Other Insurance, p. 243.

[36] Michael Parkinton and Anthony O'Dowd, MacGillivray & Parkington on Insurance Law, p. 945.

3.2.6 ข้อจำกัดความรับผิดของผู้รับประกันภัย (Methods of Limitation)

ในกรมธรรม์ประกันภัยอาจกำหนดความรับผิดของผู้รับประกันภัยไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีว่าไม่เกินจำนวนที่กำหนดไว้ในกรมธรรม์ประกันภัยก็ได้ และข้อกำหนดในเรื่องนี้จะถูกตีความโดยเคร่งครัด ซึ่งวิธีในการจำกัด ความรับผิดของผู้รับประกันภัยแบ่งได้เป็น 3 วิธี คือ [37]

(1) กำหนดเป็นเงื่อนไขในกรมธรรม์ประกันภัยว่าจะรับผิดเป็นจำนวนสูงสุดเท่าไรสำหรับอุบัติเหตุรายใดรายหนึ่ง (Maximum for One Accident) ซึ่งคำว่าอุบัติเหตุในที่นี้ (Accident) จะมีความหมาย สองนัย คือ ความหมายที่หนึ่ง คือ การเกิดอุบัติเหตุในกรณีทั่วไป เช่น อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากรถยนต์ชนกัน หรืออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นบนท้องถนน ส่วนในความหมายที่สอง คือ อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับบุคคลในความหมายของการประกันภัยนี้ จะมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นเป็นจำนวนเท่ากับจำนวนที่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ กล่าวคือ ถ้ามีผู้บาดเจ็บหนึ่งคนถือว่ามีอุบัติเหตุเกิดขึ้นหนึ่งครั้ง ถ้ามีผู้ได้รับบาดเจ็บ สองคนก็ถือว่าเกิดอุบัติเหตุขึ้นสองครั้ง ดังนั้นในกรมธรรม์ประกันภัยที่มีข้อจำกัดความรับผิดสำหรับอุบัติเหตุ จะแบ่งจำนวนอุบัติเหตุตามจำนวนผู้บาดเจ็บไม่ได้แบ่งตามการเกิดอุบัติเหตุครั้งหนึ่ง ในกรณีที่มีผู้บาดเจ็บหลายคน ผู้รับประกันภัยต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้บาดเจ็บเหล่านั้นทุกคน โดยแต่ละคนรับผิดไม่เกินจำนวนเงินตามที่ได้จำกัดไว้ตามกรมธรรม์ ดังนั้นเพื่อจะหลีกเลี่ยงความหมายที่คลุมเครือเลยมีการจำกัดความรับผิดของผู้รับประกันภัยโดยขึ้นอยู่กับเหตุการณ์การเกิดอุบัติเหตุ (Occurrence) ซึ่งวิธีนี้ผู้รับประกันภัยจะจำกัดความรับผิดของตนโดยขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ของการเกิดอุบัติเหตุครั้งหนึ่งผู้รับประกันภัยจะรับผิดไม่เกินจำนวนเงินสูงสุดที่ได้ระบุในกรมธรรม์ประกันภัยไม่ว่าจะมีผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุนั้นกี่รายก็ตามก็ไม่อาจเรียกเงินค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยเพิ่มได้

(2) ระบุเป็นจำนวนเงินสูงสุดที่ผู้รับประกันภัยจะรับผิดในช่วงระยะเวลาที่กรมธรรม์ประกันภัยมีผลใช้บังคับ (Maximum during Currency of Policy) ใช้ในกรณีของการเกิดอุบัติเหตุครั้งที่สอง หรือ อุบัติเหตุที่เป็นผลต่อเนื่องมาจากการเกิดอุบัติเหตุในครั้งแรก (in the event of a second or subsequent accident) โดยวิธีการนี้จำนวนเงินที่ได้ชำระแล้วตามกรมธรรม์ประกันภัยจะถูกนำมาพิจารณาประกอบกับสิทธิของผู้เอาประกันภัยในการที่จะได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

---

[37] E.R. Hardy Ivamy, Personal Accident, Life and Other Insurance, p. 242.

ในส่วนที่ยังคงไม่ได้รับชำระจากผู้รับประกันภัย ดังนั้นถ้าเงินที่ได้มีการชำระออกไปตามกรมธรรม์ประกันภัยได้ถูกจ่ายสำหรับความเสียหายจนหมดสิ้นแล้วเนื่องจากอุบัติเหตุในครั้งก่อน ผู้เอาประกันภัยก็ไม่อาจเรียกร้องเงินค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้อีก

(3) ระบุในกรมธรรม์ประกันภัยว่าให้ผู้เอาประกันภัยมีความรับผิดเพื่อการละเมิดของตนเองบางส่วน (Insured Bearing Part of Liability) ในบางครั้งความรับผิดเพื่ออุบัติเหตุรายหนึ่งจะมีการแบ่งเฉลี่ยความเสียหายระหว่างผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยตามสัดส่วนที่ได้กำหนดไว้แน่นอนในกรมธรรม์ประกันภัย เช่น คดี British General Insurance Co. v. Mountain (Supra) กรมธรรม์ประกันภัยต่อจะคุ้มครองความรับผิดของผู้เอาประกันภัยต่อในส่วนที่เกินกว่า 250 ปอด์นสำหรับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นครั้งหนึ่ง ซึ่งการทำประกันภัยในลักษณะนี้จะช่วยบรรเทาความรับผิดที่เกิดขึ้นแก่ผู้รับประกันภัยให้มีภาระค่าใช้จ่ายน้อยลง

3.2.7 หน้าที่ของผู้เอาประกันภัย

1) หน้าที่ก่อนเกิดความสูญเสีย

กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดเพื่อการชดใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้นหลายฉบับได้กำหนดให้ผู้เอาประกันภัยจะต้องใช้ความระมัดระวังภัยล่วงหน้าตามสมควร (Reasonable Precautions) เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ เช่น กรมธรรม์ประกันความรับผิดของนายจ้างที่มีต่อลูกจ้างในการจ้างแรงงานเป็นต้น ข้อกำหนดเช่นนี้ไม่ถือเป็นเงื่อนไขตามกรมธรรม์ เพราะฉะนั้นการที่ผู้เอาประกันภัยไม่ใช้ ความระมัดระวังตามสมควรย่อมเป็นเหตุให้ผู้รับประกันภัยบอกปัดความรับผิดได้ นอกจากนี้ ผู้เอาประกันภัยจะต้องหามาตรการการป้องกันภัยที่เหมาะสม (Reasonable safeguard) ในการป้องกันอุบัติเหตุอันเกิดจากทรัพย์สินต่างๆ จะต้องมีการดูแลและบำรุงรักษาอุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ ของนายจ้างผู้เอาประกันภัยให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัยเสมอ รวมถึงต้องใช้ความระมัดระวังในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด และรวมถึงปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่รัฐ[38]

---

[38] Michael Parkinton and Anthony O'Dowd, MacGillivray & Parkington on Insurance Law, p. 946.

2) หน้าที่ของผู้เอาประกันภัยหลังเกิดความสูญเสีย มีดังนี้คือ

เมื่อเกิดอุบัติภัยขึ้นผู้เอาประกันภัยมีหน้าที่ต้องแจ้งอุบัติภัยที่เกิดขึ้นแก่ผู้รับประกันภัยโดยไม่ชักช้า ในกรมธรรม์ประกันภัยมักกำหนดเงื่อนไขให้ผู้เอาประกันภัยต้องแจ้งชื่อและที่อยู่ของพยานที่อยู่บริเวณที่เกิดเหตุและผู้เอาประกันภัยมีหน้าที่ต้องแจ้งข้อเรียกร้องใดๆ อันเกิดขึ้นแก่ตนให้ผู้รับประกันภัยทราบโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยผู้เอาประกันภัยมีหน้าที่ต้องให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องแก่ผู้รับประกันภัย หรือ ต้องให้ความร่วมมือใดๆ ตามที่ผู้รับประกันภัยต้องการเพื่อวัตถุประสงค์สำหรับการต่อสู้คดีหรือระงับข้อพิพาท นอกจากนี้ผู้เอาประกันภัยจะถูกห้ามมิให้ทำการตกลง หรือ ทำการชำระเงินใดๆอันเนื่องมาจากข้อเรียกร้อง หรือยอมรับความผิดใดๆ ที่เกี่ยวกับอุบัติภัยที่เกิดขึ้นโดยปราศจากความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรของผู้รับประกันภัย[39]

3.3 กฎหมายประกันภัยค้ำจุนในประเทศสิงค์โปร์

3.3.1 ลักษณะทั่วไปของการประกันภัยความรับผิด

เป็นที่เข้าใจดีว่าบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายจากการกระทำของผู้เอาประกันภัยนั้นไม่มีสิทธิได้รับการเยียวยาจากผู้รับประกันภัยโดยตรง ทั้งนี้เนื่องจากหลักของ "Doctrine of Privity of Contract" ซึ่งบุคคลที่สามารถเรียกร้องให้ผู้รับประกันภัยรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้นั้นคือคู่สัญญาซึ่งก็คือ ผู้เอาประกันภัยนั่นเอง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายไม่ใช่คู่สัญญากับผู้รับประกันภัยจึงไม่มีสิทธิเรียกร้องให้ผู้รับประกันภัยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทั้งตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และตามหลัก "Equity" ซึ่งอาจทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยไม่ยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือกรณีที่ผู้เอาประกันภัยไม่สามารถชำระหนี้ได้ ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการบัญญัติกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่ให้สิทธิแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายจากการกระทำละเมิดของผู้เอาประกันภัยสามารถเรียกร้อง ค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้โดยตรง นั่นก็คือ รัฐบัญญัติว่าด้วยการประกันภัยยานพาหนะ (การเสี่ยงภัยและการจ่ายค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย) (Motor Vehicles (Third-Party Risks and Compensation) Act) ซึ่งเนื้อหาของรัฐบัญญัติฉบับนี้ได้มีการให้ความคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่สามในลักษณะที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิของบุคคลที่สามต่อผู้รับประกันภัย ค.ศ. 1930 (Third

---

[39] E.R. Hardy Ivamy, Personal Accident, Life and Other Insurance, p. 261,

Parties (Right against Insurer) Act 1930) และพระราชบัญญัติการจราจรทางบก ค.ศ.1972 (Road Traffic Act 1972)ของประเทศอังกฤษซึ่งรัฐบัญญัติ Motor Vehicles (Third-Party Risks and Compensation) Act ฉบับนี้ได้บัญญัติถึงสิทธิของบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายที่ได้รับคำพิพากษาชนะคดีต่อ ผู้เอาประกันภัยในการที่จะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัย ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยไม่ยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตน หรือในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายหรือมีหนี้สินล้นพ้นตัวและรัฐบัญญัติฉบับนี้ยังกำหนดไว้ด้วยว่าข้อตกลงระหว่างผู้รับประกันภัยและผู้เอาประกันภัยใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายไม่มีผลใช้บังคับได้เว้นแต่คู่กรณีที่ตกลงนั้นจะเป็นบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายนั้นเอง[40]

3.3.2 สิทธิของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายในกรณีผู้เอาประกันภัยไม่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

เมื่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายได้รับคำพิพากษาชนะคดีต่อผู้เอาประกันภัยแล้ว ผู้เอาประกันภัยไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษาศาล บุคคลภายนอกนั้นสามารถเรียกร้องให้ผู้รับประกันภัยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ตนได้ ซึ่งจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้รับประกันภัยจ่ายให้นี้รวมถึงค่าใช้จ่ายต่างๆอันเกี่ยวเนื่องกับการดำเนินคดี และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นระหว่างที่ผู้เอาประกันภัยผิดนัดตามมาตรา 9 (1) ของพระราชบัญญัตินี้

และเงื่อนไขในกรมธรรม์ประกันภัยซึ่งได้ระบุว่าความรับผิดใดๆ ของผู้รับประกันภัยภายใต้กรมธรรม์จะไม่เกิดขึ้นหรือในกรณีที่ความรับผิดภายใต้กรมธรรม์นั้นเกิดขึ้นจะไม่มีผลใช้บังคับในกรณีที่มีเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น หรือได้มีการกระทำอย่างใดๆ หรือไม่มีการกระทำใดๆ เกิดขึ้นหลังจากที่ผู้เอาประกันภัยเกิดสิทธิเรียกร้องตามสัญญาแล้ว เงื่อนไขในลักษณะนี้จะไม่มีผลใช้บังคับกับข้อเรียกร้องที่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายมีต่อผู้รับประกันภัย ซึ่งเป็นไปตามตามมาตรา 7 แห่งรัฐบัญญัตินี้ และในกรณีที่มีข้อจำกัดการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัย เช่น ข้อจำกัดเกี่ยวกับลักษณะของยานพาหนะ หรือลักษณะของการบรรทุกสิ่งของจำนวนบุคคลซึ่งยานพาหนะสามารถบรรทุกได้ เป็นต้น ข้อจำกัดเหล่านี้ไม่มีผลต่อข้อเรียกร้องที่บุคคลภายนอกมีต่อผู้รับประกันภัย

---

[40] Tan Lee Meng, Insurance Law in Singapore, (Singapore: Butterwoths, 1988), p. 459.

ตามมาตรา 9 (3) (a) กำหนดให้เป็นหน้าที่ของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายที่จะต้องแจ้งผู้รับประกันภัยเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนพิจารณาต่อผู้เอาประกันภัย ก่อนหรือภายใน 7 วันนับแต่วันที่เริ่มกระบวนพิจารณา มิเช่นนั้นผู้รับประกันภัยอาจถือเป็นเหตุอ้างในการปฏิเสธการจ่ายเงินค่าสินไหมทดแทนได้[41]

3.3.3 สิทธิของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายในกรณีผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลาย

ในประเทศสิงค์โปร์นั้นตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่าได้นำกฎหมายของประเทศอังกฤษ คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิของบุคคลที่สามต่อผู้รับประกันภัย ค.ศ. 1930 (Third Parties (Right against Insurer) Act 1930) มาบัญญัติใช้เป็นกฎหมายภายในประเทศตนเองในประเทศอังกฤษ ก่อนที่จะมีพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิของบุคคลที่สามต่อผู้รับประกันภัย ค.ศ. 1930 (Third Parties (Right against Insurer) Act 1930) เมื่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายได้รับคำพิพากษาชนะคดีต่อผู้เอาประกันภัยแล้วและเมื่อผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายหรือมีหนี้สินล้นพ้นตัว บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้โดยตรงจากผู้รับประกันภัย แต่จะต้องพิสูจน์สิทธิของตนภายใต้กระบวนพิจารณาคดีล้มละลายเท่านั้น และเงินที่ผู้เอาประกันภัยได้รับจากผู้รับประกันภัยนี้ จะต้องถูกรวมเป็นส่วนหนึ่งในกองทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อแบ่งชำระแก่

---

[41] *คำพิพากษาคดี Wong Choo Young v. Safety Insurance Co. Ltd. 1971* -: จดหมายของทนายความของบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายได้เขียนถึงจำเลย มีใจความว่า ให้ชำระเงินค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเป็นเงินจำนวน $ 30,939 ภายใน 10 วันนับแต่วันที่ได้รับจดหมายฉบับนี้ มิเช่นนั้นจะดำเนินคดีต่อศาล และจดหมายฉบับเดียวกันก็ได้ถูกส่งไปยังจำเลยผู้รับประกันภัย ซึ่งจำเลยปฏิเสธว่ายังไม่ได้ รับหมายเรียกดำเนินกระบวนพิจารณา (Notice of Proceeding) ในความเห็นของผู้รับประกันภัยรายนี้เห็นว่า จดหมายของทนายความดังกล่าวยังไม่ถือเป็น หมายเรียกในการดำเนินกระบวนพิจารณาที่ถูกต้องตามกฎหมาย (Notice of Legal Proceeding)ได้เพราะไม่แน่นอนว่าการฟ้องร้องดำเนินคดีจะมีขึ้นหรือไม่แต่กรณีดังกล่าว ผู้พิพากษา Ibrahim J. ตัดสินว่าจดหมายจากทนายความที่แจ้งให้ชำระหนี้นั้นถือเป็นรูปแบบที่เพียงพอที่บุคคลธรรมดาทั่วไปจะสามารถเข้าใจได้ว่าจะมีการดำเนินคดีต่อศาลหากผู้เอาประกันภัยไม่ชำระหนี้ภายในกำหนดเวลา ดังนี้ ข้ออ้างของจำเลยที่ว่ายังไม่ได้รับหมายเรียกดำเนินกระบวนพิจารณาจึงฟังไม่ขึ้น

เจ้าหนี้ทำให้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายอาจไม่ได้รับชำระหนี้หรือได้รับค่าสินไหมทดแทนไม่เพียงพอต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นได้

ในคำตัดสินคดี *New Zealand Insurance Co. Ltd. v. Sinnadorai 1969* เป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับรัฐบัญญัติ The Malaysian Road Traffic Ordinance ตามมาตรา 81(1) ของประเทศมาเลเซียซึ่งสอดคล้องกับมาตรา 10 ของกฎหมายประเทศสิงค์โปร์ คือ รัฐบัญญัติ Motor Vehicles (Third-Party Risks and Compensation) Act ได้กล่าวว่า ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยสามารถชำระหนี้ได้ปัญหาในเรื่องนี้จะไม่เกิดขึ้น แต่ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายสิทธิต่างๆ ของผู้เอาประกันภัยจะถูกดูแลโดย จ้าพนักงานผู้รับโอนทรัพย์ (Official Assignee) และเงินค่าสินไหมทดแทนที่ผู้เอาประกันภัยมีสิทธิได้รับจากผู้รับประกันภัยก็จะอยู่ภายใต้การบริหารจัดการของเจ้าพนักงานผู้รับโอนทรัพย์ (Official Assignee) ด้วย ในมาตรา 81(1) ของกฎหมายประเทศมาเลเซียบัญญัติว่า เว้นแต่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายจะได้รับสิทธิโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายลายลักษณ์อักษรให้สามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจาก ผู้รับประกันภัยได้โดยตรงเท่านั้น มิเช่นนั้นคำพิพากษาชนะคดีที่บุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายมีต่อผู้เอาประกันภัยก็จะต้องพิสูจน์สิทธิกันในคดีล้มละลายเท่านั้น

ในมาตรา10 ของรัฐบัญญัติ Motor Vehicles (Third-Party Risks and Compensation) Act ในประเทศสิงค์โปร์ ได้บัญญัติว่า ภายใต้กรมธรรม์ประกันภัยที่ได้มีการออกตามวัตถุประสงค์แห่งรัฐบัญญัตินี้ บุคคลที่เป็นผู้เอาประกันภัยได้มีการเอาประกันภัยความรับผิดของตนที่มีต่อบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหาย ซึ่งอาจเกิดกรณีดังต่อไปนี้

(A) ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายหรือได้ทำการประนีประนอมยอมความกับเจ้าหนี้ หรือ

(B) ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยเป็นบริษัทซึ่งมีคำสั่งศาลให้ชำระบัญชีหรือ หรือมีมติของ ผู้ถือหุ้นให้ชำระบัญชีและมีการแต่งตั้งเจ้าพนักงานหรือ ผู้จัดการของบริษัทเป็นผู้ดำเนินการชำระบัญชีแล้วสิทธิในการดำเนินการเกี่ยวกับข้อเรียกร้องของผู้เอาประกันภัยที่มีต่อผู้รับประกันภัยตามกรมธรรม์ประกันภัยนี้จะถูกโอนและตกเป็นของบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหาย[42]

---

[42] Section 10(1) "Where under any policy issued for the purposes of this Act a person (referred to in this Act as the insured) is insured against liabilities to third parties which he may incur , then

ในมาตรา 12 ของรัฐบัญญัติเดียวกันนี้ยังได้กำหนดอีกว่าเมื่อผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายแล้วหรือ ได้มีคำสั่งศาลให้ชำระบัญชีหรือมีการลงมติให้ชำระบัญชีโดยสมัครใจจะไม่มีข้อตกลงระหว่างผู้รับประกันภัยและผู้เอาประกันภัยหลังจากได้มีความรับผิดเกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายแล้ว และหลังจากเริ่มกระบวนการล้มละลายหรือกระบวนการชำระบัญชีแล้ว ข้อตกลงใดๆ ดังที่กล่าวมาระหว่างผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยจะไม่มีผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้โดยตรง และจะไม่มีการสละโอน หรือ กระทำการใดๆ ซึ่งทำโดยหรือได้มีการชำระเงินแก่ผู้เอาประกันภัยซึ่งจะทำให้เสียสิทธิหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลภายนอก[43]

1) ต้องมีความรับผิดของผู้เอาประกันภัยเกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายก่อน

ก่อนที่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายจะมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้โดยรงนั้น ความรับผิดของผู้เอาประกันภัยที่มีต่อบุคคลภายนอกนั้นจะต้องถูกกำหนดขึ้นเป็นจำนวนที่แน่นอนเสียก่อน ไม่ว่าจะโดยการยอมรับความผิดของผู้เอาประกันภัย โดยคำพิพากษาศาล หรือโดยคำตัดสินของอนุญาโตตุลาการ ซึ่งกฎหมายประเทศสิงค์โปร์ได้อ้างคำตัดสินคดี *Post Office v. Norwich Union Fire Insurance Society Ltd 1967* ในประเทศอังกฤษ

(a) in the event of the insured becoming bankrupt or making a composition or arrangement with his creditors; or

(b) in the case of the insured being a company in the event of a winding-up order being made or a resolution for a voluntary winding up passed with respect to the company or of a receiver or manager of the company's business or undertaking being duly appointed or of possession being taken by or on behalf of the holders of any debentures secured by a floating charge of any property comprised in or subject to the charge, if either before or after that event any such liability as aforesaid is incurred by the insured his rights against the insurer under the policy in respect of the liability shell, notwithstanding anything in any written law to the contrary, be transferred to and vest in the third party to whome the liability was so incurred."

[43] Tan Lee Meng, Insurance Law in Singapore, p. 475.

THE ASSUMPTION UNIVERSITY LIBRARY

กล่าวคือ ที่ทำการไปรษณีย์โจทก์ได้เรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทรับเหมาก่อสร้างที่ได้ทำให้ทรัพย์สินของโจทก์เสียหาย ก่อนที่โจทก์จะฟ้องคดีต่อบริษัทจำเลย จำเลยได้ล้มละลายไปแล้ว โจทก์เลยมาฟ้องผู้รับประกันภัยแทน แต่ศาลอุทธรณ์ให้ข้อสังเกตว่าควรแยกระหว่างความรับผิดของผู้เอาประกันภัยและสิทธิของผู้เอาประกันภัย ขณะที่ ความรับผิดของผู้เอาประกันภัยเกิดขึ้นเมื่อมีอุบัติเหตุ สิทธิของผู้เอาประกันภัยที่มีต่อผู้รับประกันภัยจะโอนไปยังบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายโดยบทบัญญัติของกฎหมาย เมื่อผู้เอาประกันภัยได้ตกเป็นบุคคลล้มละลาย สิทธิของบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายจะเกิดขึ้นต่อเมื่อความรับผิดของผู้เอาประกันภัยอันมีต่อบุคคลภายนอกนั้นได้ถูกกำหนดขึ้นเป็นจำนวนที่แน่นอนเสียก่อน เพราะฉะนั้นบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายไม่สามารถฟ้องคดีต่อบริษัทผู้รับประกันภัยได้เว้นแต่ ผู้เอาประกันภัยสามารถฟ้องคดีได้ และผู้เอาประกันภัยไม่อาจฟ้องคดีต่อบริษัทผู้รับประกันภัยได้เว้นแต่ความรับผิดของตนที่มีต่อบุคคลภายนอก ผู้ต้องเสียหายจะได้ถูกกำหนดขึ้น และจำนวนความเสียหายได้มีจำนวนที่แน่นอนแล้ว ผู้เสียหายจะต้องเริ่มฟ้องคดีเรียกค่าสินไหมทดแทนต่อผู้เอาประกันภัยเสียก่อนเพื่อให้ได้รับคำพิพากษากำหนดจำนวนความเสียหายที่แน่นอนแล้วจึงสามารถฟ้องคดีต่อผู้รับประกันภัยได้[44]

2) บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายจะถูกผูกพันโดยเงื่อนไขและข้อตกลงตามกรมธรรม์ประกันภัยระหว่างผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัย

เงื่อนไขและข้อความในกรมธรรม์ประกันภัยของผู้เอาประกันภัยซึ่งเกี่ยวข้องกับความรับผิดของผู้รับประกันภัยที่มีต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย จะถูกผูกพันถึงสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายด้วย เช่น ในกรมธรรม์ประกันภัยกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการว่า ต้องมีคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการเสียก่อน ผู้เอาประกันภัยจึงจะมาฟ้องผู้รับประกัยภัยให้รับผิดได้ซึ่งเงื่อนไขนี้ผูกพันบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายด้วย และสิทธิของผู้เอาประกันภัยที่มีต่อผู้รับประกันภัยที่จะสามารถโอนไปเป็นของบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายได้นั้นจะต้องเป็นสิทธิของผู้เอาประกันภัยที่เกี่ยวกับการเรียกให้ผู้รับประกันภัยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเท่านั้น ไม่ใช่สิทธิทั้งหมดของกรมธรรม์ประกันภัยระหว่างผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัย[45]

---

[44] Ibid., p. 477.

[45] Ibid., p. 478.

3) หน้าที่ของผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยในการให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย

มาตรา 11 (2) ของรัฐบัญญัตินี้บัญญัติให้เป็นหน้าที่ของผู้เอาประกันภัยซึ่งตกเป็นบุคคลล้มละลายในการที่จะต้องให้ข้อมูลแก่บุคคลภายนอกที่ฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทน เพื่อให้เกิด ความชัดเจนแก่บุคคลภายนอกว่าสิทธิในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแก่ตนนั้นจะมีการโอนมาเป็นสิทธิของตนจริง และเพื่อวัตถุประสงค์ในการบังคับตามสิทธินั้นของบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหาย และพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังได้บัญญัติเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิทธิในการรับรู้ข้อมูลอีกว่า "สัญญาประกันภัยใดๆ ที่มีข้อตกลงเป็นการหลีกเลี่ยงหรือเปลี่ยนแปลงสิทธิของคู่กรณีในเรื่องเกี่ยวกับการให้ข้อมูลที่ได้มีการกำหนดไว้ดังกล่าว หรือเป็นการห้าม หรือขัดขวางการให้ข้อมูลดังกล่าวนั้นทั้งทางตรงและทางอ้อม การกระทำนั้นย่อมไม่มีผลใช้บังคับ"[46]

หน้าที่ในการให้ข้อมูลตรงนี้รวมถึงการให้เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายที่อยู่ในความครอบครองหรืออยู่ในอำนาจของผู้เอาประกันภัยที่ตกเป็นบุคคลล้มละลายตามมาตรา 11 (4) ซึ่งหน้าที่ในการเปิดเผยข้อมูลต่างๆนี้ใช้บังคับแก่ผู้รับประกันภัยด้วยเช่นกัน และการไม่เปิดเผยข้อมูลที่จำเป็นดังกล่าวมีโทษทั้งจำและปรับ [47]

3.3.4 ข้อยกเว้นความรับผิดของผู้รับประกันภัย

ผู้รับประกันภัยไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายในกรณีดังต่อไปนี้ คือ

(1) ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยได้จำหน่ายยานพาหนะที่ได้มีการเอาประกันภัยไว้ทำให้ผู้เอาประกันภัยไม่มีส่วนได้เสียในยานพาหนะคันนั้นอีกต่อไป ผู้รับประกันภัยก็ไม่ต้องรับผิดในการทำละเมิดของผู้ซื้อยานพาหนะนั้นต่อไป

---

[46] "Any contract of insurance, in so far as it purports whether directly or indirectly, to avoid the contract or to alter the rights of the parties thereunder upon the giving of such information in the events aforesaid or otherwise to prohibit or prevent the giving thereof in the said events, shell be of no effect."

[47] Tan Lee Meng, Insurance Law in Singapore, p. 479.

(2) ในกรณีที่ยานพาหนะที่เอาประกันภัยไว้นั้นไม่ได้ขับขี่โดยผู้ขับขี่ที่ได้รับอนุญาตในขณะเกิดอุบัติเหตุ ทำให้บริษัทรับประกันภัยไม่มีความรับผิดในการที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

(3) ผู้รับประกันภัยไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามคำพิพากษาในกรณีที่ความรับผิดไม่ได้เกี่ยวข้องกับการบาดเจ็บหรือการเสียชีวิตของบุคคล เนื่องจากมาตรา 9(1) ของรัฐบัญญัตินี้ ได้บัญญัติให้ผู้รับประกันภัยต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามคำพิพากษาแก่บุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายอันเนื่องมาจากความรับผิดที่ได้มีการคุ้มครองตามกรมธรรม์ประกันภัยภายใต้มาตรา 4 (1)(b) ซึ่งได้บัญญัติว่า รัฐบัญญัตินี้ได้อ้างถึงความรับผิดซึ่งก่อให้เกิดการเสียชีวิต หรือการบาดเจ็บต่อร่างกายอันเกิดจากการใช้ยานพาหนะ แต่ไม่ได้ขยายความรวมถึงความรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทรัพย์สิน[48]

นอกจากนั้นตามรัฐบัญญัติว่าด้วยการประกันภัยยานพาหนะ (การคุ้มครองการเสี่ยงภัยและการจ่ายค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหาย (Motor Vehicles (Third-Party Risks and Compensation) Act) มาตรา 9(4) ผู้รับประกันภัยไม่จำต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย ถ้ากรมธรรม์ประกันภัยได้ทำขึ้นโดยการสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญ (Misrepresentation) หรือในกรณีที่มีการปกปิดข้อเท็จจริงโดยผู้เอาประกันภัย (Non-Disclosure) ซึ่งตามมาตรา 9(6) ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญคือ ข้อเท็จจริงที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้รับประกันภัยที่รอบคอบในการตัดสินใจว่าจะเข้ารับเสี่ยงภัยหรือไม่และถ้ารับเสี่ยงภัยควรเรียกเบี้ยประกันภัยเป็นจำนวนเงินเท่าไร แต่ผู้รับประกันภัยที่จะอ้างเหตุข้อนี้เพื่อปฏิเสธ

---

[48] *คำตัดสินคดี QBE Insurance Ltd. v. Dr. K. Thuraisingam 1982* -: รถยนต์ของบุคคลภายนอกได้รับความเสียหายเนื่องมาจากอุบัติเหตุ และบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายนั้นได้รับคำพิพากษาชนะคดีต่อ ผู้เอาประกันภัยเป็นจำนวนเงิน $ 6,300 เป็นค่าชดเชยและค่าใช้จ่ายในการโดยสารรถรับจ้างระหว่างที่ นำรถยนต์เข้าอู่ซ่อมเมื่อผู้รับประกันภัยปฏิเสธจึงมาฟ้องคดีต่อผู้รับประกันภัย ผู้พิพากษา Wong Kin. Fatt JC. ได้กลับคำตัดสินของศาล Magistrate ที่ตัดสินให้ผู้รับประกันภัยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยกล่าวว่า สิทธิของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายภายใต้มาตรา 80(1) ของ The Malaysian Road Traffic Ordinance มีลักษณะสอดคล้องกับรัฐบัญญัติ Motor Vehicles (Third-Party Risks and Compensation) Act ในประเทศสิงค์โปร์ ที่ว่าผู้รับประกันภัยไม่ต้องรับผิดในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น แก่ทรัพย์สินและค่าใช้จ่ายในการโดยสารรถรับจ้าง

ความรับผิดจะต้องมีการร้องขอต่อศาลเพื่อให้ได้คำสั่ง (Declaration) ว่ากรมธรรม์ประกันภัยนั้นได้ทำขึ้นโดยมีการปกปิดข้อเท็จจริงหรือได้มีการทำขึ้นโดยการสำคัญผิดในข้อเท็จจริง ถึงจะนำมาเป็นเหตุในการปฏิเสธความรับผิดได้[49] แต่ผู้รับประกันภัยยังไม่อาจอาศัยประโยชน์จากมาตรา 9(4) นั้นได้จนกว่าจะได้แจ้งคำบอกกล่าวเป็นหนังสือซึ่งเหตุแห่งการไม่เปิดเผยข้อเท็จจริงหรือการสำคัญผิดในข้อเท็จจริงตามที่ผู้รับประกันภัยอ้างต่อบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายนั้นก่อน[50]

ตามมาตรา 9(3)(b) ของรัฐบัญญัติ Motor Vehicles (Third-Party Risks and Compensation) Act บัญญัติว่าผู้รับประกันภัยไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายในระหว่างที่คดีอยู่ระหว่างการอุทธรณ์

และเงื่อนไขในการยกเว้นความรับผิดของผู้รับประกันภัยอีกกรณี คือ ตามมาตรา 9 (3)(c) ในพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน บัญญัติว่าจะไม่มีการชำระเงินใดๆ ของผู้รับประกันภัยอันเกี่ยวกับความรับผิดตามที่ได้มีการเอาประกันภัยไว้ ถ้ากรมธรรม์ประกันภัยได้ถูกยกเลิก บอกล้างโดยความยินยอมของทั้งผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยหรือถูกยกเลิกโดยบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งจะทำให้ ผู้รับประกันภัยไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย[51]

3.4 กฎหมายประกันภัยค้ำจุนในประเทศฟิลิปปินส์

3.4.1 สิทธิของบุคคลภายนอกในการดำเนินคดีโดยตรงต่อผู้รับประกันภัย

ในการประกันภัยความรับผิด สิทธิของบุคคลภายนอกผู้ซึ่งต้องเสียหายในการดำเนินคดีต่อผู้รับประกันภัยซึ่งเป็นผู้เข้าทำสัญญาประกันความรับผิดของผู้เอาประกันภัยนั้น อยู่ที่ว่า

---

[49] *คำตัดสินคดี British India General Insurance Co. Ltd v. Dollah Sahari & Anor 1976* -: ผู้รับประกันภัยอ้างว่ากรมธรรม์ประกันภัยที่ออกให้แก่ผู้เอาประกันภัยเป็นโมฆะเนื่องจากผู้เอาประกันภัยปกปิดข้อเท็จจริงว่ารถยนต์ที่ได้เอาประกันภัยเป็นรถยนต์ที่ใช้ในโรงเรียนสอนขับรถยนต์ ศาลตัดสินว่า ผู้รับประกันภัยไม่อาจพิสูจน์ถึงข้ออ้างในเรื่องการไม่เปิดเผยข้อเท็จจริงได้และปฏิเสธที่จะให้คำสั่งศาล ที่แสดงว่ากรมธรรม์ประกันภัยเป็นโมฆะตามที่ผู้รับประกันภัยร้องขอ ข้ออ้างของผู้รับประกันภัยจึงฟังไม่ขึ้น

[50] Tan Lee Meng, Insurance Law in Singapore, p. 465.

[51] Ibid., p. 471.

กรมธรรม์ได้ มีข้อกำหนดอนุญาตเอาไว้หรือไม่หรือต้องพิจารณาเงื่อนไขของกรมธรรม์ว่าเป็นการให้ประโยชน์ต่อบุคคลภายนอกหรือไม่ หรือว่ากรมธรรม์นั้นให้สิทธิแต่เฉพาะผู้เอาประกันภัยเท่านั้นที่จะดำเนินคดีกับผู้รับประกันภัยได้ หลักเกณฑ์ในการกำหนดความรับผิดแบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ

(1) สัญญาประกันภัยเป็นสัญญาชดใช้ค่าเสียหายแก่บุคคลซึ่งผู้เอาประกันภัยมีความรับผิดต่อบุคคลนั้น กรณีนี้ผู้เสียหายหรือบุคคลภายนอกมีสิทธิที่จะดำเนินคดีต่อผู้รับประกันภัยได้โดยตรง ซึ่งเรียกว่า Indemnity against Liability ผู้รับประกันภัยจะมีความรับผิดต้องชดใช้ค่าเสียหายตามกรมธรรม์ประกันภัยต่อเมื่อผู้เอาประกันภัยมีความรับผิดต่อบุคคลภายนอกโดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้เอาประกันภัยจะได้มีการชดใช้ค่าเสียหายตามความเป็นจริงแก่บุคคลภายนอกแล้วหรือไม่ก็ตาม

(2) สัญญาประกันภัยเป็นสัญญาที่ผู้รับประกันภัยจะชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัย ก็ต่อเมื่อผู้เอาประกันภัยได้มีการสูญเสียจริง หรือจะชดใช้ต่อเมื่อได้มีการชำระค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่สามไปจริงๆ ไม่ใช่ชดใช้ค่าเสียหายต่อเมื่อผู้เอาประกันภัยมีความรับผิด กรณีนี้เรียกว่า Indemnity against Actual loss หรือ Indemnity against Payment กล่าวคือ บุคคลที่สามผู้เสียหาย มีสิทธิจะเรียกเอาค่าเสียหายจากการทำละเมิดได้กับผู้เอาประกันภัยเท่านั้น ไม่อาจเรียกค่าเสียหายกับผู้รับประกันภัยได้

สัญญาประกันภัยเป็นหนึ่งในสัญญาชดใช้ค่าเสียหายสำหรับความรับผิดที่เกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอก และบุคคลภายนอกผู้ซึ่งถูกทำละเมิดโดยผู้เอาประกันภัยก็สามารถดำเนินคดีกับผู้รับประกันภัยได้โดยตรงในกรณีดังต่อไปนี้ คือ

(1) กรมธรรม์ประกันภัยได้กำหนดเงื่อนไขเอาไว้ว่าผู้รับประกันภัยจะชดใช้ค่าเสียหายแก่ ผู้เอาประกันภัยทั้งหมด ซึ่งผู้เอาประกันภัยมีความรับผิดตามกฎหมายในอันที่จะต้องชำระค่าเสียหายแก่บุคคลภายนอกอันเนื่องมาจากการเสียชีวิต หรือ ได้รับบาดเจ็บ

(2) ภายใต้กรมธรรม์ประกันภัย ผู้รับประกันภัยรับชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ขับขี่รถยนต์ที่ได้รับใบอนุญาตขับขี่ ซึ่งเป็นผู้ขับขี่รถยนต์ของผู้เอาประกันภัยในกรณีที่ผู้ขับขี่เช่นว่านั้นเสียชีวิต ผู้รับประกันภัยจะชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับผู้เสียชีวิตแทน

ในกรณีทั้ง 2 กรณีข้างต้นที่กล่าวมา ทายาทของบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายสามารถดำเนินคดีต่อผู้รับประกันภัยได้โดยตรง และข้อกำหนดใดๆ ในกรมธรรม์ซึ่งต้องการให้มี

คำพิพากษาต่อผู้เอาประกันอันถึงที่สุดเสียก่อนที่ผู้รับประกันภัยจะถูกดำเนินคดีโดยผู้เสียหายได้นั้น ไม่มีผลใช้เพราะเป็นการขัดต่อบทบัญญัติ Rules of Court ซึ่งมีความมุ่งหมายในการที่จะหลีกเลี่ยงการดำเนินคดีซ้ำซ้อนกันหลายครั้ง[52]

ASSUMPTION UNIVERSITY OF THAILAND
BROTHERS OF ST GABRIEL
LABOR OMNIA VINCIT
SINCE1969
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

[52] Aguedo F. Agbayani, Commercial Law of the Philippines, vol.2 (Quezon City: AFA Publication, 1978), p. 269.

3.5 ตารางเปรียบเทียบการประกันภัยค้ำจุนในต่างประเทศ

หัวข้อ	ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศสิงค์โปร์	ประเทศฟิลิปินส์
1. ประเภทค่าสินไหมทดแทนที่ผู้รับประกันภัยต้องชำระ	1. ประเด็นเรื่องค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีในประเทศสหรัฐอเมริกา นอกจากผู้รับประกันภัยจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยในกรณีที่มีการทำละเมิดโดยผู้เอาประกันภัยแล้ว ผู้รับประกันภัยยังคงต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายอันเกี่ยวข้องกับการดำเนินคดี และค่าใช้จ่ายในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยจะต้องช่วยเหลือผู้รับประกันภัยในการตรวจสอบหาความจริง และค่าใช้จ่ายในการทำสัญญาประนีประนอมยอมความ และค่าใช้จ่ายอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีด้วย	1. ผู้รับประกันภัยต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อเหตุละเมิดและต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นระหว่างที่ผู้เอาประกันภัยผิดนัด	-

3.5 ตารางเปรียบเทียบการประกันภัยค้ำจุนในต่างประเทศ

หัวข้อ	ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศสิงค์โปร์	ประเทศฟิลิปินส์
2. สิทธิของบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายที่มีต่อผู้รับประกันภัย	2. ถ้าผู้เอาประกันภัยไม่ตกเป็นบุคคลล้มละลายต้องฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้เอาประกันภัยจะฟ้องคดีต่อผู้รับประกันภัยไม่ได้ แต่ถ้าผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลาย ผู้เสียหายจึงเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้ โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายในแต่ละมลรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดให้กรมธรรม์ประกันภัยต้องมีเงื่อนไขในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยล้มละลายบรรจุอยู่ โดยถือว่าบุคคลที่สามเป็นผู้รับประโยชน์ตามกรมธรรม์ (Third Party Beneficiary)	2. บุคคลภายนอกไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัย ดังนั้นจึงมีพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกันภัยยานพาหนะ(การคุ้มครองความเสี่ยงภัยและการจ่ายค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย Motor Vehicles(Third-Party Risks And Compensations) Act ขึ้นมาเพื่อให้สิทธิแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายให้สามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้โดยตรง ในกรณีที่ 1. ผู้เอาประกันภัยไม่ยอมชำระค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอก	2. พิจารณาตามกรมธรรม์ประกันภัยว่าได้กำหนดให้สิทธิบุคคลภายนอกสามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้หรือไม่ โดยบุคคลภายนอกนั้นจะสามารถดำเนินคดีกับผู้รับประกันภัยได้ในกรณีดังต่อไปนี้ 1.กรมธรรม์ประกันภัยได้กำหนดเงื่อนไขให้ผู้รับประกันภัยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยทั้งหมดตามที่ผู้เอาประกันภัยมีความรับผิดต่อบุคคลภายนอกอันเนื่องมาจากการตายหรือการบาดเจ็บ

3.5 ตารางเปรียบเทียบการประกันภัยค้ำจุนในต่างประเทศ (ต่อ)

หัวข้อ	ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศสิงค์โปร์	ประเทศฟิลิปินส์
		2. กรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลาย โดยมีเนื้อหาในคล้ายกฎหมายอังกฤษกล่าวคือ- ต้องมีความรับผิดของผู้เอาประกันภัยเกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายเสียก่อน ไม่ว่าจะโดยการยอมรับความผิดของผู้เอาประกันภัย หรือ คำพิพากษาศาล หรือ คำตัดสินของอนุญาโตตุลาการ ➢ บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายต้องผูกพันตามเงื่อนไขในกรมธรรม์ประกันภัยระหว่างผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัย ➢ ผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยต้องให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของบุคคลภายนอกในกรณีที่ได้รับโอนสิทธิของผู้เอาประกันภัยมาเรียกร้องต่อผู้รับประกันภัย	2. กรมธรรม์ประกันภัยได้มีการระบุให้ผู้รับประกันภัยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ขับขี่รถยนต์ที่ได้รับใบอนุญาต ซึ่งเป็นผู้ขับขี่รถยนต์ของผู้เอาประกันภัย ในกรณีที่ผู้ขับขี่นั้นเสียชีวิต ผู้รับประกันภัยจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ที่เสียชีวิตนั้นแทน และทั้ง 2 กรณี ทายาทของของบุคคลภายนอกย่อมฟ้องคดีต่อผู้รับประกันภัยได้โดยตรง และไม่จำเป็นต้องมีการดำเนินคดีต่อผู้เอาประกันภัยก่อนและถ้ากรมธรรม์ประกันภัยใดมีเงื่อนไขเช่นว่านั้น กรมธรรม์นั้นไม่มีผลใช้บังคับ

3.5 ตารางเปรียบเทียบการประกันภัยค้ำจุนในต่างประเทศ (ต่อ)

หัวข้อ	ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศสิงค์โปร์	ประเทศฟิลิปินส์
3. ข้อจำกัดความรับผิดและข้อยกเว้นความรับผิดของผู้รับประกันภัย	3. ข้อจำกัดความรับผิดและข้อยกเว้นความรับผิดของผู้รับประกันภัย โดยจำกัดความรับผิดตามกรมธรรม์ประกันภัยที่ผู้เอาประกันภัยได้ทำขึ้นกับผู้รับประกันภัยอาจจำกัดความรับผิดโดยขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น(Occurrence) หรือจำกัดความรับผิดอยู่ที่อุบัติเหตุใดอุบัติเหตุหนึ่ง(Accident)และ นอกจากนี้ยังอาจมีข้อตกลงจำกัดความรับผิดโดยผลของกฎหมายในการยกข้อต่อสู้ที่มีต่อผู้เอาประกันภัยขึ้นต่อสู้บุคคลภายนอกตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเรื่อง Non-Derivative	3. ข้อยกเว้นความรับผิดของผู้รับประกันภัย ในกรณีที่ไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอก คือ 1. ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยได้จำหน่ายรถยนต์ที่ได้เอาประกันภัยไว้แก่บุคคลอื่น 2. นกรณีที่ยานพาหนะที่ได้มีการเอาประกันภัยไว้ได้มีการขับขี่โดยผู้ขับขี่ที่ไม่ได้รับอนุญาต 3. ผู้รับประกันภัยไม่ต้องรับผิดในกรณีที่ความรับผิดไม่ได้เกี่ยวข้องกับการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตของบุคคล	-

3.5 ตารางเปรียบเทียบการประกันภัยค้ำจุนในต่างประเทศ (ต่อ)

หัวข้อ	ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศสิงค์โปร์	ประเทศฟิลิปินส์
	Liability Statute โดยจำกัดสิทธิของผู้รับประกันภัยมิให้บอกปัดความรับผิดของตนด้วยเหตุผลที่ว่าผู้เอาประกันภัยมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขในกรมธรรม์ประกันภัย	4. ผู้รับประกันภัยไม่ต้องรับผิดแก่บุคคลภายนอก ในกรณีที่กรมธรรม์ประกันภัยทำขึ้นโดยสำคัญผิดในข้อเท็จจริงหรือมีการปกปิดข้อเท็จจริงโดยผู้เอาประกันภัย 5. รับประกันภัยไม่ต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกในกรณีที่คดีอยู่ระหว่างอุทธรณ์ 6. ผู้รับประกันภัยไม่ต้องรับผิดกรณีที่กรมธรรม์ประกันภัยได้ถูกยกเลิกหรือบอกล้างโดยผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยหรือกรมธรรม์ประกันภัยถูกยกเลิกโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย	-

3.5 ตารางเปรียบเทียบการประกันภัยค้ำจุนในต่างประเทศ (ต่อ)

หัวข้อ	ประเทศสหรัฐอเมริกา	ประเทศสิงค์โปร์	ประเทศฟิลิปินส์
4. หน้าที่ของผู้เอาประกันภัยที่มีต่อผู้รับประกันภัย	4. ได้แก่ หน้าที่ในการยอมให้ผู้รับประกันภัยเข้าตรวจตราทรัพย์สินตามข้อกำหนดในกรมธรรม์ประกันภัย	4. หน้าที่ของผู้เอาประกันภัยที่จะต้องไม่มีการยอมรับผิดหลังเกิดอุบัติเหตุ และต้องไม่ชำระเงินใดๆ แก่บุคคลภายนอกหลังเกิดความรับผิดโดยปราศจากความยินยอมของผู้รับประกันภัย	-

บทที่ 4
วิเคราะห์ปัญหากฎหมายประกันภัยค้ำจุน

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับการประกันภัยค้ำจุนในกรณีประกันภัยต่อ (Liability Reinsurance)

ปัญหาที่ต้องพิจารณาในเบื้องต้น คือ การที่ผู้รับประกันภัยรายหนึ่งได้รับประกันภัยความรับผิดของผู้เอาประกันภัยอันมีต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายแล้วได้นำความรับผิดของผู้รับประกันภัยนั้นเองไปทำสัญญาประกันภัยต่อกับผู้รับประกันภัยต่อ (Reinsurer) ดังนี้สัญญาประกันภัยลักษณะนี้จะเป็นสัญญาประกันภัยประเภทใด ซึ่งปัญหานี้เป็นกรณีที่คาบเกี่ยวกับการประกันภัยค้ำจุนเนื่องจากเมื่อผู้รับประกันภัยรายแรกได้รับประกันภัยไว้ ไม่ว่าจะเป็นการประกันวินาศภัย หรือ การประกันภัยค้ำจุนเหมือนกันก็ตามจากผู้เอาประกันภัย แล้วได้นำความรับผิดที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัยไปประกันภัยต่อกับบริษัทผู้รับประกันภัยรายอื่น ในกรณีนี้ยังมีความเห็นของนักกฎหมายได้แยกออกเป็น 2 ฝ่าย โดยฝ่ายหนึ่งเห็นว่าการประกันภัยในลักษณะเช่นว่านี้เป็นการประกันภัยค้ำจุนซึ่งต้องนำบทบัญญัติกฎหมายในเรื่องการประกันภัยค้ำจุนตามมาตรา 887 และมาตรา 888 มาใช้บังคับ ส่วนความเห็นของนักกฎหมายอีกฝ่ายนั้นเห็นว่าการประกันภัยในลักษณะนี้ไม่ใช่การประกันภัยค้ำจุน แต่เป็นลักษณะของการประกันภัยต่อซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยค้ำจุนเลย และในประเด็นนี้ก็ยังไม่มีคำพิพากษาของศาลตัดสินไว้เป็นบรรทัดฐาน

เนื่องจากการประกันภัยค้ำจุนเป็นการประกันวินาศภัยอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่ได้มีวัตถุที่เอาประกันภัยเป็นตัวทรัพย์สินโดยตรงแต่เป็นความรับผิดซึ่งผู้เอาประกันภัยจะต้องชำระหนี้แก่บุคคลอื่น เพราะฉะนั้นภัยที่รับเสี่ยงภัยของผู้รับประกันภัยคือความรับผิดที่ผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบในวินาศภัยที่เกิดขึ้น แก่บุคคลภายนอก ซึ่งอาจเกิดจากมูลหนี้ใดๆ ก็ได้ตามกฎหมาย เช่น สัญญา ลาภมิควรได้ จัดการงานนอกสั่ง ละเมิด หรือโดยบทบัญญัติของกฎหมายอื่น

การประกันภัยค้ำจุน ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 887 วรรคแรกมีองค์ประกอบดังนี้

1) เป็นข้อตกลงที่ผู้รับประกันภัยสัญญาว่าจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายจากการกระทำที่ผู้เอาประกันภัยต้องรับผิด

2) การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของผู้รับประกันภัยนี้ เกิดจากความรับผิดอันเนื่องมาจากการทำละเมิดของผู้เอาประกันภัย หรือผู้เอาประกันภัยต้องรับผิดต่อบุคคลอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือ อาจเกิดจากความรับผิดตามสัญญาที่ผู้เอาประกันภัยได้ทำกับบุคคลอื่นก็ได้

3) การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยผู้รับประกันภัยนี้เป็นการชดใช้ในนามของผู้เอาประกันภัย

เมื่อเปรียบเทียบกับสัญญาประกันภัยต่อ (Reinsurance Agreement) แล้ว การประกันภัยต่อ หมายถึง การที่บริษัทประกันภัยรายหนึ่งโอนส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของความรับผิดตามสัญญาประกันภัยฉบับแรก ไปให้กับบริษัทอื่นๆ บริษัทที่โอนความรับผิดให้บริษัทอื่น เรียกว่า บริษัทผู้เอาประกันภัยต่อ (Ceding Company) และบริษัทที่ยอมรับโอนความรับผิดนี้ไว้ เรียกว่า บริษัทผู้รับประกันภัยต่อ (Reinsurer) หรือ หมายถึง การกระจายความเสี่ยงภัยของผู้รับประกันภัยให้กับผู้รับประกันภัยด้วยกันเอง เนื่องจากความสามารถในการรับเสี่ยงภัยไว้เองของบริษัทมีจำนวนจำกัด จึงกระจายการเสี่ยงภัยส่วนที่เหลือไปให้กับผู้รับประกันภัยรายอื่นๆ ซึ่งเรียกว่าผู้รับประกันภัยต่อ เป็นการตกลงกันระหว่างบริษัทเอาประกันภัยต่อ ซึ่งเรียกว่า Ceding Company กับบริษัทรับประกันภัยต่อซึ่งเรียกว่า (Reinsurer) โดยผู้เอาประกันภัย (Insured) ไม่มีสิทธิเรียกร้องตามสัญญาประกันภัยต่อนี้โดยตรงกับผู้รับประกันภัยต่อ แต่มีสิทธิเรียกร้อง ค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทที่รับประกันภัยจากตนเท่านั้น (Ceding Company) เหตุที่มีผู้เห็นว่า การประกันภัยต่อนั้นเป็นการประกันภัยค้ำจุนอย่างหนึ่ง เพราะพิจารณาในแง่ของการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัยต่อที่มีขึ้นตามสัญญาประกันภัยฉบับแรก กล่าวคือเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นต่อทรัพย์สินที่ได้มีการเอาประกันภัยตามสัญญาประกันภัยฉบับแรก ผู้รับประกันภัยรายแรกจะต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้ตามที่ได้มีการตกลงกันไว้ การที่ผู้รับประกันภัยรายแรกนำเอาความรับผิดตามสัญญาประกันภัยนั้นไปทำสัญญาประกันภัยต่อจึงเกิดเป็นวัตถุประสงค์ในการทำสัญญาประกันภัยต่อว่า เป็นการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากความรับผิดของผู้เอาประกันภัยต่อหรือผู้รับประกันภัยรายแรกที่มีต่อบุคคลอื่นตามสัญญา

และเหตุผลที่ทำให้นักกฎหมายหลายท่านมีความเห็นแตกต่างในเรื่องดังกล่าวคือ เรื่องของความรับผิดของผู้รับประกันภัยต่อที่จะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้รับประกันภัยรายแรกนั้นเป็นข้อตกลงที่เกิดขึ้นตามสัญญาประกันภัยต่อระหว่างผู้รับประกันภัยรายแรกกับผู้รับประกันภัยต่อ โดยผู้รับประกันภัยต่อจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้รับประกันภัยรายแรกเมื่อผู้รับประกันภัยรายแรกต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยเสียก่อน แต่ความรับผิดของ

ผู้รับประกันภัยค้ำจุนนั้นจะเกิดความรับผิดที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัย เมื่อผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบในวินาศภัยที่เกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอก ซึ่งอาจเกิดจากมูลหนี้ใดๆ ตามกฎหมาย เช่น สัญญา ลาภมิควรได้ จัดการงานนอกสั่ง ละเมิด หรือโดยบทบัญญัติของกฎหมายอื่น ซึ่งตรงนี้มีนักกฎหมาย บางท่านเห็นว่าความรับผิดตามสัญญาประกันภัยต่อต้องเป็นความรับผิดที่เกิดขึ้นจากสัญญาเท่านั้นแต่ความรับผิดตามสัญญาประกันภัยค้ำจุนต้องเกิดจากความรับผิดที่เกิดจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ทำให้สัญญาประกันภัยต่อไม่อาจเป็นสัญญาประกันภัยค้ำจุนได้

ส่วนข้อแตกต่างระหว่างความรับผิดทางกฎหมายกับความรับผิดทางสัญญาที่สำคัญ คือ ความรับผิดทางกฎหมายจะเกิดขึ้นได้เพราะกฎหมายบัญญัติความรับผิดเอาไว้ ส่วนความรับผิดตามสัญญาก่อให้เกิดหนี้ขึ้นได้เพราะมีการตกลงกันระหว่างคู่สัญญา การผิดสัญญาเป็นแต่เพียงการไม่ชำระหนี้ แม้เจ้าหนี้จะมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอันเกิดแต่การไม่ชำระหนี้อันเนื่องมาจากการผิดสัญญาได้ก็ตาม แต่โดยทั่วๆ ไปการผิดสัญญาก็ไม่ถือเป็นการละเมิด แต่ความจริงแล้วความรับผิดทางละเมิดก็เนื่องมาจากการไม่ชำระหนี้เช่นเดียวกันกับความรับผิดทางสัญญาเหมือนกัน หากแต่ได้เรียกคนละชื่อเท่านั้น คือหนี้อันเป็นผลทำให้เกิดความรับผิดตามสัญญานั้นเป็นหนี้ตามสัญญา (Obligation conventionnelle) ส่วนหนี้อันให้ผลเป็นความรับผิดทางละเมิดนั้นเป็นหนี้ตามกฎหมาย (Obligation Légaie) แต่ทั้งสองอย่างนี้ก็เรียกว่าหนี้ ซึ่งมีวัตถุแห่งหนี้เป็นการบังคับให้กระทำการหรือละเว้นการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด เมื่อมีการฝ่าฝืนและมีความเสียหายเกิดขึ้นทำให้เกิดความรับผิดในการที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเช่นเดียวกับความรับผิดทางละเมิด ดังนั้นในความเห็นของผู้เขียนแล้ว ความรับผิดที่เกิดขึ้นของผู้รับประกันภัยนั้นไม่ว่าจะเป็นความรับผิดตามสัญญาหรือความรับผิดตามกฎหมายก็สามารถนำมาทำสัญญาประกันภัยค้ำจุนได้ทั้งสิ้น ทำให้สัญญาประกันภัยต่อซึ่งเป็นความรับผิดที่เกิดขึ้นจากสัญญาจึงเป็นสัญญาประกันภัยค้ำจุนอย่างหนึ่ง โดยได้มีความเห็นของนักนิติศาสตร์หลายท่านได้แสดงความเห็นว่าสัญญาประกันภัยต่อถือว่าเป็นสัญญาประกันภัยค้ำจุนอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

ศาสตราจารย์ จิตติ ติงศภัทิย์ ได้กล่าวถึงการประกันภัยต่อเอาไว้ว่า "การที่ผู้รับประกันภัยเอาประกันภัยความรับผิดตามสัญญาของตนต่อผู้รับประกันภัยรายอื่นๆ ต่อไป" [1]

---

[1] จิตติ ติงศภัทิย์, <u>กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัย</u>, หน้า 128.

ศาสตราจารย์พิเศษจำรัส เขมะจารุ กล่าวไว้ว่า "กรณีผู้รับประกันภัยที่ได้รับประกันภัยไว้แล้ว ก็อาจเอาความรับผิดตามสัญญาประกันภัยนั้นไปเอาประกันภัยต่อผู้รับประกันภัยรายอื่นอีกได้ ซึ่งกรณีนี้เรียกว่า การประกันภัยต่อ ซึ่งถือเป็นการประกันภัยค้ำจุนอย่างหนึ่ง" [2]

ศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ กล่าวไว้ว่า "มีการประกันภัยค้ำจุนแบบหนึ่งที่น่าสนใจ ได้แก่ การประกันภัยต่อ (Reinsurance) คือ การที่ผู้รับประกันภัยได้รับประกันภัยไว้แล้วเอาความรับผิดตามสัญญาประกันภัยที่ตนทำไว้แล้วนั้นไปเอาประกันภัยรายอื่นอีก[3]

รองศาสตราจารย์พรชัย สุนทรพันธุ์ กล่าวไว้ว่า "ความรับผิดซึ่งผู้เอาประกันภัยต้องชำระหนี้ให้ผู้อื่นนอกจากความรับผิดตามกฎหมายดังกล่าวที่ไปทำสัญญาประกันวินาศภัยได้ ความรับผิดตามสัญญาก็นำไปทำสัญญาประกันวินาศภัยได้ เช่น การประกันภัยต่อ (Reinsurance) ก็ถือว่าเป็นการประกันภัยค้ำจุน โดยการที่ผู้รับประกันภัยที่ได้รับประกันภัยไว้แล้ว เอาความรับผิดตามสัญญาประกันภัยที่ตนรับประกันภัยไว้แล้วนั้นไปเอาประกันภัยรายอื่นอีก"[4]

รองศาสตราจารย์สรพล สุขทรรศนีย์ กล่าวไว้ว่า "การประกันภัยต่อ (Reinsurance) ซึ่งผู้รับประกันวินาศภัยธรรมดา หรือ ประกันภัยค้ำจุนก็ตาม หลังจากที่ได้รับประกันภัยลูกค้าเอาไว้แล้ว อาจเอาความรับผิดตามสัญญาที่ตนทำไว้แล้วนั้นไปเอาประกันภัยกับผู้รับประกันภัยรายอื่นอีกได้ กรณีดังกล่าวนี้เรียกว่าการประกันภัยต่อ ซึ่งถือเป็นการประกันภัยค้ำจุนเหมือนกัน" [5]

---

[2] จำรัส เขมะจารุ, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะประกันภัย, หน้า 186.

[3] ไชยยศ เหมะรัชตะ, คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยประกันภัย, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : นิติธรรม, 2540), หน้า 302.

[4] พรชัย สุนทรพันธุ์, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะประกันภัย, หน้า 171.

[5] สรพล สุขทรรศนีย์, คำอธิบายกฎหมายลักษณะประกันภัย: ศึกษาแบบเรียงมาตรา, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533), หน้า 111.

อาจารย์ สัมฤทธิ์ รัตนดารา กล่าวไว้ว่า "ผู้รับประกันภัยที่ได้รับประกันภัยไว้แล้วอาจเอาความรับผิดตามสัญญาประกันภัยที่ตนทำไว้แล้วนั้น ไปเอาประกันภัยต่อรายอื่นอีกก็ได้กรณีเช่นนี้เรียกว่า การประกันภัยต่อ ซึ่งถือว่าเป็นการประกันภัยค้ำจุนเช่นเดียวกัน" [6]

แต่ก็มีความเห็นอีกแนวหนึ่งที่เห็นตรงกันข้ามกับความเห็นเหล่านี้โดยเห็นว่าสัญญาประกันภัยต่อกับสัญญาประกันภัยค้ำจุนจัดเป็นสัญญาคนละประเภทกันและเห็นว่าการประกันภัยต่อนั้นเป็นการเอาความรับผิดโดยผลของสัญญาไปเอาประกันภัยต่อกับผู้รับประกันต่อไม่ใช่ผลที่เกิดจากความรับผิดตามกฎหมายอย่างในสัญญาประกันภัยค้ำจุนดังเช่น ความเห็นของ*อาจารย์สิทธิโชค ศรีเจริญ* ความเห็นของ *คุณนฤมล ดีมีชัย*[7]และความเห็นของ *คุณกุมพล บัวสวรรค์*[8] ซึ่งเห็นว่าการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัยค้ำจุนจะต้องมีลักษณะที่เป็นการชดใช้ให้บุคคลแก่บุคคลภายนอก ในนามของผู้เอาประกันภัย แต่ในการสัญญาประกันภัยต่อนี้เป็นการชดใช้ให้แก่ผู้เอาประกันภัยต่อเท่านั้นมิได้มีเจตนาชดใช้ให้บุคคลภายนอกในนามของผู้เอาประกันภัยต่อ ดังนั้น สัญญาประกันภัยต่อจึงมิใช่สัญญาประกันภัยค้ำจุน

ตามความเห็นของผู้เขียนมีความเห็นตามความเห็นแรกโดยถือเอาเรื่องของรับผิดของผู้รับประกันภัยรายแรกในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา โดยเห็นว่าความรับผิดตามสัญญาประกันภัยค้ำจุนอาจเกิดจากความรับผิดตามสัญญาหรือความรับผิดตามกฎหมายก็ได้ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงเห็นว่าการทำสัญญาประกันภัยต่อเป็นสัญญาประกันภัยค้ำจุนอย่างหนึ่ง

ปัญหาที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่านิติสัมพันธ์ระหว่างผู้เอาประกันภัยโดยตรงกับผู้รับประกันภัยต่อนั้นมีอยู่อย่างไรและเพียงใด ผู้เอาประกันภัยโดยตรงซึ่งเป็นบุคคลภายนอกและไม่ได้เข้ามาเป็นคู่สัญญาจะมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนใดๆ โดยตรงกับผู้รับประกันภัยต่อหรือไม่อย่างไร

---

[6] สัมฤทธิ์ รัตนดารา, <u>ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัย</u>, หน้า 207.

[7] นฤมล ดีมีชัย, "กฎหมายกับธุรกิจประกันภัยต่อ" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2537), หน้า 49.

[8] กุมพล บัวสวรรค์, "สัญญาประกันต่อ: ศึกษากรณีนิติสัมพันธ์ระหว่างผู้เอาประกันภัยโดยตรงกับผู้รับประกันภัยต่อ" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2529), หน้า 44.

ในการพิจารณา นิติสัมพันธ์ระหว่างผู้เอาประกันภัยโดยตรงกับผู้รับประกันภัยต่อจะเห็นได้ว่า บุคคลทั้งสองได้เข้าทำสัญญาประกันภัยกับผู้รับประกันภัยรายแรกทั้งสิ้นสัญญาประกันภัยฉบับแรก เป็นสัญญาระหว่างผู้เอาประกันภัยกับผู้รับประกันภัย สัญญาประกันภัยอีกฉบับเป็นสัญญาระหว่าง ผู้รับประกันภัยกับผู้รับประกันภัยต่อ ดังนั้น ผู้เอาประกันภัยโดยตรงไม่ได้มีนิติสัมพันธ์กับ ผู้รับประกันภัยต่อทำให้ไม่สามารถเรียกร้องใดๆ ต่อผู้รับประกันภัยต่อได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหาก ผู้เอาประกันภัยต่อกลายเป็นบุคคลล้มละลายทำให้เกิดความเสียหายกับผู้เอาประกันภัยโดยตรงที่ไม่ สามารถเรียกร้องให้ผู้รับประกันภัยต่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ตนได้ เนื่องจากในการชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัยฉบับแรก หากผู้รับประกันภัยรายแรกตกเป็นบุคคลล้มละลาย ผู้เอาประกันภัยโดยตรงจะต้องขอรับชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลายตามสิทธิ ที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2543 ตามมาตรา 27 ซึ่ง หนี้ในที่นี้คือหนี้ค่าสินไหมทดแทน ปัญหาคือ ผู้เอาประกันภัยโดยตรงจะเรียกร้องให้ผู้รับประกันภัย ต่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ตนได้หรือไม่ เพราะเมื่อผู้รับประกันภัยรายแรกตกเป็นบุคคล ล้มละลาย มาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายบัญญัติว่า "เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ เด็ดขาดแล้ว เจ้าหนี้จะขอรับชำระหนี้ได้ก็แต่โดยปฏิบัติตามวิธีการที่กล่าวไว้ในพระราชบัญญัตินี้ แม้จะเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา หรือเป็นเจ้าหนี้ที่ได้ฟ้องคดีแพ่งไว้แล้ว แต่คดียังอยู่ระหว่าง พิจารณาก็ตาม" นอกจากนี้ มาตรา 109 บัญญัติว่า ทรัพย์สินดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นทรัพย์สินใน คดีล้มละลายอันอาจแบ่งแก่เจ้าหนี้ได้

(1) ทรัพย์สินทั้งหลายอันลูกหนี้มีอยู่ในเวลาเริ่มต้นแห่งการล้มละลาย รวมทั้งสิทธิเรียก ร้องเหนือทรัพย์สินของบุคคลอื่น... ดังนั้นเงินค่าสินไหมทดแทนที่ผู้รับประกันภัยต่อจะต้องชดใช้ ให้แก่ผู้เอาประกันภัยรายแรกนั้นจึงถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกองทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย ซึ่งจะต้องแบ่งชำระแก่เจ้าหนี้ในคดีล้มละลายตามมาตรา 125 และผู้เอาประกันภัยโดยตรงจะต้อง ยื่นคำร้องขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายด้วย ตามมาตรา 91 แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันและ ผู้เอาประกันภัยโดยตรงถือเป็นเจ้าหนี้สามัญคนหนึ่งซึ่งไม่มีบุริมสิทธิในทรัพย์สินของลูกหนี้ใน คดีล้มละลายทำให้อาจได้รับชำระหนี้ไม่ครบ หรือ ไม่ได้รับชำระหนี้เลยจึงอาจเกิดความเสียหายได้

หลักของกฎหมายประกันภัยต่อในประเทศสหรัฐอเมริกา คือ ผู้เอาประกันภัยโดยตรงไม่มี นิติสัมพันธ์กับผู้รับประกันภัยต่อทำให้ผู้เอาประกันภัยโดยตรงไม่อาจเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้ รับประกันภัยต่อได้ ผู้เอาประกันภัยโดยตรงจึงต้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยราย แรกเท่านั้น ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีแนวคิดในการตีความสัญญาประกันภัยต่อเป็น 2 ลักษณะ

คือ เป็นสัญญาเพื่อการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (Indemnity against Damages) ในทฤษฎีนี้ความรับผิดของ ผู้รับประกันภัยต่อก็จะถูกตีความอย่างเคร่งครัด กล่าวคือ ผู้รับประกันภัยรายแรกจะต้องชำระค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยโดยตรงแล้วเท่านั้น ผู้รับประกันภัยต่อจึงจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้รับประกันภัยรายแรก ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาในกรณีที่ผู้รับประกันภัยรายแรกตกเป็นบุคคลล้มละลายเพราะผู้รับประกันภัยรายแรกไม่มีโอกาสที่จะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายได้เลยเนื่องจากมีทรัพย์สินไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ทำให้ผู้รับประกันภัยต่ออ้างเหตุในข้อนี้ปฏิเสธที่จะชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ต้องเสียหายได้ อีกทฤษฎีหนึ่งถือว่าสัญญาประกันภัยต่อเป็นสัญญาชดใช้ความเสียหายเพื่อความรับผิด (Indemnity against Liability) ทำให้ความรับผิดของผู้รับประกันภัยต่อจะเกิดขึ้นต่อเมื่อผู้รับประกันภัยรายแรกมีความรับผิดที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยโดยตรง โดยไม่คำนึงถึงว่าผู้รับประกันภัยรายแรกจะได้มีการใช้เงินแก่ผู้เอาประกันภัยโดยตรงจริงๆ แล้วหรือไม่ซึ่งแม้ว่าผู้รับประกันภัยรายแรกจะล้มละลาย ผู้รับประกันภัยต่อก็ไม่อาจปฏิเสธความรับผิดและจะต้องชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนแก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายหรือผู้รับประกันภัยรายแรกต่อไป ปัจจุบันนี้ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีกฎหมายกำหนดให้สัญญาประกันภัยต่อนั้นจะต้องบรรจุเงื่อนไขของการที่ผู้เอาประกันภัยต่อตกเป็นบุคคลล้มละลายไว้ด้วย กล่าวคือ กำหนดให้ผู้รับประกันภัยต่อยังคงต้องรับผิดถึงแม้ว่าผู้รับประกันภัยรายแรกจะยังไม่ได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยโดยตรงก็ตาม นอกจากนี้ประเทศสหรัฐอเมริกายังได้เปิดโอกาสให้ผู้รับประกันภัยต่อกับผู้รับประกันภัยรายแรกตกลงกันว่าให้ผู้เอาประกันภัยสามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้โดยตรงจากผู้รับประกันภัยต่อได้ ซึ่งข้อตกลงลักษณะนี้เรียกว่า *"Cut-Through Clause"* ซึ่งในประเทศอังกฤษกฎหมายประกันภัยต่อได้กำหนดว่าผู้เอาประกันภัยไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยต่อเช่นเดียวกันแต่ต้องเรียกจากผู้รับประกันภัยรายแรกเท่านั้นและกฎหมายก็ไม่เปิดช่องให้ผู้รับประกันภัยรายแรกทำข้อตกลงกับผู้รับประกันภัยต่อให้ผู้เอาประกันภัยสามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยต่อโดยตรงได้เช่นเดียวกับในประเทศสหรัฐอเมริกา ทำให้การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของผู้รับประกันภัยต่อต้องเป็น ไปตามหลัก "Follow the Fortune" โดยต้องอาศัยความสุจริตของผู้รับประกันภัยต่อโดยไม่มีกฎเกณฑ์ใดๆ มากำหนดการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของผู้รับประกันภัยต่อ เมื่อผู้รับประกันภัยรายแรกต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายผู้รับประกันภัยต่อก็ต้องรับผิดตามโดยถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติกันระหว่างผู้รับประกันภัยรายแรกกับผู้รับประกันภัยต่อซึ่งเป็นการไม่แน่นอนว่าจะได้รับชำระหนี้จากผู้รับประกันภัยต่อครบจำนวนและในกรณีที่ความเห็นของผู้รับประกันภัยรายแรกกับผู้รับประกันภัยต่อขัดแย้งกัน ให้ถือความเห็นของผู้รับประกันภัยรายแรกเป็นสำคัญทำให้ในกรณีที่ผู้รับประกันภัยรายแรกตกเป็นบุคคลล้มละลาย

THE ASSUMPTION UNIVERSITY LIBRARY

เป็นผลให้ผู้เอาประกันภัยโดยตรงต้องขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายโดยถือเป็นเจ้าหนี้สามัญ และผู้รับประกันภัยต่อจะต้องชดใช้หนี้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายแทน เพราะฉะนั้นจึงอาจทำให้ผู้เอาประกันภัยโดยตรงได้รับชำระหนี้ไม่ครบ ทำให้เกิดความเสียหายได้[9]

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับความรับผิดของผู้รับประกันภัยค้ำจุนต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายตามคำพิพากษาฎีกาที่ 3444/2527 และ 897/2525

ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากผู้เอาประกันภัยทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหาย ในกฎหมายว่าด้วยการประกันภัยความรับผิด (Liability Insurance) ในประเทศสหรัฐอเมริกา ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายไม่อาจดำเนินคดีเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้รับประกันภัยได้โดยตรง ถึงแม้ศาลจะพิพากษาคดีให้บุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายเป็นฝ่ายชนะคดีต่อผู้เอาประกันภัย ก็ตาม ถ้าผู้เอาประกันภัยยังไม่ได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายก็ไม่อาจฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้รับประกันภัยได้ ปัญหาจะเกิดขึ้นในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยมีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือตกเป็นบุคคลล้มละลาย ดังนั้นในภายหลังต่อมากฎหมายได้ปรับปรุงสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายให้สามารถดำเนินคดีแก่ผู้รับประกันภัยได้โดยตรง โดยผู้เสียหายมีฐานะเป็นบุคคลกึ่งผู้รับประโยชน์ตามสัญญาระหว่างผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัย (A Quasi Third-Party Beneficiary) โดยกฎหมายของ มลรัฐต่างๆ ได้กำหนดให้มีเงื่อนไขในกรมธรรม์ว่าในกรณีผู้เอาประกันภัยมีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือตกเป็นบุคคลล้มละลายก็ไม่เป็นการปลดเปลื้องผู้รับประกันภัยหลุดพ้นจากความรับผิด

กรมธรรม์ประกันภัยที่คุ้มครองผู้เอาประกันภัยจากความเสียหายเนื่องจากผู้เอาประกันภัยได้ ทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายจะแบ่งออกเป็น

1. กรมธรรม์ประกันภัยเพื่อความรับผิด (A Liability Policy)
2. กรมธรรม์ประกันภัยเพื่อการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (A Pure Indemnity policy) [10]

---

[9] Graydon S. Staring, Law of Reinsurance, p. 4.

[10] John F. Dobbyn, Insurance Law in a Nutshell,(St Paul, Minn: West publishing Co, 1981), p.133.

กรมธรรม์ประกันภัยเพื่อความรับผิด (A Liability Policy) ผู้รับประกันภัยมีความรับผิดทันทีที่ผู้เอาประกันภัยมีความรับผิดต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายโดยความรับผิดของผู้เอาประกันภัยนั้นจะต้องสามารถกำหนดได้เป็นจำนวนเงินที่แน่นอนโดยคำพิพากษาหรือโดยข้อตกลงเป็นหนังสือระหว่าง ผู้เอาประกันภัย ผู้รับประกันภัย และบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย กรมธรรม์ลักษณะนี้ก็จะก่อให้เกิดสิทธิแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายที่จะสามารถดำเนินคดีแก่ผู้รับประกันภัยได้โดยตรงภายใต้ทฤษฎี "A theory of garnishment of the Debt" ซึ่งผู้รับประกันภัยมีหนี้ต่อผู้เอาประกันภัยหรือบางทีเรียกว่าทฤษฎีการรับช่วงสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย ทำให้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายในฐานะที่เป็นเจ้าหนี้ของผู้เอาประกันภัยเข้าดำเนินคดีกับผู้รับประกันภัยโดยรับช่วงสิทธิของผู้เอาประกันภัยได้

กรมธรรม์อีกรูปแบบหนึ่งคือ กรมธรรม์เพื่อการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (A Pure Indemnity policy) กรมธรรม์ลักษณะนี้ผู้รับประกันภัยมักระบุว่าตนมีความรับผิดต่อผู้เอาประกันภัยก็ต่อเมื่อ ผู้เอาประกันภัยได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายแล้วตามความเป็นจริง โดยผู้รับประกันภัยจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยเท่าจำนวนเงินที่ผู้เอาประกันภัยได้ชำระแก่ผู้เสียหายตามความเป็นจริง ทำให้เกิดเป็นปัญหาในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยมีหนี้สินล้นพ้นตัว หรือ ตกเป็นบุคคลล้มละลายทำให้ไม่มีการชำระหนี้ หรือ ชำระหนี้ไม่ครบถ้วนหรือชำระหนี้เพียงบางส่วน ทำให้ ผู้รับประกันภัยไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัย ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย และกรมธรรม์ลักษณะนี้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายจึงไม่อาจดำเนินคดีแก่ผู้รับประกันภัยได้โดยตรง

อย่างไรก็ตามในประเทศไทย มีคำพิพากษาฎีกาที่ 3444/2527 ซึ่งโจทก์ฟ้องให้จำเลยที่ 1 รับผิดในมูลละเมิดอันเนื่องมาจากจำเลยที่ 1 ขับรถยนต์ของนายจ้างโดยประมาทเลินเล่อทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ให้จำเลยที่ 2 รับผิดในฐานะเป็นนายจ้างของจำเลยที่ 1 ซึ่งจำเลยที่ 1 ขับรถยนต์คันเกิดเหตุไปในทางการที่จ้างของจำเลยที่ 2 และให้จำเลยที่ 3 รับผิดในฐานะผู้รับประกันภัยค้ำจุนความเสียหายอันเกิดจากการขับขี่รถยนต์คันเกิดเหตุซึ่งจำเลยที่ 2 ได้เอาประกันภัยไว้ จำเลยทั้งสามให้การต่อสู้ ในทางพิจารณาปรากฏว่า โจทก์เรียกร้องค่าเสียหายจากการทำละเมิดของจำเลยที่ 1 เป็นเงินจำนวน 54,000 บาท จำเลยที่ 2 ตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับโจทก์ โดยโจทก์ยอมรับชำระค่าเสียหายเพียง 17,500 บาท

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ 2 รับผิดตามจำนวนที่กำหนดไว้ในสัญญาประนีประนอมยอมความ คือ 17,500 บาท เมื่อจำเลยที่ 2 ตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับโจทก์แล้ว ย่อมเป็นการแปลงหนี้ใหม่อันเป็นการทำให้หนี้ละเมิดระงับลง จำเลยที่ 1 และที่ 3 ไม่ต้องรับผิดต่อโจทก์อีกต่อไป จึงยกฟ้องสำหรับจำเลยที่ 1 และที่ 3

ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยที่ 1 รับผิดในหนี้ละเมิดและให้จำเลยที่ 3 รับผิดตามสัญญาประกันภัยเป็นจำนวนเงิน 54,000 บาท เนื่องจากจำเลยที่ 1 และที่ 3 ไม่ได้ตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับโจทก์ด้วย หนี้ระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 1 และที่ 3 จึงยังไม่ระงับ และสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวไม่ผูกพันจำเลยที่ 1 และที่ 3 นอกจากที่แก้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

ศาลฎีกาพิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยที่ 3 รับผิดเป็นจำนวนเงิน 17,500 บาท ตามที่จำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นผู้เอาประกันภัยมีความรับผิดต่อโจทก์เท่านั้น โดยถือว่าจำเลยที่ 3 ได้รับประโยชน์ตามสัญญาประนีประนอมยอมความด้วย นอกจากที่แก้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

ด้วยความเคารพอย่างสูงต่อศาลชั้นต้น ผู้เขียนเห็นพ้องด้วยกับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ที่พิพากษาแก้ให้จำเลยที่ 1 และที่ 3 รับผิดต่อโจทก์ เนื่องจาก จำเลยที่ 1 และที่ 3 มิได้ตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับโจทก์ หนี้ละเมิดระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 1 และหนี้ตามสัญญาประกันภัยระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 3 จึงยังไม่ระงับ แม้ว่าการทำสัญญาประนีประนอมยอมความจะเป็น การเปลี่ยนแปลงสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญของหนี้อันเป็นการแปลงหนี้ใหม่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 349 วรรคแรกก็ตาม แต่การแปลงหนี้ใหม่ซึ่งจะทำให้หนี้เดิมระงับไปนั้นคู่กรณีที่เกี่ยวข้องจักต้องได้ทำสัญญาเปลี่ยนแปลงสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งหนี้ นั่นหมายความว่าการแปลงหนี้ใหม่นั้นคู่กรณีที่เกี่ยวข้องจะต้องแสดงเจตนาที่จะแปลงหนี้ใหม่เพื่อให้หนี้เดิมระงับไปด้วย หากไม่มีการแสดงเจตนาดังกล่าวแล้วก็จะถือว่าหนี้ของตนระงับไปด้วยการแปลงหนี้ใหม่ไม่ได้ หนี้เดิมยังคงมีอยู่อย่างบริบูรณ์ ในคดีดังกล่าวข้างต้น เมื่อจำเลยที่ 1 และที่ 3 มิได้แสดงเจตนาที่จะแปลงหนี้ใหม่ด้วยแล้วหนี้เดิมซึ่งเป็นหนี้ละเมิดและหนี้ตามสัญญาประกันภัยก็ยังคงมีอยู่ต่อไป

ด้วยความเคารพอย่างสูงต่อศาลฎีกา ผู้เขียนไม่เห็นพ้องด้วยบางประการกับคำพิพากษาฎีกาที่พิพากษาแก้ให้จำเลยที่ 3 รับผิดเท่ากับจำนวนที่จำเลยที่ 2 ต้องรับผิดต่อโจทก์ ค่าเสียหายที่โจทก์มีสิทธิเรียกร้องให้จำเลยที่ 3 ชำระได้ตามมูลหนี้สัญญาประกันภัยก็คือค่าเสียหายจำนวน 54,000 บาท

ส่วนค่าเสียหายที่จำเลยที่ 2 ตกลงกับโจทก์ตามสัญญาประนีประนอมยอมความเป็นจำนวน 17,500 บาท นั้น จำเลยที่ 3 มิได้เป็นคู่สัญญาด้วย สัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวย่อมไม่ผูกพันจำเลยที่ 3 ให้ต้อง รับผิดเป็นอย่างเดียวกับจำเลยที่ 2 และหากจะถือตามเหตุผลที่ศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้ว่า จำเลยที่ 3 ซึ่งเป็น ผู้รับประกันภัยค้ำจุนและจะต้องรับผิดต่อเมื่อจำเลยที่ 2 ผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิด ชอบย่อมได้รับประโยชน์จากสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวด้วย น่าจะเป็นการไม่ถูกต้อง เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดที่จะถือว่าความรับผิดของผู้รับประกันภัยค้ำจุนเป็น อย่างเดียวกับความรับผิดของผู้เอาประกันภัย หรือได้รับประโยชน์เป็นอย่างเดียวกับผู้เอาประกันภัย ผู้รับประกันภัยค้ำจุนเพียงแต่ตกลงว่าจะใช้ค่าเสียหายในนามของผู้เอาประกันภัยเพื่อความวินาศภัย อันเกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหาย และผู้รับประกันภัยค้ำจุนก็ต้องรับผิดไม่เกินกว่าจำนวน อันผู้รับประกันภัยพึงต้องใช้ตามสัญญาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 887 วรรคแรก และวรรคสอง เท่านั้นหาได้มีความหมายเกินเลยไปว่า ผู้รับประกันภัยค้ำจุนจะต้องรับผิดน้อยกว่า หรือเท่ากับความรับผิดของผู้เอาประกันภัยเสมอไปไม่ จริงอยู่ที่ว่าความรับผิดของผู้รับประกันภัยค้ำจุน จะมีขึ้นก็ต่อเมื่อผู้เอาประกันภัยมีความรับผิดต่อบุคคลภายนอกแต่ก็มิได้หมายความว่าความรับผิด ของผู้รับประกันภัยค้ำจุนจะต้องเท่ากับจำนวนที่ผู้เอาประกันภัยจะต้องชดใช้แก่บุคคลภายนอกตาม ความเป็นจริง (Indemnity against Actual Damages) เสมอไป เพราะหากเป็นเช่นนั้นแล้ว ในกรณีที่ ผู้เอาประกันภัยกลายเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว (Insolvency) หรือตกเป็นบุคคลล้มละลาย (Bankruptcy) แล้ว กองทรัพย์สินของผู้เอาประกันภัยย่อมไม่อาจจัดแบ่งชำระให้กับเจ้าหนี้ทุกรายได้ อย่างครบถ้วนรวมทั้งเจ้าหนี้ความรับผิดรายที่เอาประกันภัยไว้ด้วย เพราะเหตุที่ว่าผู้เอาประกันภัย มี สินทรัพย์ (Asset) น้อยกว่าหนี้สิน (Liabilities) หากจะถือตามเหตุผลที่ศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้ในคดี ดังกล่าวข้างต้น ก็คงจะต้องกลายเป็นว่า ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยมีหนี้สินล้นพ้นตัวหรือตกเป็น บุคคลล้มละลายแล้ว ผู้รับประกันภัยค้ำจุนก็ไม่จำต้องชดใช้ค่าเสียหายเต็มตามสัญญาประกันภัยหรือ อาจจะไม่ต้องชดใช้ให้แก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายเลย ซึ่งไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรมแก่บุคคล ผู้ต้องเสียหาย เกี่ยวกับเรื่องนี้ ในต่างประเทศก็เคยมีการถกเถียงประเด็นปัญหานี้เอาไว้แล้ว โดยใน ประเทศสหรัฐอเมริกานั้นถือว่า ผู้รับประกันภัยค้ำจุนมีความรับผิดต้องชดใช้ค่าเสียหายต่อเมื่อ ผู้เอาประกันภัยมีความรับผิดต่อบุคคลภายนอกผู้ซึ่งต้องเสียหาย (Indemnity against Liability) แม้ว่า ผู้เอาประกันภัยจะไม่สามารถชำระหนี้ให้แก่บุคคลผู้ต้องเสียหายได้อย่างครบถ้วนไม่ว่าเพราะเหตุใด หรือได้รับการผ่อนผันจากเจ้าหนี้รายนั้นเป็นการเฉพาะพิเศษก็ตาม ผู้รับประกันภัยค้ำจุนก็ย่อมไม่ ได้รับประโยชน์ไปกับการผ่อนผันตกลงนั้นด้วย ดังนั้น แม้ว่าผู้เอาประกันภัยจะเป็นผู้มีหนี้สิน ล้นพ้นตัวหรือตกเป็นบุคคลล้มละลายแล้ว ผู้รับประกันภัยค้ำจุนก็มีหน้าที่ต้องชดใช้ค่าเสียหายเต็ม ตามสัญญาประกันภัยต่อไป เมื่อตีความเช่นนี้ บุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายก็มีโอกาสจะได้รับ

ชดใช้ค่าเสียหายเพื่อเยียวยาความเสียหายมากยิ่งขึ้นสมกับความมุ่งหมายแห่งการเอาประกันภัยค้ำจุน และทำให้สังคมมีความเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น ผู้เขียนเห็นด้วยกับการตีความกฎหมายไปในทำนองนี้ ในคดีดังกล่าวข้างต้น เมื่อจำเลยที่ 3 ซึ่งเป็นผู้รับประกันภัยค้ำจุน มิได้ตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับโจทก์ด้วยแล้ว จะถือว่าจำเลยที่ 3 ได้รับประโยชน์ตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นไม่ได้ จำเลยที่ 3 คงมีความรับผิดตามสัญญาประกันภัยต่อไป ดังนั้นในความเห็นของผู้เขียน คำพิพากษาศาลอุทธรณ์จึงน่าจะถูกต้องและชอบด้วยหลักกฎหมายมากที่สุด

ในทางกลับกัน หากผู้เอาประกันภัยทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับโจทก์ โดยตกลงชำระค่าเสียหายมากกว่าความเป็นจริงแล้ว สัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวก็ย่อมไม่ผูกพันผู้รับประกันภัยค้ำจุนเช่นกัน และจะถือว่าผู้รับประกันภัยค้ำจุนได้รับประโยชน์ตามสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวไม่ได้ เพราะสัญญาดังกล่าวไม่เป็นประโยชน์แก่ผู้รับประกันภัยค้ำจุน

นอกจากนี้ มีคำพิพากษาฎีกาที่ 897/2525 ซึ่งโจทก์ฟ้องให้จำเลยที่ 1 รับผิดในมูลละเมิดซึ่งความรับผิดดังกล่าว จำเลยที่ 1 ได้เอาประกันภัยค้ำจุนไว้กับจำเลยที่ 2 จำเลยที่ 1 จึงขอให้ศาลหมายเรียกจำเลยที่ 2 เข้ามาในคดี ศาลอนุญาต จำเลยทั้งสองให้การต่อสู้ ในทางพิจารณาปรากฏว่า โจทก์มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากจำเลยที่ 1 เป็นจำนวน 120,010 บาท เมื่อรวมดอกเบี้ยถึงวันฟ้องแล้วเป็นเงินจำนวน 130,000 บาท จำเลยที่ 2 ในฐานะผู้รับประกันภัยค้ำจุนมีความรับผิดจำกัดตามสัญญาประกันภัยในวงเงิน 100,000 บาท ซึ่งจำเลยที่ 2 ได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับโจทก์ไว้แล้ว โดยโจทก์ยินยอมรับชำระค่าเสียหายจากจำเลยที่ 2 เพียง 77,500 บาท และโจทก์ได้รับชำระเงินดังกล่าวแล้ว

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ 1 รับผิดในจำนวนเงินที่ยังขาดอยู่อีก 52,500 บาท และให้จำเลยที่ 2 ร่วมรับผิดกับจำเลยที่ 1 ในเงินจำนวน 22,500 บาท

ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 2 นอกจากที่แก้นี้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

ศาลฎีกาพิพากษายืน โดยวินิจฉัยว่า จำเลยที่ 2 ได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับโจทก์ไว้แล้ว และโจทก์ได้รับชำระค่าเสียหายตามสัญญาประนีประนอมยอมความครบถ้วนแล้ว หนี้ระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 2 จึงเป็นอันระงับไป โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกให้จำเลยที่ 2 ชำระส่วนที่ยังขาดอยู่ในวงเงินประกันภัยอีก 22,500 บาทได้ ส่วนจำเลยที่ 1 ยังคงมีความรับผิดในส่วนที่ยังขาดอยู่

อีก 42,510 บาท เมื่อรวมดอกเบี้ยถึงวันฟ้องแล้วเป็นเงิน 52,500 บาท เพราะโจทก์ฟ้องให้จำเลยที่ 1 รับผิดอันเนื่องมาจากมูลละเมิดตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ข้อที่จำเลยที่ 1 นำสืบว่าตนได้ทำประกันภัยค้ำจุนเอาไว้กับจำเลยที่ 2 ไม่มีผลถึงความรับผิดที่จำเลยที่ 1 มีต่อโจทก์ และการที่จำเลยที่ 2 ทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับโจทก์นั้น จำเลยที่ 1 ก็ไม่ได้รับประโยชน์ตามสัญญาดังกล่าวด้วย เพราะจำเลยที่ 1 ไม่ได้ตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับโจทก์สัญญาดังกล่าวจึงไม่ผูกพันจำเลยที่ 1 หนี้ละเมิดระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 1 จึงยังไม่ระงับ แต่การที่โจทก์รับชำระเงินจำนวน 77,500 บาท จากจำเลยที่ 2 แล้ว โจทก์ย่อมสิ้นสิทธิเรียกร้องในเงินจำนวนดังกล่าว แต่ยังคงมีสิทธิเรียกร้องเอากับจำเลยที่ 1 เฉพาะจำนวนที่ยังขาดอยู่เท่านั้น

ผู้เขียนเห็นด้วยกับคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้โดยหลักแล้วการที่ผู้รับประกันภัยค้ำจุน หรือผู้เอาประกันภัย ทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายแล้ว ย่อมไม่มีผลถึงผู้รับประกันภัยค้ำจุนหรือผู้เอาประกันภัยที่ไม่ได้เป็นคู่สัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวนั้นด้วย แต่มีข้อที่น่าสังเกตเมื่อเปรียบเทียบกับคำพิพากษาฎีกาที่ 3444/2527 ซึ่งศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ว่า การที่ ผู้เอาประกันภัยทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายแล้วผู้รับประกันภัยค้ำจุนย่อม ได้รับประโยชน์ตามสัญญาดังกล่าวด้วยนั้น เห็นว่าน่าจะไม่ถูกต้อง เพราะไม่มีกฎหมายบัญญัติให้ผู้รับประกันภัยค้ำจุน ได้รับประโยชน์เช่นว่านั้น อีกทั้งสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวก็มิใช่สัญญาเพื่อประโยชน์ของบุคคลภายนอก (Third Party Beneficiary Contract) ที่ผู้รับประกันภัยค้ำจุนจะอ้างถือ เอาประโยชน์ตามสัญญาได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 374 และตามคำพิพากษาฎีกาที่ 897/2525 การที่ผู้รับประกันภัยค้ำจุนทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายไว้แล้ว ไม่ทำให้ผู้เอาประกันภัยได้รับประโยชน์ตามสัญญาดังกล่าวไปด้วย เข้าทำนองหลัก *Privity of Contract* ที่ว่า เฉพาะระหว่างคู่สัญญาเท่านั้นที่อาจถูกบังคับให้ต้องปฏิบัติตามสัญญาได้ และเฉพาะระหว่างคู่สัญญาเท่านั้นที่อาจอ้างเอาประโยชน์ตามสัญญาได้ เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว อีกฝ่ายหนึ่งซึ่งมิได้เป็นคู่สัญญาประนีประนอมยอมความแล้วก็จะต้องรับผิดตามหนี้เดิมของตนต่อไป เช่น หนี้ละเมิดของผู้เอาประกันภัย หรือ หนี้ตามสัญญาประกันภัยของผู้รับประกันภัยค้ำจุน เป็นต้น

ดังนั้น ความรับผิดของผู้รับประกันภัยค้ำจุนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้นจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับ 2 ประเด็นก็คือ ความรับผิดของผู้รับประกันภัยค้ำจุนนั้นเกิดมีขึ้นตาม ความรับผิดของผู้เอาประกันภัยในเวลาที่ก่อให้เกิดความรับผิดนั้น (Indemnity against Liability) ไม่ใช่ ความรับผิดของผู้รับประกันภัยค้ำจุนเป็นไปตามจำนวนค่าเสียหายที่ผู้เอาประกันภัยชดใช้ให้

แก่บุคคลภายนอกไปตามจริง (Indemnity against Actual Damages) และการทำสัญญาประนีประนอมยอมความและชดใช้ค่าเสียหายแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย (Third Party Compromise and Release) จะต้องถือตามหลัก *Privity of Contract* อย่างเคร่งครัดซึ่งจะมีผลเฉพาะระหว่างคู่สัญญาเท่านั้น จะถือว่าเป็นประโยชน์กับบุคคลที่มิได้เป็นคู่สัญญาด้วยไม่ได้ เมื่อผู้รับประกันภัยค้ำจุน ทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหาย ย่อมไม่กระทบต่อความรับผิดของผู้เอาประกันภัยซึ่งเป็นผู้ทำละเมิด ในทางกลับกัน หากผู้เอาประกันภัยทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหาย ก็ย่อมไม่กระทบต่อความรับผิดของผู้รับประกันภัยค้ำจุนด้วยเช่นกัน

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับการทำสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างผู้เอาประกันภัยและบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย

สืบเนื่องมาจากคำพิพากษาฎีกาที่ 3444/2527 สัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างโจทก์และจำเลยที่ 2 คู่กรณีมีเจตนามุ่งหมายที่จะระงับข้อพิพาทที่จำเลยที่ 2 มีหน้าที่จะต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายร่วมกับจำเลยที่ 1 ในฐานะที่เป็นนายจ้างของจำเลยที่ 1 ซึ่งได้กระทำละเมิดต่อโจทก์ในทางการที่จ้างจึงมีผลให้สิทธิเรียกร้องของโจทก์ที่มีต่อจำเลยที่ 2 ในมูลละเมิดระงับสิ้นไปโดยโจทก์ได้สิทธิเรียกร้องใหม่ตามสัญญาประนีประนอมยอมความ เมื่อสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นจำเลยที่ 3 มิได้ร่วมลงชื่อด้วย จำเลยที่ 3 ในฐานะผู้รับประกันภัยจึงยังต้องรับผิดตามกรมธรรม์ประกันภัยเดิมต่อโจทก์จนกว่าโจทก์จะได้รับการชดใช้ค่าเสียหายจากจำเลยที่ 2 ผู้เอาประกันภัยครบถ้วนตามสัญญาประนีประนอมยอมความ

โจทก์และจำเลยที่ 2 ตกลงประนีประนอมยอมความกันโดยโจทก์ยอมรับค่าเสียหายเพียง 17, 500 บาท จำเลยที่ 3 ผู้รับประกันภัยค้ำจุนจะต้องรับผิดต่อเมื่อจำเลยที่ 2 ผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบนั้นย่อมได้รับประโยชน์จากสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวด้วย จำเลยที่ 3 จึงต้องร่วมรับผิดใช้ค่าเสียหายให้โจทก์ 17,500 บาท

จะเห็นได้ว่าตามคำพิพากษาฎีกาที่ได้ยกมานั้น ผู้เอาประกันภัยได้ตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายโดยปราศจากความยินยอมของผู้รับประกันภัยก็มิได้ หมายความว่าผู้รับประกันภัยจะหลุดพ้นความรับผิด ผู้รับประกันภัยยังคงต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกตามสัญญาประกันภัยเหมือนเดิมแต่ไม่เกินจำนวนเงินตามสัญญา

ประนีประนอมยอมความนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวนี้มีนักกฎหมายหลายท่านเกรงว่า การที่ให้ผู้เอาประกันภัยไปตกลงยอมรับผิดหรือตกลงชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายได้โดยปราศจากความยิมยอมของผู้รับประกันภัยนั้น อาจทำให้ผู้เอาประกันภัยและผู้ต้องเสียหายนั้นคบคิดกันโดยไม่สุจริตอันเป็นเหตุฉ้อฉลให้ผู้รับประกันภัยได้รับความเสียหายหรือต้องรับภาระหนักกว่าที่ควรจะเป็นในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอก ในปัญหาดังกล่าวได้มีความเห็นของนักกฎหมายแบ่งเป็นสองฝ่าย โดยฝ่ายแรกเห็นควรห้ามมิให้ผู้เอาประกันภัยตกลงชดใช้ค่าเสียหายหรือยอมชดใช้เงินใดๆ แก่ผู้ต้องเสียหายโดยปราศจาก ความยินยอมของผู้รับประกันภัย โดยยึดถือหลักกฎหมายในเรื่องหลักสุจริตของผู้เอาประกันภัยและบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายและคำนึงถึงความเสียเปรียบของผู้รับประกันภัยเป็นสำคัญ ส่วนความเห็นของฝ่ายหลังเห็นว่า การที่ห้ามผู้เอาประกันภัยและบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายทำความตกลงยินยอมหรือตกลงชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายโดยไม่มีข้อยกเว้นการทำข้อตกลงยอมความหรือชดใช้ค่าสินไหมทดแทนระหว่างกันเลยถือว่าเป็นการขัดกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน (Public Policy) เนื่องจากอาจมีบางกรณีที่ผู้เอาประกันภัยเป็นฝ่ายที่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือเป็นฝ่ายที่จำต้องรับผิดต่อผู้ต้องเสียหายจริง การที่ผู้เอาประกันภัยจะตกลงยอมความหรือชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายในกรณีที่ตนเป็นฝ่ายผิดถือเป็นสิ่งที่วิญญูชนพึงกระทำถ้ากระทำบนพื้นฐานของความสุจริต ซึ่งในประเด็นปัญหาดังกล่าวนี้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 887 และมาตรา 888 ว่าด้วยการประกันภัยค้ำจุนมิได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการที่ผู้เอาประกันภัยไปตกลงยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือยอมรับผิดใดๆกับผู้ต้องเสียหาย และไม่อาจนำบทบัญญัติกฎหมายใกล้เคียงอื่นๆ มาใช้บังคับได้ ทำให้เกิดเป็นปัญหาขึ้นมาในทางปฏิบัติซึ่งต้องอาศัยคำพิพากษาฎีกามาเป็นแนวทางในการปรับใช้กฎหมาย แต่ก็ยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอ เช่น

คำพิพากษาฎีกาที่ 780/2539 เงื่อนไขในกรมธรรม์ประกันภัยที่ว่า ผู้เอาประกันภัยจะต้องไม่ตกลงยินยอมเสนอหรือให้สัญญาว่าชดใช้ค่าเสียหายให้แก่บุคคลใดโดยไม่ได้รับความยินยอมจากจำเลยเว้นแต่จำเลยมิได้จัดการต่อการเรียกร้องนั้น เป็นข้อตกลงเพื่อป้องกันมิให้ผู้เอาประกันภัยไปตกลงชดใช้ค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอก ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยเป็นฝ่ายถูกเท่านั้น แต่ในกรณีนี้ ผู้เอาประกันภัยเป็นฝ่ายต้องผิด จำเลยจะยกเอาเงื่อนไขดังกล่าวมาปัดความรับผิดไม่ได้

ตามกฎหมายของต่างประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษนั้น ในกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดมักบรรจุเงื่อนไขเกี่ยวกับการยอมรับความผิดของผู้เอาประกันภัยไว้ กล่าวคือ “จะไม่มีการยอมรับ

ความผิด เสนอ หรือให้คำมั่นสัญญาว่าจะชำระเงินแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายไม่ว่าจะโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยาย โดยผู้เอาประกันภัยโดยปราศจากความยินยอมของผู้รับประกันภัยเป็นหนังสือ ซึ่งถือว่าเป็นการให้สิทธิแก่ ผู้เอาประกันภัยในการที่จะยุติหรือดำเนินกระบวนพิจารณาต่อสู้คดีหรือระงับข้อพิพาท" เช่นในกรณีที่ลูกจ้างของผู้เอาประกันภัยได้ขับรถของผู้เอาประกันภัยไปประสบอุบัติเหตุแล้วลูกจ้างได้ยอมรับความผิด มักมีข้อกำหนดในกรมธรรม์ประกันภัยว่ากรณีนี้ไม่ใช่ความรับผิดของผู้เอาประกันภัยตามเงื่อนไขที่กำหนดในกรมธรรม์ เพื่อไม่ให้ผู้รับประกันภัยต้องได้รับความเสียหายจากข้อตกลงนั้นหากข้อตกลงดังกล่าวเกิดขึ้นโดยเจตนาอันไม่สุจริตของคู่กรณี นอกจากนี้ในกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดยังกำหนดเงื่อนไขในเรื่องหน้าที่ผู้เอาประกันภัยหลังจากเกิดอุบัติเหตุไว้อีกด้วย เช่น กำหนดให้ผู้เอาประกันภัยแจ้งชื่อและที่อยู่ของพยานที่อยู่บริเวณที่เกิดเหตุและผู้เอาประกันภัยมีหน้าที่ต้องแจ้งข้อเรียกร้องใดๆ อันเกิดขึ้นแก่ตนให้ ผู้รับประกันภัยทราบโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ เป็นต้น ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าการที่ผู้เอาประกันภัยไปทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายนั้นโดยหลักแล้วมิอาจทำได้ยกเว้นผู้เอาประกันภัยเป็นฝ่ายที่ก่อให้เกิดความรับผิดก็สามารถทำได้เนื่องจากตนเป็นฝ่ายที่ก่อความเสียหายย่อมมีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกเพื่อที่จะไม่เป็นการขัดต่อกฎหมายว่าด้วยความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน แต่อย่างไรก็ดีผู้เอาประกันภัยและบุคคลภายนอก ผู้ต้องเสียหายจะต้องกระทำด้วยความสุจริตมิให้เป็นที่เสียหายแก่ผู้รับประกันภัย

นอกจากหน้าที่ของผู้เอาประกันภัยหลังเกิดความเสียหายแล้ว ในประเทศอังกฤษกรมธรรม์ประกันภัยมักกำหนดให้ผู้เอาประกันภัยมีหน้าที่ต่อผู้รับประกันภัย เช่น กำหนดให้ผู้เอาประกันภัยใช้ความระมัดระวังในการป้องกันอุบัติภัยที่เกิดขึ้น หรือต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ได้มีการกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ต้องแก้ไขข้อบกพร่องที่ได้พบเห็นให้กลับคืนสู่สภาพเดิม และต้องมีความระมัดระวังภัยล่วงหน้าไม่ให้เกิดอุบัติภัย และต้องอนุญาตให้ผู้รับประกันภัย หรือ ตัวแทนของผู้รับประกันภัยเข้าไปตรวจ สถานประกอบการตามความจำเป็นเพื่อที่จะได้เป็นการลดความเสี่ยงภัยของผู้รับประกันลง

4.4 ปัญหาในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลาย

เนื่องจากในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัยค้ำจุน มาตรา 887 และมาตรา 888 โดยในมาตรา 887 วรรคแรก และวรรคสอง ได้บัญญัติว่า "อันว่าสัญญาประกันภัยค้ำจุนนั้น คือ สัญญาประกันภัยซึ่งผู้รับประกันภัยตกลงจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในนามของผู้เอาประกันภัย

เพื่อความวินาศภัยอันเกิดขึ้นแก่บุคคลอีกคนหนึ่ง และซึ่งผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบ" และวรรคสอง บัญญัติให้ "บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายชอบที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนตามที่ตนควรจะได้นั้นจากผู้รับประกันภัยโดยตรง แต่ค่าสินไหมทดแทนเช่นว่านั้นหาอาจจะคิดเกินไปกว่าจำนวนอันผู้รับประกันภัยจะพึงต้องใช้ตามสัญญานั้นได้ไม่ ในคดีระหว่างบุคคลผู้ต้องเสียหายกับผู้รับประกันภัยนั้น ท่านให้ผู้ต้องเสียหายเรียกตัวผู้เอาประกันภัยเข้ามาในคดีด้วย" ตามที่มาตรา 887 วรรคสองได้บัญญัติให้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายจำต้องเรียกผู้เอาประกันภัยเข้ามาในคดีด้วย มิเช่นนั้นเมื่อผู้ต้องเสียหายฟ้องคดีต่อผู้รับประกันภัยแล้วแต่ผู้รับประกันภัยไม่ยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือใช้ให้ไม่ครบจำนวนความเสียหายที่เกิดขึ้นเพราะผู้รับประกันภัยจำกัดความรับผิดในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายตามกรมธรรม์ประกันภัยที่ได้ทำขึ้นระหว่างผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัย ทำให้ผู้ต้องเสียหายนั้นไม่อาจเรียกค่าสินไหมทดแทนในส่วนที่เหลือจากผู้เอาประกันภัยได้ ซึ่งในกรณีผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายเสียแล้ว และศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ (ผู้เอาประกันภัย) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่เพียงผู้เดียวที่มีอำนาจในการจัดการดูแลทรัพย์สินของลูกหนี้ และมีสิทธิเข้าว่าคดีความที่ค้างชำระอยู่ในศาลทั้งปวง และเมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำขอโดยทำเป็นคำร้อง ศาลมีอำนาจงดการพิจารณาคดีแพ่งนั้นไว้ หรือจะสั่งประการใดตามที่เห็นสมควรก็ได้ตามมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2543 ดังนั้นเมื่อผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายทำให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องเข้ามาว่าคดีแพ่งที่ค้างพิจารณาอยู่แทนผู้เอาประกันภัย โดยศาลจะอาจเลื่อนการพิจารณาคดีเพื่อให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เข้ามาในคดี เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เข้ามาในคดีแล้วเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อาจมีคำขอให้ศาลงดการพิจารณาคดีที่ค้างชำระอยู่โดยให้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายไปขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายแทนซึ่งทำให้ศาลต้องจำหน่ายคดีในส่วนของผู้เอาประกันภัยแล้ว เหลือไว้แต่คดีในส่วนของผู้เสียหาย แต่ถ้าเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่ขอให้ศาลงดการพิจารณาคดีแพ่งที่ค้างพิจารณาอยู่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ก็ต้องเข้าว่าคดีแทน ซึ่งโดยปกติแล้วเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มักจะไม่ยอมให้กองทรัพย์สินของลูกหนี้ต้องลดน้อยถอยลง ดังนั้นในกรณีที่ลูกหนี้ล้มละลายเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มักให้เจ้าหนี้ในคดีแพ่งไปยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายเพื่อที่ตนจะได้เก็บรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ให้ได้มากที่สุดเพื่อนำมาชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายทำให้เกิดความไม่สะดวกในการพิจารณาคดีและทำให้กระบวนพิจารณาต้องหยุดชะงัก นอกจากนี้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายนั้นอาจได้รับชำระหนี้ไม่ครบจำนวนความเสียหายหรือบางกรณีอาจไม่ได้รับชำระหนี้เลยเพราะทรัพย์สินของลูกหนี้ไม่เพียงพอที่จะชำระหนี้และทำให้เสียเวลาแก่ผู้ต้องเสียหายในการขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายแทน นอกจากนี้การที่มาตรา 887 วรรคสองได้บัญญัติให้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายต้องเรียกตัวผู้เอาประกันภัยเข้ามาในคดีด้วยโดยให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็น

ผู้ดำเนินการแทนแต่เนื่องจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เมื่อเข้ามาในคดีแล้วก็สามารถยื่นคำขอต่อศาลเพื่องดการพิจารณาและทำให้ศาลจำหน่ายคดีได้นั้นยังเป็นการขัดกับเจตนารมณ์ของมาตรา 887 วรรคสองที่ต้องการให้มีการว่ากล่าวคดีระหว่างผู้ต้องเสียหาย ผู้รับประกันภัย และผู้เอาประกันภัยให้เสร็จสิ้นไปใน คดีเดียวกัน จึงเป็นที่สงสัยว่าจำต้องมีบทบัญญัติที่ต้องให้เรียกตัวผู้เอาประกันภัยเข้ามาในคดีหรือไม่ในเมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สามารถของดการพิจารณาคดีและให้ศาลจำหน่ายคดีได้ ทำให้บทบัญญัติในเรื่องนี้ไม่อาจนำมาใช้บังคับได้สำหรับกรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลาย สำหรับค่าเสียหายในส่วนที่ ผู้ต้องเสียหายยังได้รับจากผู้รับประกันภัยไม่ครบนั้นผู้ต้องเสียหายนั้นต้องไปใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายโดยขอรับชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลายแทน และนอกจากนี้ การที่ผู้รับประกันภัยรับจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายในนามของผู้เอาประกันภัยมักมีผู้เข้าใจว่าผู้รับประกันภัยไม่ต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายเกินกว่าจำนวนที่ผู้เอาประกันภัยต้องชดใช้ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าไม่ถูกต้อง ผู้รับประกันภัยควรที่จะต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกตามมูลหนี้เดิมของตน คือ มูลหนี้ตามสัญญาประกันภัยนั่นเอง ถ้าตีความว่าผู้รับประกันภัยมีความรับผิดเท่ากับจำนวนเงินที่ผู้เอาประกันภัยต้องรับผิด ถ้าผู้เอาประกันภัยได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความต่อผู้ต้องเสียหายโดยยอมใช้ค่าสินไหมทดแทนเพียงแค่ 10,000 บาท แต่ความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นจำนวน 20,000 บาท โดยสัญญาประกันภัยได้ระบุจำนวนเงินประกันภัยไว้เป็นจำนวน 20,000 บาท และในสัญญาประนีประนอมยอมความนี้ผู้รับประกันภัยมิได้ตกลงด้วยอาจทำให้ผู้รับประกันภัยปฏิเสธที่ชดใช้เงินเกินกว่าจำนวนที่ผู้รับประกันภัยต้องรับผิด ดังนั้นในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายทำให้ ไม่มีทรัพย์สินเพียงพอในการชดใช้ความเสียหายกล่าวคือยังไม่มีการชดใช้เงินแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย ผู้รับประกันภัยก็อาจปฏิเสธได้ว่าตนไม่จำต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเกินกว่าจำนวนที่ ผู้เอาประกันภัยต้องชำระ ทำให้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายไม่ได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นซึ่งแนวความคิดนี้ไม่ถูกต้อง

ในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับกรณีผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายนี้ถึงแม้ว่าจะมีบทบัญญัติกฎหมายมาตรา 876 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้บัญญัติว่า “ถ้าผู้รับประกันภัยต้อง คำพิพากษาให้เป็นคนล้มละลาย ผู้เอาประกันภัยจะเรียกให้หาประกันภัยอันสมควรให้แก่ตนก็ได้ หรือจะบอกเลิกสัญญาเสียก็ได้

ถ้าผู้เอาประกันภัยต้องคำพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย ท่านให้ใช้วิธีเดียวกันนี้บังคับตามควรแก่เรื่อง แต่กระนั้นก็ดี ถ้าเบี้ยประกันภัยได้ส่งแล้วเต็มจำนวนเพื่ออายุประกันภัยเป็นระยะเวลามากน้อยเท่าใดไซร้ ท่านห้ามมิให้ผู้รับประกันภัยบอกเลิกสัญญาก่อนระยะเวลานั้นสุดลง"

บทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวนี้เป็นบททั่วไปในการประกันวินาศภัย ซึ่งการประกันภัยค้ำจุนก็ถือเป็นการประกันวินาศภัยประเภทหนึ่งจึงต้องนำบทบัญญัติในมาตราดังกล่าวมาใช้บังคับกับการประกันภัยค้ำจุนด้วยด้วยก็ตาม แต่ในมาตรา 876 ได้กล่าวถึงสิทธิของฝ่ายผู้รับประกันภัยหรือผู้เอาประกันภัยในการบอกเลิกสัญญาเท่านั้นในกรณีที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตกเป็นบุคคลล้มละลาย ไม่ได้กำหนดถึงสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายในการที่จะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้โดยตรง หรือกำหนดให้ผู้รับประกันภัยไม่อาจปฏิเสธความรับผิดของตนในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายแต่อย่างใด ดังนั้นจึงเห็นว่ากฎหมายการประกันภัยค้ำจุนยังมีข้อบกพร่องในเรื่องดังกล่าวอยู่

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วหลักในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในประเทศสหรัฐอเมริกาตามหัวข้อ 4.2 ว่า บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายนั้นไม่อาจดำเนินคดีเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้โดยตรงสิทธิของบุคคลเหล่านั้นก็คือต้องใช้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้ทำละเมิดแก่ตนเท่านั้น เพราะบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายไม่ได้เป็นผู้เข้าทำสัญญาประกันภัยกับผู้รับประกันภัยจึงไม่มีนิติสัมพันธ์กับผู้รับประกันภัยในการที่จะฟ้องคดีเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัย ปัญหาจะเกิดขึ้นกรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคล้มละลายเนื่องจาก ประเทศสหรัฐอเมริกาได้แบ่งกรมธรรม์ประกันภัยความ รับผิดออกเป็น 2 แบบ คือ

1. กรมธรรม์เพื่อความรับผิด (A Liability Policy)
2. กรมธรรม์เพื่อการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (A Pure Indemnity Policy)

กรมธรรม์เพื่อความรับผิด (A Liability Policy) ผู้รับประกันภัยมีความรับผิดทันทีที่ผู้เอาประกันภัยมีความรับผิดต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายโดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้เอาประกันภัยจะได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกแล้วหรือไม่ ส่วนกรมธรรม์ประกันภัยอีกประเภท คือ กรมธรรม์เพื่อการชดใช้ ค่าสินไหมทดแทน (A Pure Indemnity Policy) กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดลักษณะนี้ผู้รับประกันภัยมักระบุว่าตนมีความรับผิดต่อผู้เอาประกันภัยก็ต่อเมื่อผู้เอาประกันภัยได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายแล้วตามความเป็นจริง โดยผู้รับประกันภัยจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ ผู้เอาประกันภัยเท่ากับจำนวนเงินที่ผู้เอาประกันภัยได้ชำระแก่ผู้ต้อง

เสียหายตามความเป็นจริง ทำให้เกิดเป็นปัญหาในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยมีหนี้สินล้นพ้นตัว หรือ ตกเป็นบุคคลล้มละลาย ทำให้เกิดปัญหาได้ว่าเมื่อ ผู้เอาประกันภัยไม่มีทรัพย์สินพอชำระหนี้ หรือยังไม่ได้ชำระหนี้ทำให้ผู้รับประกันภัยอ้างเป็นเหตุปฏิเสธความรับผิดได้ทำให้บุคคลภายนอกไม่ได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ปัจจุบันกฎหมายภายในของแต่ละมลรัฐได้บัญญัติให้กรมธรรม์ประกันภัยทุกฉบับต้องบรรจุเงื่อนไขเกี่ยวกับการล้มละลายของ ผู้เอาประกันภัยไว้ด้วยว่า ถึงแม้ว่าผู้เอาประกันภัยจะตกเป็นบุคคลล้มละลายก็ตามผู้รับประกันภัยก็ยังคงต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายอยู่

ในประเทศอังกฤษและสิงคโปร์ ได้มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของผู้ต้องเสียหายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนโดยตรงจากผู้รับประกันภัยในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายได้แก่พระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิของบุคคลที่สามต่อผู้รับประกันภัย ค.ศ. 1930 (Third Parties (Right against Insurer) Act 1930) และประเทศสิงคโปร์ได้มีรัฐบัญญัติว่าด้วยการประกันภัยยานพาหนะ(การคุ้มครองความเสี่ยงภัยและการจ่ายค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหาย Motor Vehicles (Third-Party Risks and Compensations) Act ซึ่งมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ เมื่อผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลาย สิทธิของผู้เอาประกันภัยอันมีต่อผู้รับประกันภัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยเพื่อความรับผิดต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายนั้นย่อมโอนไปเป็นของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายโดยการรับช่วงสิทธิทำให้ผู้ต้องเสียหายนั้นสามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้โดยตรงแต่พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังได้กำหนดให้บุคคลภายนอก ผู้ต้องเสียหายจะมีสิทธิฟ้องคดีเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้ต่อเมื่อ มีความเสียหายที่ผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดเกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายแล้ว และความรับผิดที่เกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอกนี้ต้องสามารถกำหนดเป็นจำนวนเงินที่แน่นอนได้โดยคำพิพากษาศาล คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ หรือการยอมรับผิดโดยผู้เอาประกันภัยเสียก่อน ผู้ต้องเสียหายจึงมีสิทธิฟ้องคดีต่อผู้รับประกันภัยได้ ซึ่งเงื่อนไขนี้มีความเห็นคณะกรรมาธิการปรับปรุงกฎหมาย (Law Commission) และของคณะกรรมาธิการปรับปรุงกฎหมายแห่งสกอตแลนด์ (Scottish Law Commission) เสนอความเห็นควรปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิของบุคคลที่สามต่อผู้รับประกันภัย ค.ศ. 1930 ว่าบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายไม่จำเป็นต้องดำเนินคดีต่อผู้เอาประกันภัยเพื่อให้ได้จำนวนเงินค่าเสียหายที่แน่นอนเสียก่อนเพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการดำเนินคดีโดยบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายสามารถฟ้องคดีเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้โดยตรงเลย นอกจากนี้พระราชบัญญัติดังกล่าวยังได้กำหนดให้ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายแล้วข้อตกลงใดในสัญญาประกันภัยระหว่างผู้เอาประกันภัย

และ ผู้รับประกันภัย ที่มีข้อความเป็นการหลีกเลี่ยงหรือเปลี่ยนแปลงสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้โดยตรงจากผู้รับประกันภัย ข้อตกลงนั้นไม่มีผลใช้บังคับ ซึ่งคณะกรรมาธิการปรับปรุงกฎหมายได้เสนอว่าควรตัดคำว่าในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลาย เพราะผู้รับประกันภัยกับผู้เอาประกันภัยอาจตกลงเปลี่ยนแปลงสิทธิของบุคคลภายนอกก่อนที่ ผู้เอาประกันภัยล้มละลายก็ได้ และยังได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้เอาประกันภัยหรือผู้แทนของผู้เอาประกันภัยหรือผู้จัดการทรัพย์สินในคดีล้มละลายที่จะต้องให้ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับตัวผู้เอาประกันภัยแก่ผู้ต้องเสียหายที่มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนต่อผู้เอาประกันภัยเพื่อให้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายทราบว่าสิทธิอย่างใดของผู้เอาประกันภัยที่จะสามารถโอนไปสู่ตนได้ และเพื่อให้ผู้ต้องเสียหายบังคับตามสิทธินั้นได้ถูกต้อง และข้อความใดๆที่มีลักษณะเป็นการขัดขวาง เปลี่ยนแปลงสิทธิใดๆ ของคู่กรณีในการให้ข้อมูลหรือห้ามมิให้มีการเปิดเผยข้อมูลข้อความดังกล่าวไม่มีผลใช้บังคับ และหน้าที่ในการให้ข้อมูลตรงนี้เป็นหน้าที่ของผู้รับประกันภัยด้วย

จะเห็นได้ว่ากฎหมายประกันภัยความรับผิดทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษและประเทศสิงคโปร์ มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายไว้ชัดแจ้ง ซึ่งเมื่อเกิดเป็นปัญหาขึ้นก็สามารถนำกฎหมายดังกล่าวมาปรับใช้กับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น แต่กฎหมายประกันภัยค้ำจุนในประเทศไทยยังมิได้มีการกล่าวถึงจึงถือเป็นข้อบกพร่องของกฎหมายอีกประการหนึ่งที่สมควรมีการแก้ไข

4.5 ปัญหาเรื่องข้อต่อสู้ของผู้รับประกันภัยตามสัญญาประกันภัยค้ำจุนและข้อต่อสู้ของผู้เอาประกันภัยอันมีต่อบุคคลภายนอก

จากบทนิยามศัพท์ของคำว่าสัญญาประกันภัยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 861 คือ สัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งตกลงจะใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือใช้เงินจำนวนหนึ่งให้ในกรณีวินาศภัยหากมีขึ้น หรือในเหตุอย่างหนึ่งในอนาคตดั่งได้ระบุไว้ในสัญญา และในการนี้บุคคลอีกคนหนึ่งตกลงจะส่งเงินซึ่งเรียกว่า เบี้ยประกันภัย ดังนั้น เมื่อฝ่ายผู้เอาประกันภัยกับฝ่ายผู้รับประกันภัยทั้งสองได้แสดงเจตนาด้วย การทำความตกลงในหัวข้อสำคัญต่างๆ ของสัญญา เช่น วัตถุที่จะเอาประกันภัย เบี้ยประกันภัย ภัยที่จะรับเสี่ยง จำนวนเงินที่เอาประกันภัย ฯลฯ เมื่อคู่สัญญาได้ตกลงกันในเรื่องสำคัญดังกล่าวแล้ว สัญญาประกันภัยก็จะเกิดขึ้นทันที เมื่อสัญญาประกันภัยได้เกิดขึ้นมาแล้วจะเป็นหน้าที่ของผู้รับประกันภัยที่จะต้องดำเนินการออกกรมธรรม์ประกันภัยโดยมีเนื้อหาตามนัยแห่งมาตรา 867 แก่ผู้เอาประกันภัย การที่บทบัญญัติของกฎหมาย

ส่วนมากในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสัญญาประกันภัยมิใช่บทบังคับโดยเด็ดขาด ฝ่ายผู้รับประกันภัยจึงมักกำหนดเงื่อนไขยกเว้นบทบัญญัติแห่งกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดหน้าที่ของผู้เอาประกันภัยเพิ่มเติมหรือแตกต่างไปจากที่กฎหมายบัญญัติไว้ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะความประสงค์จำกัดความรับผิดของตนเองก็เป็นได้และบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวก็ต้องมาใช้บังคับกับการทำสัญญาประกันภัยค้ำจุนด้วยทำให้ผู้รับประกันภัยค้ำจุนซึ่งมีหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายแทน ผู้เอาประกันภัย สามารถยกข้อต่อสู้ของผู้เอาประกันภัยที่มีอยู่ตามมูลหนี้ที่ก่อให้เกิดความรับผิดต่อบุคคลภายนอกขึ้นต่อสู้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายได้ และสามารถยกข้อต่สู้ที่มีอยู่ตามสัญญาประกันภัยค้ำจุนขึ้นต่อสู้บุคคลภายนอกได้

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้รับประกันภัยสามารถยกข้อต่อสู้ทั้ง 2 กรณีขึ้นต่อสู้ผู้เสียหายนั้น คือ ความไม่ชัดเจนในหลักเกณฑ์การยกข้อต่อสู้ของผู้รับประกันภัยว่าข้อต่อสู้ในเรื่องใดที่ผู้รับประกันภัยสามารถยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายได้หรือไม่ ซึ่งตามคำพิพากษาศาลฎีกาได้วางแนวทางอย่างกว้างๆ ในการยกข้อต่อสู้ของผู้รับประกันภัยตามสัญญาประกันภัยว่า ในกรณีที่กรมธรรม์ประกันภัยมีข้อความว่าผู้รับประกันภัยจะไม่ต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายในกรณีที่ ผู้เอาประกันภัยไม่มีใบอนุญาตขับขี่ หรือถูกตัดสิทธิตามกฎหมาย ดังนี้หากผู้เอาประกันภัยไม่ได้รับใบอนุญาตขับขี่ หรือถูกตัดสิทธิตามกฎหมายผู้รับประกันภัยสามารถปฏิเสธความรับผิดตามกรมธรรม์ประกันภัยได้ แต่กรณีที่ผู้เอาประกันภัยขาดต่ออายุใบอนุญาตขับขี่ไม่ถือเป็นเหตุที่ผู้รับประกันภัยจะปฏิเสธความรับผิดได้ เช่น

คำพิพากษาฎีกาที่ 3431/2529 ตามกรมธรรม์ประกันภัยมีเงื่อนไขยกเว้นไม่คุ้มครองความรับผิดอันเกิดจากการขับขี่โดยบุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ขับรถยนต์ตามกฎหมายหรือเคยได้รับแต่ถูกตัดสิทธิตามกฎหมาย การมีเงื่อนไขดังกล่าวก็เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ที่ไม่มีความสามารถทำการขับรถยนต์ที่เอาประกันภัย เพราะจะเกิดอุบัติเหตุได้ง่ายอันจะทำให้จำเลยที่ 1 จะต้องเสี่ยงภัยมากขึ้น ม. ลูกจ้างของจำเลยที่ 2 ที่ 3 ได้รับใบอนุญาตขับขี่รถยนต์ของกรมตำรวจ ย่อมมีความรู้ความสามารถในการขับรถยนต์ได้ ม. จึงเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ขับรถยนต์ตามกฎหมาย ม. ขับรถยนต์บรรทุกที่จำเลยที่ 1 รับประกันภัยไว้จากจำเลยที่ 2 ที่ 3 โดยประมาทเป็นเหตุให้ชนกับรถยนต์ของโจทก์ที่ 1 จึงไม่เป็นการผิดเงื่อนไขตามกรมธรรม์ดังกล่าว จำเลยที่ 1 ต้องร่วมรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ทั้งสอง

นอกจากนี้เงื่อนไขในการจำกัดความรับผิดเป็นจำนวนเงินตามที่ได้กำหนดไว้ในกรมธรรม์ประกันภัยของผู้รับประกันภัยในการชดใช้ค่าเสียหายแก่บุคคลภายนอกนั้น ศาลฎีกาได้ตัดสินว่าผู้รับประกันภัยสามารถยกขึ้นอ้างเพื่อเป็นเหตุปฏิเสธการชำระค่าเสียหายได้ เช่น

คำพิพากษาฎีกาที่ 3499/2530 กรมธรรม์ประกันภัยระบุจำนวนเงินจำกัดความรับผิดในส่วนที่เป็นค่าเสียหายต่อชีวิตร่างการไว้ในข้อ 2.1 บรรทัดแรกว่า 100, 000 บาทต่อหนึ่งคน และบรรทัดถัดลงมาว่า 100,000 บาท ต่อหนึ่งครั้ง ดังนี้หากเกิดอุบัติเหตุที่ผู้รับประกันภัยจะต้องรับผิดในค่าเสียหายแก่บุคคลภายนอกหลายคนในครั้งเดียวกันแล้ว มิได้หมายความว่าผู้รับประกันภัยจะต้องรับผิดต่อทุกคนในวงเงินคนละไม่เกิน 100,000 บาทโดยแบ่งเฉลี่ยกันตามส่วนของความเสียหายที่ได้รับ

เงื่อนไขในกรมธรรม์ประกันภัยในการจำกัดบุคคลผู้ใช้ยานพาหนะหรือห้ามใช้ยานพาหนะนั้นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในสัญญาประกันภัยผู้รับประกันภัยก็สามารถอ้างเป็นเหตุในการปฏิเสธความ รับผิดตามกรมธรรม์ประกันภัยต่อผู้เสียหายได้ เช่น

คำพิพากษาฎีกาที่ 168/2532 จำเลยที่ 2 นำรถยนต์คันเกิดเหตุไปประกันภัยค้ำจุนไว้กับจำเลยที่ 3 ตามกรมธรรม์ประกันภัยมีข้อยกเว้นความรับผิดต่อบุคคลภายนอกในกรณีการใช้รถยนต์คันดังกล่าว คือ ห้ามรับจ้างหรือให้เช่า ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ 2 ใช้รถยนต์คันดังกล่าวไปรับจ้างบรรทุกของโดยให้จำเลยที่ 1 เป็นผู้ขับขี่ แล้วจำเลยที่ 1 ไปทำละเมิดก่อให้เกิดความเสียหายแก่รถยนต์คันที่โจทก์รับประกันภัยเช่นนี้ความรับผิดของจำเลยที่ 3 ที่มีต่อโจทก์ต้องเป็นไปตามที่ระบุไว้ในสัญญาประกันภัยค้ำจุนดังกล่าว ข้อยกเว้นความรับผิดต่อบุคคลภายนอกตามกรมธรรม์ประกันภัยมีผลใช้บังคับได้ จำเลยที่ 3 ไม่ต้องรับผิดต่อจำเลยที่ 2 ตามเงื่อนไขในกรมธรรม์ประกันภัยและมีสิทธิยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้โจทก์ได้

เงื่อนไขเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้เอาประกันภัยในการแจ้งเหตุให้ผู้รับประกันภัยทราบมีแนวคำพิพากษาฎีกาตัดสินว่า ผู้รับประกันภัยค้ำจุนยังคงต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ต้องเสียหายอยู่เช่นเดิม เพราะถือเป็นเรื่องระหว่างผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยไม่มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก

คำพิพากษาฎีกาที่ 6608/2538 จำเลยร่วมเป็นผู้รับประกันภัยค้ำจุนจำเลยที่ 1 จำเลยร่วมย่อมต้อง รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในนามของจำเลยที่ 1 ผู้เอาประกันภัยเพื่อความวินาศภัยอันเกิดแก่บุคคล อีกคนหนึ่งและซึ่งจำเลยที่ 1 ผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 887 ทั้งนี้แม้จำเลยที่ 1 ไม่ได้แจ้งอุบัติเหตุให้จำเลยร่วมทราบตามเงื่อนไขแห่งกรมธรรม์ก็ตาม ก็เป็นเรื่องระหว่างจำเลยร่วมกับจำเลยที่ 1 เท่านั้น โจทก์เป็นบุคคลภายนอกสัญญาจำเลยร่วมในฐานะผู้รับประกันภัยค้ำจุนจะนำเงื่อนไขดังกล่าวในกรมธรรม์ประกันภัยมาใช้บังคับโจทก์ด้วยไม่ได้

นอกจากนี้เงื่อนไขในกรมธรรม์ประกันภัยที่ระบุว่า ห้ามมิให้ผู้เอาประกันภัยทำความตกลงประนีประนอมยอมความกับผู้เสียหายโดยปราศจากการอนุญาตจากผู้รับประกันภัยเว้นแต่ผู้รับประกันภัยมิได้จัดการต่อข้อเรียกร้องนั้น ศาลฎีกาถือว่าเป็นข้อตกลงเพื่อป้องกันมิให้ผู้เอาประกันภัยไปตกลงชดใช้ค่าเสียหายให้แก่บุคคลภายนอก ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยเป็นฝ่ายถูกเท่านั้น แต่ในกรณีที่เป็นฝ่ายผิดผู้รับประกันภัยจะเอาเงื่อนไขดังกล่าวมาอ้างเพื่อปฏิเสธความรับผิดไม่ได้ ตามคำพิพากษาฎีกาที่ 780/2539 สำหรับข้อต่อสู้ของผู้เอาประกันภัยอันมีต่อบุคคลภายนอกนั้นได้แก่ข้อต่อสู้ในเรื่องอายุความถ้าผู้เอาประกันภัยซึ่งเป็นผู้ทำละเมิดต่อผู้เสียหาย แต่ผู้เสียหายนั้นไม่ได้ดำเนินคดีกับผู้เอาประกันภัยซึ่งเป็นผู้ทำละเมิดภายใน 1 ปีจนคดีขาดอายุความดังนี้ผู้รับประกันภัยสามารถยกข้อต่อสู้ที่ผู้เอาประกันภัยมีต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายขึ้นเพื่อปฏิเสธความรับผิดได้ ซึ่งถือว่าผู้รับประกันภัยค้ำจุนเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกแทนผู้เอาประกันภัย เพราะฉะนั้นถ้าผู้เอาประกันภัยมีข้อต่อสู้ตามมูลหนี้นั้นอยู่อย่างไรก็สามารถยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ได้ จากแนวคำพิพากษาศาลฎีกาข้างต้นศาลฎีกาไม่ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการยกข้อต่อสู้ของผู้รับประกันภัยขึ้นต่อสู้บุคคลภายนอกไว้เป็นการชัดเจนว่าให้หลักกฎหมายในเรื่องใดมาตัดสิน ทั้งในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็มิได้มีบทบัญญัติกฎหมายบัญญัติไว้ชัดเจน ทำให้เกิดความไม่แน่ชัดในการปรับใช้กฎหมายกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

กฎหมายประกันภัยความรับผิดในประเทศอังกฤษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิของบุคคลที่สามต่อผู้รับประกันภัย ค.ศ.1930 (Third Parties (Right against Insurer) Act 1930) กล่าว คือ สิทธิของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายนั้นจะอยู่ภายใต้เงื่อนไขข้อตกลงตามสัญญาประกันภัยระหว่างผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยด้วย เช่น ข้อตกลงที่ว่าก่อนที่จะมีการดำเนินคดีต่อผู้รับประกันภัยได้นั้นจะต้องมีการนำข้อพิพาทนี้ให้อนุญาโตตุลาการตัดสินชี้ขาดก่อน ดังนั้นเมื่อบุคคลภายนอกจะฟ้องคดีต่อผู้รับประกันภัยได้จะต้องนำข้อพิพาทระหว่างตนกับผู้เอาประกันภัยให้

อนุญาโตตุลาการชี้ขาดข้อพิพาทก่อนจึงจะนำมาฟ้องผู้รับประกันภัยได้ ทำให้ผู้รับประกันภัยปฏิเสธข้อเรียกร้องในส่วนนี้ได้ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมซึ่งในประเด็นการตั้งข้อกำหนดให้มีอนุญาโตตุลาการในกรมธรรม์ประกันภัยในประเทศไทยนั้นมีหลักอยู่ว่าจะต้องไม่มีผลเป็นการตัดสิทธิของคู่กรณีในการที่จะไปฟ้องร้องยังศาลยุติธรรมเสียทั้งหมด มิฉะนั้น ข้อตกลงเช่นนั้นย่อมไม่มีผลใช้บังคับ ตาม*คำพิพากษาฎีกาที่ 1732/2503* ว่า "เมื่อมีหนี้ที่จะต้องรับผิดเกิดขึ้นแล้วคู่กรณีย่อมมีสิทธินำคดีมาฟ้องศาลได้ การตกลงตัดสิทธิไม่ให้นำคดีมาสู่ศาลย่อมเป็นโมฆะ ข้อตกลงดังว่านี้ย่อมไม่มีผล" นอกจากนี้ยังมีข้อตกลงในสัญญาประกันภัยที่ทำให้เกิดเงื่อนไขในการดำเนินกระบวนพิจารณาคดี เช่น ผู้เอาประกันภัยจะต้องมีการส่งหมายเรียกต่างๆแก่ผู้รับประกันภัยเสียก่อนหรือต้องมีการแจ้งอุบัติเหตุนั้นต่อผู้รับประกันภัยภายในกำหนดระยะเวลาเท่าใดผู้รับประกันภัยจึงจะมีความรับผิด ข้อความเหล่านี้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายต้องถูกผูกพันด้วย ในประเด็นนี้คณะกรรมาธิการปรับปรุงกฎหมายได้มีข้อวิจารณ์และข้อเสนอว่าไม่ควรให้ผู้รับประกันภัยยกข้อตกลงระหว่างตนกับผู้เอาประกันภัยขึ้นเพื่อปฏิเสธสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายเพราะจะทำให้เป็นการจำกัดสิทธิของผู้ต้องเสียหายเกินสมควร

จากที่กล่าวมาจึงเห็นได้ว่าหลักในกฎหมายในประเทศอังกฤษได้เล็งเห็นถึงความไม่ชัดเจนในการยกข้อต่อสู้ของผู้รับประกันภัยขึ้นต่อสู้ผู้เสียหายเช่นเดียวกัน ซึ่งในกฎหมายไทยและตามคำพิพากษา ฎีกายังไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการยกข้อต่อสู้ของผู้รับประกันภัยขึ้นต่อสู้ผู้เสียหายซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายได้

4.6 ปัญหาในเรื่องการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของผู้รับประกันภัย

ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 887 และมาตรา 888 ว่าด้วยการประกันภัยค้ำจุนในปัจจุบันนี้ ได้บัญญัติถึงเรื่องค่าสินไหมทดแทนที่ผู้รับประกันภัยจะต้องชดใช้ให้แก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายในนามของผู้เอาประกันภัยเท่านั้น ซึ่งค่าสินไหมทดแทนในที่นี้อาจเนื่องจากการที่ผู้เอาประกันภัยได้ทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหาย ตามมาตรา 420 ทำให้ต้องมีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดตามมาตรา 438 ได้บัญญัติถึงการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนว่าได้แก่การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะละเมิด หรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใดๆ อันได้ก่อขึ้นนั้นด้วย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหลักของการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนก็คือ ต้องการให้ผู้เสียหายกลับคืนสู่สภาพเดิมเหมือนเมื่อยังไม่มีการทำละเมิดแม้ไม่สามารถคืนทรัพย์สินให้แก่ผู้เสียหายได้ ก็ต้องชดใช้กันด้วยวิธีอื่น เช่น อาจชดใช้เป็นตัวเงินโดยค่าสินไหมทดแทนนี้กฎหมายกำหนดให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความ

ร้ายแรงแห่งละเมิด ค่าสินไหมทดแทนยังอาจรวมถึงดอกเบี้ย ค่าใช้จ่ายในการที่ผู้เสียหายต้องขาดประโยชน์ที่ควรจะได้รับด้วย และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น ศาลเคยวินิจฉัยว่าค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ทำละเมิดต้องชำระนั้นรวมถึงค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีด้วย ความเสียหายในมูลละเมิดไม่จำกัดเฉพาะผลที่เกิดขึ้นแล้วในปัจจุบัน แต่ยังรวมถึงผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันเป็นที่แน่นอนว่าจะเกิดขึ้นด้วย ความเสียหายในอนาคตย่อมเป็นความเสียหายที่ผู้กระทำละเมิดหรือผู้ต้องรับผิดจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายด้วยเช่นกัน เช่น ค่าเสียหายตามมาตรา 444 ซึ่งเป็นค่าเสียหายเกี่ยวกับ การทำให้ผู้อื่นบาดเจ็บ และผู้ทำละเมิดต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการที่เสียความสามารถประกอบการงานทั้งในปัจจุบันและในอนาคต เป็นต้น

ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 887 ได้บัญญัติให้ผู้รับประกันภัยต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความวินาศภัยที่เกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายอันเนื่องมาจากความรับผิดของผู้เอาประกันภัย ซึ่งมาตรา 887 ได้บัญญัติเฉพาะค่าสินไหมทดแทนเพื่อการบาดเจ็บ หรือเสียชีวิติ หรือ การชดใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากทรัพย์สินของบุคคลภายนอกเกิดความเสียหาย ที่เป็นตัวเงิน หรือชดใช้เป็นทรัพย์สินรวมทั้งการทำให้ทรัพย์สินที่เสียหายกลับคืนสู่สภาพเดิมด้วย แต่ในมาตรา 887 ไม่ได้บัญญัติถึงค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี หรือค่าใช้จ่ายในการทำอนุญาโตตุลาการ หรือค่าใช้จ่ายในการทำสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างผู้เอาประกันภัย ผู้รับประกันภัย และบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายว่าถือเป็นส่วนหนึ่งของค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวหรือไม่ ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ผู้รับประกันภัยจะชดใช้ให้หรือไม่จะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขในกรมธรรม์ประกันภัย ซึ่งไม่แน่นอนว่ากรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดทุกฉบับจะมีเงื่อนไขดังกล่าวรวมอยู่ ซึ่งในเรื่องของการเอาประกันภัยรถยนต์นั้นมีความคุ้มครองอยู่ 3 ประเภทและแต่ละประเภทจะคุ้มครองดังต่อไปนี้ [11]

(1) ความคุ้มครองความรับผิดต่อบุคคลภายนอก หรือประเภท 3 (Third Party Liability) ให้ความคุ้มครอง

1.1 การบาดเจ็บหรือมรณะของบุคคลภายนอก

1.2 ความเสียหายต่อทรัพย์สินของบุคคลภายนอก

1.3 ค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดีแพ่ง

---

[11] ไชยยศ เหมะรัชตะ, 108 ปัญหาประกันภัย, หน้า 35.

(2) การคุ้มครองความรับผิดต่อบุคคลภายนอกและความเสียหายหรือสูญหายต่อตัวรถยนต์จากภัยทุกชนิด ยกเว้นการชนหรือคว่ำ หรือ ประเภท 2 (All Risks Excluding Collision or Turning)

2.1 การบาดเจ็บหรือมรณะของบุคคลภายนอก

2.2 ความเสียหายต่อทรัพย์สินของบุคคลภายนอก

2.3 ค่าใช้จ่ายในการต่อสู่คดีแพ่ง

2.4 ความสูญหายหรือความเสียหายของตัวรถยนต์ที่เอาประกันจากภัยทุกชนิดได้แก่การลักทรัพย์ทั้งคัน การจลาจล การนัดหยุดงาน การก่อการร้าย การกระทำมุ่งร้าย ไฟไหม้ ระเบิดและภัยธรรมชาติต่างๆ ยกเว้น การชน การคว่ำ การลักทรัพย์โดยลูกจ้าง การลักทรัพย์อันเป็นส่วนควบหรืออุปกรณ์

(3) ความคุ้มครองความรับผิดต่อบุคคลภายนอก และความเสียหายหรือสูญหายต่อตัวรถยนต์จากภัยทุกชนิด ได้แก่ การชนหรือคว่ำ การลักทรัพย์ทั้งคัน การจลาจล การนัดหยุดงาน การก่อการร้าย การกระทำมุ่งร้าย ไฟไหม้ ระเบิดและภัยธรรมชาติต่างๆ ยกเว้น การลักทรัพย์โดยลูกจ้าง การลักทรัพย์ อันเป็นส่วนควบหรืออุปกรณ์

จึงเห็นได้ว่าการประกันภัยรถยนต์มีข้อคุ้มครองเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีกำหนดไว้ชัดเจนในกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาได้กล่าวถึงเงื่อนไขของค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีโดยกำหนด ให้ผู้รับประกันภัยต้องชดใช้ให้แก่ผู้เอาประกันภัยด้วย นอกจากนี้ก็ยังกำหนดให้ผู้รับประกันภัยต้องชำระค่าใช้จ่ายอันเกี่ยวเนื่องกับการตรวจสอบหาความจริง หรือ สอบสวนคดีและค่าใช้จ่ายในการทำสัญญาประนีนอมยอมความของผู้เอาประกันภัย และค่าใช้จ่ายอื่นๆ อันอาจเกิดมีขึ้นแก่ผู้เอาประกันภัยเพราะ การประกันภัยความรับผิดนั้นเป็นที่ตระหนักได้ว่าเป็นการจัดให้มีทั้งความช่วยเหลือทางการเงิน(Financial Aids) และเป็นการให้บริการอย่างแท้จริง (Actual Services) แก่ผู้เอาประกันภัยซึ่งการให้บริการของสัญญาประกันภัยนี้ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการสืบสวนสอบสวนคดี ค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดี และค่าใช้จ่ายในการประนีประนอมยอมความระงับข้อพิพาทซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้เป็นหน้าที่ของผู้รับประกันภัยในการที่จะต้องชำระทั้งสิ้น

ในประเทศอังกฤษนั้น ตามปกติแล้วผู้เอาประกันภัยมีสิทธิได้รับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยอันเนื่องมาจากความรับผิดตามกฎหมายที่เกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ในกรมธรรม์ประกันภัย นอกจากค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากอุบัติ

เหตุแล้ว ตามปกติค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีจะไม่ใช่ค่าใช้จ่ายในการชดเชยความเสียหายในตัวของมันเอง แต่ถ้าผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดเพื่ออุบัติเหตุที่เกิดขึ้น ก็จะมีค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินคดีตามมา ซึ่งค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีจะอยู่ในความคุ้มครองตามกรมธรรม์ประกันภัย แต่ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยชนะคดีต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายจะไม่เกิดสิทธิในการได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ดังนั้นค่าใช้จ่ายในการบอกปัดบ่ายเบี่ยงความเสียหายตามกรมธรรม์ประกันภัยไม่อาจเรียกคืนได้ ค่าสินไหมทดแทนในส่วนของค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีต้องมีการกำหนดไว้ชัดแจ้งในกรมธรรม์ประกันภัย ค่าใช้จ่ายส่วนนี้ไม่แต่เฉพาะค่าใช้จ่ายที่ผู้เอาประกันภัยถูกฟ้องคดีให้ชำระค่าเสียหายตามข้อเรียกร้องเท่านั้นแต่ยังรวมถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินคดีเองของผู้เอาประกันภัยอีกด้วย แต่ค่าใช้จ่ายในส่วนหลังนี้จะมีได้เฉพาะกรณีที่ผู้เอาประกันภัยได้รับอนุญาตจากผู้รับประกันภัยให้ดำเนินคดีได้เองเท่านั้น หรือในกรณีที่ผู้รับประกันภัยเข้าดำเนินคดีในนามของผู้เอาประกันภัย ความยินยอมของผู้รับประกันภัยในการอนุญาตให้ผู้เอาประกันภัยเข้าดำเนินคดีจะต้องอยู่บนหลักพื้นฐานแห่งเหตุผลและหลักความสุจริตถ้า ผู้รับประกันภัยปฏิเสธความรับผิดโดยปราศจากเหตุอันสมควร เช่น อ้างว่าผู้เอาประกันภัยทำผิดเงื่อนไขในกรมธรรม์ในส่วนที่ไม่เป็นสาระสำคัญ และผู้เอาประกันภัยได้แพ้คดีต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย ผู้รับประกันภัยยังคงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยแม้ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้จะไม่ถูกคุ้มครองโดยกรมธรรม์ประกันภัยก็ตามแต่ก็ถูกคุ้มครองในฐานะที่เป็นค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากการผิดสัญญาของผู้รับประกันภัยในการที่ผู้รับประกันภัยปฏิเสธความรับผิด

นอกจากนี้ในกฎหมายประเทศสิงค์โปร์ก็ได้กำหนดให้ค่าใช้จ่ายต่างๆ อันเกี่ยวเนื่องกับการดำเนินคดี และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นระหว่างที่ผู้เอาประกันภัยผิดนัดด้วยตามมาตรา 9(1) แห่งรัฐบัญญัติว่าด้วยการประกันภัยยานพาหนะ(การคุ้มครองความเสี่ยงภัยและการจ่ายค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหาย (Motor Vehicles (Third-Party Risks and Compensation) Act) เป็นค่าใช้จ่ายที่ผู้รับประกันภัยต้องชำระแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายในนามของผู้เอาประกันภัยนอกเหนือจากค่าสินไหมทดแทนที่ต้องมีการชดใช้ให้ตามปกติ

กฎหมายประกันภัยค้ำจุนในต่างประเทศส่วนใหญ่ได้กำหนดให้ค่าใช้จ่ายในส่วนของการดำเนินกระบวนพิจารณาคดีถือเป็นส่วนหนึ่งของค่าสินไหมทดแทนที่ผู้รับประกันภัยจำต้องชดใช้ให้แก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนนี้รวมถึงกรณีที่ผู้เอาประกันภัยได้รับอนุญาตจากผู้รับประกันภัยให้ดำเนินคดีต่อบุคคลภายนอก หรือ กรณีที่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายได้ฟ้องผู้เอาประกันภัยเป็นจำเลยซึ่งรวมเป็นค่าใช้จ่ายที่ผู้รับประกันภัยมีหน้าที่ต้องชำระทั้งสิ้น และการ

ประกันภัยความรับผิดยังเป็นสัญญาให้ความช่วยเหลือทางด้านการเงินและสัญญาการให้บริการแก่ผู้เอาประกันภัย ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดีที่ผู้รับประกันภัยควรจะรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นนี้เป็นอีกส่วนหนึ่ง ไม่ควรให้ผู้เอาประกันภัยต้องมีภาระรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ลำพัง เนื่องจากผู้เอาประกันภัยได้ซื้อกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของตนอันมีต่อบุคคลภายนอก ซึ่งผู้เอาประกันภัยไม่ต้องการที่จะแบกรับความรับผิดที่เกิดขึ้นตรงนี้ไว้ เลยกระจายความเสี่ยงแก่ผู้รับประกันภัยโดยชำระเบี้ยประกันภัยเป็นการตอบแทนแล้ว ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการประกันภัยค้ำจุนมิได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่ผู้รับประกันภัยมีหน้าที่จะต้องชดใช้บัญญัติไว้เป็นการชัดเจน ซึ่งอาจทำให้เกิดเป็นปัญหาในกรณีที่เกิดคดีความขึ้นว่าค่าสินไหมทดแทนในที่นี้จะรวมถึงค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีหรือไม่

4.7 ปัญหาเกี่ยวกับคำนิยามของการประกันภัยค้ำจุนในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับต้นร่างภาษาอังกฤษและฉบับภาษาไทย

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 887 ได้บัญญัติคำนิยามความหมายของคำว่าการประกันภัยค้ำจุนไว้ "อันว่าประกันภัยค้ำจุนนั้น คือสัญญาประกันภัยซึ่งผู้รับประกันภัยตกลงว่าจะใช้ ค่าสินไหมทดแทนในนามของผู้เอาประกันภัยเพื่อความวินาศภัยอันเกิดขึ้นแก่บุคคลอีกคนหนึ่งและซึ่ง ผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบ

บุคคลผู้ต้องเสียหายชอบที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนตามที่ตนควรจะได้นั้นจากผู้รับประกันภัยโดยตรง แต่ค่าสินไหมทดแทนเช่นว่านี้หาอาจจะคิดเกินไปกว่าจำนวนอันผู้รับประกันภัยจะพึงต้องใช้ตามสัญญานั้นได้ไม่ ในคดีระหว่างบุคคลผู้ต้องเสียหายกับผู้รับประกันภัยนั้น ท่านให้ผู้ต้องเสียหายเรียก ตัวผู้เอาประกันภัยเข้ามาในคดีด้วย

อนึ่งผู้รับประกันภัยนั้นแม้จะได้ส่งค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยแล้ว ก็ยังหาหลุดพ้นจากความรับผิดต่อบุคคลผู้ต้องเสียหายนั้นไม่ เว้นแต่ตนจะพิสูจน์ได้ว่าสินไหมทดแทนนั้นผู้เอาประกันภัยได้ใช้ให้แก่ผู้ต้องเสียหายแล้ว"

ความหมายของการประกันภัยค้ำจุนในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ฉบับภาษาอังกฤษ ได้ให้คำนามความหมายของการประกันภัยค้ำจุนไว้ว่า

"*Guarantee Insurance* is a contract of insurance where as the insurer agrees to make compensation, on behalf of the assured, for the loss caused to another person and for which the assured is responsible.

The injured person is entitled to receive the compensation actually due to him from the insurer directly, but such compensation can not exceed the sum due by the insurer under the contract in an action between the injured person and the insurer, the injured person shall summon the actual to appear in the action.

The insurer is not discharged from his liability to the injured person by delivering the compensation to the assured unless he proved that the compensation has been paid by the assured to the injured person."

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการประกันภัยค้ำจุนเป็นการประกันภัยความรับผิดของผู้เอาประกันภัย อันจะเกิดมีขึ้นแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย โดยผู้เอาประกันภัยได้ทำสัญญาประกันภัยความรับผิดกับ ผู้รับประกันภัย และผู้รับประกันภัยตกลงชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายในนามของผู้เอาประกันภัยต่อเมื่อผู้เอาประกันภัยนั้นต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอก ถ้าผู้เอาประกันภัยไม่มี ความรับผิดต่อบุคคลภายนอกผู้รับประกันภัยก็ไม่ต้องผูกพันตามสัญญาประกันภัยที่ทำขึ้นระหว่าง ผู้รับประกันภัยและผู้เอาประกันภัย ซึ่งในสัญญาประกันภัยนี้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายไม่มีนิติสัมพันธ์กับผู้รับประกันภัยโดยตรง ดังนั้นจึงไม่อาจเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้ จึงต้องมีกฎหมายมาตรา 887 กำหนดให้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้โดยตรง และผู้รับประกันภัยแม้จะได้ส่งค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยแล้วก็ตาม กฎหมายก็ยังบัญญัติให้ยังคงผูกพันชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายอยู่ เว้นแต่ตนพิสูจน์ได้ว่าผู้เอาประกันภัยได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นให้แก่บุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายแล้ว

จะเห็นได้ว่าตามความหมายของการประกันภัยค้ำจุนในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉบับต้นร่างภาษาอังกฤษได้ใช้คำว่า "Guarantee Insurance" แทนคำว่าการประกันภัยค้ำจุนโดยที่คำว่าการประกันภัยค้ำจุนในต่างประเทศมีชื่อเรียกว่า "Liability Insurance" ซึ่งแปลเป็นไทยว่าการประกันภัยความรับผิดตามที่ได้มีการแปลความหมายในบทที่ 3 ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ซึ่งกฎหมายต่างประเทศ ทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศสิงค์โปร์ และประเทศฟิลิปินส์ ได้ใช้คำว่า "Liability Insurance" แทนความหมายของคำว่าการประกันภัยความรับผิดทั้งสิ้น ซึ่งใน

ความเห็นของผู้เขียนนั้นการใช้คำว่า"Guarantee Insurance" น่าจะไม่ตรงกับความหมายที่แท้จริงของคำว่าการประกันภัยความรับผิดเพราะ "Guarantee Insurance" หมายถึงการประกันความเสียหายที่อาจเกิดจากความไม่ซื่อสัตย์สุจริตหรือความผิดพลาดของบุคคลตามที่กำหนดไว้

ซึ่งตามความหมายของคำนี้ ตามที่ปรากฏในพจนานุกรมศัพท์ภาษาอังกฤษ หรือ *"Blacks'- Law Dictionary" ของBryan A. Corner* นั้นคำว่า *Guarantee Insurance*: - An agreement to cover a loss resulting from another's default, insolvency, or specified misconduct - Also termed surety insurance. คือ ข้อตกลงที่คุ้มครองการสูญเสียอันเนื่องมาจากการไม่สามารถปฏิบัติการชำระหนี้ ผิดสัญญา มีหนี้สินล้นพ้นตัว หรือการกระทำผิดในกรณีอื่นตามที่ได้มีการระบุไว้

ส่วนความหมายของคำว่า "Liability Insurance" นั้นคือ Liability Insurance :- An agreement to cover a loss resulting from the insured's liability to a third party, such as a loss incurred by a driver who injured a pedestrian. The insured's claim under the policy arises once the insured's liability to third party has been asserted - Also termed third party insurance; public liability insurance. คือ ข้อตกลงที่คุ้มครองการสูญเสียอันเนื่องมาจากความรับผิดของผู้เอาประกันภัยที่มีต่อบุคคลภายนอกซึ่งได้รับความเสียหาย เช่น ความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยผู้ขับขี่รถยนต์ขับรถชนผู้ที่เดินบนทางเท้า ข้อเรียกร้องของผู้เอาประกันภายใต้กรมธรรม์ประกันภัยจะเกิดขึ้นต่อเมื่อความรับผิดที่มีต่อบุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายสามารถกำหนดเป็นจำนวนเงินความเสียหายที่แน่นอนเสียก่อน คำจำกัดความในที่นี้ให้ใช้รวมถึงการประกันภัยความรับผิดของบุคคลที่สามด้วยและการประกันภัยในความรับผิดอันมีต่อสาธารณะ

เมื่อเทียบกับความหมายใน "Blacks' Law Dictionary" ของ Black, Henry Campbell ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า Guarantee Insurance หรือ Guaranty Insurance คือ *"Guaranty or Fidelity Insurance* :- A contract whereby one, for a consideration, agrees to indemnify another against loss arising from the want of integrity or fidelity of employees and persons holding position of trust, or embezzlement by them, or against the insolvency of debtor, losses in trade, losses by non – payment of notes, or against breaches of contract." คือ ข้อตกลงซึ่งบุคคลคนหนึ่งตกลงที่จะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งเพื่อความเสียหายที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการไม่ซื่อสัตย์สุจริตของลูกจ้าง หรือของบุคคลใดๆ ก็ตามที่การทำงานของบุคคลนั้นต้องอาศัยความซื่อสัตย์สุจริต ความเชื่อถือไว้วางใจหรือข้อตกลงที่จะชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการฉ้อฉลของบุคคลใด

บุคคลหนึ่ง หรือชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการมีหนี้สินล้นพ้นตัวของลูกหนี้ ความเสียหายอันเนื่องมาจากการค้า หรือความเสียหายอันเนื่องมาจากการไม่ชำระหนี้หรือการผิดสัญญา

ส่วนคำว่า Liability Insurance คือ "*Liability Insurance*:- Insurance that suits against the insured for such damages as injury or death to other drivers or passengers, property damages, and the like. It is insurance for those damages for which the driver can be held liable.

Liability insurance is that form of insurance which indemnifies against liability on account of injuries to the person or property of another. It is distinguished from "Indemnity Insurance", and may be issued to cover the liability of, for example, carriers, contractor, employees, landlord, manufacturer, driver." การประกันภัยความรับผิด คือ การประกันภัยที่คุ้มครองข้อเรียกร้องที่มีต่อผู้เอาประกันภัยสำหรับความเสียหายในส่วนของการบาดเจ็บ หรือเสียชีวิตที่มีต่อผู้ขับขี่คนอื่น หรือผู้โดยสารหรือคนเดินทางหรือความเสียหายที่มีต่อทรัพย์สินของบุคคลภายนอกซึ่งผู้เอาประกันภัยที่เป็นผู้ขับขี่ต้องรับผิด

การประกันภัยความรับผิดเป็นรูปแบบหนึ่งของการประกันภัยที่มีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่เกิดความรับผิดอันเนื่องมาจากการบาดเจ็บที่มีต่อบุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นซึ่งต่างจากการประกันวินาศภัยธรรมดา และการประกันภัยความรับผิดยังสามารถใช้บังคับกับผู้ขนส่ง (Carrier) ผู้รับจ้าง (Contractor) ลูกจ้าง (Employee) ผู้ให้เช่า (Landlord) ผู้ผลิต (Manufacturer) ผู้ขับขี่ (Driver)

นอกจากนี้ตามความเห็นของความหมายของการประกันภัยค้ำจุนตามความเห็นของท่านศาสตราจารย์พิเศษจำรัส เขมะจารุ คือ "สัญญาประกันภัยซึ่งผู้รับประกันภัยตกลงจะใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความวินาศภัยที่เกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอก และวินาศภัยนั้นผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบ"

ความหมายของการประกันภัยค้ำจุนตามความเห็นของรองศาสตราจารย์สรพล สุขทรรศนีย์ คือ "การที่ผู้รับประกันภัยตกลงว่าจะใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกผู้เสียหายจากการกระทำของผู้เอาประกันภัยหรือผู้ที่ผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิด"

เมื่อพิจารณาความหมายของ "Liability Insurance" กับคำว่า "Guarantee Insurance" จะเห็นถึงความแตกต่างตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น โดย "Guarantee Insurance" หรือ การประกันความซื่อสัตย์นี้จะหมายถึง การประกันความเสียหายที่อาจเกิดจากความไม่ซื่อสัตย์หรือความผิดพลาดของบุคคลหรือความเสียหายที่เกิดจากการผิดสัญญา ส่วน Liability Insurance คือ การประกันภัยซึ่งผู้รับประกันภัยเข้าเสี่ยงภัยกับความรับผิดของผู้เอาประกันภัยในการทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่น ซึ่งแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง การที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ฉบับภาษาอังกฤษนำคำว่า "Guarantee Insurance" มาใช้ในความหมายของการประกันภัยค้ำจุน ซึ่งที่ถูกต้องควรจะใช้คำว่า "Liability Insurance" และยิ่งไปกว่านั้นอาจทำให้เกิดความสับสนหลงผิดในความหมายของการประกันภัยทั้งสองประเภท และเมื่อต้องการใช้ความหมายของคำว่า การประกันภัยความซื่อสัตย์ หรือ การประกันภัยในความผิดพลาดของบุคคลก็ไม่สามารถใช้คำว่า "Guarantee Insurance" ได้ เพราะได้นำมาใช้ในความหมายของการประกันภัยความรับผิดเสียแล้วทำให้ความหมายของคำว่า การประกันภัยค้ำจุน หรือ การประกันภัยความรับผิดของประเทศไทย ไม่อาจใช้เป็นมาตรฐานสากลได้ นอกจากปัญหาในเรื่องชื่อภาษาอังกฤษแล้วชื่อกฎหมายประกันภัยค้ำจุนในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ตามมาตรา 887 และมาตรา 888 นั้นใช้คำว่า "ประกันภัยค้ำจุน" แทนความหมายของคำว่า "ประกันภัยความรับผิด" ซึ่งอาจทำให้บุคคลภายนอกที่ไม่ใช่นักกฎหมายอาจเกิดความสับสนเนื่องจากไม่มีความรู้พื้นฐานทางด้านกฎหมายประกันภัยที่พอเพียงจึงไม่อาจทราบความหมายที่แท้จริงของคำว่า "ประกันภัยค้ำจุน" ว่าคือการประกันภัยประเภทใดอาจก่อให้เกิดเป็นอุปสรรคในการศึกษาตัวบทกฎหมายหรือนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

4.8 ปัญหาเกี่ยวกับกรณีที่ผู้เอาประกันภัยเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัย

ตามปกติแล้วมาตรา 887 วรรคสองได้บัญญัติให้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้โดยตรง โดยถือว่าผู้รับประกันภัยมีหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย เพราะมาตรา 887 วรรคสามได้บัญญัติเพิ่มเติมอีกว่าแม้ผู้รับประกันภัยจะได้ส่งค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยแล้ว ก็ยังหาหลุดพ้นจากความรับผิดต่อบุคคลภายนอกผู้เสียหายนั้นไม่ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าสินไหมทดแทนนั้น ผู้เอาประกันภัยได้ใช้ให้แก่ผู้ต้องเสียหายแล้ว ดังนั้นเมื่อกฎหมายไม่ห้ามที่จะให้ผู้เอาประกันภัยฟ้องเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้ ผู้เอาประกันภัยจึงสามารถที่จะฟ้องเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้ ทำให้เกิดเป็นปัญหาขึ้นว่าควรหรือไม่ที่จะให้ผู้รับประกันภัยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยเพื่อให้ผู้เอาประกันภัยนำค่าสินไหมทดแทนนี้ไปชำระแก่บุคคลภายนอก

ผู้ต้องเสียหายแทน เมื่อพิจารณาตัวบทกฎหมายแล้ว ซึ่งโดยปกติผู้รับประกันภัยไม่ควรที่จะส่งค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัย แต่ควรส่งใช้แก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายโดยตรงตามมาตรา 887 วรรคสองเพราะถ้าผู้รับประกันภัยส่งหรือชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยแล้ว ก็อาจต้องรับผิดชดใช้ให้แก่ผู้ต้องเสียหายอีก เว้นแต่ตนจะพิสูจน์ได้ว่าผู้เอาประกันภัยได้นำค่าสินไหมทดแทนไปใช้ให้แก่ผู้ต้องเสียหายแล้วถ้าพิสูจน์ไม่ได้ ผู้รับประกันภัยก็ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียนั้นอีกครั้งดังนั้น ถ้าผู้รับประกันภัยได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยแล้ว แต่ผู้เอาประกันภัยไม่นำไปให้แก่ผู้ต้องเสียหาย ผู้รับประกันภัยก็ยังคงต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายอีก[12] แต่อย่างไรก็ดี มีคำพิพากษาศาลฎีกาหลายฉบับ

---

[12] *ตามคำพิพากษาฎีกาที่ 977/2502* โจทก์เป็นผู้เอาประกันภัยรถยนต์ของโจทก์ไว้กับจำเลย ซึ่งเป็นผู้รับประกันภัยแบบประเภทบุคคลที่สาม ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 887 เรียกว่าประกันภัยแบบค้ำจุน คือ ผู้รับประกันภัยตกลงจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในนามผู้เอาประกันภัย เมื่อความวินาศภัยอันเกิดขึ้นแก่บุคคลหนึ่งและซึ่งผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบ โดยโจทก์ได้บรรยายฟ้องว่าคนขับรถของโจทก์ขับรถมาเกิดอุบัติเหตุชนกับรถยนต์ของผู้อื่นเสียหายและคนตายผู้เสียหายฟ้องให้โจทก์ชดใช้ค่าเสียหายโจทก์แจ้งให้จำเลยทราบแล้ว โจทก์จึงฟ้องเรียกเงินจากจำเลยตามกรมธรรม์ประกันภัย ดังนี้ถือว่าฟ้องของโจทก์ชัดเจนและครบถ้วนตามกฎหมายแล้วไม่เป็นฟ้องเคลือบคลุม ผู้เอาประกันภัยฟ้องเรียกร้องเงินจากผู้รับประกันภัยแบบค้ำจุนเพื่อจะเอาเงินไปเฉลี่ยให้แก่ผู้เสียหายซึ่งฟ้องเรียกเอาจากผู้เอาประกันภัยนั้น ไม่ใช่เป็นการฟ้องแทนผู้เสียหายจึงไม่ต้องมีการมอบอำนาจให้ฟ้องเพราะ ผู้เอาประกันภัยมีอำนาจฟ้องตามกรมธรรม์ประกันภัยอยู่แล้ว กรมธรรม์ประกันภัยมีข้อความระบุว่า ผู้รับประกันภัยจะชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยที่จะต้องรับผิดต่อบุคคลที่สามอันเกิดขึ้นจากการใช้ ยานยนต์ที่ระบุในตารางแห่งกรมธรรม์นี้ ย่อมหมายความว่าการที่ผู้เอาประกันภัยใช้รถยนต์ไปเกิดเหตุขึ้น และผู้เอาประกันภัยต้องรับผิดต่อบุคคลที่สามซึ่งรวมถึงความประมาทเลินเล่อของฝ่ายผู้เอาประกันภัยด้วย ดังนี้ ผู้รับประกันภัยย่อมต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลที่สามในนามของผู้เอาประกันภัยในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยต้องรับผิดชอบ คดีนี้ผู้เอาประกันภัยเป็นโจทก์ฟ้องผู้รับประกันภัยให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์เพื่อชำระแก่ผู้ต้องเสียหาย ไม่ใช่เป็นการฟ้องแทนผู้ต้องเสียหายจึงไม่ต้องมีการมอบอำนาจ แต่ปัญหาที่แท้จริงตามมาตรา 887 อยู่ที่ว่าผู้รับประกันภัยตกลงชดใช้ค่าเสียหายในนามของ ผู้เอาประกันภัยแก่ผู้ต้องเสียหาย ไม่ใช่ใช้ให้แก่ผู้เอาประกันภัยเพื่อนำไปใช้ให้แก่ผู้ต้องเสียหายตามมาตรา 887 นั้นผู้ต้องเสียหายมีสิทธิได้รับค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้โดยตรง ทั้งยังมีวรรคสามบัญญัติรับรองอีกว่าแม้ผู้รับประกันภัยจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยไปแล้วก็ตาม ก็ยังไม่หลุดพ้นความรับผิดที่มีต่อผู้ต้องเสียหาย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าผู้เอาประกันภัยได้ใช้

ได้วินิจฉัยว่า ผู้เอาประกันภัยมีอำนาจฟ้องเรียกเงินค่าสินไหมทดแทนตามกรมธรรม์ประกันภัยเพื่อนำไปใช้ให้แก่บุคคลภายนอกได้ เช่น

คำพิพากษาฎีกาที่ 1726/2520 โจทก์เอาประกันภัยค้ำจุนสำหรับรถยนต์ของโจทก์ไว้กับบริษัทจำเลยผู้รับประกันภัย ต่อมารถยนต์ของโจทก์ชนกับรถยนต์ของคนอื่น โจทก์ถูกฟ้องคดีและศาลพิพากษาให้โจทก์ชดใช้ค่าเสียหายแก่บุคคลอื่นนั้น โจทก์มีสิทธิฟ้องบริษัทจำเลยผู้รับประกันภัยเรียกค่าสินไหมทดแทนนั้นตามสิทธิของตนในสัญญาประกันภัยได้

ดังนั้นตามคำพิพากษาฎีกาที่ยกมา จะเห็นว่าศาลฎีกาได้ตัดสินให้ผู้เอาประกันภัยสามารถเรียกร้อง ค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้เมื่อเป็นเช่นนี้ก็อาจทำให้ผู้รับประกันภัยต้องชำระค่าสินไหมทดแทนถึง 2 ครั้งในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยไม่นำค่าสินไหมทดแทนนั้นไปชำระแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายดังที่ได้กล่าวไปและในประเด็นนี้กฎหมายประกันภัยค้ำจุนในต่างประเทศไม่ได้มีการกล่าวถึงไว้โดยเฉพาะ แต่ความเห็นของผู้เขียนนั้นเห็นว่าในกรณีทำนองนี้ศาลไม่ควรจะบังคับให้ผู้รับประกันภัยต้องรับผิดต่อผู้เอาประกันภัยโดยตรง เพราะถ้าผู้รับประกันภัยชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยไปแล้ว หากผู้เอาประกันภัยไม่นำไปชำระแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย ผู้รับประกันภัยอาจถูกผู้ต้องเสียหายฟ้องให้รับผิดอีกครั้งหนึ่งซึ่งจะเกิดความไม่เป็นธรรมอย่างยิ่ง แต่อย่างไรก็ดีหากผู้รับประกันภัยถูกผู้เอาประกันภัยฟ้องในกรณีลักษณะเช่นนี้ วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้โดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเนื่องจากยังมีกฎหมายเปิดช่องให้ทำได้และมีความสะดวกและรวดเร็วในการดำเนินกระบวนพิจารณา โดยผู้รับประกันภัยควรขอให้ศาลหมายเรียกบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายเข้ามาเป็นคู่ความในคดีหรือให้ศาลมีอำนาจเรียกบุคคลภายนอก ผู้ต้องเสียหายให้เข้ามาในคดีได้ตามมาตรา 57(3) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งได้บัญญัติว่า "บุคคลภายนอกซึ่งมิใช่คู่ความอาจเข้ามาเป็นคู่ความได้ด้วยการร้องสอด

(1) ...

(2) ...

ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้ต้องเสียหายแล้ว ดังนั้น การที่โจทก์ฟ้องให้ผู้รับประกันภัยชำระหนี้แก่ตนเพื่อนำไปใช้ แก่ ผู้ต้องเสียหายและชนะคดีไปนั้นจึงไม่ตรงกับความรับผิดของผู้รับประกันภัย แต่ปัญหาในชั้นฎีกา ดูเหมือนจะมีแต่ว่าโจทก์ฟ้องไม่มีใบมอบอำนาจเป็นการฟ้องแทนผู้ต้องเสียหายหรือไม่ ไม่มีปัญหาตามมาตรา 887 โดยตรง

(3) ด้วยถูกหมายเรียกให้เข้ามาในคดี (ก) ตามคำขอของคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำเป็นคำร้องแสดงเหตุว่าตนอาจฟ้องหรือถูกคู่ความเช่นว่านั้นฟ้องตนได้เพื่อการใช้สิทธิไล่เบี้ยหรือเพื่อใช้ค่าทดแทน ถ้าหากศาลพิจารณาให้คู่ความเช่นว่านั้นแพ้คดี หรือ (ข) โดยคำสั่งศาลเมื่อศาลนั้นเห็นสมควร หรือเมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีคำขอในกรณีที่กฎหมายบังคับให้บุคคลภายนอกเข้ามาในคดี หรือศาลเห็นจำเป็นที่จะเรียกบุคคลภายนอกเข้ามาในคดีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม แต่ถ้าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะเรียกบุคคลภายนอกเข้าในคดีดังกล่าวแล้วให้เรียกด้วยวิธียื่นคำร้องเพื่อให้หมายเรียกพร้อมกับคำฟ้องหรือคำให้การ หรือในเวลาใดๆ ต่อมาก่อนมีคำพิพากษาโดยได้รับอนุญาตจากศาล เมื่อศาลเป็นที่พอใจว่าคำร้องนั้นไม่อาจยื่นก่อนนั้นได้"

ปัญหาที่เกิดขึ้นในประเด็นดังกล่าวในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการประกันภัยค้ำจุนมาตรา 887 วรรคสองไม่ได้มีบทบัญญัติให้ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยฟ้องคดีเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยแล้วจะต้องหมายเรียกบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายเข้ามาในคดีด้วย ตามวรรคสองของมาตราดังกล่าวได้บัญญัติไว้เฉพาะกรณีที่บุคคลภายนอกฟ้องคดีต่อผู้รับประกันภัยจำต้องมีการหมายเรียก ผู้เอาประกันภัยเข้ามาในคดีเท่านั้น ตามแนวทางปฏิบัติของปัญหาเรื่องดังกล่าวที่ใช้อยู่ในขณะนี้ได้อาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 57(3) เรื่องการร้องสอดเข้ามาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งถึงแม้ว่าจะสามารถใช้แก้ปัญหาดังกล่าวได้ในระดับหนึ่งแต่บทบัญญัติแห่งกฎหมายในเรื่องร้องสอดนี้ ก็มิใช่บทบัญญัติเฉพาะที่ใช้บังคับกับนิติสัมพันธ์ระหว่างผู้เอาประกันภัย ผู้รับประกันภัยและผู้ต้องเสียหายทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในการบังคับใช้และเนื่องจากว่าปัญหาในเรื่องนี้เกี่ยวกับความเสียหายของผู้รับประกันภัยและประโยชน์แห่งความยุติธรรมของผู้รับประกันภัยโดยตรง ในการที่จะไม่ต้องชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยและบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายซ้ำซ้อนกันตามที่มาตรา 887 วรรคสองได้บัญญัติว่าแม้ผู้รับประกันภัยจะได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยไปแล้วก็ตามแต่ ผู้รับประกันภัยยังคงต้องรับผิดต่อผู้เสียหายโดยตรงซึ่งทำให้เกิดเป็นประเด็นปัญหาขึ้น

4.9 ปัญหาในการดำเนินกระบวนพิจารณาคดี

การดำเนินกระบวนพิจารณาคดีสำหรับกฎหมายประกันภัยค้ำจุนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 887 วรรคสอง บัญญัติให้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายสามารถฟ้องคดีเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้โดยตรง แต่ค่าสินไหมทดแทนเช่นว่านี้หาอาจเกินไปกว่าจำนวนอันผู้รับประกันภัยจะพึงต้องใช้ตามสัญญานั้นได้ไม่ ในคดีระหว่างบุคคลผู้ต้องเสียหายกับ

ผู้รับประกันภัยนั้น ท่านให้ผู้ต้องเสียหายเรียกตัวผู้เอาประกันภัยเข้ามาในคดีด้วย และในมาตรา 888 ได้บัญญัติว่า ถ้าค่าสินไหมทดแทนอันผู้รับประกันภัยได้ใช้ไปโดยคำพิพากษานั้นยังไม่คุ้มค่าวินาศภัยเต็มจำนวนไซร้ ท่านว่า ผู้เอาประกันภัยก็ยังคงต้องรับใช้จำนวนที่ยังขาด เว้นไว้แต่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายจะได้ละเลยเสียไม่เรียกตัวผู้เอาประกันภัยเข้ามาสู่คดีดั่งกล่าวไว้ในมาตราก่อน จะเห็นได้ว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในมาตรา 887 และมาตรา 888 มิได้มีบัญญัติเกี่ยวกับการที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายว่าผู้เสียหายจะสามารถดำเนินคดีต่อผู้รับประกันภัยได้นั้น ต้องมีคำพิพากษาชนะคดีต่อผู้เอาประกันภัย หรือ มีการทำอนุญาโตตุลาการ หรือ มีการประนีประนอมยอมความกับผู้เอาประกันภัยเพื่อให้ได้จำนวนความเสียหายเป็นจำนวนแน่นอนเสียก่อนจึงจะสามารถฟ้องคดีต่อผู้รับประกันภัยได้

ซึ่งในประเด็นนี้การดำเนินกระบวนพิจารณาคดีในประเทศอังกฤษ ได้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิของบุคคลที่สามต่อผู้รับประกันภัย ค.ศ. 1930 (Third Parties Right against Insurer) Act 1930) ได้กำหนดให้ความรับผิดของผู้เอาประกันภัยที่ได้ก่อให้เกิดขึ้นต่อบุคคลภายนอกนั้นจะต้องถูกกำหนดเป็นจำนวนเงินที่แน่นอน โดยคำพิพากษาศาล คำชี้ขาดโดยอนุญาโตตุลาการ หรือได้ถูกกำหนดขึ้นตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท ผู้ต้องเสียหายจึงจะสามารถฟ้องคดีต่อผู้รับประกันภัยได้ เหตุที่กฎหมายอังกฤษได้กำหนดให้มีจำนวนเงินความเสียหายที่แน่นอนเนื่องจากต้องการให้มีความสอดคล้องกับการดำเนินคดีล้มละลาย เนื่องจากหนี้ละเมิดเป็นหนี้ที่ไม่แน่นอนยังไม่อาจขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายได้จนกว่าจะเป็นหนี้ที่แน่นอนแม้ว่าหนี้นั้นจะยังไม่ถึงกำหนดชำระก็ตาม ซึ่งหนี้ที่สามารถกำหนดจำนวนได้แน่นอนนี้ คือ หนี้ที่ชัดเจนหรืออาจคำนวณได้แน่นอน ทั้งนี้โดยดูตามสภาพของหนี้หรือคำนวณได้จากตัวทรัพย์ เช่น หนี้กู้ยืม เป็นต้น จึงจะมาขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายได้ ดังนั้นการทำหนี้ที่ไม่แน่นอนให้เป็นหนี้ที่แน่นอนสามารถทำได้โดยคำพิพากษาศาลหรือคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ฯลฯ แต่ถ้าผู้รับประกันภัยได้ปฏิเสธความรับผิดตามกรมธรรม์ประกันภัยต่อผู้เอาประกันภัยแล้ว บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายก็สามารถดำเนินคดีกับผู้รับประกันภัยได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงเงื่อนไขในข้อนี้ ซึ่งในประเด็นนี้ปัจจุบันได้มีผู้เสนอความเห็นสำหรับให้มีการปฏิรูปพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิของบุคคลภายนอกต่อผู้รับประกันภัย ค.ศ.1930 (Third Parties (Rights against Insurers) Act 1930 เสียใหม่โดยคณะกรรมาธิการปรับปรุงกฎหมาย (Law Commission) และของคณะกรรมาธิการปรับปรุงกฎหมายแห่งสกอตแลนด์ (Scottish Law Commission) ในรายงานร่วมกันของคณะกรรมาธิการทั้งสอง รายงานของคณะกรรมาธิการปรับปรุงกฎหมาย ฉบับที่ 272 และรายงานของคณะกรรมาธิการปรับปรุงกฎหมายแห่งสกอตแลนด์ ฉบับที่ 184 โดยมีหนังสือหารือ (Consultation Paper) ฉบับที่152 ซึ่งคณะกรรมาธิการปรับปรุงกฎหมายได้เสนอให้บุคคลภายนอก

ผู้ต้องเสียหายไม่จำต้องใช้สิทธิเรียกร้องต่อผู้เอาประกันภัยเสียก่อนถึงจะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้ แต่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายสามารถฟ้องคดีต่อผู้รับประกันภัยได้โดยทันที แต่ถ้าผู้เอาประกันภัยเป็นนิติบุคคลและได้เข้าสู่กระบวนการชำระบัญชีไปก่อนที่บุคคลภายนอกจะได้ฟ้องคดีทำให้ไม่อาจดำเนินคดีกับผู้เอาประกันภัยในทางแพ่งได้ และทำให้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายไม่อาจฟ้องคดีต่อผู้รับประกันภัยได้ ซึ่งทางแก้คือ บุคคลภายนอกผู้ประสงค์จะฟ้องร้องบริษัทผู้เอาประกันภัยซึ่งได้เลิกกิจการไปแล้วสามารถร้องขอให้บริษัทดังกล่าวกลับเข้าสู่การจดทะเบียนอีกครั้งและฟ้องร้องให้บริษัทดังกล่าวรับผิดตามคำพิพากษาได้ แต่ทั้งนี้ภายในระยะเวลาสองปีนับแต่เลิกกิจการเท่านั้น ต่อมาระยะเวลาดังกล่าวได้ถูกขยายโดยมาตรา 141แห่งพระราชบัญญัติบริษัท ค.ศ. 1989 (Companies Act 1989) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 651 แห่งพระราชบัญญัติบริษัท ค.ศ.1981 (Companies Act 1981) โดยหลักการที่แก้ไขใหม่นี้มีอยู่ว่าในกรณีที่จะมีการฟ้องร้องให้ดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิของบุคคลที่สามต่อผู้รับประกันภัย ค.ศ.1930 (Third Parties (Right against Insurer) Act 1930) บริษัทที่เลิกกิจการไปแล้วอาจถูกนำกลับมาสู่ทะเบียนอีกครั้งในระยะเวลาใดก็ได้ การแก้ไขกฎหมายดังกล่าวมีผลย้อนหลังไปเป็นระยะเวลายี่สิบปีก่อนปี ค.ศ.1989 ทำให้บุคคลภายนอก ผู้ต้องเสียหายสามารถที่จะดำเนินคดีกับผู้เอาประกันภัยซึ่งได้เข้าสู่กระบวนการชำระบัญชีได้

ในประเทศสิงค์โปร์ได้กำหนดว่าก่อนที่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายจะมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้โดยตรงนั้น ความรับผิดของผู้เอาประกันภัยที่มีต่อบุคคลภายนอกนั้นจะต้องถูกกำหนดขึ้นเป็นจำนวนที่แน่นอนเสียก่อน ไม่ว่าจะโดยการยอมรับความผิดของผู้เอาประกันภัย โดยคำพิพากษาศาล หรือโดยคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการเมื่อได้จำนวนค่าสินไหมทดแทนที่แน่นอนแล้วผู้ต้องเสียหายจึงจะมีสิทธิฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้ ซึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกาก็ได้บัญญัติไว้ทำนองเดียวกัน แต่ในประเทศฟิลิปินส์ได้กำหนดว่าในกรณีที่บุคคลภายนอก ผู้ต้องเสียหายมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้โดยตรงนั้น ถ้าข้อความใดๆในกรมธรรม์ประกันภัยที่กำหนดให้มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดต่อผู้เอาประกันภัยเสียก่อนบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายจึงจะสามารถดำเนินคดีต่อผู้รับประกันภัยได้ ข้อความเหล่านี้จะไม่มีผลใช้บังคับเนื่องจากเป็นการฝ่าฝืนหลัก Rules of Court ที่ต้องการหลีกเลี่ยงการดำเนินกระบวนพิจารณาซ้ำซ้อน

ปัญหาในการดำเนินกระบวนพิจารณานี้เมื่อเปรียบเทียบกับขั้นตอนการดำเนินคดีตามกฎหมายประกันภัยค้ำจุนในประเทศไทยนั้น จะเห็นได้ว่ากฎหมายประกันภัยค้ำจุนในปัจจุบันของ

ประเทศไทยไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับกรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลาย ดังนั้นจึงอาจเป็นที่สงสัยได้ว่าในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายหรือมีหนี้สินล้นพ้นตัวดังนี้ ขั้นตอนในการดำเนินคดีเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยนั้นจะยังคงใช้หลักการเดิมที่ปรากฏอยู่ได้ต่อไปหรือไม่ กฎหมายประกันภัยค้ำจุนในต่างประเทศตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จากการที่กฎหมายบัญญัติให้ผู้ต้องเสียหายจำต้องฟ้องคดีต่อผู้เอาประกันภัยเพื่อกำหนดจำนวนความเสียหายที่แน่นอนก่อน หรือต้องมีคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ หรือมีการยอมรับผิดโดยผู้เอาประกันภัยเสียก่อนผู้ต้องเสียหายจึงจะมีอำนาจฟ้องคดีเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้ ซึ่งตามที่ได้วิเคราะห์ถึงปัญหาในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายแล้ว ผู้ต้องเสียหายก็ยังคงสามารถดำเนินคดีต่อผู้รับประกันภัยค้ำจุนได้ โดยที่ไม่จำต้องเรียกผู้เอาประกันภัยเข้ามาในคดีนั้น แต่ในส่วนของจำนวนเงินที่ผู้ต้องเสียหายยังได้รับชดใช้จากผู้รับประกันภัยยังไม่ครบจำนวนความเสียหายก็ไม่ตัดสิทธิของผู้ต้องเสียหายที่จะไปขอรับชำระหนี้จาก ผู้เอาประกันภัยในคดีล้มละลายได้ ทำให้ผู้ต้องเสียหายนั้นสามารถฟ้องคดีเรียกค่าสินไหมทดแทนจาก ผู้รับประกันภัยเป็นคดีแพ่งธรรมดาได้ตามปกติเพราะการฟ้องคดีแพ่งไม่จำเป็นต้องเป็นหนี้ที่แน่นอนเหมือนกับการขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย เพราะฉะนั้นจึงไม่จำเป็นที่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายจะต้องไปฟ้องคดีต่อผู้เอาประกันภัยก่อนเพื่อกำหนดจำนวนค่าเสียหายให้แน่นอนซึ่งจะทำให้เป็นการเสียเวลาและค่าใช้จ่ายเพราะจะต้องมีการดำเนินคดีถึงสองครั้ง และ เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเสนอปรับปรุงแก้ไขกฎหมายของคณะกรรมาธิการเสนอคณะกรรมาธิการปรับปรุงกฎหมาย (Law Commission) และของคณะกรรมาธิการปรับปรุงกฎหมายแห่งสกอตแลนด์ (Scottish Law Commission) ที่ว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องให้บุคคลภายนอกซึ่งต้องเสียหายดำเนินคดีเพื่อให้ได้ค่าเสียหายที่ชัดเจนแน่นอนเสียก่อนจึงจะฟ้องคดีต่อผู้รับประกันภัยได้ เนื่องจากหลักในเรื่องหนี้ที่แน่นอนเป็นหลักในกฎหมายล้มละลายมีเพื่อให้ผู้เสียหายสามารถขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายเพราะหนี้ละเมิดเป็นหนี้ที่ยังไม่แน่นอนชัดเจนหากไม่มีการกำหนดจำนวนที่แน่นอนเสียก่อนก็ไม่อาจไปขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายได้ ส่วนในกรณีที่ผู้ต้องเสียหายเมื่อได้ฟ้องคดีเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยยังไม่ครบจำนวนความเสียหายนั้นก็เป็นเรื่องที่ผู้ต้องเสียหายจะต้องไปขอรับชำระหนี้จากผู้เอาประกันภัยในส่วนที่ยังขาดอยู่ในคดีล้มละลายแทน

บทที่ 5
บทสรุปและเสนอแนะ

5.1 สรุป

การประกันภัยค้ำจุนนั้นก็ถือเป็นการประกันวินาศภัยอย่างหนึ่งแต่ไม่เหมือนกับการประกันวินาศภัยธรรมดาเสียทีเดียวเนื่องจากการประกันภัยค้ำจุนนั้นวัตถุที่เอาประกันภัย คือ ความรับผิดของผู้เอาประกันภัยที่อาจทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย แต่การประกันวินาศภัยนั้นวัตถุที่เอาประกันภัยนั้นเป็นทรัพย์สินไม่ว่าจะเป็นบ้าน หรือ รถยนต์ ฯลฯ ดังนั้นการประกันภัยค้ำจุนจึงมีบทบัญญัติกฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะ คือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 887 และ มาตรา 888 แต่เนื่องจากการประกันภัยค้ำจุนเป็นการประกันวินาศภัยอย่างหนึ่ง ฉะนั้นบทบัญญัติทั่วไปที่เกี่ยวกับการประกันวินาศภัยจึงต้องนำมาใช้บังคับกับการประกันภัยค้ำจุนเท่าที่ไม่ขัดกับบทบัญญัติเฉพาะการประกันภัยค้ำจุนยังแบ่งได้ออกได้หลายประเภท เช่น การประกันภัยความรับผิดของนายจ้างที่มีต่อลูกจ้างอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุในการจ้างแรงงาน (Employers' Liability Insurance) การประกันภัยความ รับผิดสาธารณะ (Public Liability Insurance) และการประกันภัยรถยนต์ (Automobile Insurance) การประกันภัยความรับผิดในทางวิชาชีพ (Professionals' Liability Insurance) เป็นต้น

ลักษณะการประกันภัยค้ำจุนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 887 เป็นการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน โดยผู้รับประกันภัยตกลงจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายในนามของผู้เอาประกันภัยเพื่อความวินาศภัยที่เกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอกซึ่งผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิด ซึ่งจะตรงข้ามกับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีประกันวินาศภัยธรรมดาที่ผู้รับประกันภัยตกลงชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเมื่อเกิดวินาศภัยแก่วัตถุที่มีการเอาประกันภัยแก่ผู้เอาประกันภัยซึ่งมีส่วนได้เสียในทรัพย์ที่มีการเอาประกันภัย และกฎหมายยังบัญญัติต่อว่าในกรณีที่ผู้ต้องเสียหายฟ้องผู้รับประกันภัยนั้นกฎหมายบัญญัติให้ผู้ต้องเสียหายเรียกตัวผู้เอาประกันภัยเข้ามาในคดีด้วย มิเช่นนั้นแล้วในกรณีที่ผู้ต้องเสียหายยังได้รับค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยไม่ครบจำนวนความเสียหายจะไม่อาจเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในส่วนที่ขาดจากผู้เอาประกันภัยได้ ตามมาตรา 888 มาตรา 887 บัญญัติให้ผู้รับประกันภัยมีหน้าที่ที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ต้องเสียหายโดยตรง กล่าวคือ แม้ผู้รับประกันภัยจะได้ส่งค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัย

ไปก็ตาม ก็ยังไม่หลุดพ้นความรับผิดที่มีต่อผู้ต้องเสียหายถ้าผู้ต้องเสียหายนั้นยังไม่ได้รับค่าสินไหมทดแทนนั้น เว้นแต่ผู้รับประกันภัยจะพิสูจน์ได้ว่าค่าสินไหมทดแทนนั้นผู้เอาประกันภัยได้ใช้ให้แก่ผู้ต้องเสียหายแล้ว แต่อย่างไรก็ตามผู้รับประกันภัยไม่จำต้องรับผิดต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ตามสัญญาประกันภัยที่ได้ทำขึ้นระหว่างตนกับผู้เอาประกันภัย ในการประกันภัยค้ำจุนนั้นความรับผิดของผู้เอาประกันภัยที่ผู้รับประกันภัยจะต้องชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ต้องเสียหายแทนนั้น ความรับผิดตรงนี้อาจเกิดขึ้นจากมูลหนี้ใดๆ ก็ได้ตามกฎหมาย เช่น สัญญา ลาภมิควรได้ หรือละเมิด แต่ที่สำคัญต้องเป็นมูลหนี้ที่สามารถบังคับได้ตามกฎหมายแต่ถ้าเป็นกรณีที่ผู้เอาประกันภัยชดใช้ให้เพราะความสงสารหรือกรุณา ดังนี้ผู้รับประกันภัยไม่จำต้องรับผิด เนื่องจากการประกันภัยค้ำจุนนั้นเป็นการคุ้มครองบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียทำให้ผู้ต้องเสียหายสามารถฟ้องเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้โดยตรงถึงแม้ว่าตนจะไม่ใช่คู่สัญญากับผู้รับประกันภัยก็ตาม เพราะเป็นสิทธิที่เกิดขึ้นโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายและผู้ต้องเสียหายสามารถฟ้องผู้รับประกันภัยได้โดยไม่ต้องมีการทวงถามก่อน ในกรณีที่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายได้รับค่าสินไหมทดแทนไม่ครบจำนวนความเสียหายผู้ต้องเสียหายต้องเรียกเอาส่วนที่ขาดจากผู้เอาประกันภัย แต่จะฟ้องผู้เอาประกันภัยได้ต่อเมื่อผู้ต้องเสียหายต้องเรียกตัวผู้เอาประกันภัยเข้ามาในคดีระหว่างตนกับผู้รับประกันภัยด้วยจึงจะมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนในส่วนที่ยังไม่ครบจำนวนนี้กับผู้เอาประกันภัยตามมาตรา 888 ได้ สำหรับสิทธิและหน้าที่ของผู้รับประกันภัยผู้รับประกันภัยมีหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ต้องเสียหายโดยตรง การรับช่วงสิทธิของการประกันภัยค้ำจุนเมื่อผู้เอาประกันภัยได้ก่อวินาศภัยขึ้นและผู้รับประกันภัยค้ำจุนได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ต้องเสียหายแล้ว ผู้รับประกันภัยจะมาใช้สิทธิไล่เบี้ยเอาแก่ ผู้เอาประกันภัยมิได้เพราะผู้เอาประกันภัยได้ชำระเบี้ยประกันภัยให้แก่ผู้รับประกันภัยเป็นการตอบแทนแล้ว แต่ก็อาจมีกรณีที่ผู้รับประกันภัยสามารถใช้สิทธิไล่เบี้ยได้ในกรณีที่ความรับผิดนั้นแท้จริงแล้วบุคคลอื่นเป็นผู้ก่อ แต่กฎหมายบัญญัติให้ผู้เอาประกันภัยต้องรับผิดด้วย และให้สิทธิผู้เอาประกันภัยไปไล่เบี้ยในภายหลัง เช่น ลูกจ้างของผู้เอาประกันภัยต้องรับผิดต่อผู้เอาประกันภัยซึ่งเป็นนายจ้างเนื่องจากทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลภายนอก เมื่อผู้รับประกันภัยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายแล้วย่อมได้รับช่วงสิทธิมาไล่เบี้ยเอาจากลูกจ้างของผู้เอาประกันภัยได้

นอกจากการประกันภัยค้ำจุนที่ถือว่าเป็นการประกันภัยความรับผิด การประกันภัยต่อก็ถือว่าเป็นการประกันภัยความรับผิดอย่างหนึ่งเช่นเดียวกัน ซึ่งความหมายของการประกันภัยต่อหมายถึงการที่ ผู้รับประกันภัยรายแรกโอนความรับผิดในสัญญาประกันภัยที่ตนได้ทำไว้กับผู้เอาประกันภัยไปยังผู้รับประกันภัยต่อ (Reinsurer) ซึ่งเป็นการตกลงกันระหว่างผู้เอาประกันภัยต่อกับผู้รับประกันภัย

ต่อโดย ผู้เอาประกันภัย (Insured) ไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัยต่อนี้ได้โดยตรงกับผู้รับประกันภัยต่อ แต่มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้เอาประกันภัยต่อเท่านั้น การประกันภัยต่อนี้วัตถุที่เอาประกันภัยคือความรับผิดตามสัญญาประกันภัยฉบับแรก เมื่อเกิดวินาศภัยขึ้นตามกรมธรรม์ประกันภัย ผู้รับประกันภัยรายแรกต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามกรมธรรม์ประกันภัยฉบับแรกทั้งหมด แต่สามารถเรียกร้องให้ผู้รับประกันภัยต่อรับผิดในฐานะคู่สัญญาประกันภัยต่อ และเมื่อสัญญาประกันภัยฉบับแรกสิ้นสุดลงสัญญาประกันภัยต่อย่อมสิ้นสุดลงด้วย ในเรื่องวิธีการประกันภัยต่อการประกันภัยต่อแบ่งออกเป็นการประกันภัยต่อแบบเฉพาะราย (Facultative Reinsurance) การประกันภัยต่อโดยทำสัญญาไว้ล่วงหน้า (Treaty Insurance) และการทำประกันภัยต่อแบบรวมกลุ่ม (Pooling Schemes) การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของผู้รับประกันภัยต่อนั้นจะต้องชดใช้ให้แก่ผู้รับประกันภัย รายแรกตามธรรมเนียมปฏิบัติที่เรียกว่า "Follow The Fortune" กล่าวคือ เมื่อผู้รับประกันภัยรายแรกต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัย ผู้รับประกันภัยต่อก็มีหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้รับประกันภัยรายแรก แต่ในกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกาได้เปิดโอกาสให้ ผู้รับประกันภัยรายแรกตกลงกับผู้รับประกันภัยต่อให้ผู้เอาประกันภัยสามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยต่อได้โดยตรง ซึ่งในกฎหมายประกันภัยต่อในประเทศอังกฤษไม่ได้เปิดช่องให้ ผู้รับประกันภัยรายแรกตกลงกับผู้รับประกันภัยต่อให้ผู้เอาประกันภัยเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยต่อได้โดยตรง ผู้เอาประกันภัยจึงต้องเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัย รายแรกเท่านั้น

สำหรับกฎหมายการประกันภัยค้ำจุนในต่างประเทศ ในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และประเทศสิงค์โปร์ หลักการในกฎหมายประกันภัยความรับผิดจะมีหลักการใหญ่ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าว คือ ในส่วนของสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายนั้น โดยปกติบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายนั้นจะไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้โดยตรงเนื่องจากหลักของ *Privity of Contract* ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีกฎหมายออกมาเพื่อรับรองให้สิทธิของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายนั้นสามารถมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้โดยตรง มิฉะนั้นจะเกิดเป็นปัญหาในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายซึ่งทำให้ผู้ต้องเสียหายนั้นจะต้องขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายซึ่งอาจทำให้ได้รับค่าสินไหมทดแทนไม่เพียงพอต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นหรือไม่ได้รับชำระค่าสินไหมทดแทนเลย และนอกจากนี้ก่อนที่ผู้ต้องเสียหายจะสามารถดำเนินคดีต่อผู้รับประกันภัยได้นั้นทั้ง 3 ประเทศได้กำหนดให้ผู้ต้องเสียหายจำต้องดำเนินคดีต่อผู้เอาประกันภัย หรือมีคำชี้ขาดโดยอนุญาโตตุลาการหรือมีการทำสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างผู้เอาประกันภัยและบุคคลภายนอก ผู้ต้องเสียหายเสียก่อนจึงจะ

สามารถดำเนินคดีต่อผู้รับประกันภัยได้ ซึ่งเป็นหลักการใหญ่ๆ ของกฎหมายประกันภัยความรับผิดของทั้ง 3 ประเทศ และในเรื่องค่าสินไหมทดแทนนั้นทั้ง 3 ประเทศได้กำหนดให้ ค่าสินไหมทดแทนที่ผู้รับประกันภัยจะต้องชำระนั้นรวมถึงค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีที่เกิดขึ้นของผู้เอาประกันภัยด้วย

สำหรับกฎหมายประกันภัยค้ำจุนในประเทศฟิลิปินส์นั้น สิทธิของบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายในการเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยจะขึ้นกับประเภทของกรมธรรม์ประกันภัยว่าได้กำหนดไว้หรือไม่อย่างไร ในกรณีที่กรมธรรม์ประกันภัยได้ระบุให้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายสามารถดำเนินคดีเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้โดยตรงนี้ ถ้าในกรมธรรม์ประกันภัยใดมีข้อความว่าผู้ต้องเสียหายจะต้องได้รับคำพิพากษาชนะคดีต่อผู้เอาประกันภัยเสียก่อนจึงจะมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้ ข้อความเหล่านี้จะไม่มีผลใช้บังคับ

จากการที่ได้ศึกษาและวิจัยถึงกฎหมายลักษณะประกันภัยค้ำจุนในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในประเทศไทยผู้เขียนพบว่า ตัวบทกฎหมายในบางส่วนยังคงมีข้อบกพร่องและมีความจำเป็นที่ต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดความชัดเจนแก่การบังคับใช้กฎหมาย โดยปัญหาที่จำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขได้แก่ ปัญหาในเรื่องการที่ผู้รับประกันภัยรายแรกได้นำความรับผิดของตนที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เอาประกันภัยตามสัญญาประกันภัยไปเอาประกันภัยต่อกับผู้รับประกันภัยต่อนั้น จะถือว่าเป็นสัญญาประกันภัยค้ำจุนด้วยหรือไม่ ปัญหาในประการที่สองคือ ปัญหาตามคำพิพากษาฎีกาที่ 3444/2527 และ 897/2525 ปัญหาประการที่สาม คือ การที่ผู้เอาประกันภัยได้ตกลงประนีประนอม ยอมความกับผู้ต้องเสียหายหลังเกิดอุบัติเหตุ โดยมิได้รับความยินยอมจากผู้รับประกันภัยนั้น จะถือว่าผู้รับประกันภัยจำต้องผูกพันตามสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวหรือไม่ เพราะอาจเกิดกรณีที่ ผู้เอาประกันภัยสมคบกับผู้ต้องเสียหายทำให้ผู้รับประกันภัยได้รับความเสียหายได้ ปัญหาในประการที่สี่ คือ ปัญหาในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายแล้วสิทธิของผู้ต้องเสียหายในการได้รับชำระ ค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยนั้นจะยังคงเป็นอย่างเดิมหรือไม่ เนื่องจากมาตรา 887 และมาตรา 888 มิได้กล่าวถึงกรณีดังกล่าวไว้ซึ่งอาจทำให้เกิดเป็นปัญหาในภายหลังได้ ปัญหาในประการที่ห้า คือ ปัญหาการยกข้อต่อสู้ของผู้รับประกันภัยตามสัญญาประกันภัยค้ำจุนขึ้นต่อสู้บุคคลภายนอกและการยกข้อต่อสู้ของผู้เอาประกันภัยที่มีต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายขึ้นต่อสู้กับบุคคลภายนอกนั้นเองว่าผู้รับประกันภัยสามารถยกข้อต่อสู้เหล่านั้นได้แค่ไหนเพียงไร เนื่องจากกรณีนี้มีคำพิพากษาศาลฎีกาเป็น 2 แนว และไม่มีบทบัญญัติกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการชัดเจนจึงทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายได้ ปัญหาประการที่หก คือ

ปัญหาในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของผู้รับประกันภัยว่าค่าสินไหมทดแทนในที่นี้รวมความถึงค่าสินไหมทดแทนประเภทใดบ้าง ปัญหาในประการที่เจ็ด คือ ปัญหาเกี่ยวกับชื่อกฎหมายประกันภัยค้ำจุนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษว่ามีความเหมาะสมและสามารถสื่อความหมายได้ตรงกับความหมายที่แท้จริงของกฎหมายประกันภัยค้ำจุนหรือไม่ ปัญหาประการที่แปด คือ ปัญหาในการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนของผู้เอาประกันภัยที่มีต่อผู้รับประกันภัยว่าสามารถใช้สิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้หรือไม่เพียงใด เนื่องจากกฎหมายบัญญัติให้ผู้รับประกันภัยจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายโดยตรง ปัญหาในประการที่เก้า คือ ปัญหาในการดำเนินกระบวนพิจารณาในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายแล้ว ผู้ต้องเสียหายจะสามารถดำเนินคดีต่อผู้รับประกันภัยโดยใช้หลักการเดิมของกฎหมายที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้หรือไม่ เนื่องจากกฎหมายในต่างประเทศได้บัญญัติให้ผู้ต้องเสียหายต้องดำเนินคดีต่อผู้เอาประกันภัยเสียก่อนเพื่อให้ได้จำนวนความเสียหายเป็นจำนวนที่แน่นอนเสียก่อนจึงจะมาเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้ซึ่งในกฎหมายไทยมิได้ มีการบัญญัติไว้

5.2 ข้อเสนอแนะ

(1) ในประเด็นนี้ผู้เขียนมีความเห็นว่า สัญญาประกันภัยต่อถือเป็นสัญญาประกันภัยค้ำจุนอย่างหนึ่งเนื่องจากเป็นการประกันภัยความรับผิดเหมือนกัน และเสนอให้นำมาตรา 887 และมาตรา 888 มาใช้บังคับกับสัญญาประกันภัยต่อได้ ซึ่งทำให้ผู้เอาประกันภัยมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยต่อได้โดยตรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายในเรื่องการประกันภัยค้ำจุนนอกจากที่จะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้เอาประกันภัยต่อ เพื่อเป็นการเพิ่มเติมหลักประกันให้แก่ผู้เอาประกันภัยโดยตรงอีกชั้นหนึ่ง

(2) ปัญหาตามคำพิพากษาฎีกาที่3444/2527 และ 897/2525 ด้วยความเคารพต่อศาลฎีกาผู้เขียนเห็นควรเสนอให้ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับผู้ต้องเสียหายโดยมิได้รับความยินยอมจากผู้รับประกันภัยนั้น ให้ความรับผิดของผู้รับประกันภัยนั้นยังคงต้องเป็นไปตามมูลหนี้เดิม คือ มูลหนี้ตามสัญญาประกันภัยอยู่เช่นเดิม และผู้รับประกันภัยสามารถรับผิดเกินกว่าที่ผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดได้แต่ไม่เกินความรับผิดที่ได้กำหนดไว้ในสัญญาประกันภัย

(3) ควรเพิ่มบทบัญญัติในการห้ามมิให้ผู้เอาประกันภัยทำการตกลงใดๆอันเป็นการยอมรับความผิดหรือทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหาย นอกจากจะได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้รับประกันภัย แต่ความข้อนี้มิให้ใช้บังคับถ้าความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นฝ่ายผู้เอาประกันภัยเป็นฝ่ายที่ต้องรับผิด เพื่อป้องกันมิให้ผู้รับประกันภัยได้รับความเสียหายจากการกระทำของผู้เอาประกันภัยและผู้ต้องเสียหายที่กระทำการโดยไม่สุจริต

(4) ควรเพิ่มบทบัญญัติแห่งกฎหมายในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยค้ำจุนตกเป็นบุคคลล้มละลายให้ชัดเจนว่าในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายนั้นผู้รับประกันภัยค้ำจุนยังคงมีความรับผิดตามสัญญาประกันภัยค้ำจุนดังเดิม และบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายสามารถดำเนินคดีต่อผู้รับประกันภัยได้โดยตรงโดยไม่จำเป็นต้องหมายเรียกผู้เอาประกันภัยให้เข้ามาในคดี และในกรณีที่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายยังได้รับค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยยังไม่ครบจำนวนความเสียหาย ไม่ตัดสิทธิที่จะไปขอรับชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของผู้เอาประกันภัยเป็นคดีล้มละลายได้ นอกจากนี้ห้ามมิให้ผู้รับประกันภัยและผู้เอาประกันภัยตกลงเปลี่ยนแปลงสิทธิของผู้ต้องเสียหายในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนโดยตรงจากผู้รับประกันภัย และบัญญัติเพิ่มเติมให้ผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยจำต้องให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ผู้ต้องเสียหายในการบังคับคดีเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน

(5) ปัญหาในการยกข้อต่อสู้ของผู้รับประกันภัยขึ้นต่อสู้กับบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายไม่ว่าผู้เอาประกันภัยจะตกเป็นบุคคลล้มละลายหรือไม่ก็ตาม ผู้รับประกันภัยจะยกข้อต่อสู้อันอาศัยความเกี่ยวพันเฉพาะระหว่างผู้รับประกันภัยกับผู้เอาประกันภัยตามสัญญาประกันภัยและข้อต่อสู้ของผู้เอาประกันภัยที่มีต่อบุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายขึ้นต่อสู้ผู้ต้องเสียหายหาอาจทำได้ไม่เว้นแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(6) ควรให้ผู้รับประกันภัยรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีสำหรับผู้เอาประกันภัยนอกเหนือจากค่าสินไหมทดแทนที่ชดใช้ให้แก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายตามกรมธรรม์ประกันภัยตามปกติ เนื่องจากสัญญาประกันภัยค้ำจุนเป็นสัญญาที่มีทั้งการจัดให้มีความช่วยเหลือทางการเงินและเป็นการให้บริการอย่างแท้จริงแก่ผู้เอาประกันภัย

(7) ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ฉบับต้นร่างซึ่งเป็นภาษาอังกฤษ และฉบับต้นร่างภาษาไทย ควรใช้คำว่า “Liability Insurance” ซึ่งแปลว่าการประกันภัยความรับผิดแทนคำว่า

"Guarantee Insurance" ซึ่งแปลว่า การประกันภัยความซื่อสัตย์และการผิดพลาดของบุคคลอันเนื่องมาจากการทำงาน และควรใช้คำว่า "การประกันภัยความรับผิด" แทนคำว่า "การประกันภัยค้ำจุน" ตามมาตรา 887 และมาตรา 888 เพื่อให้เกิดความแน่นอน ชัดเจน และสะดวกต่อการบังคับใช้กฎหมาย

(8) ปัญหาในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยฟ้องเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัย ควรเพิ่มบัญญัติกฎหมายลักษณะประกันภัยค้ำจุนให้ผู้รับประกันภัยชอบที่จะขอให้ศาลหมายเรียกบุคคลภายนอก ผู้ต้องเสียหายเข้ามาในกระบวนพิจารณาคดีเพื่อให้ผู้รับประกันภัยสามารถชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แก่บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายโดยตรงเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมตามเจตนารมณ์ของกฎหมายประกันภัยค้ำจุน และเพื่อที่ศาลจะได้วินิจฉัยชี้ขาดคดีข้อพิพาทดังกล่าวให้เสร็จสิ้นไปในคราวเดียวกัน

(9) ปัญหาในการดำเนินกระบวนพิจารณาคดีในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยตกเป็นบุคคลล้มละลายนั้น เห็นว่าควรให้บุคคลภายนอกผู้ต้องเสียหายยังคงสามารถดำเนินคดีต่อผู้รับประกันภัยได้โดยตรงโดยไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีคำพิพากษาชนะคดีต่อ ผู้เอาประกันภัย มีคำชี้ขาดโดยอนุญาโตตุลาการ หรือมีการยอมรับความผิดโดยผู้เอาประกันภัยเสียก่อนอย่างกฎหมายต่างประเทศ เนื่องจากจะทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินกระบวนพิจารณาคดี และเพื่อให้สอดคล้องกับความเห็นของคณะกรรมาธิการปรับปรุงกฎหมายของประเทศอังกฤษที่เสนอแนะให้ผู้ต้องเสียหายสามารถฟ้องเรียกค่าเสียหายจากผู้รับประกันภัยได้โดยทันทีโดยไม่จำต้องดำเนินคดีต่อ ผู้เอาประกันภัยเสียก่อน

รายการอ้างอิง

หนังสือภาษาไทย

จิตติ ติงศภัทิย์. กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัย. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.

จิ๊ด เศรษฐบุตร.หลักกฎหมายแพ่งลักษณะละเมิด. กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2518.

จำรัช เขมะจารุ. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะประกันภัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ยงพลเทรดดิ้ง, 2530.

ไชยยศ เหมะรัชตะ. คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยประกันภัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, 2540.

_____. 108 ปัญหาประกันภัย. พิมพ์ครั้งที่ 3 . กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2534.

_____. ย่อหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์: ประกันภัยพร้อมด้วยกฎหมายคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, 2546.

ประมวล จันทร์ชีวะ. คำอธิบายพระราชบัญญัติประกันภัยทางทะเล ค.ศ. 1906 ของประเทศอังกฤษ = Marine Insurance Act 1906. กรุงเทพมหานคร: สมาคมประกันวินาศภัย, 2542.

พรชัย สุนทรพันธุ์. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะประกันภัย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ธนธัชการพิมพ์, 2545.

เพ็ง เพ็งนิติ. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด . พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพ : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2545.

ไพจิตร ปุญญพันธุ์. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.

ไพโรจน์ วายุภาพ และ สิทธิโชค ศรีเจริญ. คำอธิบายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัย. กรุงเทพมหานคร: จิรรัชการพิมพ์, 2541.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชสาขาวิชาวิทยาการจัดการ. เอกสราการสอนชุดวิชา32422 หลักการประกันภัย. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2532.

มานวราชเสวี, พระยา. อุทาหรณ์สำหรับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 1-2 ฉบับกรมร่างกฎหมาย. 2531.

มุกดา โควหกุล. การประกันภัย: Insurance. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต, 2537.

วิทยา วีระประจักษ์. กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2523.

วิชา มหาคุณ. คำอธิบายกฎหมายล้มละลาย . พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณาการ, 2542.

ศักดิ์ สนองชาติ. คำอธิบายโดยย่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิดและความรับผิดทางละเมิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ . พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณาการ, 2540.

สุษม ศุภนิตย์. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยลักษณะละเมิด. กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์จุฬา, 2546.

สัมฤทธิ์ รัตนดารา. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521.

สิทธิโชค ศรีเจริญ. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการประกันภัย. กรุงเทพมหานคร : ประชุมทองการพิมพ์, 2528.

สรพล สุขทรรศนีย์. คำอธิบายกฎหมายลักษณะประกันภัย: ศึกษาแบบเรียงมาตรา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.

สรศักดิ์ ทันตสุวรรณ. ประกันภัยใครว่ายุ่ง. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พิมพ์ดี, 2548.

โสภณ รัตนากร. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหนี้. กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณาการ, 2539.

วิทยานิพนธ์

กุมพล บัวสวรรค์. สัญญาประกันต่อ: ศึกษากรณีนิติสัมพันธ์ระหว่างผู้เอาประกันภัยโดยตรงกับผู้รับประกันภัยต่อ วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529.

นฤมล ดีมีชัย. กฎหมายกับธุรกิจประกันภัยต่อ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

กฎหมาย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535

พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2543

พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540

หนังสือต่างประเทศ

Agbayani, A. F. Commercial Law of the Philippines. vol.2. AFA Publication: Quezon City, 1978.

Athearn, J. L., and Schmit, S. T. Risk and Insurance. 6th ed. St. Paul: West Publishing Co., 1989.

Birds, J. Modern Insurance Law. 3rd ed. London: Sweet & Maxwell, 1993.

Campbell, B. H. Blacks' law Dictionary. St.Paul: West Pub, 1979.

Corner, B. A. Blacks' law Dictionary. St.Paul, MN: Thomson/West , 2004.

Colinvaux, R. The Law of Insurance. 5th ed. London: Sweet &Maxwell, 1984.

Dinsdale, W. A., and Mcmurdie, D.C. Elements of Insurance. 4th ed. London: Pitman Publishing, 1971.

Dobbyn, J. F. Insurance Law in a Nutshell. St. Paul, Minn: West publishing Co., 1981.

Hailsham, L. Halsbury's Law of England Vol 25. 4th ed. London: Butterworths 1978.

Hardy, I.E.R. Personal Accident, Life and Other Insurance. 2nd ed. London: Butterworths & Co., (Publishing) Ltd., 1980.

Hodgin, R. Insurance Law: Text and Material. 2nd ed. London: Cavadish, 2002.

Keeton, R. E, and Widiss, A. I. Insurance Law: A Guide to Fundamental Principles, Legal Doctrines, and Commercial Practices. Student edition .West Publishing Co: St. Paul Minn, 1988.

Meng, T. L. Insurance Law in Singapore. Singapore: Butterworths, 1988.

Parkinton, M. MacGillivray & Parkinton on Insurance Law. London: Sweet & Maxwell Limited, 1975.

Porter, J. B. Law of Insurance: Fire, Life, Accident, and Guarantee. London: Sweet &Maxwell, 1933.

Raynes, H. E. A History of British Insurance. 2nd ed. London: Sir Isaac Pitman & Sons Ltd, 1983.

Riegel, R., Miller, J. S., and William, C.A. Insurance Principle and Practice: Property and Liability. Englewood Cliffs. N. J.: Prentice-Hall, 1976.

Staring, G. S. Law of Reinsurance. Deerfield. IL: Clark Boardman Callaghan, 1993.

THE ASSUMPTION UNIVERSITY LIBRARY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-ชื่อสกุล	:	นางสาวสุธาบดี สิงหเสนี
วัน เดือน ปีเกิด	:	17 ตุลาคม พ.ศ. 2523
วุฒิการศึกษา	:	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมตอนปลายจากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2540
	:	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญานิติศาสตรบัณฑิต จากคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
	:	สอบไล่ได้ชั้นความรู้เนติบัณฑิต สมัยที่ 56 จากสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

ASSUMPTION UNIVERSITY OF THAILAND
BROTHERS OF ST GABRIEL
LABOR OMNIA VINCIT
SINCE1969
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ